

**„Noi așa ne considerăm:
oameni prezenți,
la dispoziția economiei
noastre naționale!”**

Omul cu care dialoghez acum îmi vorbește despre felul în care fabrică el, cei din brigada complexă, reactoarele. Și eu tresar la acest cuvânt, și el mă liniștește, spunându-mi mai departe că nu este vorba de reactoarele care spintecă văzduhurile lumii, ci de reactoare de sinteze, obiecte pașnice, complexe, indispensabile pentru o economie care se vrea diversificată, cu atât mai indispensabile pentru industria chimică într-o nemaicunoscută dezvoltare. Cred că asta îl și face să afirme:

— Observați, cred, și dumneavoastră cum simțim nevoiți să părăsim tot mai mult fierul, metalele, și să ne îndreptăm către produsele organice; ei, bine, asta mă face să cred că ne îndreptăm către o epocă a produselor organice!

— Cum adică?

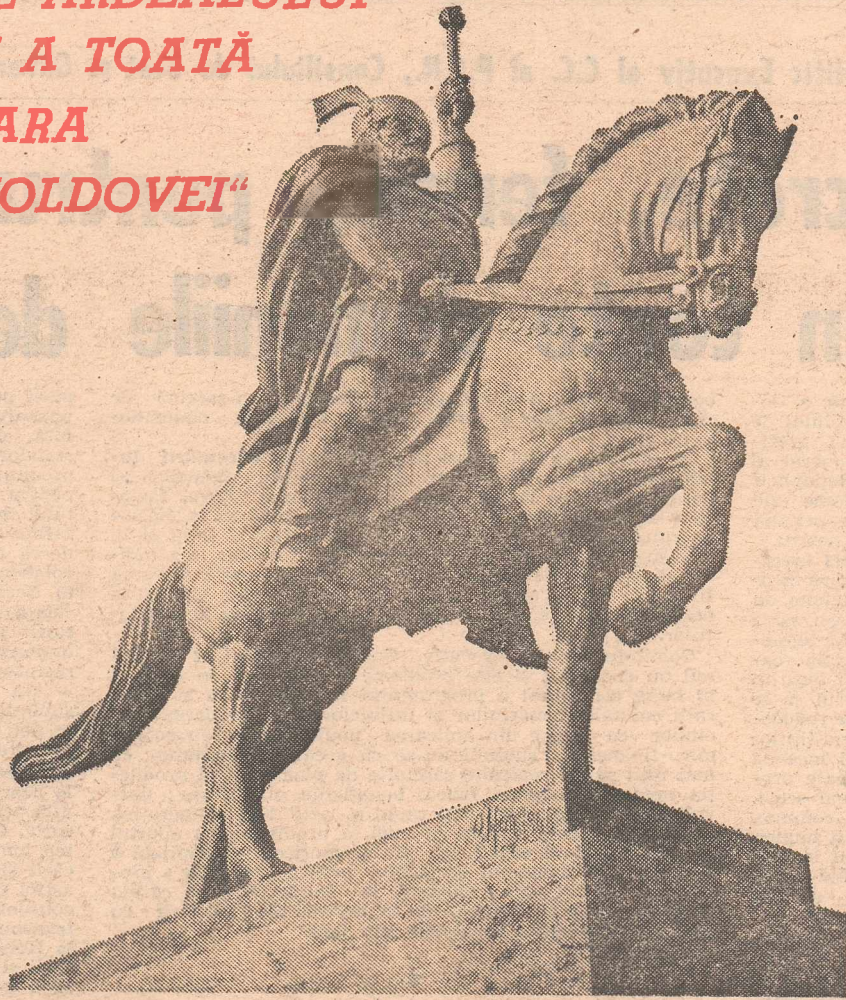
— Cu numai zece ani în urmă, calitatea unui vas, a unui reactor de sinteze, de pildă, consta în primul rând în tonaj: cu cât tabla peretelui era mai groasă, cu atât, credeam noi, ca de altfel și alții, era mai bun. Totul se raporta la greutate. Astăzi, folosim în fabricație o cantitate de tablă înroz mult mai mică, dar atingem parametri calitativi superiori. Utilizăm oțeluri aliate și înalt aliate, realizăm sisteme complet automatizate și toate acestea vorbesc nu numai de calitatea produselor noastre, ci și de calitatea oamenilor, de profesionalitatea lor.

Ne-am oprit deci la calitatea oamenilor din brigada complexă de muncă și educație comunistă condusă de frații Petre și Costică Ștefănescu, formată din 128 de oameni, a căror vîrstă medie este de 23 de ani! Anul trecut s-au angajat să realizeze planul producției fizice cu 15 zile mai devreme și l-au realizat cu

(Continuare în pagina 4)

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

**„DOMN AL ȚĂRII ROMĂNEȘTI,
AL ARDEALULUI
ȘI A TOATĂ
ȚARA
MOLDOVEI”**

și astfel, la 27 mai 1600, implini Viteazul, întia noastră unire politică, de după statul dac centralizat al lui Burebista

**PORNIND
DE LA UN CHIBRIT**

I-am spus băiatului meu ceea ce citisem în ziar, și anume că s-a petrecut cea mai puternică erupție vulcanică din istoria pămîntului și el mi-a răspuns cu aceeași inteligență pe care o au copiii, cu aceeași acuitate pe care mai ales ei o păstrează, că e cea mai puternică erupție, probabil că e, din moment ce spune toată lumea că e, dar e cea mai puternică erupție de care ne amintim, și într-adevăr nimic nu ne împiedică să credem că noi înșine, civilizația aceasta sîntem o scoarță creată de o veche, foarte veche, erupție vulcanică. Să ne îndreptăm sufletele spre marea erupție a vulcanului St. Helens și să vedem cum sîntem în fața ei, cum ne purtăm cu știrile despre ea, să încercăm a o descifra dincolo de pură și dramatica ei anecdotică.

N-ar fi fost și n-ar fi oare util, măcar de aici înainte, ca marea energie consumată pentru perfecționarea armelor să fie investită, cu inteligență și spirit întreprinzător, cu dragoste de omenire și geniu, geniu propriu condiției omului, cunoașterea și stăpînirea acestor fenomene ale naturii, să fie folosite pentru ca măcar de acum încolo, să se prevină și să se limiteze proporțiile dezastrelor, care iată, chiar într-o țară superdezvoltată își fac de cap. Nu stîrnește această erupție vulcanică, de care nimeni nu e firește răspunzător, imaginea de coșmar pe care ar putea s-o creeze vulcanii provocați de mina omului, catastrofele atomice nenorocite îndelung pregătite cu un spirit artizanal demn de cauze mai pașnice, mai omeneste? Cumplita erupție a vulcanului St. Helens trebuie să ne pună încă o dată în gardă, trebuie să ne avertizeze încă o dată și fumul, lava fierbinte, cenușa și rocile agresive ieșite pe craterul lui și ajunse pînă la înălțimea de 13 000 m să izbească în mod violent geamurile cabinetelor de decizie ale lumii, ușile dincolo de care atîtea guverne se ascund, în politica lor, de popoarele pe care le reprezintă! Cu spectrul vulcanului imposibil de potolit și care a erupt tocmai acum după aproape 123 de ani, cu spectrul acesta în minte se cuvine să fie abordate problemele construirii, îngrijirii iar nu ale distrugerii și pulverizării planetei Pămînt. Căci, lucrul acesta care ne sperie și ne pune întrebări astăzi, erupția vulcanului St. Helens de pe teritoriul S.U.A., nu e decît un chibrit infim în raport cu vulcanii „la purtători”, în raport cu cosmicele cantități și calități de arme distrugătoare pe care statele suprainarmate ale lumii le flutură de decenii și decenii asupra somnului nostru și al copiilor noștri.

Din atîta catastrofă cît este vulcanul St. Helens să tragem măcar un înțeles: opriți toți vulcanii provocați de om, stagnați și dezarmați, stingeți focarele primejdiei absolute în care plutește pămîntul și cu energia astfel obținută, pornind-o odată pentru totdeauna spre bine, retrăgînd toate armatele și toate geniele din teritoriul lui minus infinit și regroupînd toate puterile noastre, ale unei omeniri care este cea mai frumoasă floare a universului, concentrînd toate puterile noastre asupra problemelor naturii ce ne apar azi ca incurabile, să creăm (dacă am fost în stare să creăm utilaje ale morții atît de perfecționate) utilaje ale vieții și ale apărării ei, în stare să ne ajute în anii viitorii să închidem un mare vulcan ca pe un simplu robinet de bucătărie.

Omul care a produs atîtea și de prea multe ori atîtea unelte ale răului, are în capacitatea sa nu numai vocația de a produce uneltele binelui, dar și datorită istorică de a face aceasta. Semnez acest apel cu cerneală înfierbîntată de spectrul vulcanului St. Helens.

ADRIAN PAUNESCU ■

22

**ANUL XXIX (1303)
29 MAI 1980**

Flacăra
Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

AVEM CASA NOASTRĂ!

Blocul H, scara 4, cartierul Militari, pe bulevardul Păcii, la numărul 170, în stația Valea Lungă, pe partea dreaptă cum se vine dinspre Leu. Marți, 27 mai, zi de predare, la cheie, a apartamentelor proprietate personală, apartamente cu 3 camere, confort sporit. În jurul blocului, șantier în toată regula. În fața intrării, un mînunchi de oameni, viitorii locatari. În mijlocul lor, maestrul constructor Ion Dermina, Șantierul 3, Grupul 6, București. Deși tehnicianul ICVL-ului, Gheorghe Sirbeanu, m-a avertizat că voi asista și la discuții destul de aprinse, firești în nerăbdarea și dorința omului de a-și vedea casa cît mai strălucitoare, citeam pe fața viitorilor locatari, predominant, sentimentul de bucurie, acea bucurie specifică omului care intră în posesia unui spațiu pe care îl poate numi, fără nici o teamă, casa mea. „Firește, avea să se destăinuie tehnicianul Gheorghe Sirbeanu, oamenii, viitorii proprietari ai apartamentelor, au acest sentiment. Ei au, fără doar și poate, dar, în dialogul lor cu constructorul, sau cu noi, reprezentanții ICVL-ului, nu atît despre acest senti-

(Continuare în pagina 10)

VICTOR NIȚA ■

Paginile 13-20

flacăra copiilor

Opinia unui alegător

PUNCTUL PE I

Citesc cu satisfacție în România liberă de marți o anchetă semnată de Petre Mihai Băcanu și de George Nicolescu despre starea morală a unor lucrători ai rețelei de restaurante bucureștene și aflui și pe calea scrisului la gazetă ce bănuia și chiar știa mai toată lumea, adică stadiul corupției sau mai exact un stadiu al corupției în T.A.P.L.

Colegii mei de gazetărie fac raidul prin diverse restaurante ca din partea unui for sus-pus, unde ar trona un anume tovarăș Alexe, firește numele unui personaj fictiv și, evident, mai nimeni nu contestă existența tovarășului Alexe, mai toată lumea, prinsă într-un anume flagrant delict, încearcă să-l mituiască pe tovarășul Alexe și astfel să scape basma curată.

Tentativa de mituire merge de la cafeluță și o clătită, la „cîrnăciorii noștri foarte buni”, la fripturica cu bateria de vin, cum se spunea pe timpuri, la pachetul cu specialități pentru acasă, etc., etc., nu lipsește nici Kentul, nici vinul foarte bun care altfel nu se prea găsește și iar, etc. etc.

Firește, colegii mei gazetari, pînă la urmă l-au desconfiră pe tovarășul Alexe, care „eram noi, jurnaliștii”, o metodă de a-i prinde pe borfași, și confrății se miră cum pot exista atîția borfași prin rețeaua de restaurante bucureștene, cu, bineînțeles, corupția aferentă.

Citind ancheta, bine scrisă, bine condusă, cinstită, drept pentru care nu pot să nu subscriu laudelor cu care, sigur, i-au binecuvîntat cititorii, îmi dau seama că punctul pe i n-a fost pus totuși!

(Continuare în pag. 23)

DINU SĂRARU ■

60

Se implinesc șase decenii de cînd Emil Racoviță, marele naturalist și explorator antartic, a înființat la Cluj-Napoca primul institut de speologie din lume. Ajuns la apogeul prestigiului său științific, savantul de renume mondial Emil Racoviță a revenit în țara sa, după treizeci de ani petrecuți în Franța, într-un moment de efervescentă politică și social-economică, într-o Transilvanie ce își organiza pe temeiuri noi știința și cultura, acest gest semnificînd un incomparabil act de abnegație și patriotism. Înființînd la Cluj-Napoca Institutul de speologie care îi poartă azi numele, el a transferat aici, totodată, sediul organizației internaționale Biospeologica, pe care tot el o fon-

(Continuare în pagina 5)

DR. DAN COMAN ■

Sedința comună a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România

Măsuri concrete, ferme, pentru îndeplinirea sarcinilor în toate domeniile de activitate

Sedința comună, care a avut loc vineri trecută, a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, prezidată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a dezbătut importante probleme ale activității economice interne, precum și probleme privind activitatea internațională a partidului și statului nostru.

O mare atenție a fost acordată creșterii eficienței investițiilor. S-a indicat Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Guvernului, organelor județene de partid și de stat, organizațiilor de masă și obștești să ia măsuri și să acționeze ferm, în spiritul hotărârilor adoptate, pentru concentrarea tuturor forțelor în direcția realizării obiectivelor care au toate condițiile de a fi puse în funcțiune în acest an sau în anul viitor. S-a cerut să se respecte neabătut măsurile adoptate cu privire la reducerea obiectivelor de investiții, în primul rând a investițiilor neproductive și a investițiilor mici, să nu se mai înceapă lucrări la noi investiții până nu sînt terminate toate pregătirile necesare realizării lor într-un timp cât mai scurt. În acest scop, se arată în comunicatul ședinței comune, trebuie să se acorde o atenție deosebită organizării muncii pe șantierul de construcții, să se asigure lucrul în mai multe schimburi, pentru a grăbi darea în folosință a capacităților prevăzute. Potrivit celor stabilite în ședința comună, urmează ca întreprinderile constructoare de mașini să realizeze până la sfîrșitul semestrului I 1980 toate instalațiile și utilajele destinate dării în funcțiune în acest an a obiectivelor de investiții, urmînd ca în continuare să se realizeze cu prioritate utilajele pentru obiectivele anului 1981.

Referitor la programul privind reducerea consumurilor materiale, energetice și de combustibil, s-a indicat să se ia măsuri ferme și imediate pentru a se asigura încadrarea în normele de consum și a se reduce mai accentuat consumurile materiale, în vederea realizării indicelui general de reducere a costurilor în economie. În același timp, este necesar de a se acționa cu toată fermitatea pentru recuperarea și refolosirea materialelor, pentru recondiționarea unor piese și subansamble, măsuri prin care să se asigure realizarea unor importante economii de materii prime și materiale, reducerea importurilor și creșterea eficienței întregii activități economice.

Sedința comună a apreciat că realizarea sarcinilor de export constituie o problemă de o importanță deosebită pentru economia noastră. În legătură cu aceasta, s-a subliniat necesitatea luării tuturor măsurilor pentru a se asigura o balanță comercială și o balanță de plăți active, potrivit prevederilor planului. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, s-a indicat să se realizeze cu prioritate producția pentru export și să se revadă întregul import de materiale, de diferite subansamble și piese de schimb, în vederea înlocuirii într-o cât mai mare măsură a acestora cu ceea ce există în țară. S-a stabilit ca importurile care sînt necesare trebuie să aibă în compensație produse românești din domeniile respective livrate la export pe bază de contracte ferme. S-a indicat tuturor unităților economice, instituțiilor de cercetare, organizațiilor de partid și de stat de a face din problema creșterii exportului și a redu-

cerii importului o preocupare de fiecare zi, o sarcină de mare răspundere a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii.

În cadrul ședinței a fost analizat stadiul executării lucrărilor agricole de primăvară. S-a indicat organelor și organizațiilor de partid, consiliilor populare, tuturor factorilor de răspundere din domeniul agriculturii să ia măsuri energice pentru impulsivizarea și realizarea la timp și în cele mai bune condiții a lucrărilor. Totodată, s-a indicat să se aplice ferm măsurile stabilite privind cultivarea fiecărui metru pătrat de pămînt, atît la sate, cît și la orașe, în cartiere, în perimetrul întreprinderilor și instituțiilor.

Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au examinat și alte probleme: realizarea la timp și în bune condiții a programului de întreținere și reparații capitale a mașinilor și utilajelor; aprofundarea sarcinilor ce decurg din aplicarea noului mecanism economico-financiar, sublinindu-se că aceasta presupune ca mai întîi să fie realizate sarcinile de plan privind producția netă și producția fizică, beneficiile planificate; dezvoltarea într-un ritm mai rapid a activității cooperatice, industriale locale, industriale mici, a producției cu aportul meseriașilor individuali, precum și sporirea substanțială a activității în domeniul serviciilor pentru populație; pregătirea noului plan cincinal, la fundamentarea căruia trebuie să se pornească de la necesitatea folosirii cu maximă eficiență a resurselor din țară.

★

În ședința comună s-a dezbătut activitatea delegației Republicii Socialiste România la lucrările Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. În legătură cu aceasta, în comunicat se spune: „Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au aprobat în unanimitate și au dat o înaltă apreciere activității desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul consfățuirii, modului strălucit în care secretarul general al partidului, președintele Republicii a expus poziția României socialiste în problemele discutate, subliniind că acestea corespund pe deplin hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R., intereselor poporului român, cauzei generale a socialismului, păcii, destinderii, securității și colaborării în Europa și în întreaga lume”. Aprobind în unanimitate semnarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a celor două declarații ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au apreciat că în actuala situație internațională, cînd se accentuează încordarea și cresc tendințele de revenire la politica războiului rece, țărilor socialiste le revine o mare răspundere față de menținerea păcii în lume, că trebuie făcut totul pentru oprirea agravării vieții internaționale, pentru soluționarea problemelor conflictuale numai pe calea tratativelor, pentru reluarea și dezvoltarea politicii de destindere, colaborare și pace, bazată pe respectul neabătut al independenței și suveranității naționale a tuturor popoarelor.

În cadrul ședinței s-a apreciat că o importanță hotărîtoare o are promovarea cauzei destinderii, dezarmării și

păcii pe continentul european, a colaborării și păcii între popoare. Legat de aceasta, a fost exprimată satisfacția față de orientarea de bază a conținutului Declarației statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care se pronunță împotriva divizării Europei în blocuri militare, pentru desființarea concomitentă a N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia, pentru dezangajare militară și dezarmare, pentru unirea eforturilor tuturor statelor în vederea promovării unui climat de încredere, securitate și colaborare pașnică între toate națiunile lumii. Faptul că în Declarație sînt afirmate cu putere principiile noi de relații în viața internațională — deplina egalitate în drepturi, respectul riguros al independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța — s-a bucurat de o înaltă apreciere la ședința comună, sublinindu-se că acestea sînt singurele principii pe care se pot clădi relații trainice între state, pacea și securitatea în întreaga lume.

Apreciind propunerile cuprinse în Declarație cu privire la acordul de a nu spori efectivele militare în zona definită prin Actul final de la Helsinki, Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au subliniat necesitatea bune pregătiri a reuniunii de la Madrid, a intensificării și aprofundării schimbului de păreri în acest scop, astfel ca încă înainte de începerea reuniunii să existe un consens cu privire la măsurile practice menite să ducă la transparența în viață, ca un tot unitar, a Actului final de la Helsinki. De o mare importanță pentru întărirea încrederii și securității pe continent este și propunerea organizării unei conferințe pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa, a depunerii de eforturi susținute pentru realizarea unor înțelegeri în cadrul negocierilor în vederea limitării armamentelor și încetării cursei înarmărilor. Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au reafirmat hotărîrea României socialiste de a face totul pentru a-și aduce întreaga contribuție la îndeplinirea unei securități reale și durabile în Europa, la promovarea unei largi și neîngrădite colaborări pe continentul nostru și în întreaga lume, la realizarea unei politici noi, de deplină egalitate, încredere și respect între națiuni, la edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Comitetul Politic Executiv, Consiliul de Stat și Guvernul au aprobat intru totul și au dat o înaltă apreciere rezultatelor fructuoase ale recentelor dialoguri purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu tovarășii Hua Guofeng, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, Ahmed Sekou Touré, secretar general al Partidului Democrat din Guineea, președintele Republicii Populare Revoluționare Guineea, Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democratice Coreene. Au fost aprobate, de asemenea, rezultatele vizitei de prietenie efectuate în U.R.S.S. de tovarășul Ilie Verdet, prim-ministru al guvernului.

ION D. GOIA ■

În interesul întăririi păcii și colaborării cu toate țările și popoarele, cu toate forțele progresiste din lume

Pe agenda de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au înscris în cursul ultimei săptămîni numeroase primiri ale unor personalități de peste hotare, cu care secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România a avut fructuoase convorbiri.

Cu prilejul primirii tovarășului Bernie Taft, membru al Comitetului Executiv, secretar național al Partidului Comunist din Australia, au fost relevate cu satisfacție bunele relații dintre cele două țări, care se extind și se adîncesc continuu, și s-a exprimat hotărîrea comună de a se acționa pe mai departe pentru dezvoltarea acestor raporturi corespunzătoare intereselor ambelor popoare, cauzei generale a progresului, securității și păcii internaționale. S-a reliefat faptul că intensificarea conlucrării dintre P.C.R. și P.C. din Australia, a contactelor și schimburilor de experiență dintre ele contribuie la adîncirea și amplificarea legăturilor de prietenie dintre popoarele și țările noastre, la întărirea colaborării și solidarității dintre partidele comuniste și muncitorești, dintre toate forțele progresiste, democratice, antiimperialiste.

În timpul convorbirii cu Ali Reza Nobari, guvernatorul Băncii Centrale a Iranului, a fost exprimată satisfacția față de bunele relații româno-iraniene precum și dorința de a se acționa în direcția dezvoltării colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice dintre România și Iran în interesul reciproc, al cauzei păcii și progresului în lume. Au fost evidențiate posibilitățile existente în vederea extinderii conlucrării româno-iraniene în diferite domenii de activitate, inclusiv în sectorul bancar.

La întrevederea cu Paulo Teixeira Jorge, ministrul relațiilor externe al R.P. Angola, s-a subliniat că este necesar să fie lărgite și adîncite relațiile de prietenie și colaborare întemeiate pe hotărîrile și înțelegerile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Agostinho Neto și că există

mari posibilități pentru o largă cooperare între România și Angola, care să contribuie la progresul accelerat al celor două țări, la creșterea bunăstării popoarelor noastre, la opera de construcție socialistă. În acest context au fost evocate rolul și importanța vizitei efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Angola în 1979, pentru extinderea și aprofundarea raporturilor româno-angoleze pe plan politic, economic, tehnic, cultural și în alte domenii de activitate, ceea ce corespunde pe deplin intereselor ambelor popoare, cauzei păcii și cooperării internaționale. Ministrul angolez a arătat că a fost impresionat să transmită tovarășului Nicolae Ceaușescu, din partea tovarășului Jose Eduardo dos Santos, președintele Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei — Partidul Muncii, președintele R.P. Angola, un salut prietenesc și de solidaritate — expresie a sentimentelor care au unit și unesc partidele și popoarele noastre.

În timpul primirii sale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, Salim Ahmed Salim, președintele celei de-a 34-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., a dat o deosebită apreciere propunerilor, inițiativelor și contribuțiilor românești în cadrul Organizației Națiunilor Unite, aportului țării noastre la creșterea și întărirea prestigiului și rolului O.N.U., subliniind că ele reflectă politica externă dinamică, constructivă a României, al cărei promotor este președintele Nicolae Ceaușescu, personalitate prestigioasă a lumii contemporane, care desfășoară o activitate intensă, neobosită, pusă în slujba păcii, colaborării și înțelegerii între națiuni, înfăptuirii idealurilor de libertate, independență și progres ale tuturor popoarelor, a dezideratelor majore ale umanității. În cadrul întrevederii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat hotărîrea României socialiste de a participa intens și în viitor la întreaga activitate a Organizației Națiunilor Unite, de a face totul pentru ca

O.N.U. să se situeze la înălțimea misiunii încredințate, să-și aducă o contribuție tot mai substanțială și eficientă la însănătoșirea climatului politic internațional, la afirmarea politicii de destindere, de independență națională și pace, la promovarea idealurilor nobile ale înțelegerii și colaborării între națiuni.

Abd-El Rahman Khane, directorul executiv al Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, fiind primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a exprimat șefului statului român înalta apreciere a Comitetului permanent al O.N.U.D.I. pentru aportul important al României, personal al președintelui Nicolae Ceaușescu, la afirmarea în lume a spiritului de pace, prietenie, colaborare și înțelegere între națiuni. În cadrul primirii s-a exprimat satisfacția pentru continua intensificare a colaborării dintre România și O.N.U.D.I. în domeniul dezvoltării industriale, al participării țării noastre la realizarea obiectivelor programului acestui organism specializat al O.N.U. Totodată, s-a reliefat dorința comună de a extinde și diversifica aceste raporturi în spiritul politicii statului român de largă cooperare și colaborare prietenească cu țările în curs de dezvoltare.

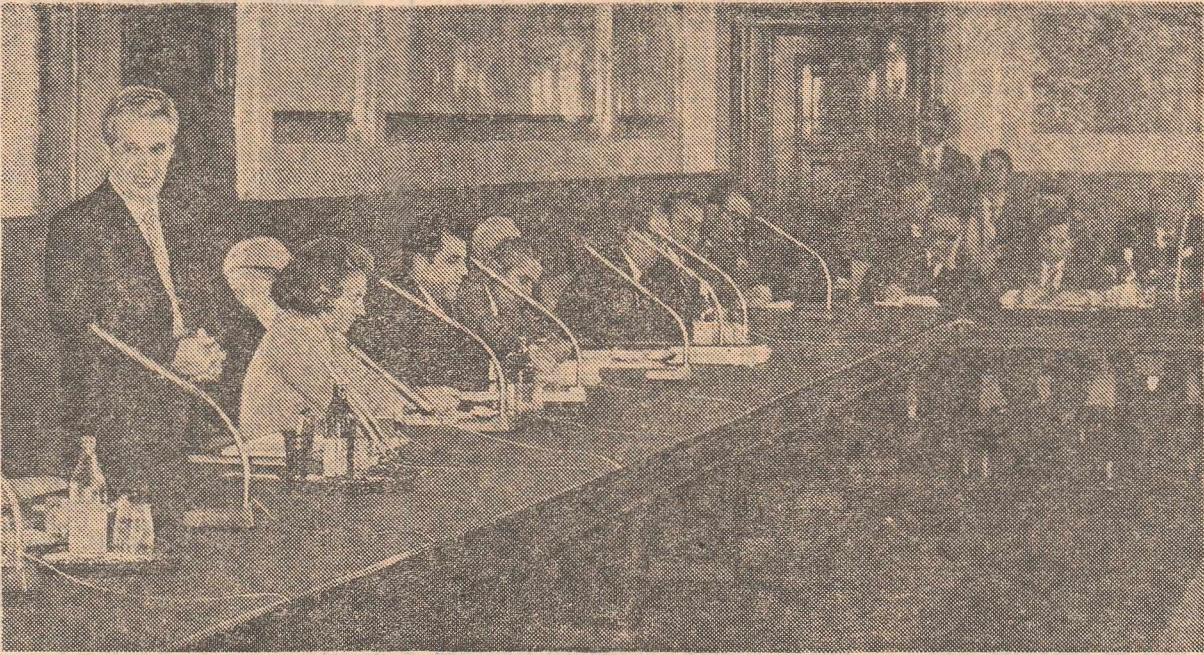
Cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, Jules Kananura, noul ambasador al Republicii Ruanda în țara noastră, a arătat că poporul ruandez dă o înaltă apreciere realizărilor remarcabile obținute de poporul român, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, a cărei activitate constituie „un strălucit exemplu de muncă fidelă pusă în slujba intereselor naționale și de clarviziune politică”. Răspunzînd, șeful statului român și-a exprimat convingerea că bunele relații de prietenie și colaborare staționice între cele două țări vor fi extinse și diversificate tot mai mult, în-deosebi în domeniul cooperării în producție, spre binele țărilor noastre, al cau-

zei păcii, destinderii și înțelegerii în lume. Amplul dialog internațional purtat și-n această săptămîna de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, abordînd numeroase probleme ale situației internaționale actuale, a evidențiat cu pregnanță necesitatea unor eforturi sporite din partea tuturor statelor, mobilizarea popoarelor, a întregii opinii publice, intensificarea colaborării cu toate forțele progresiste din întreaga lume în vederea opririi înrăutățirii situației internaționale și imprimării unui curs pozitiv în lume, pentru reluarea și consolidarea politicii de destindere, bazată în relațiile dintre state pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, pe recunoașterea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, de sine stătător. S-a reliefat, de asemenea, că pacea și securitatea internațională reclamă mai mult ca oricînd trecerea la soluționarea rapidă, pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state, a stărilor conflictuale din diferite zone ale lumii. În cadrul convorbirilor, au fost subliniate necesitatea înfăptuirii dezarmării generale și în primul rînd a dezarmării nucleare, însemnătatea întăririi securității în Europa și, legat de aceasta, a pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid, necesitatea realizării unei păci globale în Orientul Mijlociu, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile ocupate, la rezolvarea problemei poporului palestinian, la asigurarea independenței și suveranității tuturor statelor din această regiune; s-a subliniat, de asemenea, importanța lichidării subdezvoltării, a instaurării în lume a unei noi ordini economice internaționale, care să asigure o dezvoltare mai rapidă a țărilor rămase în urmă, stabilitatea economiei mondiale, progresul și pacea în întreaga lume.

ION CODRU ■

Întâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu

cu reprezentanți ai oamenilor de știință din domeniul istoriei

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut marți o întâlnire de lucru cu reprezentanți ai oamenilor de știință din domeniul istoriei — membri și membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România, ai Academiei de științe sociale și politice, directori ai institutelor de cercetare, profesori și alte cadre din învățământ și cercetarea științifică, muzeografi, consacrați pregătirii istoricilor români în vederea celui de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice, care va avea loc la București, în perioada 10—17 august 1980.

Au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Virgil Cazacu, Paul Niculescu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Ștefan Voitec, Ilie Rădulescu.

Oamenii de știință, cercetătorii care au luat cuvântul cu acest prilej au exprimat vii mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru această nouă întâlnire cu istoricii, au subliniat aportul deosebit al secretarului general al partidului la orientarea și dezvoltarea cercetării istorice, la studierea istoriei în învățământ, la punerea în valoare a bogatelor tradiții progresiste, revoluționare ale poporului român, ale clasei noastre muncitoare, ale partidului său comunist.

Menționând că încă din perioada imediat următoare Congresului al IX-lea al partidului, care a inaugurat o epocă de profunde transformări novatoare în toate domeniile de activitate, inclusiv în cercetarea științifică, întâlnirile cu istoricii au devenit o practică curentă, participanții au exprimat adevărată recunoștință pentru ajutorul prețios pe care îl găsesc în vasta operă, teoretică și practică, în indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu. La inițiativa și cu contribuția directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, tratarea problemelor de istorie — au arătat vorbitorii — și-a ocupat un binemeritat loc în Programul partidului, fiind concepută ca o parte esențială a întregii activități politice și ideologice, de edificare a unui orizont, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință patriotică, revoluționară.

Înfățișând rezultatele obținute în domeniul cercetării istorice din țara noastră, participanții s-au angajat să acționeze în continuare, cu dăruire și pasiune revoluționară, în spiritul hotărârilor Congresului al XII-lea al partidului, al indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea cercetărilor istorice, sporindu-și aportul la activitatea de educație socialistă, patriotică și maselor largi, la îmbogățirea tezaurului de cultură și civilizație al poporului nostru, la afirmarea tot mai puternică a școlii istorice românești pe plan internațional.

Exprimând secretarului general al partidului întreaga lor grațitudine pentru grija pe care o poartă bunei pregătiri a viitorului Congres internațional de științe istorice, vorbitorii au subliniat hotărârea de a face totul pentru a contribui la reușita acestei importante reuniuni științifice, menită să servească prieteniei și colaborării între toate popoarele, cauzei păcii și progresului în întreaga lume.

În încheierea întâlnirii a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care a înfățișat sarcinile ce revin

istoricilor români în cadrul pregătirilor ce au loc pentru al XV-lea Congres internațional de științe istorice. Subliniind necesitatea sporirii preocupărilor în vederea unei temeinice pregătiri pentru acest congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat istoricilor români să acționeze în așa fel încât congresul să contribuie la întărirea colaborării și conlucrării între popoare și națiuni, între state, pornind de la principiile noi de relații internaționale, care se afirmă cu putere astăzi în lume, ale deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității fiecărei națiuni, neamestecului în treburile interne ale altor popoare.

Deși își propune să cerceteze trecutul, istoria — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să pornească de la realitățile existente astăzi, pe care nimeni nu le mai poate schimba. Aceste realități arată că astăzi în Europa există națiuni independente, state care au granițe ce trebuie respectate — și orice punere în discuție a independenței și granițelor lor înseamnă o politică revanșardă, care nu ar duce decât la război. Tocmai de aceea trebuie să se combată orice încercări de a pune în discuție aceste realități existente astăzi în lume.

Secretarul general al partidului a indicat istoricilor români să abordeze problemele de istorie de pe pozițiile materialismului dialectic, pornind de la adevărul că istoria omenirii, a popoarelor, din cele mai îndepărtate timpuri, este strins legată de condițiile de muncă, de viață, de dezvoltarea treptată a forțelor de producție. În procesul muncii, oamenii s-au constituit în comunități mai mici sau mai mari; în procesul muncii și al perfecționării mijloacelor de producție, în lupta cu natura, ei au învățat să lucreze împreună, să conlucreze și să gândească la ceea ce trebuie să facă pentru a rezista tuturor vicisitudinilor, pentru a-și asigura o viață civilizată.

Referindu-se la faptul că, uneori, se acordă o importanță prea mare unor momente și fapte istorice izolate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat cercetătorilor să pornească de la condițiile generale în care s-a format și dezvoltat un popor sau altul, de la raporturile de conlucrare între popoare și strinsa interdependență a civilizațiilor.

De la aceste considerente, a subliniat secretarul general al partidului, trebuie să pornim și în explicarea procesului istoric de dezvoltare a poporului român, formarea sa fiind rezultatul existenței unor condiții materiale, culturale și spirituale care i-au asigurat o fizionomie proprie. Studiind acest proces, oamenii de știință trebuie să pună accentul pe acele fapte istorice care au favorizat contacte de viață și influență reciprocă între populațiile acestor meleaguri, proces care a stat la baza formării națiunii noastre, a popoarelor din Balcani, a altor popoare învecinate. Trebuie să evidențiem ceea ce au realizat în comun popoarele noastre, faptul că civilizația lor este rodul conlucrării. Este cunoscut că în condițiile când n-a existat această conlucrare, popoarele din această parte a Europei au căzut sub dominația imperiilor străine. Deci — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — este de datoria noastră să demonstrăm că ceea ce am realizat și că însăși

existența națiunilor noastre este, până la urmă, rezultatul faptului că înaintașii noștri, în momente istorice grele, au găsit calea de a conlucra.

Același proces, al strinsei conlucrări — a arătat secretarul general al partidului — s-a petrecut și pe plan intern. Conlucrarea dintre Țara Românească, Moldova și Transilvania, îndeosebi interdependența lor economică, au avut un rol hotărâtor în cristalizarea sentimentelor originii comune daco-romane și al unității naționale, cărora Mihai Viteazul n-a făcut, de fapt, decât să le dea glas.

Abordând problemele României, ale conlucrării în Balcani și cu toți ceilalți vecini, trebuie să pornim deci de la comunitatea de interese a popoarelor noastre, care este o realitate ce s-a creat în cursul dezvoltării istorice, problemele economice având rolul hotărâtor, la care s-a adăugat lupta pentru independență, pentru dezvoltarea științei și culturii, a întregii civilizații.

Într-o asemenea viziune largă, științifică — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — istoricii români vor trebui să înfățișeze problemele la Congresul internațional de științe istorice, ținând seama de necesitatea ca știința istorică să pornească de la realități, de la cerințele respectării independenței naționale a popoarelor, ale conlucrării active între ele, în vederea dezvoltării lor economico-sociale, pe principiile deplinei egalități și ale respectului reciproc. Desigur, trebuie să avem în vedere că în problemele de istorie există puncte de vedere diferite, confruntări de idei și chiar încercări de denaturare a adevărului istoric. Tocmai de aceea sarcina istoricilor noștri este de a contribui activ la clarificarea acestor probleme pe baze științifice și, în același timp, de a da o ripostă fermă oricăror încercări de a falsifica istoria, de a denatura realitatea. Întotdeauna și în toate cazurile, toate problemele trecutului trebuie să fie abordate în așa fel încât să ducă nu la ascuțirea divergențelor și contradicțiilor, ci la găsirea a ceea ce a fost și este comun, la sublinierea învățămintelor pe care trebuie să le tragem pentru prezent și viitor.

O atenție deosebită — a arătat secretarul general al partidului — trebuie să se acorde punerii cu putere în relief a rolului istoric al maselor populare, al popoarelor înseși, a luptelor lor pentru eliberare socială și națională.

În epoca noastră, cind națiunile s-au afirmat și se afirmă cu putere, în acest sens, trebuie înțeleasă și problema naționalităților, care se găsesc pe teritoriul unui stat sau altul, ca rezultat al îndelungatei conviețuirii istorice. Ele trebuie să se bucure de toate cuceririle civilizației socialiste în țările noastre, de toate libertățile, să poată folosi limba pe care o dorește, așa cum se asigură în România. În același timp, trebuie să înțelegem că avem obligația comună de a face ca prin munca unită a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, să triumfe socialismul în fiecare din țările noastre, de a asigura, printr-o strinsă conlucrare, progresul lor rapid și multilateral, respectând principiile care stau la baza idealurilor societății socialiste.

Avem obligația — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să ducem o asemenea politică, inclusiv în domeniul istoriei, încât să contribuim la crearea unui viitor al prieteniei și frăției tuturor popoarelor. În judecarea faptelor și evenimentelor istorice să ținem seama de ceea ce trebuie să realizăm, de opțiunea noastră spre o politică generală de prietenie, de colaborare între popoare. Trebuie să fim fermi împotriva politicii imperialiste de forță, de dictat, pentru o politică de largă conlucrare economică, cultural-științifică, de egalitate și respect între toate popoarele. Numai așa istoria va servi adevăratelor scopuri ale științei și, totodată, năzuințelor noastre socialiste, politicii de dezvoltare a României, a poporului nostru, asigurându-i un loc demn, egal, în cadrul națiunilor socialiste, al tuturor națiunilor lumii. În acest fel — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — vom aduce o contribuție importantă la creșterea nivelului științific al congresului, la afirmarea lui ca o puternică manifestare a colaborării, a luptei pentru destindere, pentru independență națională și pace.

În continuare, secretarul general al partidului a făcut o serie de recomandări în legătură cu îmbunătățirea activității de cercetare în domeniul istoriei, elaborarea Tratatului de istorie a României și a altor lucrări fundamentale, care să reflecte dezvoltarea istorică a poporului român de la origini și până în prezent, să pună în evidență lupta sa pentru independență și suveranitate națională, împotriva dominației străine, a imperialismului, pentru înfăptuirea societății noi, socialiste pe pământul României, pentru făurirea unei lumi a păcii și colaborării internaționale.

În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că oamenii de știință din domeniul istoriei își vor face pe deplin datoria ca patrioți și revoluționari, că vor pune întreaga lor energie și pasiune în slujba intereselor națiunii noastre, a construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, a afirmării puternice a României în rindul statelor lumii, a voinței poporului român de a trăi în libertate, pace și colaborare cu toate popoarele.

Lecția lui Mihai Viteazul

Sub sceptrul lui Mihai Viteazul, la 27 mai 1600, în fierberea de arme a unui secol răvășit și de patimi ușoare, dar și de înfrigurată căutare a dreptății, și Țara Românească, și Transilvania, și Moldova și-au regăsit unitatea firească între hotarele lor firești. Împlinirea acestui vis, dăinuind în conștiința oamenilor acestui pământ întocmai ca o flacără aprinsă din torțele dacilor liberi, ne-a așezat neamul înaintea unei răscruce a istoriei. Și celebrăm această dată, acum, de la altitudinea treptelor pe care le-am urcat, din răscruce în altă răscruce, spre împlinirea unor aspirații fundamentale în existența unui popor: spre independență și suveranitate națională, spre egalitatea în drepturi cu toate națiunile lumii.

Nu au fost puțini bărbații care și-au rotit spada în vîntul istoriei continentului nostru, dar și mai puțini au ațintit-o spre un țel atât de limpede și spre un ideal atât de înalt, acceptînd până și perspectiva certă a sacrificiului inevitabil. În

veacul întunecat al unei Europe dominate de intrigă măruntă și mari cîmpiri, Mihai Viteazul a crezut de cuviință că libertatea și neatințarea popoarelor nu mai poate sta ca o miză la discreția vanității imperiilor. Scurta lui domnie, mai mult decît o domnie, adică mai mult decît o simplă stăpînire asupra supușilor, a fost un șir încheiat de acte deliberate, un program național împlinit pînă la trecerea în neființă a celui ce a cîtuțat mai mult decît i-ar fi îngăduit timpul. Încît, din lumina unui fulger aparent efemer, s-a împlinit o glorie nepieritoare.

Lecția lui Mihai Viteazul, moștenirea lui s-au întins ca un scut asupra tuturor evenimentelor care s-au succedat de atunci în această țară. Din mulțimea năzuințelor ce alcătuiesc, îndeobște în plan ideal, destinul unui popor, el a ales una singură, sîmînța care nu mai are încotro și trebuie să încolțească, menirea cea mai arzătoare, și a dus-o la capăt, dovedind că ea poate fi dusă la capăt. Dove-

dind că nu există stavile atît de mari și atît de stărutoare în neclintire care să poată sta înaintea unui gînd legitim, condus cu hotărîre și chibzuință spre transpunerea lui în faptă. Și ceea ce nu a izbutit decît pentru scurtă vreme Mihai Viteazul cu sabia, s-a înălțat cărămidă cu cărămidă în furtunile de mai tirziu, fie prin alte jertfe, fie prin lucrarea răbdătoare a spiritului clarvăzător al românilor. Sau, cum ar fi spus Nicolae Iorga: „... și cînd s-a frînt pentru o clipă oțelul, ca să se lege tainic din nou, noi am întins străinătății arma subțire a inteligenței noastre; și iată, sintem tot acasă...”

Mihai Viteazul a crezut cu o tărie puțin obișnuită pînă la el că acest popor și această țară au dreptul la casa ce li se cuvine. Credința i-a trecut repede în misiune asumată plenar. Și uneori ni-l închinăm pe Mihai Viteazul trăind și dincolo de ziua aceea nenorocită, neagră, cernită, închisă ca un clopot peste mormîntul lui, acolo, pe îndurerata Cîmpie a Turzii. Cu siguranță, cu certitudine, lucrarea sabiei lui fiind dusă la capăt, domnitorul și-ar fi așezat poporul în pace, i-ar fi dăruit muncii, ar fi chibzuit cum

să rodească mai multe bucate ogoarele, i-ar fi îndemnat pe meșterșugari să-și înceapă dimineața din vreme, ar fi înlesnit negoțul și ar fi dat arpi noi artelor. El însuși, cu barda aceea pe care contemporanii, și dușmanii, și prietenii, i-au văzut-o crescînd pînă-n cer, ar fi culcat pături la pămînt și ar fi cioplit catarge de corăbii, pe țărnișurile însozite de un soare pașnic ale mării. Și mai mult decît din moartea lui năprasnică, nemeritată, abia din această neșansă a domnitorului și a omului crește mîhnirea și durerea noastră, cînd îi cumpănim peste veac faptele și cînd îi gîndim truda. Asta neînsemnînd decît că lecția și moștenirea lui Mihai Viteazul se hrănesc în conștiința noastră pînă și din ceea ce el nu a mai putut înfăptui, pentru că nu i s-a mai dat răgaz, pentru că soarta i-a fost potrivnică.

Și înseși lecția și moștenirea lui Mihai Viteazul, peste veacuri, s-au dovedit a fi semînțele care nu au mai avut încotro și au trebuit să încolțească, s-au dovedit a fi menirea noastră de căpetenie. Țara noastră de astăzi fiind dovada palpabilă a acestui adevăr limpede.

MIHAI PELIN ■

În Ocnele Dejului mașina inginerului Radu bate recorduri

Este uimitor să vezi ce lasă minerii de la Ocna Dej în urma lor. În anii cit au scormonit 43 de hectare munte subteran de sare, au creat unice castele subpământene care te uimesc prin gigantism și perfecțiunea formelor, 43 de hectare de teren modelat într-o arhitectură aparte; un adevărat muzeu al sării sau al adâncurilor!

La suprafață nu prea ai ce vedea la Salina Ocna Dej. Citeva clădiri care nu au nici măcar nivel și nici sarea nu-ți ajunge pe buze. Oamenii puțini, mașini nici atâtea. În coama dealului ai trei reperi late de tot atâtea uși. Fiecare are înscris un nume din istoria mineritului: prima — „23 August“, a doua — „1 Mai“, a treia — „Transilvania“. Inceputul are fix 101 ani și dăinuie în memorie prin rudimente ale muncii și istoveală. Spre deosebire de primele două porți care sînt închise vizitatorilor, curioșilor, poarta „Transilvaniei“ stă mereu deschisă din 1967, de cînd a fost extrasă prima tonă de sare din această mină. Faptul a avut multiple semnificații economice și sociale: au sporit vitezele de perforat, au fost modernizate tehnologiile de exploatare, dar mai cu seamă au fost create condiții optime de lucru. Mai în glumă, mai în serios, maestrul de schimb din subteran, Gavril Todean, care de mai bine de 20 de ani își menține aproape aceeași formație de lucru, ne spunea că acum minerilor le sînt create condiții să vină cu mașina pînă la locul de muncă. În mină există și un garaj, evident, pentru basculantele și încărcătoarele de zeci de tone. Au dispărut liniile CF, au dispărut cele două locomotive electrice, au fost rețrași cei 80 de vagoane de transport spre suprafață. Acum, o bandă rulantă de sute de metri duce tot ce i se pune „în spate“. Moara a fost scoasă la suprafață și nu mai pufoaie colb în jur.

— Dacă în 1960 reușeam să trimitem la suprafață, într-un schimb, 500 tone sare, în lunile februarie și martie a.c. am reușit să expedim din abataje, în același timp, peste 2000 tone sare! Cele două luni amintite sînt record în producția noastră — se confesează cu mîndrie comunistul Gavril Todean. Ce poate fi mai îmbucurător decît acest raport care va cuprinde un plus de peste 10000 tone sare la producția fizică pe primul trimestru al acestui ultim an al cincinalului?

L-am oprit pe maestrul Todean din monologul său cu întrebarea firească: Care sînt factorii ce concurează la aceste succese fără precedent în abatajele dumnea-voastră?

— Printre alți factori, aș aminti că am

inceput exploatarea de la suprafață spre adîncuri, adică de la cota 204 nivelul mării, și vom continua pînă la cota 152 pe cinci orizonturi, fiecare orizont durînd 10—12 ani. Exploatăm în primul rînd prin metoda camerelor transversale și longitudinale, susținute de stîlpi de sare. Un orizont va avea circa 36 camere transversale și 50 longitudinale. Vă dați seama, peste 50 de ani ce geometrie labirintică va fi aici? În al doilea rînd, aș pune „vina“ pe seama mecanizării, care ne aparține, iar momentul trei aparține mașinii de perforat concepută de inginerul Gheorghe Rada, directorul salinei. Or, greu aici se lasă; 65—70 la sută din volumul muncii noastre se încorporează în perforat. Mașinile „SECOMA“, produse în Franța, nu mai dădeau rezultate, locul lor a fost luat de mașina de perforat „R.G.“, licență a inginerului electronist Gheorghe Rada. Cum și care sînt performanțele noii instalații, ne spune chiar creatorul ei, care nu prea buchisește prin birouri, ci e mai mult în mină: «Procesul elaborării documentației a durat mai mulți ani, timp în care au căzut alte variante, care nu mă mulțumeau. „Secoma“ era într-adevăr o mașină depășită, plafonată, nu se mai încadra în modernizările făcute. Munca rămînea grea, mașina trebuia să circule din mină în mină, la circa 60 de metri pe schimb; consuma 29 kW/oră, se foloseau 5-6 mașini în mină și se ajungea la producții de maximum 1.000 tone de sare. În condițiile cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale trecerii la noua calitate, nu se mai putea lucra așa. Indicațiile repetate date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în acest răstimp, dar mai cu seamă la numeroasele întîlniri cu minerii au fost factori mobilizatori și pentru noi. Intotdeauna am crezut că se poate mai mult și mai bine și am izbutit. În construirea acestei mașini m-am bizuit pe potențialul nostru. După ce proiectul a fost desăvîrșit, am trecut la execuție în atelierul mecanic. La 1 ianuarie 1979 a intrat în lotarea minei, după ce a fost testată și brevetată sub numărul 69764, din 30 noiembrie 1978. Comparată cu „Secoma“, care a fost virtul în tehnica mondială a anilor 1970—1979, „R.G.“-ul nostru a ajuns să dea în primele două luni de la intrarea în producție mai mult cu 2500 tone pe schimb, decît producea „Secoma“ în trei schimburi. Noua mașină are meritul de a înlocui munca a 65 mineri într-o tură, are o viteză de înaintare în rocă de 2,8 metri pe minut și o retragere de 7,2 m. Costul primei mașini „R.G.“ este de 25000 lei iar al „Secomei“, ce se achiziționa din

import, 1,5 milioane lei. „Secoma“ cîntărește 15 tone, iar „R.G.“ doar 3 tone. Prețul de cost pe tonă de sare cu folosirea „R.G.“ este de 18 bani, iar cu menținerea „Secomei“ — 5 lei și 60 de bani! La ora de față avem trei „R.G.-1“ care au revoluționat producția și în minele de la Slănic și Tg. Ocna.»

— Spuneți, tovarășe Gheorghe Rada: avem trei „R.G.-1“. Să înțelegem că au apărut descendenți în formulă?

— Am conceput „R.G.-2“, care dă rezultate superioare primei. Ea funcționează în abatajele noastre de la 1 ianuarie 1980 și dă o producție mult superioară planului zilnic aferent acestui an. Are o viteză de avans în rocă de 3,2 m pe minut și cea de retragere de 18 m. Viteza de deplasare în spațiu a sporit de 4 ori față de prima, iar prețul de cost pe tonă de sare scade la 11 bani, înlocuind munca a 80 de oameni. Dacă ar fi folosită la întreaga ei capacitate, ar înlocui munca a 200 de mineri. Economii anuale sînt de 2700000 lei consumul de energie este doar de 2,5 kW

— Ați avut greutăți în construcție?

— Nu. Totul este indigen, iar experiența colectivului compus din: Ion Someșan, Iosif Farcaș, Gheorgheni Carol, Petru Pater și Iosif Ursuț, și-a spus cuvîntul. Azi avem solicitări de „R.G.-2“, de la Salina Praid și I.C.P.M. Cluj — care vrea să o folosească în cadrul Combinatului minier Cluj și la alte roci, de alte structuri. De reținut că forma construcției permite montarea mașinii chiar în cariere, pe excavatoare. Cea de-a doua mașină de perforat „R.G.“ se află la O.S.I.M. pentru brevetare. Ea va fi cu siguranță o nouă invenție, pentru că o recomandă performanțele unice pe plan mondial. Datorită acestei mașini au fost necesare eforturi creative ce au permis sporirea vitezei de scoatere a sării din mină. Azi, sarea din mină ajunge în vagonul de expediție în doar 27 de minute, față de cele 60 de minute, la mina „1 Mai“.

Urmare creației inginerului Gheorghe Rada, sarcinile de plan pentru acest cincinal sînt devansate cu 8 luni. Exportul suplimentar se ridică la 4000000 lei valută. Pe acest an productivitatea sporește, față de plan, cu peste 8 procente, în timp ce sarcinile producției fizice au crescut cu 33 la sută față de anul precedent.

Faptele inginerului, directorului Gheorghe Rada, născut în 1931, în comuna Drăgulești, județul Vâlcea, au revoluționat munca în subteranele minelor de sare, au atras atenția specialiștilor străini. Cele două realizări se adaugă la marea dosar cu inovații semnate în cei 13 ani de cînd lucrează aici. Comunistul Gheorghe Rada își face — consideră el, pe bună dreptate — datoria față de profesie, față de țară. Industria are nevoie de mai multă sare. Cei care i-au mulțumit pentru prima oară pentru izbînda sa au fost minerii, care de peste 20 de ani au asudat cu vechile instalații.

DUMITRU VATU ■

„Noi așa ne considerăm: oameni prezenți, la dispoziția economiei noastre naționale!“

(Urmare din pagina 1)

zece zile mai devreme față de angajament. Iar planul cincinal sînt hotărîți să-l realizeze încă de la 15 noiembrie 1980. Și economistul Conciu Dumitrache, secretar cu probleme de propagandă aici, la Întreprinderea mecanică de utilaj chimic—București, I.M.U.C., ne face ultimul calcul și ne comunică un avans de zece zile. Așadar, pînă acum, oamenii din brigada condusă de cei doi frați, Petre și Costică Ștefănescu, se țin de cuvînt. Cu atît mai mult cu cit ei sînt convinsi că „sînt la dispoziția economiei naționale“. Așa gîndesc. Am reținut aceste cuvinte rostite de mulți dintre ei:

— Cum adică la dispoziția economiei naționale? întreb.

— Uite, vedeți reactorul ăsta de sinteze?

— Îl văd, îi răspund eu lui Petre Ștefănescu.

— Ei nu costă prea mult, doar 300000 lei. Dar dacă nu-l realizăm la timp, atunci tînem în loc o investiție întreagă, cu o producție de milioane sau miliarde de lei. Vă dați seama de pierderi? Asta înseamnă că noi, cei de la I.M.U.C. București, nu producem neapărat pentru întreprinderea noastră, ci pentru economie, pentru punerea în funcțiune a multor unități economice din cadrul industriei chimice. Asta înseamnă că sîntem la dispoziția economiei naționale.

Gîndind astfel, cei 128 de membri ai brigăzii complexe de muncă și educație comunistă condusă de frații Petre și Costică Ștefănescu gîndesc, înseamnă politic. Actul lor de muncă nu rămîne un simplu fapt de muncă, de deosebite realizări, ci devine și un act politic, cu valente educaționale. Pînă acum zece ani, România importa majoritatea reactoarelor. Acum nu le mai importăm, nu mai sîntem nevoiți să le cumpărăm cu însemnate sume valutare. Oamenii muncii de la Întreprinderea mecanică de utilaj chimic au devenit primii și singurii producători de utilaj chimic și alimentar din țară. Credeți că a fost ușor? N-a fost. „Unii, zice Petre Ștefănescu, au

vrut să aducă reactoarele din străinătate; mai ales pe cele de sinteză a acidului cianhidric. Alții au susținut să le facem noi, să nu mai plătim altora, să nu mai depîndem de alții. Am fost desemnați noi, cei din brigada complexă de muncă și educație comunistă. Ce era să facem? Să fugim? Nu. Am primit planurile, le-am studiat și am început lucrul. N-am ales oamenii, sarcina de a fabrica reactoarele de sinteză au primit-o toți cei din brigadă, să răspundă toți în egală măsură. Numai așa am putut reuși. Primele trei reactoare de sinteză a acidului cianhidric, pentru combinatele chimice de la Săvinești, Copsa Mică și Brazi, au devenit astfel o premieră absolută pentru țara noastră. Unii spun că și pentru Europa, dar acest fapt ne interesează mai puțin.“

Ceea ce interesa colectivul de tineri din brigada de muncă și educație comunistă era livrarea la termen, dacă se poate chiar înainte de termen, a reactoarelor, pentru ca investițiile să intre la termen în funcțiune, să producă la capacitate. Cu reactoarele fabricate la I.M.U.C. București, la care, firește, într-un fel sau altul contribuie întregul colectiv al întreprinderii, au fost puse în funcțiune obiective industriale gigant: Întreprinderea de medicamente din Iasi, combinatele petrochimice din Borzestii, Pitești, Tulcea, Turnu Măgurele, Arad, Craiova, Năvodari. Iar din importatori am devenit, într-un timp relativ scurt, exportatori:

— Am livrat reactoare pentru sinteze și alte utilaje pentru industria chimică la unitățile din Homs și Banias din Siria, la rafinăriile de la Baku (U.R.S.S.), s-au exportat în Iordania, Turcia, Iugoslavia, R. D. Germană, Ungaria, Polonia etc. — ne spune unul dintre tinerii care au lucrat la început și zi noapte la aceste utilaje, Fănică Manolescu, venit aici din Coteștii Vrancei. Au concluzat cazangii, lăcătușii din construcții metalice, sudorii, trefilatorii, macaragii, vopsitorii, lustratorii. Dar eu îmi amintesc acum mai cu seamă de Constantin Zăblău, Gheorghe Vasile, Lungu Baștulea, Grosu Mihai și

inginerul Minzulescu, pensionat acum.

Pentru cincinalul care urmează să se încheie anul acesta — avem să aflăm — oamenii muncii de la I.M.U.C. București au avut sarcina să realizeze zece la sută din necesarul de utilaje chimice. Și dacă ne gîndim la tonajul utilajelor, de numai 1,5 tone în medie pe utilaj, față de tonajul mult mai mare pe unitate de produs la alte uzine, realizările lor ne apar și mai însemnate. Este și aceasta o posibilitate de exprimare a capacității profesionale a oamenilor, a gradului lor de profesionalizare, a curajului, desigur, dar și a ambiției de a intra în competiția valorilor mondiale. Dovadă, una din multe altele, a celor afirmate mai sus, este și faptul că în ultimii zece ani s-au calificat la I.M.U.C. București, nu mai puțin de 15000 muncitori! Cifra ne-a fost greu s-o credem, dar pînă la urmă am fost nevoiți să ne-o însușim prin demonstrație. Sigur, nu toți acești oameni care au învățat meserie aici mai lucrează la I.M.U.C. Mulți au plecat în orasele centre de județ de care aparțineau cei plecați, orășe cuprinse de o primuminare febră a dezvoltării economice și firește, sociale. Au plecat la Focșani, Vaslui, Botoșani, Suceava, la Birlad sau la Roman. I.M.U.C. s-a dovedit a fi, deci, o bună școală de pregătire a cadrelor, nu numai pentru nevoile proprii, ci și pentru nevoile economiei. Iar acest lucru cînd e adus în discuție, îi satisface pe cei 300 muncitori specializati care au constituit nucleul acestei catedre și care au rămas și continuă să pregătească cadre. În brigada condusă de cei doi frați, Petre și Costică Ștefănescu, am consemnat o mică statistică: din cei 128 tineri, unul e la facultatea de subingineri, vreo patru sau cinci la școala de maștri, 26 la liceul industrial seral, alți 24 se califică la locul de muncă. Deci aproape jumătate învăț, pentru că mulți dintre ceilalți au învățat, sînt absolvenți de liceu, de școli de maștri, de școli profesionale. Doar astfel poți intra în competiția de care pomeneam și te poți menține printre cei mai buni: învățînd și iar învățînd, pregătindu-te continuu. Fiind buni meseriași, sînt și bine retribuiți; maestrul Petre Ștefănescu, de pildă, realizează lunar un câștig de 4000 lei! Fratele său, Costică, uneori mai bine chiar; la fel soția celui din urmă, Elena, sudoriță tot aici, și ceilalți — în raport de calitate și cantitatea muncii echipei și a fiecăruia în parte. A echipei, spuneam, pentru că în brigada de muncă și educație comunistă forma de plată, de retribuție este acordul global pe echipă. O formă de plată modernă și capabilă de a stimula oamenii.

Omul care a făcut 1 000 000 de kilometri

Mă numesc Dănel Suditu — zice. Am 5 de ani și pe 9 mai anul curent mergeam normal pe autostrada spre Varna. De loc sînt din Cărpiniș, Buzău. Spre Varna mergeam întorcîndu-mă din Grecia. Transportam mărfuri perisabile. Pe la kilometrul 12, kilometrajul meu arătă într-un fel neobișnuit. Semnalizez colegului și prietenului meu din față, Preșcu Ștefan. Exact 1000000 de kilometri, spune. Te felicit și la mai mare. Ru-lăm pe mașină de peste 11 ani. Șoferi sînt de 28 de ani, fără accidente. Am străbătut toată Europa și jumătate din Asia. Cînd mă întrebă cineva dacă e greu, răspund: greu! Dar și frumos adaugă. Și frumos, spun. Uneori sîntem priviți așa cum sînt priviți vinătorii sau pescarii: cu indulgență și ironie. E greu să crezi în România 1980 că am trecut prin locuri unde femeile sînt vindute la kilogram, ca supusă pe veci și forțată de muncă. Că am trecut printre gloanțe, că am fost somați sub amenințarea puștii că mergi zile întregi fără să întilnești oameni, la plus 55 de grade și de fric scorpionilor nu riști să cobori din cup torul mașinii nici noaptea. Uzura șoferilor lor de pe mașinile diesel, din cauza zgomotului continuu, a zdruccinăturilor a schimbărilor bruște de climă, de la minus 20 de grade la plus 50, 17—18 ore pe zi, 10 luni din 11 lucrătoare, uzura aceasta pe un milion de kilometri întreci uneori pe aceea a aviatorilor de pe reactoare.

Boala profesională a șoferilor este înfarctul; bucuria e cînd scapă. Și cînd scapă, cum scapă? Satisfacția muncii în schimb e nu numai un justificat și tan drul orgoliu, este și imediată, este satisfacția alergătorului de cursă lungă care după mil de kilometri străbătuți contracronometru, odată ajuns la linia de sosire, după orar, la data și ora fixată în contract, n-aude: A venii Dănel! Ci România, O.K.

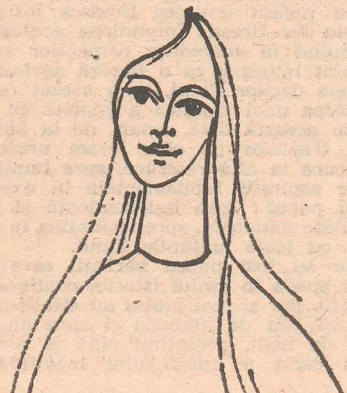
Dănel îi spune mama lui de 86 de ani rămasă în Cărpiniș cu vederea și auzul intacte să se bucure de cei patru copii trei băieți și o fată. Dănel îi spune tatălui, înmormîntat tot în Cărpiniș în timpul ce el străbatea Bulgaria, în drum spre Grecia și căruia, spre recunoștință, nu reușise să-l lase decît o coroană de flor și o luminare. Se deschise acreditivul și mașina îl aștepta încărcată, mașina în cărată și acreditivul deschis nu cunosc cuvintele mamă, tată, moarte, suferință sau durere.

Un milion de kilometri contracronometru, cu 13 tone de ouă în spate plus 11 tone greutatea mașinii, pe o pantă de 1 kilometri, întrebîndu-te vor rezista friele? — motorul? — unde-i cea mai apropiată așezare, consultîndu-ți harta, sînt lupte, răzmerițe, tilhari? — prin deșert și pustii, peste munți, prin arșișă pe autostrăzi interminabile, cu apa pe terminate, prin geruri cumplite, prin așezări cu oameni necunoscuți, cu tofelul de oameni, și buni și răi, mai alerț și mai ales buni, citeodată i se pare așa, altădată invers, mai peste tot există oameni care au vizitat România sau au auzit vorbindu-se de ea. Cota ei de prestigiu este în continuă creștere și această cotă în creștere dă substanță și o culoare aparte satisfacției muncii.

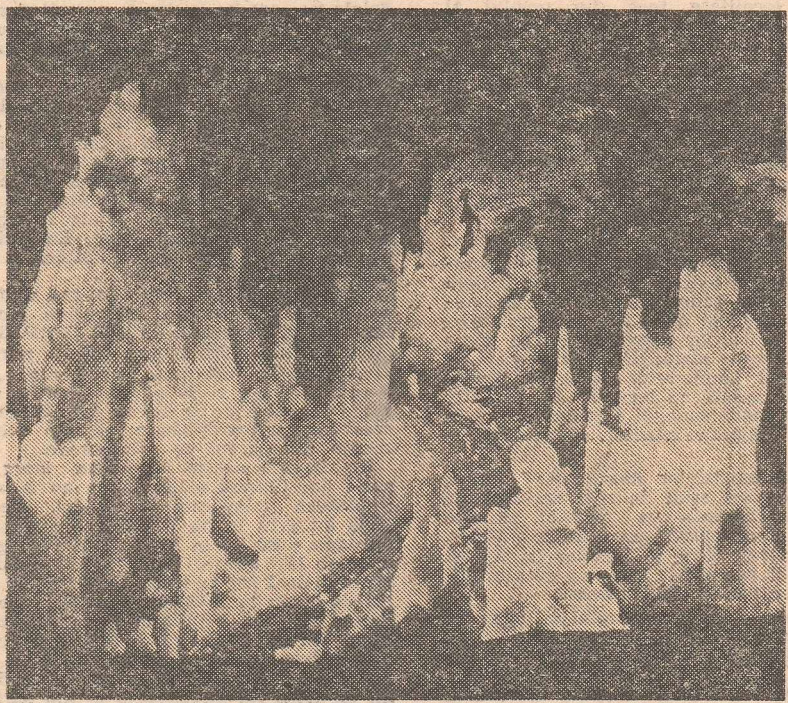
La întorcerea din Grecia, colegii de muncă și conducerea întreprinderii de Transporturi Internaționale Auto 1-au felicitat, i-au urat la mulți ani, fericire și sănătate, au scris un articol la gazeta de perete, un articol cald intitulat: O zi emoționantă în viața a două echipe și i-au înminat o diplomă de onoare pe care au semnat-o directorul întreprinderii, secretarul de partid și președintele comitetului sindical și pe care scrie: Diplomă de Onoare, tovarășului Dănel Suditu care a depășit 1000000 kilometri cu autofrigorifer, excelent și loial serviciu în calitate de conducător auto de transporturi internaționale.

Cu diploma și mai mulți prieteni și dus la soția lui bolnavă de așteptare și i-a arătat cifra: 1000000 kilometri. Ea a înțeles: un milion de kilometri, fără ea, dar și un milion de kilometri cînd fiecare kilometru era mereu și statornic un gînd către casă, către ea care, atunci în sufletul lui se confunda cu țara.

NICOLAE CRISTACHE ■

Privilegiată în statutul ei,

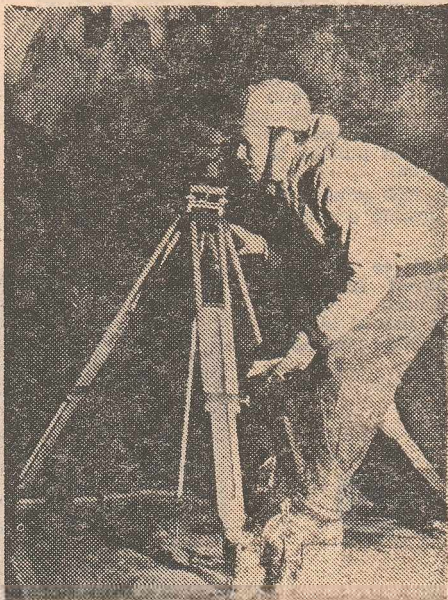

SPEOLOGIA

Unora ar putea să li se pară ciudat ceea ce afirmăm noi aici, dar adevărul acesta este și nu altul: uneori, partea poate fi mai veche decât întregul. Sectorul din Cluj-Napoca al Institutului de speologie Emil Racoviță împlinesc șase decenii de rodnică activitate, vîrstă pe care institutul bucureștean însuși nu o poate revendica decât acceptînd realitatea filiației ale clujene. Într-adevăr, în urmă cu 60 de ani, capitala spirituală a Transilvaniei trăia un eveniment cu ample rezonanțe nu numai pe plan național, ci și pe plan internațional: speologia se lansa ca știință prin inițiativa geniului creator românesc; starea civilă a noii științe se limbezea decisiv prin contribuția fundamentală a savantului român de prestigiu mondial Emil Racoviță. Încît astăzi, după șase decenii, putem afirma cu deplin telex că speologia, ca știință, are deja o istorie, că românii, în istoria acestei științe, și-au asigurat o înțietate nu numai indiscutabilă, ci și perpetuu fertită.

Ce înseamnă, în fapt, într-un limbaj mai puțin arid, mai puțin convențional, șase decenii de speologie românească? Înseamnă, înainte de toate, o istorie mai rară, mai detaliată, mai aprofundată a științelor românești. Înseamnă, apoi, o înaltă conștiință de sine a geologiei noastre și a tuturor științelor interdisciplinare ce-și adapă substanța din această activitate nu de puține ori temerară. Înseamnă, în sfîrșit, justificarea supremă a devărilor că pămîntul de sub picioarele noastre, vechi, încercat, răbdător, nu este o cantitate amorfă de roci separate prin pluri mustind de mufenie, inexpresivă, ci acum pentru todeauna, ci o entitate distinctă, cu relief și evoluție inconfundabile, cu un trecut marcat de convulsii dramatice, cu un viitor ce poate fi subsușat, de acum, tuturor speranțelor pe care investim în ziua noastră de miine. Și încă împingem metafora mai departe, se aslușește și adevărul frumos și rotund în istoria poporului român și istoria pămîntului românesc se pot recunoaște una în alta întocmai cum s-ar privi în oglindă. În istorii care merg mină în mină, inseparabile, solide din capătul veacurilor.

La Cluj-Napoca, alături de speologii An Ghean, Iosif Viehmann, Teodor usu, Gheorghe Racoviță, Maria Alb, Corăliu Pleșa, Livia Neagu sau Valentin Răciun, reportajului i se deschid înainte fereastra fastuoasă spre o lume în ihilă căreia lupta cu necunoscutul se poartă corp la corp, în cel mai deplin și mai adecvat înțeles al cuvîntelor, spre o lume în care teritoriile virgine se cuceresc pas cu pas, metru cu metru, și în ure surprizele se țin lanț, desăvîrșindu-și șesul abia în lumina rațiunii capabile să le confere cheia unificatoare. Dealtmînd, ca să spunem lucrurilor pe nume, în științele discipline ale științei se dovedesc fi mai palpabile treptele ca atare ale cunoașterii și, de asemenea, puține științe rețin dăruțiilor aceeași constanță a ortului în toate etapele succesive ale progresului lor. Iată un singur exemplu: Peștera Vîntului a fost descoperită la 1 aprilie 1957 de speologul amator Bela Agameri, care a explorat-o pe 500 m. În 1958, din totalitatea traseului ei, erau necuși abia 3202 m, în 1959 abia 4463 m, în 1960 s-a ajuns la 5578 m. Și, de aici înainte, virtuțea metrilor cucerii pas cu pas, tenace și prin talonaj dur, sistematic, își pierde definitiv farmecul și sem-

nificația umană dacă nu este transcris în întregime articulațiilor lui: 1962 — 6600 m; 1966 — 8902 m; 1967 — 13751 m; 1968 — 15238 m; 1969 — 15531 m; 1971 — 18574 m; 1974 — 18730 m; 1975 — 19470 m; 1976 — 20785 m; 1977 — 21470 m... În sfîrșit, în prezent, Peștera Vîntului, în inventarul speologic al Munților Apuseni, măsoară peste 27 km, plasindu-se

Homo viator

Supărat pe ploaia și frigul de afară și pe durerea care mă ține de mai multe zile legat de pat, găsesc prilej să privesc pe fereastră și să visez frumos. Am la îndemînă o carte imbiatoare la citit, cu titlul sunînd în atare condiție a războare: „Călătorie prin vreme“. O țin deschisă, provocator, în locul de unde să pot transcrie obligația ce si-o asumam cotizanții unui cerc al excursionistilor de acum aproape un veac:

„Ca mijloc de locomoțiune se adoptă piciorul; numai pentru a străbate distanțe mari se va recurge la alte mijloace de transport“.

Nu știu cît a călătorit la viața lui autorul lucrării de față, publicistul Valentin Borda, nu știu în cite din călătoriile făcute de el a adoptat ca mijloc de locomoțiune piciorul, ceea ce pot spune cu siguranță și o pot spune la fel de bine ca mine cel care și-au plecat privirea spre filele cărții este dibăcia cu care si-a strînut mersul printre rafturi de bibliotecă, colecții de ziare uitate și adrese de împătimiti ai călătoriei pentru a ne aseza în față această simplă și stăruitoare invitație: bucurați-vă, redescoperind mersul pe jos!

„Vremea“ prin care Valentin Borda ne propune să navigăm n-are tuse marginale precum terenul de fotbal, ea rămîne la fel de întinsă în urmă ca și pofta de mișcare

prin lungimea ei printre marile fenomene carstice ale lumii.

Alt exemplu ni-l oferă ansamblul carstului din Munții Pădurea Craiului, din extensiunea căruia Peștera Vîntului face parte integrantă. Pînă la sfîrșitul anului 1978 erau cunoscute, în perimetrul acestei unități geografice, un număr de nu mai puțin de 135 peșteri, totalizînd aproape 53 km de galerii subterane. Și nu credem să fim prea departe de adevăr cînd spunem că, însumat, efortul explorării lor împlinesc o veritabilă epopee, consumată departe de orice privire care i-ar putea deforma dimensiunile și mai credem că, ajunși în acest punct, ar fi mult mai onest și mai drept să-dăm cuvîntul chiar unuia dintre protagoniștii acestei epopei, speologul Teodor Rusu. „Abordarea unui astfel de studiu — se confesează interlocutorul nostru — într-o regiune aproape necunoscută, a necesitat, încă de la început, lungi, foarte lungi campanii de teren, observații și experiențe și explorări de goluri subterane“. Rezultatul: „...un bogat material faptic, pe care l-am adunat în perioada anilor 1961—1978, timp în care am descoperit, consemnat și descris 62 ponoare, 52 izbucuri și izvoare carstice mai importante, am efectuat peste 50 de experiențe cu fluorescență, prin intermediul cărora am pus în evidență 40 drenaje subterane, am colectat 62 probe de ape pentru analize, am vizitat, explorat, descris și cartat, singur sau în colaborare, 46 avene și 135 peșteri“. Este mult, este puțin? Este exact cît s-a putut săvîrși în aproape două decenii de activitate intensă, adică mult, foarte mult.

Apoi, alte exemple, culese și ele din inventarul speologic al Munților Apuseni... Rețeaua Lumea Pierdută: în 1952, M. Șerban, I. Viehmann, M. Bleahu și T. Jursák explorează în premieră avenul Gemănata, atîngînd cota —115 m; în 1956, M. Bleahu, I. Coman, Gh. Mantea, S. Bordea, J. Bordea, C. Pleșa și L. Munthiu explorează avenul Negru, reușind joncțiunea cu avenul Gemănata, cota atînsă fiind de —135 m, iar totalul galeriilor parcurse ridicîndu-se la 1700 m... Avenul din Șesuri: D. Coman și M. Șerban, împreună cu cinci alpinisti clujeni, încep explorarea în mai 1950; ea este continuată în anii 1951—1955 de Institutul de speologie „Emil Racoviță“ și o echipă de alpinisti a Casei centrale a armatei; în 1971—1972, speologi români și cehoslovaci descoperă un nou sector al peșterii... Cefățile Ponorului: prima mențiune datează din 1886; o popularizare mai largă i se datorește lui G. Czárán, în 1903; abia în 1949 M. Șerban, D. Coman și I. Viehmann explorează primii 300 m din cursul subteran; în 1957 este atins sifonul terminal, la 1700 m de la intrare; în sfîrșit, în 1976—1977, cercul Speodava din orașul Dr. Petru Groza cartează o serie de diverticole de pe traseul cursului subteran, lungimea Cefăților Ponorului crescînd de la 2500 la 3800 m...

Și nu am făcut decât să transcriem pe hirtie citeva fragmente infime, dar revelatoare, din însăși istoria științei în speșă. Încît astăzi, cînd speologia românească împlinesc șase decenii de viață activă, aceasta fiind și vîrsta speologiei mondiale, este dreptul nostru să afirmăm că disciplina, prin însuși progresul ei, produce ceea ce puține științe produc: temeuri noi, tulburătoare prin darul lor de a ne aseza într-o relație nemijlocită cu interstițiile cele mai intime ale pămîntului românesc, ale iubirii de patrie. Într-adevăr, privilegiată în statutul ei, speologia ne aşază înaintea unei realități pe cît de elementare, pe atît de înălțătoare: istoria poporului român și istoria pămîntului românesc se pot recunoaște una în alta întocmai cum s-ar privi în oglindă, sint istorii care merg mină în mină, simbolic inseparabile, simbolice solidare din capătul veacurilor.

MIHAI PELIN

Fotografii de VALENTIN CRĂCIUN

a oamenilor, necuprînsă în multitudinea de mobilități care au minat și mină din urmă pe călător. O linie de demarcație precisă, voit apăsată, trasează autorul între rătăcirile pe întinderile Terrei în căutare de foloase materiale, de pietre pretioase pentru placapul buzunanelor și umbliertorii de părăsire, pentru desfășurarea ochiului și a sufletului. Nu se omite a ni se evoca în această ordine de idei drumurile solilor lui Stefan cel Mare și Neagoe Basarab, purtători de gânduri bune pe harta Europei. Ne este dată fraza lui Benjamin Franklin, care-l cunoscuse în 1755 pe Samuilă Damian, pelegriul transilvan, cel ce „scria și vorbea latinește cu mare ușurință și în mod exact“, și „s-a gîndit că i-ar folosi în călătoriile sale să aflu ceva despre electricitate“. Dar ne este dată mai ales în această laborioasă lucrare drumul ideii de a călători de la un capăt la altul de țară, „după sare la mioare“, „spre a privi țara Moldovei și încă mai departe, pînă la marea și țara ungurească“.

Urmărind bornele fixate în trupul timpului întocmai ca niste firide unde se adăpostesc, spre conservare, semnele vîrstei, trecînd în revistă eforturile de stimulare a plăcerilor la drum, avem de reținut lucruri la fel de valabile și azi, ca și atunci. Spunea cineva acum un veac: „Trebuie oare ca străinii să cunoască mai bine decît noi frumusețile muntilor și vălurilor noastre?“ Iar savantul Munteanu-Murgoci, pledînd pentru un club carpatic român, ținea să precizeze că acesta „nu ar fi însă numai un club de petreceri, de organizări de excursiuni sau de suprave-

60

(Urmare din pagina 1)

dase în Franța. În același timp, redactînd aici trei publicații de mare circulație internațională, între care și *Lucrările Institutului de speologie din Cluj*, la care colaborau numeroși savanți din străinătate, Emil Racoviță a imprimat un puternic avînt mișcării științifice clujene, care prin strădaniile sale s-a afirmat tot mai accentuat și în circuitul internațional al științei.

Emil Racoviță a conceput speologia ca pe o știință sintetică, care își propune cunoașterea istoriei naturale a domeniului subteran și a tuturor fenomenelor carstice. Dintre cele două mari categorii de cercetare — speologia fizică și biospeologia —, marea naturalist s-a dedicat cu precădere biospeologiei, fiind și fondatorul acestei științe. Fidel însă concepției sale asupra caracterului interdisciplinar al speologiei, Emil Racoviță și-a îndrumat colaboratorii mai tineri, dintre care am avut fericirea să fac parte în calitate de asistent, și spre studii de speologie fizică, adică de morfologie endo și exocarstică, hidrologie, mineralogie, climatologie subterană, speleogeneză și glaciațiune de cavernă.

Astfel, speologii clujeni au realizat, după numai cîțiva ani de studii, o monografie a celebrei peșteri Ghejarul de la Scărișoara, descifrînd secretele acestui bloc de gheață de 75 000 mc și peste 3500 ani vechime și evidențiînd relația nemijlocită a dinamicii acestuia cu evoluția marelui climat terestru. Descoperirea, explorarea și cercetarea peșterii Pojarul Poliei, a peșterilor de la Izvorul Tăușoarelor (410 m adîncime), Zalion și Iza, precum și a numeroase altora, a prilejuit cercetătorilor clujeni elaborarea unor teorii și principii noi privind geneza peșterilor și a minunatelor lor podocabe. Totodată, speologii clujeni le aparține și descoperirea, în peșterile Ciur-Izbu și Virtop, a primelor amprente plantare ale omului preistoric de pe teritoriul românesc, pe cît de senzațională ca eveniment științific, pe atît de importantă în cunoașterea trecutului speiei umane și a originii îndepărtate a neamului nostru.

Reconstituirea paleohidrografiei carstului Munților Pădurea Craiului, descifrarea secretelor hidrologice ale celei mai grandioase regiuni carstice din România, Pașă-Cetățile Ponorului, explorarea în colaborare cu Cercul speologilor amatori din Cluj-Napoca a Peșterii Vîntului, cea mai mare din țară, sint doar cîteva exemple dintre realizările demne de amintit ale cercetătorilor clujeni și a lui Emil Racoviță.

Cercetările de speologie fizică efectuate de către colectivul Institutului depășesc astăzi faza cunoașterii teoretice a fenomenelor carstice, ele urmărind și valorificarea pe plan economic a resurselor naturale din regiunile calcaroase. Menționăm aici executarea în calitate de proiectant general a planurilor de amenajare turistică, la un înalt nivel tehnic, a splendidei Peșteri a Urșilor din județul Bihor, care va intra curînd în circuitul turistic național și internațional, cît și studiile de amenajare a Peșterii Meziadului și a Cetăților Ponorului. Institutul întreprinde și cercetări de hidrologie carstică în vederea ameliorării alimentării cu apă potabilă și industrială a unor localități din regiunile carstice, precum și asupra drenajelor subterane din bazinul Văii Iadului, acolo unde vor funcționa, peste cîțiva ani, hidrocentralele aflate acum în construcție.

Nu o dată supuși la grele încercări în adîncurile adesea dușmănoase ale marilor goluri subpămîntine, speologii clujeni își permit să creadă că au onorat tradiția speologică fundamentată la Cluj-Napoca de marele lor magistru Emil Racoviță.

ghere asupra muntilor noștri: în România un club carpatic ar avea dealtmînteri ca și în alte părți rolul unei instituții de cultură, ar fi o școală pentru orășean și sătean, o școală în mijlocul naturii“.

Școală în mijlocul naturii! Mi se pare că vîd în această firmă însuși rostul ostentiv al anilor de zile ale statutului nostru de a încuraja turismul în variatele sale forme, pentru orășean și pentru sătean deopotrivă, la mare și la munte, oriunde. Niște corecții de concepție au intervenit firește, „vremea“ operînd asupra „călătorilor“ în fel și chip, dar mai ales sub aspectul accesului foarte larg la corola de lumină a peisajului turistic. De aici și nevoia de perpetuu adaptare. O ascensiune pe Ceahlău sună a eveniment. Pentru bucureștean, drumul pe Valea Prahovei, e o plimbare la Sosea ceva mai lungă. Din Predeal la „Trei Brazi“ — jumătate de oră de pas alert după un somn zdravă. Din Brașov la Poiana, nici atît, de vreme ce nimeni nu se mai simte dator să apeleze la mijlocul de locomoție ancestrală. De aici și ambiția de a urca pe patru roți la „Babele“ și de a propți bara de direcție de ușa „Clăbucetului“. Privesc, o dată în plus, cu neînțelegere „sculele“ tranzisitorizate transplantate cu mic cu mare în pădure și pe plajă, țevile de eşapament încinse pe pantele muntilor, pînă departe, în creierul lor, și mă întreb dacă la această școală în natură se gîndeau cei care și zbateau templele în căutarea ferestrelor spre mama natură?

NEAGU UDROIU

Umăr lângă umăr, suflet lângă suflet — pentru recolte bogate

Așezată în inimă de Bărăgan unde in-cepe ziua și se inecă soarele între fete morgane, comuna Grindu a ajuns prin vrednicia oamenilor un nume de referință printre țărani, printre cei ce plămădesc aluatul de piine de când pun bobul sub brazdă.

Cele mai vechi hrsoave menționează această localitate încă din secolul al 18-lea, când paharnicul Iancu Văcărescu își stabilea hotarele moșiei.

Grindenii ai căror strămoși au coborât cu turmele din Țara Birsei și din zona Făgărașului, oameni pricepuți în creșterea mioarelor, au găsit aici pășuni cu iarbă grasă, stabilindu-se pentru totdeauna.

O descriere din anul 1838 prezintă satul Grindu ca pe o așezare avind două sute de case, asemeni bordeielor, așezate pe zece rinduri și cu trei hanuri.

Descoperind rodnicia gliel, transilvănenii așezați pe aceste meleaguri au apucat plugul de coarne și au devenit, de-a lungul citorva generații, pricepuți agricultori, făcând să se ducă vestea despre hărnicia și spiritul lor gospodăresc. Dar truda lor nu ajungea niciodată la ei în casă, ci lua drumul hambarelor boierești. Truda aceasta încărcată cu lacrimi și sudoare scurse pe coada sapei și a coasei a îngrășat, de-a lungul veacurilor, conacurile boierești.

Oamenii bordeielor din aceste locuri, oameni ce au știut la zile de restrîște să-și apere sărăcia și neamul, au trăit aproape două veacuri cu ochii în pământ, văzînd soarele doar în lamele coaselor și ale sapelor pe care le minuiu cu o pricepere a lor venită din adîncuri.

În iernile grele cînd omătul se așeza pe acoperișul de stuț, ulițele păreau pustii și prima pirtie ce se făcea lua drumul cimitirului, unde primăvara ghiocelii găseau mai multe cruci decît lăsaseră la vremea topirii zăpezii în urmă cu un an.

Dar soarta țăranilor din Grindu a fost soarta tuturor plugarilor, a fost soarta țării. Adevăratul soare la care și grindenii au putut să se uite și au văzut că de la ei răsare și tot pe moșia lor apune a fost cel din august 1944.

La 28 mai 1950, deci acum 30 de ani, după ce țăranii din Grindu și-au analizat necazurile așa cum știe doar săracul, au decis înființarea prin proces verbal de constituire a gospodăriei agricole colective: „Subsemnații țărani săraci, plugari din comuna Grindu, plasa Urziceni, județul Lomița, ne întovărășim din inițiativă proprie, constituindu-ne în gospodăria agricolă colectivă sub denumirea «Ștefan Gheorghiu». Urmează 142 de semnatari, una mai apăsată decît alta, în care oamenii își puneau la bătaie prezentul și puterea.

În 1959 printre primele localități în care se încheie cooperativizarea agriculturii se

numără și comuna Grindu. Președintele C.A.P., Eroul Muncii Socialiste Anghel Mircea-Dan, ne spunea: „La noi la Grindu întii am așezat oamenii suflet lângă suflet și apoi am pornit în cîmp sapă lingă sapă. Conștiința țăranului se modelează poate mai greu, dar cînd se naște să știți că nu mai piere. Noi, țăranii, purtăm în noi în-doiala pe care ne-au lăsat-o moșii și strămoșii noștri, mințiți și obidiți de boieri și arendași. Și poate din cauza asta viața de astăzi ni se pare un vis nevisat“.

Etapa cu adevărat înfloritoare a cooperativei începe odată cu Congresul al IX-lea al Partidului, în 1965, cînd se deschid noi orizonturi ce au la temelie o bază tehnică materială capabilă să satisfacă toate cerințele unei agriculturi intensive, în care fiecare palmă de pământ are valoarea ei, valoare ce nu poate fi schimbată cu tot aurul din lume. La Grindu e o vorbă: „Aurul nu se mănîncă și nici nu ține de cald“.

Dacă acum 30 de ani, sita era unitatea principală de măsură în partea locului, azi unitatea e vagonul. În 1979 C.A.P. Grindu a realizat 1900 t grîu, 8000 t porumb etc. Dacă la înființare cooperativa avea 7 cai, 5 căruțe și 10 pluguri, azi 51 tractoare lucrează pe tarlalele gospodăriei, 20 combine autopropulsate și alte echipamente din parcul de mecanizare.

Pe drumul acesta ascendent merg țăranii din Grindu și de la un an la altul realizează adevărate recorduri. De la 1768 kg grîu la ha în 1951 se ajunge la aproape 4000 kg în 1979, de la 740 kg de porumb la 8025 kg, de la 631 kg floarea-soarelui la 2754 kg și de la 20000 kg sfeclă-de-zahăr la 50000 kg. Fasolea, care era hrana de bază a țăranului în posturile lungi din preajma Crăciunului și a Paștelui, dădea în 1950 o recoltă de șase ori mai mică decît în 1979. Postea grindenii nu de frica lui Dumnezeu, ci din sărăcie.

De la cele două scroafe existente în 1950 s-a ajuns la 10000 porci, de la 154 păsări la 40000, de la 114 oi la aproape 5000. Dacă în 1960 cooperativa realiza 5970 kg de carne, în 1979 se produc aci, nici mai mult, nici mai puțin, un milion. De la 1598 hl lapte în 1960 la peste 11000 în 1980. Într-un singur an produsele cerealiere și animaliere livrate la fondul centralizat de stat umplu o garnitură de tren cu locomotiva în Grindu și ultimul vagon în București.

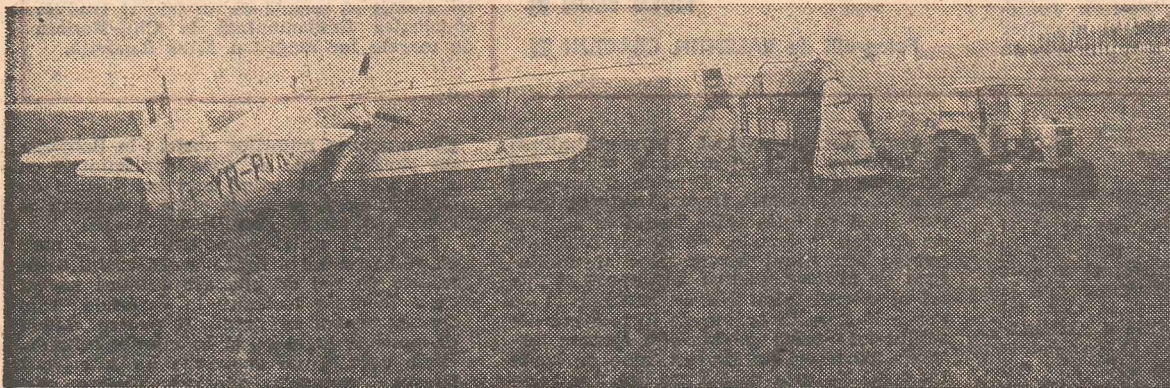
Datorită zăpezilor și ploilor abundente căzute în Iarna și primăvara anului 1979 comuna este supusă la grea încercare. Apele cresc, intră în case, oamenii se mută pe marginea șanțurilor stînd pînă la brîu în viitură și săpînd, săpînd cu gîndul la aceste pămînturi, la moșii și strămoșii lor care au rezistat și la alte viituri. A

La Grindu țăranii își respectă numele și țara

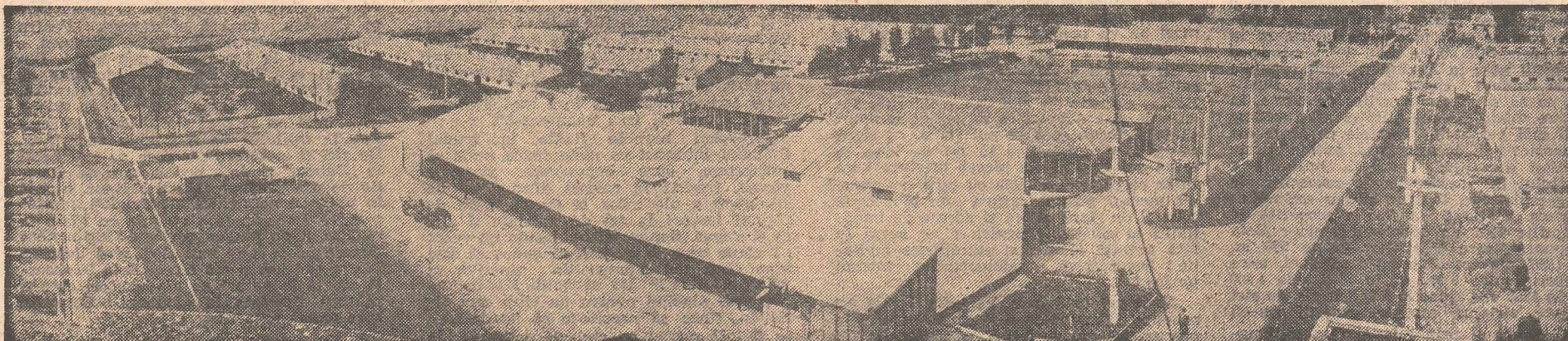
Oamenii ce au mutat laboratorul în cîmp: președintele Anghel Mircea Dan și ing. șef Virgil Micu (dreapta)

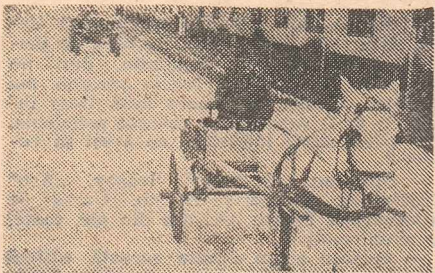

„Uzina” grindenilor — sectorul zootehnic (jos)

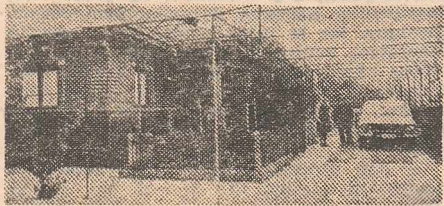

Emblemele agriculturii moderne

Și din șaretă te poți plasa în avangardă...
ing. șef Virgil Micu.

Așa arată astăzi casa unui cooperator,
șeful secției mecanizare, Vasile Iacob

fost una din primăverile cele mai incrin-
cenate, în care toți ca unul au reușit să-și
unească efortul având la bază același gând.
Vatra satului nu trebuie mutată, aici
ne-am născut, aici trebuie să trăim!

A fost o primăvară în care nimeni n-a
dormit. Nimeni din cei care puteau să țină
în mână o săpă, o cazma, o lopată. Un om
de al cărui nume se leagă existența ace-
stei localități de aproape un sfert de veac,
de când a fost ales președinte al C.A.P.,
„director de fabrică”, cum îi spun în glu-
mă țărani, a lăsat deoparte propria sa
boală: Eroul Muncii Socialiste Anghel
Mircea-Dan, fără să țină cont de sfaturile
medicilor, de tensiunea care ajunsese la
27 cu 22, stînd în mijlocul oamenilor, im-
bărbătindu-i. Într-un timp record a fost
săpat un canal de desecare și viața și-a
reluat cursul. Au trecut de atunci zece ani
și ulițele cu glod pe care pluteau bărcile
sau abiliile sint astăzi străzi asfaltate și cu
trotoare, cu apă potabilă de la un capăt la
altul al satului.

La Grindu nu există casă fără două
aparate de radio (unul cu tranzistori, pe
care omul îl ia cu el în cîmp, la săpă, în
grădină), fără televizor, frigider, mașină
de spălat rufe.

Nu mai în ultimii cinci ani unității i s-au
decernat peste 30 de medalii și diplome,
dintre care două titluri de Erou al Muncii
Socialiste, precum și Medalia de Aur „Se-
cera și ciocanul”.

În fiecare an noi ordine, medalii, diplo-
me vin să răsplătească hărnicia celor de
la Grindu.

— Tovarășe președinte Anghel Mircea-
Dan, conduceți una din cooperativele
frunțate din județul Iași și din țară.
Spuneți-ne câteva din „secretele” pe care
le dețineți.

— Oamenii, oamenii și iar oamenii, ei
au făcut totul. De nu eram eu, era altul.
— Vorbiți-ne despre el.

— Înainte de toate trebuie să vă spun
că nici o hotărîre nu se ia la noi pînă cînd
nu este priticăcită așa cum trebuie, pînă
cînd nu o sucim și răscîm pe o parte și
pe alta. Și cînd am luat-o, apoi este ur-
mărită de fiecare dintre noi. Eu sînt fiu
de țaran, născut, crescut aici în Grindu,
unde-mi sînt moșii și strămoșii.

— Îmi spuneți să vă vorbesc despre oa-
meni. Ei știu să-și împartă și bucuriile, și
nezarurile. Am avut noroc și de specialiști
buni: inginerul șef Virgil Micu, soția sa,
Silvia, ingineră la ferma de porci, ingine-
rul Ristache Alexandru, un fiu al satului
ajuns specialist, doctorul veterinar Nico-
lae Antonescu, veterinarul comunei. Îi iu-
besc ca pe copiii mei.

— Dar despre mecanizatori ce ne puteți
spune?

— La noi și mecanizatorul și cooperato-
rul știu la fel de bine că un fir de por-
umb sau de floarea-soarelui tăiat nu mai
poate fi retopit și locul acela nu va pro-
duce un an. Șeful secției mecanizare, Va-
sile Iacob, este membru în consiliul de
conducere și cuvîntul lui are greutate. Să
scrieți și despre Ion Răducanu, Ion Cris-
tache, Dumitru Negrea, Grigore Vasile,
Radu Tache, Stefan Matei, oameni de
mare omenie care în această primăvară au
lucrat cite 17—18 ore fără întrerupere.
Tractoarele lor funcționează ca un ceas-
sonic.

— Tovarășe președinte, se spune că
C.A.P. Grindu realizează atîtea cereale cît
produce un județ din nord, este adevărat?

— Este adevărat, avem condiții pentru
aceasta. Dar și cei din nord sînt la datorie,
muncind în mină, trimițîndu-ne che-
retea pentru construcții. Ceea ce produc
ei nu realizăm noi, dar și ei, și noi ne fa-
cem datoria.

— Vorbiți-ne despre una din bucuriile
dumneavoastră.

— În memoria mea, memorie de țaran,
se va păstra întotdeauna momentul în
care, în ajunul zilei de 23 August 1975,
tovarășul Nicolae Ceaușescu mi-a înmînat
titlul de Erou al Muncii Socialiste. Pînă
am ajuns acasă mi s-a părut un veac. Am
arătat steluța de aur alor mei, celor 800
de membri ai familiei noastre, și le-am
spus că fiecare din ei are o părticică din
steluța pe care o port.

La Grindu într-o primăvară privind în
urma unui tractor ce răsucea brazde lă-
sînd în urmă pămîntul revădan am avut
cea mai autentică revelație. Brazdele lă-
sate de plug semănau cu coloana infini-
tului. Atunci am știut mai bine decît ori-
cînd că Brăncuși a fost țaran.

MIHAI VIȘOIU ■
și GH. AMUZA ■

ASPRUL DRUM

AL PRIMĂVERII CĂTRE TOAMNĂ

Pe-aici, cînd plouă, vorba poetului, plouă, nu se-ncurcă.
După o toamnă cu ploii, saturată de ploii, după o iarnă cu
nea, dar și cu ploii, după atîtea nazuri, capricii, tachiării,
care i-au umplut pe cei ai locului de furii sau (zice interlo-
cutorul nostru, inginerul Eugen Matei) i-au cuitasat deseori
într-un scepticism sumbru, primăvara, în sfîrșit, a sosit, fac-
tice și volatila ca într-un pastel de Alecsandri, atît de factice,
de volatila, încît parcă nici n-a sosit... Au fost doar citeva
zile cu soare, au fost, zice inginerul Matei, mai mult un
miraj, o amăgire, după care ploile au explodat din nou, nu
despărînd, ci cîșind la loc anotimpurile, într-o nesfîrșită
perdea de apă, într-un perpetuu sezon al ploilor, ca la Tropic-
e. Un accident, o întimplare sau o calamitate din care,
adaugă inginerul, ne rămîne totuși o constatare utilă: cit
de incert, cit de indecis se despart la noi anotimpurile, așe-
zînd între ele hotare deloc statornice, astfel încît omul să
nu răsuflă ușurat nici o clipă, ci veșnic să stea la pîndă,
încordat ca și un ostaș într-o bătălie.

Pe-aici, pe moșia I.A.S. Zimnicele (moșie mare, 6430 de
hectare arabile), însămînțările, ca pretutindeni, s-au încheiat,
acum, ca pretutindeni, e epoca îngrijirii culturilor și, ca
pretutindeni, plouă. Dar parcă pe-aici, pe-acest fîrm dună-
rean al Burnasului, trecut pe hărțile cerului la polul ploilor,
plouă mai strasnic ca pretutindeni, umflînd lîngă fluviu o altă
Dunăre, un gigantic balaur de ape grele plutind amorf între
cer și pămînt.

— Unde e albia Dunării?

— Nu se vede de-aici. Acolo, după zăvoaiele alea înecate,
e albia normală...

Sîntem în balta Dunării, într-o mare incintă a griului și
porumbului, în care chiar și cînd nu plouă bălțește apa, spălînd
tipăla recoltei, cîrînd la vale tot ce s-a așezat pe ea, toată truda
omului, sau năpădînd-o cu valuri de buruienii. Din loc în
loc, prin aburul greu al ploii, se văd cimitire de cioate, stir-
vuri lemnoase carbonizate, clădite stivă, ca niște spinări de
animale terțiare, acum deshumate. Focul nu le-a putut con-
suma, nici umezeala acidă a bălții, care, cîndva, devora totul.
Sînt resturi dintr-o arhaică civilizație a naturii, demolată de
om, printre care, unic vestigiu viu, vrînd parcă să readucă în
drepturi vechea sălbăticie a locului, trump buruienile, din
aceeași familie cu stirvurile lemnoase, întinzîndu-se către
cîmpul lucrat de om. S-a muncit, în puținele zile cu soare,
mecanizat. Acum, de zile și zile, nu se mai poate. Acum nu
se mai poate decît cu sapa.

Pătrundem în teatrul bătăliei, în cîmpul în care sute de
oameni, bărbați și femei, muncesc, cu sapele, la prașitul por-
umbului. Sub cernerea deasă a ploii par niște umbre, sînt
negri de noroi, uzi de noroi, mișcîndu-se într-o nesfîrșită
procesiune neagră. Fețele nu se văd, sînt ascuse sub glugi,
piciorarele sînt ascuse în cizme de cauciuc și, uneori, nu se
văd nici ele, fiind îngropate pînă mai sus de glezne în păm-
întul clisos. Imaginea e militară, oamenii sînt rînduiți în
lanțuri ritmice, ca niște lanțuri de luptători, cu respirația
măsurată de bătaia crudă a unor tobe îndepărtate (sînt palele
de vînt ce vin dinspre Dunăre). Imaginea luptei e, în același
timp, cea știută, cea ancestrală, rurală, cea a unei munci
monotone, penibile, de uzură, deloc spectaculoasă, neînchipuit
de simplă și de complicată, extenuantă la culme, solicitînd
mușchi și nervi, solicitînd rezistența fizică, solicitînd peste
toate rezistența dragostei omului față de munca lui și de păm-
întul lui. Ingerul Eugen Matei, acest om nu prea în vîrstă,
de fapt fără vîrstă, ca fața tină, dar cu părul albit, nu e
de-al locului, e argeșean, dar e de 17 ani directorul I.A.S.
Zimnicele și, zice, cunoaște bine această dragoste, acest sen-
timent social al omului din cîmpia Dunării, al omului de la
„polul ploilor”, care, de cînd se știe, luptă cu ploile, așa cum
luptă și cu alte calamități, ca să-și salveze pămîntul, ca să
facă pe el recoltă. El, cei ai locului, așteptau de fapt ploile,
știau că vin, în așteptarea asta a lor fiind mai mult decît
o alarmă atavică, fiind un sentiment istoric. Știau că vin,
știau că nu se pot retrage (unde să te retragi, cu pămînt
cu tot, din calea apelor care năvălesc din cer?), știau ce
pierd, știau că trebuie să se bată. Și se bat, smulgînd din
ape tot ce se poate smulge, organizîndu-și asalturile, nu și
retragerele, în toate punctele de pe marea cîmpie, chemînd
la atacuri și la contraatacuri pe toți cei ce-s în stare să țină
în mină o săpă. Uitați-vă, zice însoțitorul meu, la omul de
colo (un om cu fața ascunsă în glugă, lovînd înversunat, dar
atent cu sapa, o umbră neagră din procesiunea de umbre
negre), omul ăla nu-i muncitor la cîmp, e tractorist, îl cheamă
Petre Mocanu, și-a pus tractorul sub acoperiș, la fereastră, iar
el a venit aici. Cel de lîngă el (o altă umbră, sub cernerea
ploii), e mulgătorul Petre Matei, n-au mai rămas în grajduri
decît mulgătorii bătrîni, cei în putere sînt toți aici. Sînt aici
de cînd s-a crăpat de ziuă, o să stea pînă se face noapte,
pînă cînd o să-și bage degetele în ochi.

Ploaia, de citeva clipe, e mai subțire, e acum o ploaie
ușoară, zuruitoare, incontinentă, umbrele oamenilor se lim-
pezesc, cițiva își leapădă, cu o mișcare a capului, glugile,
e cald, s-au încălzit, e înăbușitoare temperatura efortului,
din pelerine ies aburi, e mai comod să lepezi și pelerina din
pinza de sac, să muncеști în cămașă sau fără. Un om de
lîngă noi, bărbat trupeș, destul de tînăr, de fapt fără vîrstă,
ca și directorul, ca toți țărani, lasă săpă să-i cadă din mină,
își desclătează și-și încălează degetele, care l-au amorțit.
„Ce faci, Stane, nu ești la oi?” Stan Constantin, îngrijitor-
mecanizator la ferma de oi, este și el aici, e firesc să fie
aici, la punctul cel mai fierbinte al bătăliei recoltei, decisiv
și pentru oameni, și pentru oi. Ingerul îl strînge mina,
i-o string și eu. Coada sapei i-a lăsat semne grele în palma
care a devenit scoarțoasă, dură, ca și structura uneielte. Unealta,
abandonată numai citeva clipe, atît cit omul să-și dezmor-
țească degetele și să ne strîngă mina, are buza de fier tocită,
dar lute și lucie și tăioasă ca briciul. De cînd nu stau, de
cînd nu s-au odihnit pe aici nici oamenii, nici unelte?

A fost un an greu. A fost o primăvară năbădăioasă, a fost
o vară cu ploii, orzul a mers (5053 kg la hectar, mult peste
media pe județ), dar griul s-a înecat, ceva s-a salvat, dar
nu totul, au fost hectare întregi în care plantele au putrezit,
unduiul prin apele turburi ca firele de mătasea broaștei.
A fost apoi o toamnă care, la fel, i-a certat cu ploii, au cules
porumbul sub torențele care te dărimau, te făceau una cu
norolul, da, s-au bătut amarnic, au scos 5400 kg la hectar,
peste media pe județ, dar n-au numărat cit ar fi vrut din
bobul strădaniilor ajuns la soroc. N-au stat nici iarna, în
această iarnă și ea cu ploii, pe lîngă zăpezi premature, au

arat, au fertilizat, au descurcat, cu efort, calendarul de muncă
și zile, ce se încălecase și se zăpăciseră în frămîntul coti-
dian al cerului. I-a găsit așa primăvara, cu ploile ei, au arat
și au însămînțat și noaptea, la lumina farurilor, să-i fi văzut,
zice directorul, atunci, nopțile, la lumina farurilor tractoare-
lor și la cea a focurilor, uscîndu-și hainele, mîncînd în pripă,
pregătindu-se să se avînte din nou... Dacă bătălia acestui an
ar fi fost, adaugă el, o infruntare fizică, om contra om, adică
un epuizant campionat de lupte greco-romane pe un ring de
6430 de hectare, fără pauze sau cu pauze sumare, fără re-
prize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, uneori
fără nopți, performanțele de rezistență ale oamenilor s-ar
putea calcula mai ușor, putîndu-se obține, fie și vag, un echi-
valent al efortului muscular, nu și al celui de dăruire și de
conștiință, cheltuit de țărani din Zimnicele. Ce s-a obținut?
S-a obținut, lată, acest pămînt, așa cum vede el, fertilizat,
îngrășat, arat și însămînțat pe toată întinderea, întreținut
acum, în ciuda ploii, pe toată întinderea. S-a obținut acest
pămînt lucrat, deopotrivă, în adîncime, cu brazdele ca niște
șiruri consecutive de trepte, ca treptele de lut nears ale unui
zigurat chaldeean sau babilonian. Aceste trepte ies, precum
se vede, din apa, biruind apa, continuîndu-se în sus, de unde
le continuă tulpinele griului și ale porumbului. Dacă ai refu-
la apa care s-a strîns în acest pămînt cu niște pompe de o capa-
citate fantastică, dacă ai seca-o pînă acolo unde-ai ajuns
unelte și efortul omului, ai obține în secțiune, desigur la
alte proporții, dar la fel de accentuată prin migala și prin
intensitatea travaliului, forma unui zigurat chaldeean, acel
turn, piramidă sau templu cu care s-au mîndrit popoarele
mesopotamice în urmă cu cinci mii de ani. Un Babilon
sau un Ninive îngropate lîngă albia Dunării. Nu e nici o
exagerare. Poate că totuși e necesar un retuș: această ope-
rație edilă s-a desfășurat nu în veacuri, ci în sezoane, la
o suprafață de zigurare egală cu cea a unui monument antic.
Și încă un retuș: această lucrare nu e menită să infrunte
eternitatea, ci doar să susțină o efemeră arhitectură de vege-
tate, care, la toamnă, va dispărea, nelăsînd în urmă-i nici
măcar amintirea. Deci o lucrare care miine nu va mai sluji
la nimic, ca și întăriturile unui fost cîmp de bătaie, repede
măcinate de timp și de uitare. Dar, zice inginerul, hai să
lăsăm comparațiile și metaforele, să revenim pe sol. Niște
pompe care să sece toată apa pămîntului încă nu există, dar
aici, la noi, în această incintă din vechea baltă a Dunării,
nu ne-ar strica niște desecări serioase. Noi n-avem irigații
(noi irigăm doar prin amenajări locale, cu motopompe introduse
în canale de desecări), acum e în construcție și sistemul de
irigații al zonei, asta-i foarte bine, dar eu cred că înainte
de o astfel de investiție ne-ar fi slujit enorm niște desecări
mai ca lumea. Noi plătăm, în incinta pe care o cultivăm, o
seamă de taxe, taxe pentru evacuarea apei, taxe pentru apă-
rarea lucrărilor funciare, taxe pentru întreținerea canalelor,
ni s-ar conveni ceva mai mult pentru ce plătăm. Balta asta
a Dunării, vedeți dv., are patru stăpîni, departamentul de
îmbunătățiri funciare, întreprinderea de exploatare a lucră-
rilor funciare, stațiunea de mașini și tractoare și albia, la
urmă de tot, și noi, cei ce facem totuși recolta, cei ce plă-
tăm toate oalele, cînd crapă de arșiță ori cînd le sparge
ploaia. Ceilalți, cu excepția S.M.A.-ului, nu-s solidari cu noi
la această plată și, așa stînd lucrurile, ei își văd de-ale lor,
fac lucrările ce-i interesează pe ei, nu și pe noi. Dar, în sfîr-
șit, astea-s problemele noastre, problemele primăverii, totdea-
una primăverile noastre sînt cu probleme, astea-s doar citeva
dintre ele.

Care mai sînt problemele primăverii la I.A.S. Zimnicele?

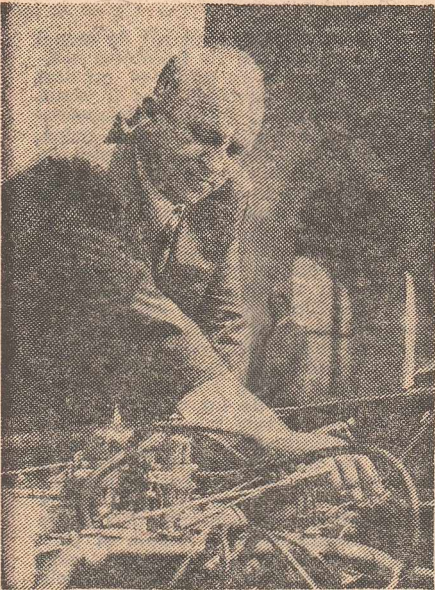
Seara, la ședința de comandament, aflu mai multe. În biroul
directorului Matei este o atmosferă, într-adevăr, de comanda-
ment, rapoarte și ordine se încruciează prin aer, oameni de
toate profesiile, de toate gradele, dialoghează fierbinte, acor-
perîndu-și unul altuia vocile. Toate inderletnicirile I.A.S.-ului
își au aici reprezentanții, ca într-o Arcă sui-generis ancorată
la fîrmul Dunării. O problemă e ferma de pomi (care anul
trecut a dat peste 1 milion de lei venit), condusă de tehni-
cianul Vasile Robescu. Celor 130 ha de livadă intensivă li
se adaugă, anul acesta, încă pe-atîta, și, dacă nu e discutat
fiece pom de vișin, de cais, de piersic sau de cireș în parte,
nici mult nu lipsește, tehnicianul Robescu avînd de gînd (cel
puțin așa ne lasă să înțelegem, cînd scoate din servietă un
teanc de hîrtii) să ne acopere cu parfumata-i pădure, proiect-
tînd-o deasupra-ne ca pe un baldachin. Intervine însă, sfîșind
baldachinul, de fapt strecurîndu-se abil pe sub pinza lui, inge-
nerul Tănase Petre, cu niște probleme privind chimizarea,
inclusiv a livezii, întrerupt la rîndu-i de mai tînăr inginer
Marin Enescu, șeful fermei de oi. Sigur, lucrurile nu se petrec
chiar așa, se discută de fapt în respectul aproapei, se in-
tervine doar cînd aproapele riscă să fure din timpul aproa-
pelui. Șeful fermei de oi (20000 de capete, 5100 kg lînă pe
cap de oaie în '79, 104 la sută reproducție miei) e somat să-și
explice măsurile pe care le-a luat pentru ca anul acesta să
se obțină, din producție proprie, cel puțin 10000 de unități
nutritive la un hectar de furaje. Se mai discută și despre
vacii (500 de vaci, o fermă în construcție pentru 700 de capete),
se mai discută și despre grădina (o premieră a lui '80), inge-
nerul Matei și Ilie Marin, secretarul organizației de partid,
aduc discuția la ce doare mai mult, la cheltuielile de pro-
ducție care anul trecut au fost prea mari, la recuperările ce
se impun la acest capitol, dar, între timp, s-a făcut tirziu,
cuvintele vin greu, tot mai greu, oamenii sînt oboșiți, ședința
se prelungește din pricina oboșelii, tîgările aprinse ard uitate
la colțuri de buze sau între degete, fiindcă gesturile sînt lungi,
nesigure, proiectate parcă cu incetinitorul, ca și cuvintele. S-a
analizat, de fapt, toată munca zilei, cu toate avîntele și
aderențele ei care vin din trecut și trec de miine, „decî
acum, tovarăși, zice directorul, să facem planul de bătaie pen-
tru miine...” Cum o să fie miine? „Ia-n uitați-vă!”, aproape
că țipă cineva, toți se întorc spre țipătul acela, apoi spre
fereastra la care trimite ecoul lui și fața vesel-buimacă a
omului. Nu mai plouă! Un cer stidos inundă cu lumină som-
niferă, intră proaspăt în camera înecată de fum, cineva of-
tează adînc, oftează toți și deodată toți ochii se închid. Tre-
buie să te ridici în picioare ca să poți ține cuvintele drepte.
Se ridică toți, fiindcă toți pică de somn și toți se vor treji.
„Planul de bătaie” se face deci de-a-npicioarele, de niște
oameni foarte oboșiți, dar treji.

Zimnicele, un loc din cîmpia Burnasului, într-un sfîrșit de
primăvară aspră, cu oameni treji.

ILIE PURCARU ■

O idee care poate valora milioane :

Pentru prima dată, un combustibil greu folosit într-un motor cu aprindere prin scînteie! Ce părere au specialiștii?

— Tovarășe Ion Cotenescu, lată-ne din nou față-n față deși n-a trecut decît o lună de cînd am scris, chiar în această pagină, despre munca și căutările dumneavoastră în domeniul economiei de combustibili. Reamintind cititorilor că sînteți director tehnic al Școlii de șoferi amatori din București, am fi tentați să vă întrebăm cu ce ocazie pe la noi? Am înțeles e-ați făcut o nouă ispravă, ce anume, tovarășe Cotenescu?

— S-a realizat, pentru prima dată, folosirea unui combustibil greu la un motor cu aprindere prin scînteie.

— Cum adică „s-a realizat”? Cine a realizat?!

— Am făcut experimente pe propria mea mașină, o „Dacie 1300”. Asta pentru că, la puțină vreme după apariția articolului din „Flacăra”, am primit o hîrtie prin care mi s-a interzis să mai utilizez mașinile școlii pentru verificarea și aplicarea ideilor mele, unele din ele, repet, premiate în cadrul Salonului național al invențiilor 1979.

— Cu alte cuvinte, „Flacăra” a solicitat sprijin pentru generalizarea noutăților dumneavoastră, iar forurile în măsură să

decidă acest lucru au reacționat pe dos, interzicîndu-vă orice activitate?! Ciudată optică, ciudat mod de a ajuta promovarea noului, vom reveni cît de curînd asupra chestiunii. Pînă atunci însă, să ne întoarcem la problema folosirii unui combustibil greu la un motor cu aprindere prin scînteie, realizată, cum ziceați, în premieră. Vă ascultăm. Ce combustibil și, mai ales, de ce în premieră?

— Din cite știu, literatura de specialitate, practica nu cunosc un astfel de procedeu. Nu-l cunosc și, mai mult decît atît, nu-l admit. Iată, în ultimul număr al revistei „Autoturism”, reputatul specialist care e Petre Cristea, fost mare campion de automobilism, răspunde unui cititor informîndu-l că introducerea unui procent redus de motorină, 10 la sută, după opinia sa duce la distrugerea motorului.

— Și nu duce?

— O clipă. Într-un motor cu aprindere prin scînteie, într-o instalație clasică, carburatorul realizează amestecul benzină-aer, folosirea unor produse cu punctul de ardere mai scăzut decît al benzinei, motorină, metanol, petrol etc., conducînd la deteriorarea instalației.

— Clar. Cu toate acestea, deci împotriva literaturii de specialitate și a concepției tradiționale, dumneavoastră ați reușit să utilizați motorină, un produs greu inflamabil, la un motor cu aprindere prin scînteie, la o „Dacie 1300”. Cum ați procedat? Ce modificări ați adus mașinii?

— Mai întîi am compartimentat rezervorul de carburanți, prevăzîndu-l totodată cu guri de alimentare separate, una pentru benzină, alta pentru motorină. Ajuns aici, se cade să explic că am folosit motorină, cu toate că, la fel de bine, as fi putut folosi metanol sau petrol. Dacă s fi mers pe varianta metanolului, n-ar fi trebuit să dotez motorul cu două carburatoare, cum am făcut, fiind necesară, procedeul e cunoscut, doar o cameră de nivel constant adăugată carburatorului mașinii clasice.

— Am înțeles. În cazul metanolului, carburatorul unei „Dacie 1300”, de pildă, e capabil să realizeze amestecul carburant, dumneavoastră însă ați folosit, folosiți două carburatoare. În ce scop, de ce, ce atribuții are fiecare?

— În locul carburatorului Daciei am introdus alte două carburatoare, de capacitate mică, 600 de centimetri cubi fiecare, luate de la Fiat de capacitatea respectivă. Un moment, am uitat ceva privitor la metanol. Pentru omogenizarea

amestecului de benzină și metanol e nevoie de un liant, de un emulgator, care se cumpără din import. Una că e scump, alta că nu l-am avut, așa că am ales varianta motorinei. Revin la întrebarea dumneavoastră. Ce face carburatorul pe benzină? Porneste motorul, la rece sau la cald, îl încălzește și realizează pornirea mașinii de pe loc, ca și demarajul. În paralel, el inițiază, prin preîncălzire, aprinderea motorinei. Cînd se ajunge la temperatura de 70 de grade, aproximativ, printr-o simplă apăsare pe accelerație, se deschide automat clapeta carburatorului pe motorină. Această deschidere e dictată prin ceea ce am numit comandă selectivă.

— E rîndul nostru să vă întrerupem. De unde știți că s-a atins o temperatură de 70 de grade?

— Ambele carburatoare sînt montate pe o cameră de omogenizare, racordată la instalația de răcire a motorului, pe circuitul primar. În această cameră, 60—70 de grade se obțin repede, informație primită prin intermediul unui termometru instalat la bord.

— Ziceți că se obțin repede, cît de repede?

— Nimic deosebit din acest punct de vedere, după încălzirea obișnuită a motorului.

— Mai departe, tovarășe Ion Cotenescu, Din cite am priceput, carburatorul 1, pe benzină, realizează amestecul benzină-aer, iar carburatorul 2, pe motorină, pe cel motorină-aer. Ele funcționează în paralel, după care... după care ce se mai întîmplă?

— Aflați în stare gazoasă, cei 2 combustibili se întîlnesc în camera de omogenizare. Aici, un dispozitiv de turbionare îi amestecă, după care, prin galeriile de admisie, ajung la camerele de ardere și, firește, pun în mișcare mașina.

— Altfel zis, procedeul înseamnă, în esență, ridicarea punctului de ardere al motorinei, prin extindere, al combustibililor grei, așa-i?

— Exact. Ar mai fi de adăugat că pompa de alimentare a carburatorului 2 intră în funcțiune odată cu acesta. Cînd carburatorul 2 nu funcționează, nici pompa nu funcționează. Plasat la bord, un bec indică momentul respectiv, realizînd un control vizual.

— Să recapitulăm, ce are în plus motorul mașinii dumneavoastră față de un motor clasic?

— Două carburatoare, cu combustibili diferiți, în loc de unul. O comandă selectivă a pedalei de accelerație. Un preîncălzitor-omogenizator. Un dispozitiv de turbionare.

— Cît costă toate aceste modificări?

— Pînă în 3 mii de lei. Cu observația că ele nu pot fi făcute artizanal decît cu mari eforturi.

— Dumneavoastră cum le-ați făcut?

— Ei, cu mine e altă poveste! Eu visez de mulți ani la un astfel de motor, pentru care am lucrat, efectiv, 5 luni. V-am mai spus, dar n-ați scris, ca să realizez ce-am realizat în materie de mașini, ideile menționate în „Flacăra”, mi-am umplut toate ceasurile libere, adesea și nopțile. La miră în casă, tot dînd banii pe piese, tot făcîndu-le, se calcă pe iută, nu

pe persane, dar asta are mai puțină importanță sau n-are deloc. În ceea ce privește această ultimă instalație, deși nu foarte complicată, nici foarte scumpă, mă îndoiesc că alții ar putea-o face. Doar industria ar fi capabilă să rezolve problema.

— Cînd ziceți industria, ce aveți în vedere?

— Știu eu, „Metrom” Brașov, „Aro” Cîmpulung Muscel și, firește, Uzina de autoturisme Pitești. Oricare din ele, toate, ar avea condiții.

— Serînd acum despre această ultimă idee a dumneavoastră, tovarășe Cotenescu, poate cea mai valoroasă din punct de vedere teoretic, nu facem altceva decît, implicit, s-o înaintăm, ca propunere, instituțiilor amintite, forurilor competente. Desigur, lor le revine rolul de a accepta noutatea, pentru că despre așa ceva s-ar părea că e vorba, de a decide asupra destinului ei. Numai că, știți la fel de bine ca noi, de la teorie la practică e, adesea, un drum lung. Dumneavoastră l-ați parcurs?

— Am procedat, înainte de toate, la testări de atelier, în bancul de probe, după care, nu fără teamă, am scos mașina la sosea.

— V-a fost teamă?

— Recunosc, mi-a fost. Răspunsul lui Petre Cristea m-a făcut să am unele rețineri, dar le-am învins, pornind la drum. Am parcurs, duminică, 500 de kilometri, din care 300 verificați cu litrometrul. Mașina a răspuns bine tuturor comenzilor, performanțele motorului au rămas aceleași, iar consumul de carburant a fost substanțial redus.

— Cît de redus?

— În loc de 22—23 de litri de benzină, cît consumă, în mod normal, o „Dacie 1300” pe 300 de kilometri, am folosit 12,3 litri de benzină și 4,5 de motorină. A fost, ca să zic așa, un început, în sensul că as fi putut mări pînă la jumătate participarea motorinei.

— Cum?

— Prin diferențierea comenzii selective.

— Făcînd un calcul, în loc să vă coste drumul 165 de lei, 22 ori 7,50, v-a costat doar 110,25, adunînd 92,25 lei pentru benzină cu 18 lei pentru motorină, o economie de 55 de lei la 300 de kilometri, ceea ce e ceva, să recunoaștem.

— Da, numai că problema se mai pune și altfel. 55 de lei sînt, firește, 55 de lei, dar gîndiți-vă cîtă economie de benzină, carburant deficitar pe plan mondial, s-ar realiza la scară națională?! Șoferii amatori consumă, anual, din cite cunosc, cam 4 sute de mii de tone de benzină, prin atașarea instalației cu două carburatoare s-ar micșora serios acest consum, obținîndu-se economii de ordinul milioanelei de lei. În plus, calculele-s simple, după 15 mii de kilometri, investiția de 3 mii de lei s-ar amortiza.

— Tovarășe director Ion Cotenescu, să punem punct final acestui dialog. Înțîșînd specialiștilor ultima dintre isprăvile dumneavoastră, așteptînd punctul lor de vedere, ne propunem să revenim asupra temei. Pînă atunci, vă mulțumim.

OVIDIU IOANIȚOIA

Inovăm, inovăm, dar de ce să știm numai noi!

Prin anul 1970, cînd au început să se rostască cu voce tare cuvinte ca asimilare, economie de valută, autoutilare, productivitate, secția de scularie a Șantierelor navale Galați a căpătât o importanță mai mare decît pînă atunci. Într-o unitate unde sînt 45 de meserii diferite, asigurarea cu sculele și microuneltelile necesare este vitală. Ele trebuiau să fie ieftine, bune și, mai ales, să nu lipsească. După zece ani, secția de scularie asigură șantierul cu toate sculele și microuneltelile de care are nevoie. Secția creează prototipuri, le execută, le experimentează, le asimilează și asigură pentru ele piesele de schimb. Multe din realizările secției pot fi preluate de fabricile constructoare pentru performanțele superioare, pentru economia de oțel și de aluminiu și pentru posibilitatea de a fi reparate ușor și ieftin. În anul care a trecut, secția a fost declarată colectiv model.

În discuția cu inginerul Sergiu Bălan, șeful secției scularie, despre care, încercînd să-l caracterizăm în cîteva cuvinte, putem spune că este un om care gîndește tot timpul, încercînd să surprindem ce este nou, frumos și eficient în activitatea acestei secții.

CINE ESTE INGINERUL SERGIU BĂLAN ȘI CUM GÎNDEȘTE EL?

În 1960 a terminat Facultatea de mecanică de la Iași. A fost repartizat la Ș.N.G. Din 1961 lucrează la secția de scularie și este șef de 18 ani. Este posesorul a 47 de brevete de invenții și a 4 brevete de invenții. De 12 ani este șef de lucrări la Universitatea din Galați. Are 4 comunicări științifice în sesiuni oficiale, Ordinul Muncii clasa a III-a și două medalii.

„Șeful poate să fie geniu, dacă n-are oameni în jurul lui nu poate să realizeze nimic. Șefii care gîndesc că fără ei nu se poate face nimic, nu gîndesc fals, sîndesc proaste. Șeful poate da o linie bună sau proastă unei activități, iar el nu este altceva decît expresia valorică a rezultatelor colectivului care-l înconjoară. Pe lîngă alte lucruri, șeful trebuie să știe să creeze în jurul lui o atmosferă de muncă, o ambianță plăcută. Într-un loc de muncă afumat, înnegrit și murdar, cu un șef

nervos și taciturn, muncitorii pot să lucreze să dea în brînci și să nu producă mare lucru. În secție, după cum se vede, e plin de flori exotice care schimbă atmosfera, o face mai prietenoasă. Unii au spus că sîntem nebuni de ne-am apucat să creștem flori în atelier. Lucruri de amănunt dar care au o mare importanță. Mesele pentru mîncare, dulapurile pentru scule și haine, montate pe pereți ca să nu ocupe loc, lămpile care dau o lumină plăcută, curățenia, toate acestea fac ca muncitorul să simtă că muncește într-un colectiv aparte, să lucreze cu plăcere și să se simtă obligat să gîndească, să aibă idei, să participe efectiv la actul de creație. Numai asigurînd condiții bune de lucru, o atmosferă cu adevărat tovarășească se poate asigura stabilitatea cadrelor, o condiție dintre cele mai importante pentru o activitate. Din posturile de conducere din secție, eu am vechimea cea mai mică deși sînt aici de 18 ani. Un șef trebuie să știe cu exactitate ce vrea, ce poate și trebuie să exerce de la colaboratori. Ca să faci ceva trebuie să fie nevoie de line, să simți importanța ta în marele angrenaj în care ne aflăm cu toții. Pentru 1980 s-au fixat prototipurile la care se va lucra, documentația tehnică și tehnologică. Asta pe lîngă producția de serie. Trebuie să ieși în întîmpinarea celor care au nevoie de tine. Ideal este ca atunci cînd îți se cere o uneltă să o ai pregătită sau măcar în lucru. Ca șef, esti obligat să gîndești în perspectivă și să ai discernămint în stabilirea priorităților”.

SECȚIA ȘI REALIZĂRILE EI

Din cei aproape o sută de muncitori, șefi de echipă și maiștri, 28 au bacalaureatul, 16 urmează liceul și 4 universitatea la seral. Echipele sînt formate din patru oameni, sînt conduse de un șef de echipă care de cele mai multe ori are scoala de maiștri și care muncește cît la cît cu ceilalți. La cel puțin zece muncitori le este suficientă o idee sau o explicație ca în final să rezolve ceea ce li se cere. Cel puțin 35 de muncitori au două, trei meserii. Maiștrii lucrează efectiv la mașini. O grupă, formată dintre cei mai buni, pregătește prototipurile, iar alte grupe lucrează la producția de serie. As-

pectul, ușurința cu care se minuiesc sculele și microuneltelile, posibilitatea reparării lor sînt avute în vedere la realizarea unui prototip. Secția a realizat 8 tipuri de polizoare pneumatice, 3 tipuri de mașini de găurit, 3 tipuri de pompe pentru scos apa, 6 pompe hidraulice de acționare între 400 și 1400 de atmosfere, cricuri hidraulice între 15 și 100 de tone, cilindri hidraulici de forță de 10—15 tone împreună cu tot aparatul de comandă și control, surubelnite mecanice și multe altele. Dintre cele enumerate mai sus, multe sînt unicate pe plan național. Carcasele de aluminiu care se sparg în timpul exploatarei și nu pot fi înlocuite pentru că fabricile constructoare din cauza solicitării nu pot asigura piese de schimb, au fost înlocuite cu carcase metalice sudate, sensibil egale ca greutate, dar mai ieftine și ușor de înlocuit. Aparatele hidraulice se fac de către fabricile constructoare din fontă sau oțel turnat. Din cauza condițiilor grele de turnare, pereții se fac mai groși decît este nevoie, de unde metal în plus. La șantierul naval aparatele hidraulice se fac din carcase de oțel sudat care sînt cu 40 la sută mai ușoare și deci mai economice. Cu aproximativ aceiași oameni, față de 1976 producția secției la aparate hidraulice și pneumatice s-a dublat. Explicația este că, odată intrate în producția de serie, uneltelile beneficiază de o pregătire tehnologică și de fabricație minuțioasă: dispozitive, soule și standuri speciale.

După cum s-a văzut, la secția de scularie s-au obținut rezultate deosebite. În primul rînd s-a asigurat autonomia unui mare șantier în ceea ce privește dotarea cu scule. Economia de materiale, de valută nu e deloc de neglijat. Și totuși de aceste realizări economia noastră nu beneficiază. Iată părerea inginerului Sergiu Bălan odată cu propunerile de remediere: „Presupunem că aici, în secția noastră, a apărut un plus de inteligență, de preocupare și de perseverență. Acest lucru se poate întîmpla oriunde, poate că s-a și întîmplat, dar nimeni nu știe nimic. Noi nu știm ce se face la București, la Reșița, la Cluj-Napoca sau la Brașov. Și noi și ei sîntem foarte slab informați de ce se întîmplă în curtea vecinului, de parcă am fi din alte

țări fiecare. În județul Galați această problemă s-a rezolvat foarte operativ. Sub egida Comitetului județean P.C.R., inginerul Virgil Ciubotaru adună o dată pe an pe toți cei care se ocupă de scularie în județ. O masă rotundă, dacă vrem să-i spunem așa. În prima zi fiecare spune celorlalți ce a realizat de la ultima noastră întîlnire. În ziua a doua se fac vizite la unitățile care au realizat ceva. Toată lumea vede sculele, se fac probe practice, fiecare își spune părerea. Uneori apar idei tehnice neașteptate de bune. Deci la noi se face anual o egalizare de tehnologie la nivel de județ. Așa se face că știm unii de alții. Numai astfel decalajul dintre unități dispăre în cel mai simplu mod cu putință. E absurd ca eu să pierd timp și muncă și tot ce se poate pierde ca să realizez o sculă care este deja realizată la combinat. Secția noastră execută la comandă scule și microuneltelile pentru Combinatul siderurgic, pentru I.C.M.S.G., pentru I.M.E.T.O.F., pentru depoul de tramvaie, pentru toți care cer și au nevoie. Această egalizare de tehnologie, de inteligență trebuie făcută cît mai grabnic la nivel național. Consider că noi avem multe lucruri de dat. Sînt convins că avem și multe de primit”. Asupra acestui aspect, revista noastră a insistat și a revenit de multe ori. Idei valoroase, realizări deosebite, obținute în diverse locuri, sînt folosite local cînd ar putea fi generalizate cu ușurință. O metodă din cele mai simple am arătat-o mai sus. Schimbul de experiență, această minunată și simplă formă de cooperare tehnică, să-si fi pierdut pentru unii orice semnificație? Se vorbește despre aurul cenușiu, despre inteligență, ca despre o avuție națională și pe drept cuvînt și totuși ne permitem s-o risipim, ne permitem să n-o folosim. Întîlniri ca acelea care se fac la Galați trebuie să se facă după părerea noastră la nivel național, sub egida ministerelor, a direcțiilor tehnice din ministere. Și nu prin trimiterea de fișe tehnice sau informări care se stea într-un sertar, ci prin organizarea de întîlniri, pe probleme. Sîntem obligați să facem egalizarea tehnologiilor nu la un nivel oarecare, ci la nivelul cel mai ridicat din momentul de față. Pentru asta este nevoie de preocupare și de perseverență. Doar de atît.

OPREA GEORGESCU

Supunem din nou atenției Situația dr. Leontopol

Ce ne declară un reputat profesor

La întrebarea noastră cu privire la „Situația dr. Mihai Leontopol”, am primit următorul răspuns din partea prof. dr. Dorin Hociotă, șeful clinicii unde de ani de zile dr. Leontopol a găsit locul minimei sale activități oficiale de până azi. „Sînt asaltat zilnic de numeroși colegi și de bolnavi care mă întreabă ce s-a ales din cazul doctorului Leontopol. Toți știu că am făcut parte dintr-o comisie instituită de Ministerul Sănătății pentru analizarea cazurilor tratate de dr. M.

Leontopol. Comisia a funcționat în lunile februarie — martie 1980, avînd patru ședințe de lucru în care s-au putut controla 36 de bolnavi.

După cum se știe, la sfîrșitul activității oricărei comisii se încheie un proces verbal în care se consemnează concluziile la care s-a ajuns. În mod firesc, concluziile unei comisii științifice se formulează în spiritul majorității opiniilor. Întrucît, pînă în prezent, deși au trecut două luni, procesul-verbal — spre surprinderea multora — nu s-a încheiat, sînt nevoit să mă abțin de a da răspuns la cazul în discuție. Sper că, în curînd, inițiatorii acestei comisii vor intruni din nou comisia pentru redactarea concluziilor și atunci și cei interesați vor putea fi informați ce este cu cazul Leontopol.”

Prof. dr. Dorin Hociotă

27.V.1980

O adresă utilă pentru organizatorii Congresului de radiologie

Gazdă bună și organizatoare strălucită a atîtor acțiuni cu mare răsădit internațional, de toate naturile, de natură politică, socială, culturală, economică sau științifică, țara noastră găzduiește în aceste zile Congresul național de radiologie.

Se oferă, astfel, posibilitatea tuturor celor prezenți, și nu numai lor, de a face un util schimb de experiență cu privire la stadiul de dezvoltare a radiologiei, pornindu-se, firește, de la ideea de bază că radiologia nu este un scop în sine, că ea semnifică, mai mult decît există în sine, că prin radiologie avem un mijloc de investigare a ființei umane, de diagnosticare și de stabilire a evoluției în diferite maladii. Nu mai vorbim aici despre importanța radioterapiei. Sesiunile medicale se află în aceste zile la București, într-un coluciu de o deosebită semnificație. După cum ne informează în revista „Magazin” președintele Comitetului de organizare, la București se află specialiști de prestigiu din Franța, U.R.S.S., R.F.G., Italia, Grecia, Suedia, Polonia, Israel, Statele Unite ale Americii. Școala românească de medicină va dovedi și cu acest prilej, sîntem convinși, că este o școală de sănătate. Ideile după care se conduce această școală sînt ideile profund umaniste ale partidului nostru, stabilite în programul său de luptă, program pus în slujba omului, program asupra cărui aduce un permanent suflu înnoitor activitatea de zi cu zi a președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Congresul de radiologie are ca obiectiv, între altele, cercetarea la zi a problemelor noi în cancerul bronho-pulmonar (diagnostic și tratament). Fără îndoială, dialogul poartă în sine ceva din febrilitatea așteptării milioanei și milioanei de oameni care-și încredințează speranțele, încrederea și viața specialiștilor vieții care sînt medicii. Larga paletă de nume prezente la congres ne oferă un prilej de bucurie și mîndrie omenească. Specialiștii aceștia se găsesc la București pentru a dezbate problemele radiologiei, pentru a aprofunda și trage concluzii, cu privire la căile de urmat, punindu-se bineînțeles la curent cu ultimele noutăți în domeniu. Nu am făcut o listă a prezențelor și absențelor notabile la congres. Semnalăm însă o absență care apare surprinzătoare, dacă nu chiar ca dureroasă. Căci, dacă e de înțeles absența vreunui medic sau cercetător de la capătul pămîntului, care a avut un caz în familie sau o problemă la clinica sa, ori a pierdut avionul sau s-a îmbolnăvit sau l-au uitat unii dintre noi, nu credem că poate fi acceptată nici o explicație pentru imprevizibilitatea că lipsește de la congres un medic român, dr. Mihai Leontopol, domiciliat în România, București, sector 2, str. Precupeștii Vechi nr. 14, telefon 12 90 73. Acest medic a făcut dovada, nu numai în fața unor „profani” în ale vieții, cum sînt oamenii, ci și recent în fața unei comisii de înalți specialiști, comisie condusă de un mare medic, prof. dr. Ștefan Berceanu, și din care au făcut parte

virtuți ale medicinei românești, ca prof. dr. Simion Purice, prof. dr. Dorin Hociotă, prof. dr. Cornel Butnaru, prof. dr. N. Cajal, dr. Mogoș, prof. dr. C. Anas-tasatu, prof. dr. Dănilă Cincă, a unor rezultate vrednice de luat în considerație, în cancerul bronho-pulmonar, capitol alit de dureros în această cuplă boală și capitol alit de discutat la acest congres de radiologie. Dr. Leontopol nu se mai află în faza tatonărilor timide, diversi bolnavi de maladii canceroase socotite incurabile și avînd toate documentele obiective, irefutabile, sînt în viață,

și văd de treburile lor și își văd de viața lor.

Ar fi oare o ineptie, din partea noastră, dacă am cere cu sficiune Ministerului Sănătății ca în cele două zile de congres, care au mai rămas, să-l invite pe dr. Mihai Leontopol să prezinte Congresului Național de Radiologie câteva dintre realizările lui, care pe atîția specialiști români și străini i-au uluit și emoționat? Ar fi, credem, un gest frumos, corect și sănătos.

ADRIAN PAUNESCU ■

Cui ajută inducerea în eroare?

La 20 decembrie 1979 a apărut în revista noastră un ultim articol referitor la căutările și succesele terapeutice ale doctorului Mihai Leontopol, descoperitorul unui preparat, numit „L”, folosit cu rezultate cel puțin încurajatoare în combaterea cancerului. De atunci și pînă acum redacția a fost asaltată, telefonic și în scris, de numeroși cetățeni dornici să fie, ei sau apropiații lor, consultați de Mihai Leontopol, să înceapă tratamentul cu preparatul „L”.

Nu demult, 21 de persoane, între care Doina Constantinescu, Elisabeta Abraham, Alexandrina Manea, Angela Nițu, Petru Babei, Constantin Nedelcu, Ion Grosu, Mihai Badea, Gheorghe Popescu, Chiriac Mogoș, ne-au trimis o scrisoare, dramatică prin conținutul ei. Reproducem câteva fragmente:

„Articolul despre realizările doctorului Leontopol au aprins speranța în inimile noastre, în inimile a sute și mii de deznădăjduiți suferinzi de cancer. Numai că am ajuns în situația îngrozitoare de a nu mai primi medicamentele salvatoare, deoarece doctorului Leontopol i se face greutăți, acesta neavînd la dispoziție substanțele necesare preparării medicamentelor.

Intrucît, de atîtea ori, ați dovedit omenie și înțelegere față de durerea și disperarea umană, ne adresăm dumneavoastră cu rugămîntea de a interveniți din nou, spre a întinde o mîină de ajutor celor dragi nouă. Vă aducem todată la cunoștință că au fost depuse la Ministerul Sănătății mai multe scrisori, unele colective, pentru a îndupleca forurile tutelare să acorde sprijin doctorului Leontopol, pentru ca acesta să poată ajuta în continuare la alinarea suferințelor bolnavilor”.

Conform uzanțelor, prin Adresa cu numărul 5346/1980, am trimis scrisoarea de mai sus ministerului de resort. La

puțină vreme, a sosit și răspunsul, purtînd semnăturile doctorilor Aurel Gheorghiu, director adjunct, și Dan Evantia, inspector principal, amînd din Direcția asistenței sanitare. În răspuns se precizează:

„Cu privire la tratamentul tov. dr. Mihai Leontopol, vă comunicăm că SÎNT CREATE CONDIȚII (subl. n.) ca acesta să examineze și să prescrie tratamentul cu preparatul „L” conform protocolului încheiat”.

Luînd act de acest răspuns, ne-am deplasat la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L., unde își desfășura activitatea Mihai Leontopol. Acolo, surpriză!! De la 1 aprilie, doctorul Leontopol și-a încetat munca, serviciul său fiind practic desființat!! Am încercat să aflăm cauzele, tatonînd în stînga și în dreapta, discutînd cu profesorul Dorin Hociotă, directorul instituției. Am descoperit că cele 20 de paturi, puse un timp la dispoziție experimentului Leontopol, au fost ocupate de O.R.L. imediat după ce lui Mihai Leontopol i s-a terminat detașarea la centru. Mai mult, cei 2 medici alături de experimentului prin protocol, doctorii Onișim și Paraschivescu, nu mai erau de găsit, ei fiind dirijați către alte servicii, către alte spitale.

Profesorul Hociotă ne-a informat că i-a fost dat să vadă o hirtie prin care i se comunica doctorului Leontopol că, în conformitate cu hotărîrea Biroului executiv al Consiliului de conducere al Ministerului Sănătății din 31 martie, trebuie să se adreseze Spitalului clinic Panduri spre a intra în posesia celor 3 cabinete plasate în incinta Policlinicii Panduri. Cercetînd documentul, ne-a surprins din mai multe puncte de vedere. Mai întîi, el a parcurs un drum inexplicabil de lung, de vreme ce hotărîrea a fost luată la 31 martie, iar adresa, ieșită din minister la 23 aprilie, a ajuns la locul de muncă al doctorului Leontopol, de fapt la fostul său loc de muncă, abia la 6 mai!! Apoi, nu la Spitalul clinic Panduri solicitase doctorul Leontopol un spațiu de lucru, el avînd nevoie de câteva încăperi nu atît pentru a consulta bolnavii, care în general soseau la centru cu un diagnostic ferm, cît pentru a le întocmi o documentație medicală completă și, mai ales, pentru a le putea pune la dispoziție preparatele sale, a căror producere implica, obligatoriu, existența unei stații pilot. Ca să nu mai zicem că, în vederea aprofundării cercetării științifice, era strict necesar alcătuirea unui nucleu de cercetare, dotat cu o biobază. Altfel, vorbind, necesitățile medicale privind tratamentul Leontopol pretind una și, ignorîndu-se realitatea, s-a oferit altceva!!

Atunci, de unde pînă unde „sînt create condiții”? În ce temei reprezentanții ai Ministerului Sănătății și-au permis să dea cetățenilor, revistei noastre, un răspuns care dezinformează, care nu respectă adevărul faptelor întîmplate?! Cine le-a încredințat un astfel de mandat și, mai ales, în ce scop?! Cui ajută mistificarea și inducerea în eroare?!

Legat de asta, să precizăm că, la 7 aprilie, „Flacăra” s-a adresat în scris tovarășului ministru al sănătății, cu rugămîntea de a permite unui redactor al revistei să ia cunoștință de concluziile raportului întocmit de comisia de specialiști care a analizat rezultatele experimentului Leontopol, dorind todată să afle, spre a putea răspunde numeroaselor solicitări venite din partea cititorilor, ce decizii a luat conducerea ministerului cu privire la cazul respectiv, în urma concluziilor comisiei de specialiști.

De la 7 aprilie au trecut, simplu de calculat, mai bine de 7 săptămîni, fără ca Ministerul Sănătății să fi socotit de cuviință să onoreze fie și printr-un refuz cererea noastră. De fiecare dată, ni s-a răspuns, invariabil, „n-avem nimic pentru dumneavoastră”, de parcă, încercînd să facem lumină în situația Leontopol, am fi sînsinut o cauză personală și nu cauza a sute și mii de bolnavi ce caută să intre în posesia preparatului „L”.

O asemenea optică ni se pare păgubitoare, ea fiind greu de explicat, dacă nu chiar imposibil, prin argumente plauzibile. Intrucît amînările sînt în acest domeniu mult mai păgubitoare și mai grave, sperăm că Ministerul Sănătății va pune capăt tergiversărilor, că va considera de cuviință să facă public punctul său de vedere și va adopta cît mai repede măsurile ce se impun.

N. VICTOR ■

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Flacăra revine:

Extractele de cătină trebuie să devină cît mai curînd un bun al nostru, al tuturor

Pînă la urmă, iată, fantasticul „depozit natural farmaceutic” al cătinei albe reușește să capteze, pe zi ce trece, atenția și interesul unui tot mai mare număr de specialiști, oameni de știință care în fața probelor evidente și de necontestat, subscriu la puterea de tămăduire a diverselor extracte rezultate din această aproape miraculoasă plantă. Ne referim, ca să ne menținem în planul cît mai concret al afirmațiilor, la aprecierile deosebit de favorabile exprimate de profesorul universitar doctor docent Mircea Olteanu, personalitate marcantă a oftalmologiei românești, precum și la cele ale doctorului în biochimie Ștefan Hulea din cadrul laboratorului de biochimie al Institutului de științe biologice din București, aprecieri publicate pe larg într-un articol apărut în paginile revistei noastre acum o lună.

Continuînd seria din ce în ce mai largă a argumentelor ce pledează în favoarea și urgentarea tuturor demersurilor privind valorificarea extractelor de cătină albă, iată, din partea doctorului Nicolae Popescu, șeful sectorului de cercetare din cadrul Institutului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, aflăm că medicii Ecaterina Negrea și Costache Popescu au obținut rezultate îmbucurătoare în cicatrizarea și vindecarea înainte de vreme a unor răni paraplégice, fiind eliminate, todată, din tratament, și unele antibiotice. „Escările celor 20 de pacienți ce au beneficiat de acest tratament, ne-a declarat doctorul Nicolae Popescu, s-au cicatrizat într-un timp foarte scurt, fapt ce confirmă valoarea terapeutică a uleiului de cătină albă”. În ceea ce ne privește, am consemnat de mult excepționalul aport al uleiului de cătină în diverse intervenții chirurgicale, subliniindu-i atît capacitatea antiinfecțioasă sau lipsa de nocivitate toxică, cît mai ales puterea de a cicatriza și vindeca rapid o sumedenie de răni și arsuri, cu deosebire cele de natură chimică, cele provocate de acizi sau baze superconcentrate”.

La această idee, a valorificării integrale, subscrie și doctorul inginer Ovidiu Popescu, director al Institutului de cercetări pentru industria chimiei alimentare:

Cum aș vedea eu această valorificare integrală? Prin experimentarea citorva șarje de extracție, acțiune ce poate fi dusă la bun sfîrșit de o eventuală colaborare între Centrula industrializării semintelor oleaginoase din Departamentul industriei alimentare și Laboratorul de cercetări pentru industria uleiului și grăsimilor vegetale din institutul nostru. Bineînțeles că toată acțiunea se cere a fi inițiată și coordonată de un organ unic, de exemplu Direcția tehnică din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, căreia îi sînt subordonate institutiile enumerate, plus Trustul „PLAFAR” care va asigura materia primă, cătina. Dar ca o condiție esențială este absolut necesară și prezența, în tot acest eventual mecanism, a forurilor medicale”.

Cu alte cuvînte, cercetările de pînă acum, precum și cele ce vor continua, trebuie să poarte girul unor studii de strictă specialitate, cel al specialiștilor de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice.

Aflăm, dintr-un amplu dialog cu doctor Viorica Tamaș, șefa secției de cercetări și analize fizico-chimice, că de la începutul acestui an, în baza unui contract al cărui beneficiar este întreprinderea „Biofarm”, a demarat un minuoș program de analiză a citorva din extractele de cătină albă, acordîndu-i-se uleiului de cătină o prioritate deosebită.

„Fișa de analiză a uleiului, ne-a declarat doctor Viorica Tamaș, a confirmat, în linii mari, componența acestui extract, cel mai valoros dintre toate dar, în același timp, a scos în evidență și câteva deficiențe ale procesului tehnologic propus de profesorul Ion Brad, proces tehnologic pe care „Biofarmul” l-a preluat și asupra cărui, pentru o mai mare puritate a produsului, trebuie să se revină. Aprecîem că pot fi depășite aceste deficiențe. Dar pentru că, evident, ne aflăm în fața unui produs de spectaculoasă eficiență, este strict necesar să se facă întreaga toaletă a acestui produs, adică este obligatoriu să se treacă la întocmirea unui studiu farmacologic sistematic și total și-abi apoi, în baza acestui studiu, încă neefectuat nicăieri în lume, să înceapă așa-zisa testare clinică, testare ale cărei

rezultate, înainte Comisiei de stat a medicamentului, să atirne, în sfîrșit, în favoarea avizului de fabricație a medicamentelor pe bază de cătină. Știu, drumul e lung, dar este absolut necesar să-l parcurgem corect, pînă la capăt, avînd asigurată astfel o prioritate mondială, fapt ce va cîntări decisiv într-o mai mult ca sigură confruntare pe piața externă a medicamentelor cu extracte din cătină. Cine va realiza acest studiu farmacologic?! Specialiștii noștri, mai exact spus laboratorul de farmacodinamie condus de doctorul Cristian Drăghici, laborator care, chiar și înainte încheierii contractului cu „Biofarm”, deci devansînd acest drum al documentelor, este gata să preia din mers fișa analitică întocmită de noi”.

Nu există, după cum se vede, numai bunăvoință, ci și un deosebit interes marcat de un lăudabil profesionalism. Că, evident, studiul farmacologic nu va dura doar cîteva luni, ci chiar un an, că testarea clinică va mai dura și ea, la rîndul ei, o jumătate de an, sînt lucruri de la sine înțelese. Desigur că mulți dintre cititorii care ne-au tot întrebat cînd și de unde pot să-și procure mult discutatele extracte de cătină nu vor fi prea mulțumiți să audă că drumul acestor produse se află încă la început. Subscriem la nemulțumirea lor cu atît mai mult că, iată, se împlineste un an de cînd paginile revistei noastre au găzduit numeroase articole prin care, dînd glas opiniei publice, am cerut și am sperat într-o urgentare a tuturor demersurilor. Dar, consemnînd că de-abia la începutul acestui an a început analiza extractelor de cătină, cu prioritate a uleiului de cătină, că între timp s-au purtat, ca să zicem așa, doar discuții, ne îndoiem că, de-acum încolo, cercetările și avizările se vor urgenta. Bine ar fi ca îndoiala noastră să fie spulberată. Adică bine ar fi dacă „Biofarmul” ar încheia cît mai repede contractul pentru studiul farmacologic, dacă pe parcurs ar începe testarea clinică și dacă, tot pe parcurs, ar fi remediate unele din deficiențele procesului tehnologic. Bine ar fi; cu alte cuvînte, dacă nu ne-am mai împotmoli la început de drum.

TRENURILE (II)

1. ISTORIE ȘI ISTORII

Căile ferate române au două date de naștere: „Linia ferată București — Giurgiu, inaugurată la 19/31 octombrie 1869” și „Linia ferată Suceava — Roman, deschisă la 3/15 decembrie 1869”. Din reportajul (nesemnat) apărut la 21 octombrie 1869 în *PRESSA* — ziar politic, literar și comercial: „Eri am avut fericita ocaziune de a asista la solemnitatea de deschidere a drumului ferat București — Giurgiu!... Mărturisim că am fost cu totul transportați de bucuria ce ne-a inspirat această zi!” Dincolo de efuziunea colegului de acum 111 ani trebuie reținut că în respectiva duminică, participanții la cruciada eveniment au „fost cu totul transportați” în două garnituri inaugurale. Prima, condusă de însuși sir John Trevor Barklay — consorțiu Barklay & Staniforth, constructorul — era „Trenul de onoare Michaiu Bravul” (după numele locomotivei). Cea de-a doua era „Trenul Dunărea”, condus de Nicolae Tănase, primul mecanic de locomotivă român. Plecarea s-a dat la orele 10 și 45 minute, din Gara Filaret. În stația terminus s-a ajuns în aceeași zi la orele 12 și 45 minute. Timp consumat — 2 ore.

Citim în *Mersul trenurilor de călători* (p. 64) valabil până la 31 mai 1980: Accelerat A 512/107 pleacă din Chitila la 4 ore și 6 minute și ajunge la Giurgiu în aceeași dis-de-dimineată la 6 ore și 34 de minute. Timp consumat — 2 ore și 28 de minute.

Exemplul nr. 2: În 1888, trenul accelerat nr. 2 parcurgea distanța Iași — Roman (116 km) în 3 ore și 24 de minute. Pe vremea aceea în Moldova locomotivele se numeau Fulgeru, Steaoa, Fortuna, Ronduca, Leul, Porumbelu etc. În 1980, cei 116 km au rămas egali cu ei înșiși, dar noi o să-i parcurgem din bucăți. Să zicem că din Iași pleacă cu A 345 la 18 ore și 50 minute. După 76 de km ajungem la Pașcani: 1 oră și 15 minute. Schimbăm — n-avem de ales, convingeți-vă deschizând sus-zisul Mers... la p. 161 și 178 — așteptăm 7 minute, după care, plecăm cu C. 5 616. Până la Roman, încă 40 de km.: 1 oră și 3 minute. Total timp consumat 2 ore și 25 minute. Ce-ar mai fi de adăugat? Un lucru deosebit de important: că în 1980, pe anumite porțiuni ale căilor ferate române se circula cu o viteză de 140 de km/oră. Autoarele performanței sînt locomotivele electrice produse la «Electroputer» Craiova. Veacul locomotivelor cu aburi — veritabile „cașcanice pe roți” — a apus glorios. Chiar așa?! Vom trăi și vom vedea. Și încă. Zilele trecute m-am ocupat exclusiv de trenuri. Am călcat toate perioanele și liniile gării și haltelor din Capitală pentru călători. (Zilnic, numai în București Nord se cumpără circa 100 000 de bilete). Am fost în, pe și sub vagoanele pentru călători — în funcție de cele ce-am dorit să observ și să consemnez. Am discutat cu acari, călători, placheri, lăcătuși, electricieni, ingineri, șefi de tură, tehnicieni, implicați de mișcare, mecanici, șefi de gări, personal necalificat, conductorii, șefi de tren, activiști de partid, directorii Regionalei... Așa se face că am nimerit și în...

2. „BALT ORIENT EXPRESS”

Stau întins comod pe postavul verde al unuia dintre locurile vagonului DR 51 50 19 — 40038—8. Valuri mari de apă și de spumă îmi zgîlție fereastra cupeului. Se prăvălesc și se sparg mugind în mijlocul sticlei. Afară nu se mai vede chiar nimic. Totul pare cufundat într-o masă lăptoasă. S-ar zice că feribotul care ne trece de la Saasnitz din Insula Rügen, la Trelleborg, pe coasta Scandinaviei este biciuit de tempești și că ia benzi din ce în ce mai mari. Așa aș zice...

Dacă aveam prilejul să însoțesc garnitura spre Malmö, Göteborg, Oslo... Realitatea e că valurile de apă și de spumă nu sînt nicidecum ale Mării Baltice, ci ale instalației cu perii verticale pentru spălarea exterior al vagoanelor în stația Grivița. Numai cu o jumătate de oră în urmă eram în Gara de Nord a Bucureștiului. Acolo s-a și făcut prima revizie tehnică. Se știe deja care vagoane trebuie înlocuite din cauza defecțiunilor survenite, la ce intervenții trebuie supuse anumite sisteme... Deocamdată Express-ului i se face o primă toaletă în timp ce lucratoarea Petra Damiian ia în primire vagon cu vagon. În zona de manevră agitația pare să fi cîștigat definitiv disputa cu imobilismul aparent al imprejurimilor. Roth Nicolae, șeful turei, lansează deciziile ca pe veritabile ordine de luptă. Le execută prompt, într-un permanent du-te-vino, șeful de manevră Ion Tudorache, Constantin Antonese și Florin Tudor, manevranți, femeile acar Floarea Vasile și Mița Andreescu (30 ani vechime în C.F.R.). Într-un sfert de oră din fostul tren internațional n-au rămas decît... vagoanele. Sînt eliminate cele care trebuie, care nu răspund exigențelor pretinse de siguranța circulației. Astăzi au sosit două vagoane străine. Trebuie trimise înapoi cu prima ocazie, altfel ne costă valută forte. Începe să fie refăcută garnitura viitorului Express: întii grupa de Viena (4 vagoane), dormitorul de Paris (azi, doar unul), grupa de Budapesta (8 vagoane). Express-ul, alias R 23 care va pleca la 18.40 din București Nord, a fost compus. Ceea ce nu înseamnă că-i și gata de plecare. Trebuie să suporte intervențiile grupelor D și F. Afară „la roată” de pregătirea vagoanelor răspunde lăcătușul de revizie Marian Răducanu, ajutat de Mihai Tudorache, montator de vagoane (33 de ani în C.F.R.). Cred că sînt murdari de ulei și de vaselină pînă și-n gură. Jenică Ciobanu schimbă acumulatorii (1 acumulator = 99 kg). În interior au început dereticatul colegile de muncă ale Elenei Niță. Acum... vara, patru meseriași și zece femei pregătesc tehnic și salubritatea 16—17—18 vagoane. (Iarna, din motive de încălzire, numărul vagoanelor dintr-o garnitură este redus la zece). Pare bizar să afirmi că dincolo de tot și de toate aici pot fi cuantificate sentimente. Dar așa și este practic, răspunderea lor are o bătaie de 1899 km. (Dacă apar, li se impută toate defecțiunile tehnice ale garniturii, pînă la Berlin). În circa două ore și jumătate Orient Express (R 23) poate fi tras la peron. Interior și exterior, scleştește de la un capăt la celălalt. Tehnic au fost îndeplinite toate rigorile instrucțiunilor.

3. TRENURILE NOASTRE, DIN TOATE ZILELE

Luni, 12 mai. Acceleratul de Suceava A 521 a fost tras la peron aproape în ultima clipă. Are plecare la 15.10 și am fi dorit să vedem cum a fost pregătit. Nici gînd, în cele 10 minute disponibile. Drept pentru care, ne limităm observațiile la cele trei vagoane de clasa I. Concluziile? Vagonul 40108—6: nici unul din fotolii nu are husă, lipsesc oglinzi și perdele, în grupurile sanitare lipsesc hirtia și săpunul lichid; vagonul 40107—8: dispune de huse și de materiale sanitare; vagonul 40038—8: huse — da, hirtie și săpun lichid — ba! Ne-a mai rămas timp să notăm că în nici unul dintre vagoane nu există covorașele tradiționale, că fereștele sînt atît de murdare încît par nespălate de ani, că la cea mai ușoară bătaie cu palma pe oricare dintre pernele fotoliilor se înalță mari și amenințători nori de praf. Sigur, nu putem pretinde luxul existent în Orient Express. Dar de ce lipsesc obiectele prevăzute ca obligații de instrucțiuni? De ce lipsesc curățenia într-un tren „pregătit” pentru drum? Să fie oare atît de mare și de neiertat vina acelor semeni care nu călătoresc exclusiv în trenuri internaționale încît C.F.R. se vîd obligate să-i pedepsească astfel? În Gara București Obor împreună cu ing. Niț Elena, organ de control, și cu ing. Gheorghe Surjicov, șeful stației, am traversat de la un capăt la celălalt, înainte de plecare, trenul cursă 8305. Materiale sanitare — nu, o mulțime de vagoane au canapelele tăiate, altele de-a dreptul desfigurate. Ex: 2147219—1; 2147217—5; 216—7 etc. Bineînțeles că tăieturile respective fuseseră cusute, dar ansamblul este înfiorător de trist. Se vedeau bine eforturile depuse pentru a i se conferi garniturii o înfățișare, cuviințoasă. Am văzut cum ușa rulantă a vagonului 47222—5, care înainte cu 15 minute se deschidea ireproșabil, cu un minut înainte de plecare trenului fusese înțepenită prin strîmbare, iar rama capacului acesteia a fost aruncată afară, pe pietriș. Vinovatul bineînțeles că n-a fost depistat și nu în primul rînd datorită lipsei de timp. Dar și aceste imagini — revoltătoare prin încălcarea lor de sălbăcie — au pîlit atunci cînd am văzut cum s-a întors de la Peștești trenul 8306: geamuri sparte (47226—6), mari bucăți de banchete decupate cu cuțitul (47226—6), becuri, tuburi fluorescente, dispersoare și chiar... extincitoare furate (47167—2), perdele unse cu un strat gros de cremă de ghețe (clasa I, 47006—4). Peste tot: maldăre de sticle goale, cioburi și miros de crîsmă neaerisită. Mi se spune că obiectele din aluminiu nu trăiesc nici o jumătate de zi. Sînt luate pînă și ramele fotografiilor pentru ca să nu lipsescă materia primă aceluia care au obținut de la consiliile populare autorizate pentru turnat ceane și grățiți. Regulatorul tranzistorizat al unui vagon costă 80 000 de lei. O singură plăcuță componentă a acestuia are 8 diode. Sînt furate sute de plăcuțe. Uneori ne indignăm că vagoanele în care călătorim sînt rău ori deloc iluminate, că ne fierb ori că ne congelează. Indignarea trebuie păstrată, dar pentru acia pe care-i vedem „meșterînd” sub ochii noștri! E greu de imaginat ceva mai deprănt decît ceea ce aveam sub ochi și totuși recordul în materie de vandalism pare să-l dețină trenul cursă 8714 de la Oltenița. Din acela și în plin cîmp au fost aruncate 7 (șapte) banchete! (N-au mai putut fi recuperate decît șase, de către cferiștii altui tren ce se deplasa invers). În halta 23 August reporterul a văzut mulțime de foarte bru-

nete care purtau fuste și sacoșe imprimate cu sigla C.F.R. și care semănau extraordinar cu perdelele vagoanelor. Foarte mulți călători pe acea linie coboară din trenuri marcați de alcool. Din sticlele recuperate într-o lună din vagoanele intrate în București Obor sindicatul a cumpărat un aparat de radio pentru dormitorul unor muncitori, iar ing. Iuliu Năstase, șeful stației București Nord, a dispus cumpărarea unui televizor pentru punctul de documentare. Instructorul tehnic Ion Nicolae din București Obor a calculat că pagubele înregistrate de dumnealor și datorate vandalismelor sînt de 400 000 de lei/an, iar cifra pe care ne-a comunicat-o Nicolae Hulea, șeful reviziei București-Grivița, dar avînd ca obiect gările București Nord și București Basarab ne-a stupefiat: 30 000 000 de lei anual! De aceste pagube nu se fac vinovați exclusiv călătorii, ne relatea tovarășul Teodor Bold, secretarul comitetului de partid de la Complexul C.F.R. Oamenii noștri sînt la fel de implicați. Lipsesc materialele sanitare de pe trenuri? Se mai întîmplă și așa. Lipsesc piese de schimb pentru vagoane, asta nu mai e un secret pentru nimeni. Dar trenurile trebuie să plece, și fără defecte, evident. Se știe și că se mai găsec ceva piese pe la întreprinderea mecanică de material rulant, dar pentru că n-ai repartiție nu-ți dă nimeni. Cum se procedează? Lăcătușii de revizie aflați în criză și de piese și de timp încarcă un sac cu hirtie igienică, fug repede la vecinii de la I.M.M.R. și... gata trocul. Dacă unele trenuri interne pleacă de aici nu tocmai bine salubritate apoi aceasta se datorează tot oamenilor noștri care în loc să-și facă datoria vegetează prin compartimente. Se confirmă, subsemnatul i-a găsit pe necalificării Mareș Gheorghe și Dumitru Brăileanu șefind cu electricianul Mihai V. Marin într-un compartiment de clasa I. Vorbele se schimbau în jurul unei sticle pe care, atunci cînd m-au observat, au aruncat-o gîlgiind sub bancheta pluşată. Si poate că nu le-aș fi consemnat nici fapta, nici numele dacă, aflînd cu cine vorbesc, nu m-ar fi rugat «să ne pomeniți și să scrieți despre noi că ne-ați văzut spîndu-ne de curgeau apele de pe noi...». Din cei în jur de 9 000 de oameni ai complexului C.F.R. cam 75 la sută sînt ei înșiși navetiști. Sînt convinși — ne mai spunea tov. Bold — că nu neavizații demon-tează din vagoane lucruri de a căror existență profanii, oricît de năvăliți în rețe, nici măcar n-au auzit. Avem și șefi de echipă compromiși care s-au lăsat minjiți cu cite o «ceapă cu fulgi» (găină), cu ceva sticle, cu o funie de usturoi... Ceea ce bineînțeles că face sarcina noastră, a comunistilor, și mai grea...

După ce am văzut zeci de garnituri de trenuri și sute de vagoane pot să vă răspund. Știți unde se pregătesc cele mai curate vagoane? (Deși nici pe acolo nu lipsesc becurile sfeterisite, canapelele tăiate etc.). În București Progresu, pentru linia Giurgiu, Motiv pentru care facem publice numele acelor bărbați și femei de toată stîmă care, deși execută pregătirea trenurilor cu cirpa, mătura și căldarea cu apă, ca și cum un veac, refuză o obstinație să facă lucru de mîntuială: Popescu Constantin, Serban Gherghina, Dascălu Nicula, Ariciu Ileana, Dănanău Petra, Stoica Ioana, Bălan Lucia, Florea Maria, șeful de tură Bălțeanu Gheorghe, lăcătușul Crăciun Dumitru, ingineră Sora Niculina, șeful de revizie Bărbulescu Nicolae, tapițera Zodiac Romantă... Ceea ce nu înseamnă în nici un fel că munca lor nu este la fel de pingărită de către inconștientele hoarde.

MIRCEA BUNEA ■

Avem casa noastră

(Urmare din pagina 1)

ment vorbesc, ci despre unele remedieri ce se mai cer a fi efectuate în decursul celor 10 zile prevăzute în clauzele contractului. Vor neapărat ca, la capătul celor 10 zile, casa să fie pusă la punct din toate privințele.

Așadar, marți, 27 mai, împreună cu maestrul constructor Ion Dermina și tehnicianul Gheorghe Sirbeanu, din partea ICVL-ului, printre proprietarii apartamentelor blocului H, scara 4. Casandra Tucaliuc, de exemplu, abia așteaptă să se mute în apartamentul nr. 190, etajul 7. Ar dori ca zgrăvii să mai atenueze aspectul prea zgrunțuros al unor zone de pe pereți, iar geamgii să înlocuiască două geamuri sparte. În rest, e mulțumită de starea apartamentului. Deocamdată își ceartă fiul, pe Răzvan, 5 ani, că și-a murdărit pantalonășii albaștri cu var. „Nu stă o clipă locului, zice, iar eu nu-mi vîd capul de alîta treabă. N-am apucat să vorbesc cu maestrul, cu tovarășul Dermina, așa am înțeles că îl cheamă, și trebuie să plec, că s-a făcut, iată, ora 11 și vine de la școală fetița, Magdalena, care are 7 ani. Îmi propun să mă întorc după-amiază, cu soțul, Mihai Tucaliuc, strungar la Turbo-mecanica. Deci, după-amiază vom clarifica unele lucruri. Și ce-aș mai putea să spun? Apartamentul, de exemplu, ne-a costat 127 000 lei. Pentru a achita prima rată, de 43 000 lei, soțul s-a împrumutat la C.E.C. Pentru diferența rămasă am primit un credit din partea statului. Cum s-ar spune, vom trăi, vom munci, ne vom chibzui și vom achita aceste datorii. Fără ajutorul statului nu cred să fi ajuns să avem și noi casa noastră”.

Zimbitori și intrutotul mulțumii, doi foști telemăneni, Ion Zorzoană, lăcătuș

la „Semănătoarea”, și Aurelia Zorzoană, croitoreasă la I.C.T.B. Au avut puși deoparte, mi-au spus, doar 10 000 de lei. Au mai împrumutat de la C.E.C. alți 36 000 și au achitat astfel prima rată. „Noi, telemănenii, spune el, soțul, zicem că omu-i om atunci cînd are și el o casă a lui. Iată, pot spune de azi că avem, împreună cu băiatul nostru de numai 3 anișori, casa noastră. S-a împlinit astfel, o spun cu toată sinceritatea, unul din visele mele”.

Un alt om ale cărui vise s-au împlinit în aceeași zi, Petre Cimpeanu, lăcătuș la „Semănătoarea”. „S-a întîmplat, zice zîmbind cu toată fața, chiar și cu ochii, ca apartamentul meu, cel cu numărul 182, să fie foarte bun din toate punctele de vedere, mai puțin garnitura chiuvelei de la bucătărie, dar asta e o treabă măruntă, o rezolv eu una-două. Ce-mi place mie mai mult și mai mult e că am soare în casa mea, atît dimineața, cit și după amiază. Și mă mai bucur și de faptul că locuim aici, în acest bloc, mai mulți oameni de la „Semănătoarea”. Parcă am fi într-o familie”.

Jos, la intrare, discuțiile între constructorii și viitorii proprietari încă nu încetaseră. Iată, ca o concluzie a lor, spusele maestrului Dermina: „Așa-i, noi constructorii îi înțelegem sau ar trebui să înțelegem și mai bine acest lucru: bucuria omului care își face casă trebuie să fie deplină”.

Da, oamenii se bucurau de casa nouă și acest sentiment li se putea citi pe față. Mai mult decît atît, rezumîndu-mă numai la spusele celor trei viitori locatari, acest sentiment li stăpînea, dincolo de aparențe, pe de-a-niregul, ca o mare mulțumire ce se așază peste sufletul unui om ce intră, pentru prima dată în viața lui, în casa sa.

CENACLUL FLACĂRA 400

Din nou în Vrancea și pentru prima oară în Gorj

Mai țineți minte?

Totul a început într-o încăpere a Casei de cultură a sectorului 1 din București.

Acolo, o mină de tineri, uniți prin idealurile lor artistice, au fondat Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, cu credința — adevărită de timp — că li se oferă o șansă unică, aceea de a se exprima exact așa cum sînt ei, acum, în această epocă.

Au trecut de atunci aproape 7 ani.

Și iată că azi, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a ajuns la cea de-a 400-a reprezentație.

Intîmplarea literar-artistică purtînd acest număr se va desfășura la Focșani în ziua de 30 mai, cu începere de la ora 17.

Vor participa acei membri ai Cenaclului care permit să transforme intîlnirea lor cu spectatori într-o sărbătoare a spiritului tînar.

În continuare, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi prezent în următoarele localități: 1 iunie — la Padeș, 2 iunie — la Tîrgu Jiu, 3 iunie — la Motru.

În miezul problemelor pâinii

Să ne reintoarcem la pâinea integrală!

La Facultatea de tehnologia și chimia produselor alimentare din Galați ni s-a făcut un reproș. Noi, reporterii, cădem deseori în păcatul unor psihosociologi care măsoară nivelul bunăstării după gradul de consum al produselor alimentare rafinate și ultrarafinate. Și, mai ales, al pâinii albe, acest aliment de bază al zilei, cea de toate zilele, supranumit „produs de prestigiu”. Ne extaziam, e adevărat, când într-un oraș înregistrăm faptul că nimeni nu mai cere pâine neagră, iar integrala (intermediară) scade și ea tot mai mult în consumul populației. Facem, ni se argumentează, un deserviciu educației nutriționale, de care și așa nu prea se ocupă nimeni, ține să precizeze prof. univ. dr. Brad Segal. Conf. univ. dr. ing. Constantin Moraru, șeful catedrei de biochimie și tehnologiei, ne confirmă că, devenind din ce în ce mai albă, din extracții de făinuri tot mai rafinate, pâinii albe i s-a redus pină la 50-60 la sută conținutul de vitamine și, al cu seamă, al celor din grupa B. „Și nu putem neglija, ne spune, faptul că de mii de ani pâinea este principalul furnizor de vitamină B în organism, precum nu putem neglija nici realitatea că vitaminele reprezintă catalizatori ai proceselor la nivelul celulei, acolo unde se hotărăște în ultimă instanță sănătatea sau apariția bolii. De asemenea, i s-a redus conținutul în celuloză, a cărei lipsă din organism determină — cum demonstrează suficiente cercetări medicale recente în întreaga lume — creșterea riscului pentru bolile cardiovasculare și a cancerului de colon”. În cadrul unei sesiuni de comunicări a Academiei de științe agricole din iunie anul trecut, specialiștii gălățeni au prezentat o lucrare de mare importanță științifică, teoretică și practică, privind cuantificarea, măsurarea, valorii nutritive a produselor alimentare, domenii foarte deficitare, confundându-se cel mai adesea valoarea nutritivă cu cea energetică (aportul de calorii). Metoda de posibilitatea întocmirii bilanțurilor nutritive ale proceselor din industria alimentară, analiza tehnologiilor sub acest raport esențial. Concret, un studiu al bilanțurilor nutritive în procesele de măcinare demonstrează că prin tehnologiile actuale se valorifică doar parțial potențialul nutritiv al grâului. Se confirmă că singura diagramă de măcinare cu o eficacitate mai mare este cea cu o singură extracție (0-85%) prin care se obține o făină integrală. La care va trebui să ne întoarcem și s-o generalizăm în consumul populației, susține prof. Segal. „Pentru că are calități nutritive net superioare făinii albe prin conținutul mai ridicat în proteine, aminoacizii esențiali, vitamine, săruri minerale, celuloză. Aceasta din urmă având un rol deosebit în fiziologia gastrointestinală, previne constipația, cancerul de colon, favorizează instalarea mai rapidă a stării de sațietate, prevenind consumul exagerat de pâine care aduce organismului un supliment de calorii, ducând în consecință la exces ponderal. Avantajele făinii integrale sînt deosebite și din punct de vedere economic. Se reduce consumul de energie pentru măcinarea unei tone de grâu în medie cu 6 kW pe oră, ceea ce la întreaga cantitate măcinată în țară reprezintă o economie mai mare decât cea rezultată prin trecerea la orarul de vară. Randamentul de extracție se ridică în medie cu 10 la sută, conducând la un coeficient corespunzător de utilizare a grâului”.

— Și cine frînează impunerea în consumul curent al populației a pâinii integrale, intermediară, cum s-a încetățenit denumirea ei?

— În primul rând, preferința consumatorilor pentru pâinea albă, datorită unei educații nutriționale slabe. Este cunoscut faptul că din punct de vedere al habitatului alimentar consumatorul este conservator și acceptă greu sau chiar respinge produsele noi ori cu care nu s-a obișnuit. Se impune o amplă acțiune de promovare și reabilitare a pâinii integrale, de educare a consumatorului pentru a-și schimba optica de apreciere și selecționare a alimentului după criteriul nutrițional. Asta înseamnă un efort complex, competent și consecvent. Prof. dr. ulian Mincu a inițiat pentru prima oară a noi o astfel de acțiune, dar încă limitată, nu s-a ajuns la o educație de masă.

Concomitent cu cercetările privind bilanțurile nutritive ale produselor alimentare, un alt colectiv de cadre didactice de la catedra condusă de conf. dr. ing. Constantin Moraru a întreprins studii și a laborat o tehnologie de îmbobolărire a noii pâini albe. De îmbogățire a conținutului ei în elemente nutritive. E vorba de folosirea în tehnologia clasică a unor concentrate acido-lactice obținute din ubprodusele rezultate la fabricarea făinurilor. Adică, din țărițe. Iată că, viața modernă complică foarte mult industria, ehnologiile. Se extrag din țărițe vitamine, proteine, săruri minerale și se reînorporează făinii, se introduc în pâinea lbă. Tehnologia este însă foarte îngidoasă, investiția de inteligență deosebiată prin faptul că nu se prelungește, ci se

scurtează durata de fabricație, iar pe lângă calitățile nutriționale ale noului produs de panificație, i se conferă caracteristici organoleptice superioare. Este mai gustoasă, mai plăcută și își va menține mai mult timp prospețimea nouă și inobolată pâine. „Tehnologia este complet pusă la punct, ne informează șeful catedrei de biochimie, este și testată industrial la Fabrica de pâine din Galați. Ne aflăm în faza de proiectare a unor instalații menite să completeze liniile tehnologice clasice, pentru a obține acest nou sortiment. Să vedem câte întreprinderi se vor grăbi să solicite proiectul?” Să vedem!

ILEANA ALEXENI

De ce pâine anonimă?

„Dimbovița” nu se numără printre fabricile de pâine cele mari ale Bucureștiului. Dimpotrivă, se numără printre cele mai mici. În ziua când am fost în această fabrică, simbata trecută, „Dimbovița” trebuia să producă 60 de tone de pâine, adică, așa cum ne spunea directoarea Silvia Rădulescu, cit un județ mediu. Într-un spațiu destul de restrâns dar lucid de curățenie și bine gospodărit, „Dimbovița” își îndeplinește exemplar, am spune, rostul său nobil de a hrăni cu pâine o bună parte a Bucureștiului iar dacă aprecierile privind calitatea pâinii fabricate aici sînt, câteodată, conțrari, nu e mai puțin adevărat că mulți dintre cumpărători, după cum aveam să ne convingem, preferă pâinea de Dimbovița aceleia produse în alte colțuri ale orașului. Tot astfel, vom vedea imediat că o făină bună, frământată cu drojdie, apă și sare la fel de bune, reprezintă o condiție necesară, nu și suficientă, ca pe masa cumpărătorului să se afle întotdeauna pâine de cea mai bună calitate.

La întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase București, în subordinea căreia intră toate fabricile de pâine din Capitală, am găsit, cu sprijinul ingineriei Valerica Bejenaru, director adjunt, numai câteva sesizări — de anul acesta și anul trecut — în scrierile compartimentului controlului tehnic de calitate. Ceea ce, evident, înseamnă că din mulțimea celor ce-au cumpărat pâine anul trecut și în primele luni ale acestui an, doar cițiva au avut ceva de obiectat. Proporția, impresionantă, s-a reconfirmat la „Dimbovița”, unde șefa CTC-ului, Vasilica Sturzu, ne spunea că în 1980 fabrica n-a primit nici o reclamație iar în 1979 doar una singură. Din păcate, consultarea condițiilor de sugestii a numai două centre de vânzare ne-a arătat că numărul celor care solicită să intre în posesia acestor condiții pentru a scrie acolo o opinie nu tocmai favorabilă este mai mare decât acela știut de CTC-ul fabricii „Dimbovița” ori al întreprinderii tutelare — „București”.

La centrul nr. 38 de pe Șoseaua Ștefan cel Mare rafturile sînt pline cu mai multe sortimente de pâine iar cumpărătorii se declară, fără nici o rezervă, foarte mulțumiți. De exemplu, dintre cei cu care am vorbit, pensionara Valerica Safta ori inginerul Ioan Teodorovici și soția sa. Maria. Inginera Silvia Rădulescu, directoarea fabricii „Dimbovița”, preciza că cei mai mulți cumpărători — și, bineînțeles, și șefii de unități — oer să li se aducă pâine caldă, abia scoasă din cuptor. Cum această dorință se și îndeplinește, dacă nu în totalitate, cel puțin în bună parte, crește în felul acesta și numărul celor ce cred că pâinea este ne-coaptă. Orice pâine trebuie să intrunească vreo cîteva calități fizico-chimice: umiditate, porozitate, aciditate, elasticitate. Proba, în laborator, a acestor calități se face la minimum trei ore după ce pâinea a fost scoasă din cuptor. Cum, uneori, nu trec nici măcar aceste trei ore iar pâinea a și parcurs drumul de la fabrică pină pe masa cumpărătorului, atunci, într-adevar, calitatea ei poate părea mai îndoielnică decât este în realitate. Elasticitatea unei pâini scoase din cuptor, de exemplu, de o jumătate de oră, este mai redusă, pâinea pare necoaptă. Acest lucru, asupra căruia cei ce fac zi de zi pâinea atrag atenția, este cit se poate de adevărat. Inșă, vom mai spune, în apropierea acestui adevăr, înfrîindu-se cu el, apare și faptul — tot incontestabil — că pâinea este cu adevărat necoaptă. Am rugat, de exemplu, pe tovarăsa Valerica Bejenaru, directoarea tehnică a întreprinderii „București”, să ne spună la ce temperatură se coace și cit este ținută în cuptor pâinea albă cu cartofi de 750 de grame, cea care se vinde cu 3,60 lei: 260 de grade, timp de o jumătate de oră. Aceleiași întrebări, la „Dimbovița” am aflat un răspuns nițel diferit: 240 de grade, 25-30 de minute. În fine, aparatul de măsură a temperaturii cuptorului în care se cocea pâine la „Dimbovița” arăta 210 grade. Cum, mărturisim, n-am putut da crezare explicației că desi aparatul de măsură arată 210 grade, înăuntru, în cuptor, erau de fapt 240, ni s-a părut mult mai corect să admitem ceea ce ni s-a spus apoi, și anume că aparatul s-a defectat și că el urma să fie repus în stare de bună funcționare a doua zi, duminică dimineața, de la 6 la 14, în singurele ore din săptămîna cînd nu se mai face pâine ci se revizuieste utilajele. Or fi fost cele relatate mai sus și motivele pentru care, în centrul de vânzare 397, de exemplu, începuse să sosească pâine fabricată de „Dimbovița” fără a mai avea înscrisă pe ea ștanța fabricii? Această ștanță cuprinde inițiala fabricii, numărul cocătorului, ziua în care

pâinea a fost făcută. În lipsa acestor elemente pâinea este anonimă iar dacă — în afară de o accidentală neglijență — calitatea necorespunzătoare a pâinii devine un motiv pentru care pâinea intră în anonim, anonimul nu poate fi, la rîndul său, un prilej de stimulare și de îmbunătățire a calității pâinii. Dimpotrivă.

D. CONSTANTINESCU

Cum se schimbă calitatea pe drum

Ani în urmă, a fost o vreme cînd pâinea fabricată la întreprinderea bucureșteană „Titan” a adus brutarilor săi mai multe reclamații decît felicitări. Albă sau neagră, pâinea se încruzea, se fărîmița, nu era nici prea gustoasă și își pierdea repede prospețimea. Întreprinderea se confrunța cu unele greutăți privind respectarea în totalitate a tehnologiilor, așa cum era, de pildă, procesul de frîmîntare a aluatului, care dura mai puțin decît prevedeau normele de calitate, din cauza spațiului insuficient afectat acestei operații atunci cînd comenzile erau mari. Între timp situația s-a schimbat, specialiștii fabricii și-au pus mînta la contribuție și au găsit soluții pentru ca pâinea să fie din nou bună și gustoasă.

Desigur, nu ne trece prin cap să contestăm existența unor atare prejudecăți, știu ei bine oamenii întreprinderii cu ce luptă, dar, pe de altă parte, nu ne vine să credem că cineva, oricît de pretențios ar fi, ar putea să afirme că pâinea fabricată la „Titan” nu este bună, în timp ce în mîină ar ține o pâine proaspătă, bine făcută. Deci, aceasta este problema: ce pâine cumpără cetățeanul? Seamănă pâinea de la centre cu aceea din fabrică? (Facem o paranteză pentru a preciza un lucru: nu vorbim despre pâine caldă, ci despre pâine proaspătă. Caldă este imposibil să se păstreze atîtea ore, mai ales dacă este coaptă în schimbul II, expediată seara sau noaptea la centre și vîndută dimineața. Este vorba, așadar, de pâinea care trebuie să se păstreze proaspătă, conform normelor de calitate, timp de 18 ore.)

Astfel, în ziua în care am priceput cum se face pâinea la „Titan”, am plecat împreună cu inginerul șef al întreprinderii, Florin Dușescu, și cu șeful biroului comercial de la I.C.L. Alimentara 2, Preda Marin, prin cîteva centre aprovizionate de

întreprindere, să vedem și cum se vinde această pâine.

Centrul 631 (aprovizionat direct de fabrică). Depozitul este mic, pereții au prins mucegai din cauza umezelii și a proastei aerisiri. Pentru ca pâinea să se păstreze proaspătă, trebuie lăsate ușile deschise (cînd nu plouă). La vânzare se afla pâine proaspătă, venită în seara precedentă, deci pâine care avea 12-14 ore de la scoaterea din cuptor.

Centrul 1 Mai (aprovizionat direct de fabrică). La vânzare, pâine proaspătă. În depozit, sub cîteva navețe cu pâine foarte proaspătă, se aflau navețe cu pâine rece, cu coaja cauciucuoasă, după spusele inginerului șef. Vechea poveste: „din cauza condensului — pâinea a fost adusă azi noapte — și a proastei aerisiri, pâinea se umezește și ajunge ca o gumă” (Chiriță Maria, responsabilă).

Centrul 525. Pâine veche amestecată cu pâine proaspătă, sosită toată cu același transport, astăzi. În depozit este umezeală, s-a spart undeva, deasupra, o conductă, și prin tavan curge apa. În stoc, 700 de pâini albe. Pâinea neagră este de trei zile. „Nu e pentru oameni, o cumpără lumea pentru animale” (Romaniuc Fănică, responsabilă).

Centrul 527. Mălăescu Antoaneta, responsabilă: „Avem mereu discuții cu lumea, în loc de albă cu cartofi, cum am comandat, am primit superioară. Cea superioară, care e în raft, este de alaltăieri. Se cumpără, dar nu prea multă. În 8 mai am cerut 300 de bucați și mi-au dat 700. Uitați în acte, pe 9 mai, am cerut 100 albă superioară și 500 albă cu cartofi, și am primit 500 albă superioară și deloc albă cu cartofi”. (Așa cum aveam să mai constatăm, pâinea albă superioară „merge” mai greu, dar nu numai pentru că n-o solicită cumpărătorii, ci și pentru că unele responsabile de centre, din diferite motive, se spune, de pildă, că prețul rotund, 2 lei și 4 lei, ar fi o cauză, n-o prea scot la vânzare. Sinceri să fim, nu pricepem de ce nu se vinde această pâine, deoarece este foarte bună și se păstrează multe zile la rînd proaspătă și gustoasă. Asta nu înseamnă însă că sîntem de acord ca fabrica să nu-și onoreze exact comenzile.)

Concluziile se impun singure și cei doi reprezentanți ai fabricii și comerțului au fost de acord cu ele: 1. Din capul locului, comenzile sînt aproximative. Ele sînt date „după ochi” de responsabilele de centre și sînt rotunjite, cînd este cazul, de întreprinderea comercială de care aparțin, pentru a se evita eventuale goluri în aprovizionare. Aproximațiile sînt și mai mari, datorită faptului că multă pâine iese din Capitală, desi comunele suburbane au și ele centre bine aprovizionate. 2. Depozitarea în majoritatea centrelor este cu totul necorespunzătoare, împotriva tuturor normelor de calitate a pâinii. 3. Pe de o parte „rezistența” unor responsabile de centre față de desfacerea anumitor sortimente de pâine, iar pe de alta „înțelegerile” și „neînțelegerile” dintre distribuitori (de multe ori, aceștia impun pâinea care aduc, indiferent de comandă, potrivit vorbei: „n-o iei p-asta, nu pui alta”) și responsabilele de centre influențată într-un procent prea mare calitatea pâinii pe care o cumpărăm. 4. Schimbările în comenzile pe sortimente operate de fabrică. (Conducerea fabricii afirmă că centrele nu sînt obligate să primească sortimentele necomandate sau suplimentările, mai mult chiar, au la dispoziție un telefon prin care pot anunța acest lucru).

Și toate acestea la un loc schimbă oarecum „fața” pâinii, făcînd-o câteodată să nu mai semene cu ceea ce pleacă din fabrică.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

De omenie avem nevoie cu toții

Despre cele ce urmează am vrut să scriu mai demult. Apoi am renunțat, gîndindu-mă că unele fapte prea urite nu au ce căuta pe hîrtie. M-am răzgîndit însă. De ce? Din rațiuni mai puternice decît groaza de moment a ochilor și a sufletelor cititorilor acestor rînduri. Ca să nu se mai repete rîul, trebuie să luptăm prin toate mijloacele, inclusiv cele gazetărești, pentru a-l preveni. Pentru a preveni oamenii că se mai întimplă și lucruri neînchipuite de imensa majoritate dintre noi. E nevoie, adeseori, de o totală solidaritate de gînd, de acțiune, între noi. Toți trebuie să prevenim, toți trebuie să acționăm hotărît pentru a preveni rîul, chiar dacă este vizat și amenințat doar unul singur dintre noi.

Filmul de groază pe care am să vi-l povestesc scurtînd — din groază! — amănuntele este următorul. Într-o seară, în Drumul Taberei, o

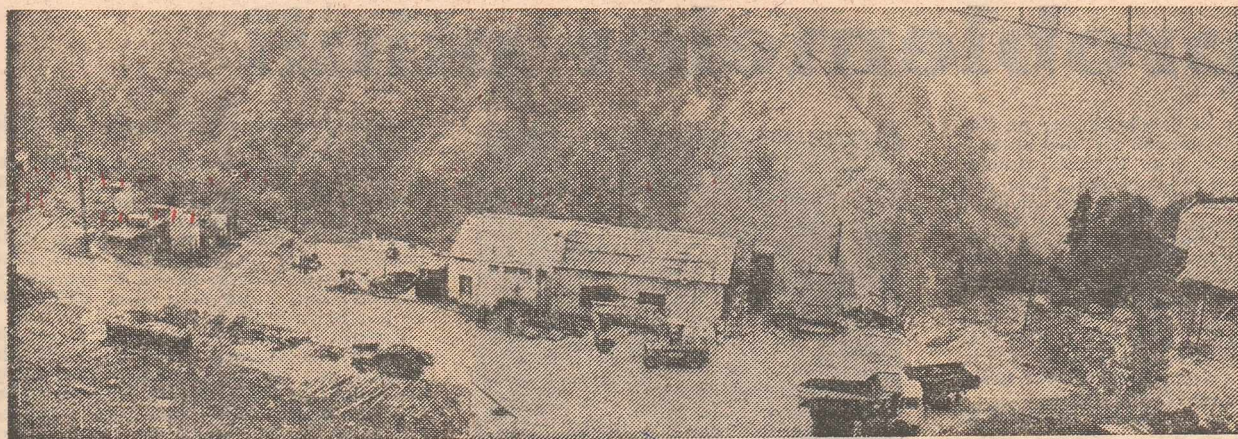
fată de 18 ani este acostată de doi tineri. Nu era nimeni pe stradă, prin apropiere, greu de crezut... Cu vorba, dar mai ales cu forța, fata este urcată în liftul unui bloc. Nu era chiar nimeni pe scări, prin apropiere, iarăși greu de crezut...

Urmarea? Fata este violată în lift, apoi introdusă într-un apartament, unde este din nou violată de — în total — cinci inși! Un ospătar, un muncitor, un elev...

Cînd auzi asemenea lucruri, te iei cu miinile de cap. Cum e posibil — te întrebi — să se mai întimplă așa ceva? Uită că ei! Și ce-i de făcut? Poți oare preveni totul? Trebuie prevenit! Pe stradă, în parcuri, oriunde, acțiunea noastră cetățenească trebuie să intervină, solidară, fără șovăire, în toate situațiile care ni se par tulburi... Vezi câteodată, în stradă, doi-trei oameni care se ceartă, se imbrîncesc. Uneori se lovesc. Mulți dintre noi își zic: „Nu mă bag! Nu e treaba mea!” și-i ocolesc, își vîd de drumul lor. Atunci, în acele momente, un apel spre un milițian, spre alți oameni ar putea rezolva multe din relele pe care le auzi — incremenit! — a doua sau a treia zi.

Omenia noastră trebuie să fie activă permanent și oriunde, nu numai acasă și la locul de muncă. De omenia noastră, a tuturor, avem nevoie cu toții!

MARIUS POPESCU

Un munte, pe numele lui Nemernicul, se pornise amenințator la vale, dar s-a izbit de tăria oamenilor

De la Cimpina pînă la barajul Paltinu drumul serpuște pe Valea Doftanei preț de vreo 15 kilometri. Plouă. O ploaie măruntă și deasă amintind de anotimpul toamnei face ca drumul să pară mult mai lung. Șuroaie de apă de culoare roșiatică coborînd de undeva din munte traversează, din loc în loc, șoseaua ca apoi să se verse în cascade repezi, în albia riului.

De jos, barajul pare un decor al unei imense scene. La prima vedere totul pare pustiu. De sus, de pe buza gigantului de beton lacul de acumulare, adunînd ca-ntr-o pîlnie uriașă apele răzlețe, se pierde între doi munți, unindu-se cu cerul.

Coborînd din mașină, în câteva clipe ploaia face ca hainele să le simți mai aproape de trup, iar pleoapele tremură sub greutatea picăturilor. Este atîta apă peste tot încît ai senzația că te afli într-un acvariu cu dimensiuni infinite.

Simbătă. Sfirșit de săptămînă. Trecut cu mult de ora prinzului. La sediul șantierului, în sala de ședințe, lume multă. După grosimea fumului de țigară, după cum se discută își dai seama că aici se petrece ceva ieșit din comunul fiecărei zile. Din ușă, îmi ajung la urechi frînturi de discuție: „Ați făcut bine calculele? Trebuia găsit timpul optim. Sîrbule, te duci la gura galeriei, Meșterul Reșan este înăuntru cu întreaga echipă. Ai grijă, după ce se termină de demontat utilajele toți oamenii să părăsească galeria. Să nu stea nimeni în zonă. Este un mare pericol de electrocutare. Tocmai la pod. De acolo se poate supraveghea întreaga gamă a operațiilor. Așteptăm rezultatele comisiei. Pînă atunci nu acționați. Verificați în fiecare moment cantitatea precipitațiilor de la Teșila”.

Profit de un moment de răgaz ca să mă apropîi, și stingherit, avînd senzația că deranjez, încerc să intru în vorbă cu cel care, asemeni unui dirijor, conduce întreaga gamă a operațiilor.

— Nu am timp în momentul de față. Dacă doriți să aflați ce se petrece vă rog să poftiți cu noi sus pe baraj.

În microbuz, pe capotă, doi tineri mincau. Ceapa se ofilise iar piinea prinsese coajă. Pe drum fac cunoștință cu cel care mă invitase.

— Mă numesc Nicolae Cornea. Sînt inginerul șef al sistemului de gospodărire a apelor Prahova-Teleajen.

— Tovarășe inginer, ce se petrece aici?

— Din cauza ploilor, datorită înghețului și dezghețului, la malul drept al barajului de la Paltinu, o stîncă, un colț al muntelui, pune în pericol uzina hidroelectrică. Fenomenele sînt foarte complexe, iar consecințele, în funcție de cum acționăm, pot avea o întreagă gamă de rezultate. De aceea, astăzi, o întreagă comisie formată din specialiști, tehnicieni cu munci de răspundere, reprezentanți ai organelor de partid ale județului Prahova, ale Ministerului Apărării Naționale și ale Consiliului Național al Apeilor, după ce au studiat câteva zile, la fața locului, situația, au ajuns la concluzia că trebuie să executăm o manevră de deschidere a doua la baraj.

— Ce înseamnă a doua?

— Barajul are mai multe posibilități de golire. A doua, în limbajul nostru, înseamnă a doua golire. Este o operație de o deosebită importanță care are loc numai în cazuri extreme. Ultima dată s-a făcut în urmă cu cinci ani. În momentul de față întregul personal de exploatare se află la datorie. Zile și nopți nu s-au închis ochii, iar de mîncat s-a mîncat pe unde s-a putut. Acum așteptăm o verificare a debitului de apă, astfel prin controalele succesive nu trebuie să aibă loc nici o pagubă. Utilajele se găsesc amplasate în toate punctele critice urmînd să răspundă la comenzile noastre. Nu trebuie să uităm faptul că apa din lacul de acumulare asigură cu apă potabilă municipiul Ploiești, orașele Cimpina și Băicoi. De asemenea, marile platforme industriale din Cimpina, Teleajen și Brazi se „hrănesc” cu apă tot de aici. Deci, trebuie să ne gîndim în fiecare moment că nu trebuie să existe nici un fel de fluctuație în activitatea unităților amintite. Sînt prezente la fața locului și câteva echipe, venite din toată țara, care urmăresc comportarea barajului fiindcă nu sînt terminate în totalitate lucrările de consolidare a versantului muntos.

Coborim din mașină. Nu mai pot nota nimic. Cerneala

stiloului ia forma picăturilor de ploaie. Îl aud pe inginerul Nicolae Cornea întrebînd la stația de radio-recepție: „La Teșila la ora 15 cad 3,4 litri pe secundă. La baraj peste 7 litri pe metru pătrat. Deci să calculăm. La Teșila vin în lac 22 de metri cubi pe secundă. Secăria și Păltinoasa mai aduc încă 10 metri cubi pe secundă. După toate calculele, prin golire se vor evacua în jur de 17 metri pe

secundă. Deci, mai rămîne apă suficientă. Băieți! Rămîneți la locurile stabilite. Din moment în moment trebuie să lăsați comisia din conducerea de evacuare. În cîteva minute vom declanșa acțiunea”.

— Tovarășe inginer, vă rog să-mi spuneți cu ce ați comanda para această acțiune despre care vorbiți?

— Fără să folosesc cuvinte mari și fiindcă doriți o comandă parație, vă pot spune că se aseamănă cu lansarea unei nave cosmice. Calculele trebuie făcute la milimetru, iar solicitările, cum v-am mai spus, sînt diverse și din toate punctele de vedere.

★

Pe inginerul Nicolae Mircea, șeful șantierului de construcții de la Paltinu, aparținînd Trustului de construcții hidroenergetice din București, îl găsesc la poalele barajului. Poartă barbă nu dintr-o cochetărie — ci din simplu fapt că inginerul Nicolae Mircea nu a mai trecut de cîteva zile, poate săptămîni, pe la baracă.

— Din cauza ploilor din ultimul timp, îmi spune inginerul, s-a produs o alunecare de teren care a afectat funcționarea centralei. Știți cum se numește acest versant muntos? Nemernicul. Ei, Nemernicul, ne-a dat ce mai mult de furcă. Un colț al acestuia a luat-o la vale. Lovit unul dintre transformatori și amenința să distrugă și pe celălalt cît și centrala hidroenergetică. În același timp, apele din lac creșteau peste capacitatea de preluare a sarcinilor de către baraj. Pe lîngă toate acestea ploaia nu ne-a slăbit deloc. Parcă cerul se despicasese în două. Două zile ni s-a interzis să ne apropiem de munte fiindcă nu se știa cum lucrează în continuare. Nu s-a stat degeaba. S-a început cu salvarea utilajelor din zonă. După două zile de studiu de către specialiști, s-a hotărît formarea unei echipe de maștri, constructori cu mare experiență, care au lucrat cîteva zile pe funie și agățați în coardă la excavarea cantității uriașe de piatră care a căzut din munte. Zile întregi maștrilor Ion Reșan, Viorel Ciucan, Dumitru Birliga și muncitorilor Gheorghe Richea, Mane Vintilă, prinși în frînghii, li se trimitea acolo sus cîte un termos cu ceai. Lor li se adaugă și artificierul Virgil Bujureanu, care în ciuda faptului că de cîteva ani a lăsat în pensie de aici din Valea Doftanei, de cîte ori este nevoit de el vine să ne dea o mînă de ajutor. Fărămă cu fărîm muntele a fost tocat iar bucățile trimise jos. S-au consolidat celelate porțiuni care amenințau să vină la vale. Pentru orice eventualitate s-au întins plase de sîrmă în toată zona. De unde se credea că pericolul și catastrofa nu puteau fi evitate, la ora actuală numai apa ne dă de furcă. Peste cîteva clipe, prin golirea parțială a lacului sperăm să rezolvăm și această problemă.

Este ora 16. Din galerie iese echipa lui Ion Reșan. Est semnul că marea operație poate să înceapă. Sînt uzi pînă la piele. Chibriturile nu se mai aprind iar țigările s-a desfăcut asemănător floricelelor de porumb. Nimeni nu pleacă. Toți muncitorii într-o ordine perfectă s-au așezat pe podul să vadă marea spectacol, unic în felul lui, cum spunea inginerul Nicolae Cornea, de proporțiile unui lansări de rachetă.

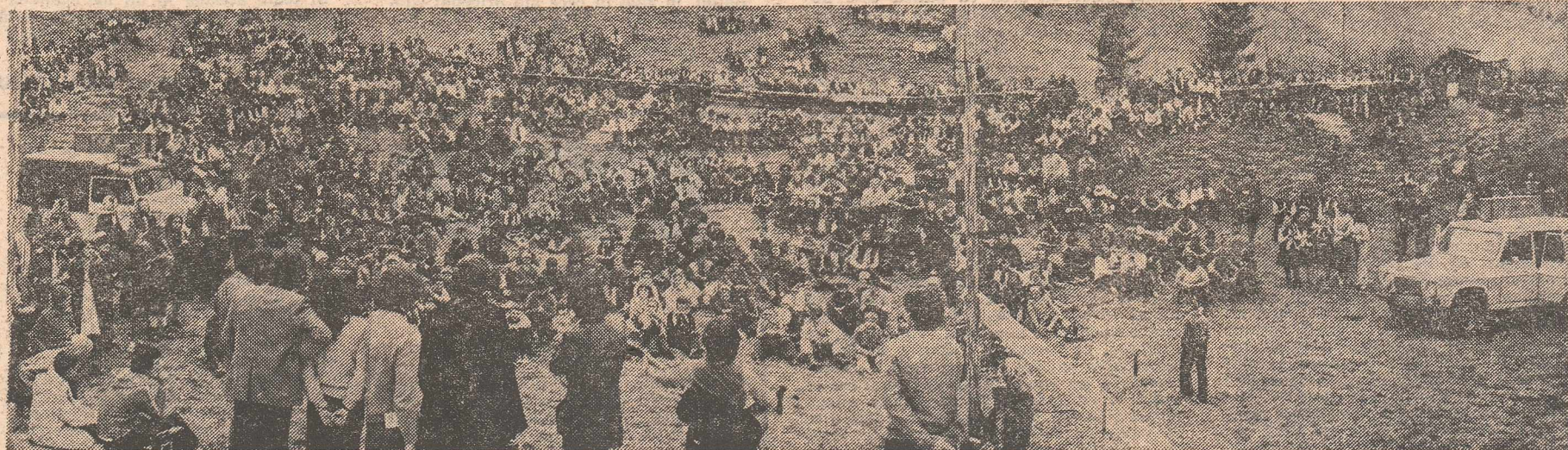
Se fac ultimele verificări și calcule. Acționarea se face de la suprafață, iar vanele ascunse undeva la zeci de metri sub apă trebuie să răspundă comenzilor specialiștilor. Cum vor asculta? Cum vor funcționa? Sînt clipe de mare încordare. Toată lumea așteaptă cu sufletul la gură.

Cîteva minute au trecut de ora 16. Se deschid vanele. Prin conducta de evacuare peste 17 metri cubi de apă pe secundă își fac loc în albia riului. Zgomotul este asurzitor iar picăturile de apă aruncate de jet concurează picăturile de ploaie. Parcă apare și curcubeul. În ciuda faptului că în jur totul este cenușiu, spectacolul este într-adevăr vîr unic.

Cu toate că mulți dintre cei prezenți nu puteau să vorbească din cauza oboselii, li se citea pe față bucuria faptului că impliniră; apa ca și muntele era stăpînită de acești oameni minunați. În încheierea raportajului aș dori să amintesc numele unor oameni pe care i-am cunoscut pe pod după ce s-a terminat operația de golire. Ei sînt muncitorii George Albu, Victor Paliev, Paul Angelo, Nicolae Tudosoiu, Ion Diaconu, inginerul Liviu Cuțiu - directorul grupului de șantier Bacău, și Gheorghe Sălăgeanu, directorul Trustului de construcții hidroenergetice din București.

Pensionarul Virgil Bujureanu, de meserie artificier, care a răspuns chemării constructorilor și a stat zile întregi călărînd pe stîncă, astăzi împarte celor prezenți ceai cald. Ceaiul băut acolo, pe podul de beton, deasupra apelor ar un alt gust. Are gustul datoriei împlinite.

SORIN POSTOLACHE

Imagie de la tradiționala sărbătoare „Ruptul sterpelor” ce are loc în fiecare an la Izvoarele Balcu, în Țara Maramureșului

Fotografie de GH. AMUZA

Lucrurile mari nu se anunță din vreme, nu par mari dacă le citești titlurile, lucrurile mari sînt mari după ce se petrec. Una din cele mai bune și mai constante bune de fapt emisiuni ale Televiziunii este „Viața satului”. Exact la emisiunea despre care unii își închipuie, probabil fără s-o vadă, că este rămasă în urmă, că este pentru un cerc îngust de „aleși”, țărani, exact la emisiunea aceea se petrec de săptămîni și săptămîni cele mai frumoase și mai palpabile scene de emoție și muncă. O televiziune e interesantă, desigur, în măsura în care le are pe toate. Și n-o să punem niciodată în locul unei emisiuni de varietăți filmul despre care vom vorbi, „Oierii”. Teribil film, frumoasă ținută reportericească a avut realizatorul filmului, Costin Martiniu, cu toată echipa care l-a însoțit. Acute probleme s-au ridicat și o irepresibilă senzație de adevăr ne-a însoțit toată ziua de duminică, după ce am văzut acest film. Asta, mai ales, că după încă o bucată de vreme o foarte frumoasă poezie a lui Valeriu Pricină la emisiunea „De strajă patriei” ne-a reamîntit atmosfera parcă din jurul ochilor lui Nicolae Bălcescu, despre care era vorba în poezie.

Dar filmul „Oierii” ar trebui reprogramat și la o oră de seară, să fie văzut de cît mai mulți, pentru că soarta oierilor din munții României, inclusiv soarta oierilor din Mărginimea Sibiului, nu-l poate interesa numai pe aceștia sau numai pe cei de la sate. Viața lor grea și atît de nedrept disprețuită de unii a apărut ca un nestemat de sudoare și de lacrimi în excepționalul film al televiziunii noastre.

În ciuda tuturor inertiilor, în ciuda tuturor jeturilor de rutină, de comoditate și mediocritate, un suflu nou se simte în viața Televiziunii Române. Să nu lăsăm ca acest suflu nou să treacă neobservat prin scoaterea în relief în presă doar a defectunilor și erorilor televiziunii. Filmul „Oierii”, realizat într-o redacție condusă viu și dinamic de un gazetar strălucit, Sorin Pamfil, ne-a arătat că sîntem — trebuie să fim — o televiziune a gîndirii, a faptei, a militantismului și adevărului. Acest film și încă multe alte lucruri frumoase care se petrec sau sînt pe cale să se petreacă.

ADRIAN PAUNESCU

EDITIE SPECIALA

Flacăra COPILILOR

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Dormi, dormi să te-adorm și-am adus
Fluturii, frunzele, florile
Și norii tiviți de apus
Ce zboară pe sus,
Serile, stelele, zorile,
Să adormi și-am adus,
Și-am adus... (Ion Pillat)

Copiii. Cîntec de stea pe un feltnar ieșit din ploaie.
În floarea finului și miresmele telului se joacă vîntul
și născocesc iezi pentru ei. O lumină albă, mai frumoză
ca aceea din zilele de vară, se înalță din trupul lor
și aprinde, unindu-le într-un riu limpede, toate clipele
zilei. Iar cînd vorbesc își sună sufletul în fiecare cuvînt.
În gîndul lor șoptesc povești, în vorbă li se-ngîină visele.
Ascultați-i, ascunși după un pom, cînd închinuie
castele și vrăji. Atunci se-mperechează-n limba română

De argint și de brîndușă

austrul care scormonește-n lemnul viu după muguri cu
tăcerea bucuriilor presimțite, cu flacăra verde din
lampa ierburilor, cu marea cîmpie, cu pasul omului ce
vine-acasă aducînd o piine, cu pasărea adăpostită în-
tr-o urmă de copilă de corb sau într-un nechezat de
cal. Cuvîntul rostit de copii e vîers și e ființa colindată
de adierile singelui curat. El se poticnesc în argint luat
din grînda unde-și leagănă vioara un greiere și toate
silabele pe care le înșiră sînt de brîndușă, de răsărit de

lună în cer magic, de lăstuni învățîndu-și puli să
zboare, de fluturi intrînd ca un potop alb și ca un po-
top roșu în răzoarele grădinii. Copiii, vorbind, sărută
acru cu buze dulci — dealtfel numai prin unedele alea
se clatină porumbcii și se pîrguiesc cîreșele și spicul
griului. Ișcați pe pămînt din dor de nemurire prin ei
se iscusesc cuvîntul. Niciodată, ca-n copilărie, cuvîntul
nu e ațit de puternic și de încărcat de înțelesuri. Cre-
dința mea e că fiecare copil repetă prima zi a lumii,
cea mai albastră dintre toate cîte au urmat, cînd pe
pămînt nu apăruse durerea, orgoliul și crima. Că așa
stau lucrurile o dovedește faptul că ei, copiii, sînt sin-
guria oameni care își cîntă lumea cînd vor să adoarmă.

FANUȘ NEAGU

„De-a visele...”

Țin minte, pe vremea copilăriei jocul preferat, cel mai minunat joc, era „de-a visele...”

Ne adunam în jurul unei sălcii bătrâne de lângă iazul artificial săpat de înseși mâinile tatii la marginea dinspre „luncă” a grădinii, iaz alimentat de un mic și limpede izvor. Ne cățaram pe lungile, noduroasele ramuri ale bătrânei sălcii. Și apoi fiecare dintre noi își istorisea un vis:

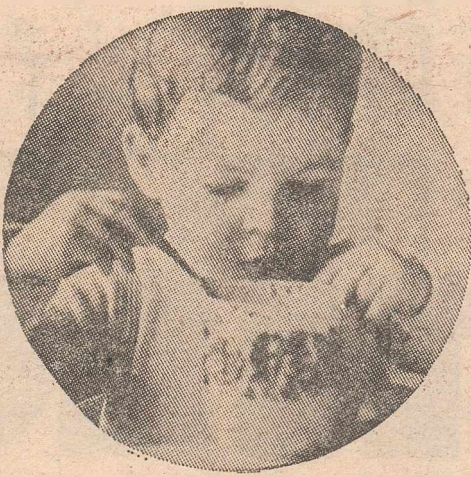
„Se făcea că o bătrână — e cu puțință să fi fost o zână — m-a întâmpinat pe-un drum și mi-a dăruit un inel. Era destul să-mi răsucesc pe deget inelul și să-mi rostesc o dorință, că ea se și împlinea...” sau:

„Mi se părea că o pasăre fermecată, cu penele de aur, mi-a bătut în fereastră cu cioculețul ei de smarald. Și, când m-am apropiat de geam, mi-a grăit...”

Tata începuse să ne cumpere revistele pentru copii ale vremii: „Lumea copiilor”, „Universul copiilor”, „Dimineața copiilor”. Și nimic nu socoteam mai atrăgător pe pământ decît aceste reviste în paginile cărora descoperam, prin povești, atîtea neașteptate lucruri și care mă îndemnau să visez. De-aceia, când veneau în casă oaspeți și mă întrebau: „Ce-ai vrea să te faci cînd vei crește mare?”, fără să șovăi răspundeam: „Am să scriu povești pentru copii!” Tot astfel, cînd ne jucam și eram întrebat despre ce visez, sora mea, care-mi cunoștea dinainte răspunsul, spunea: „El a visat că alcătuia o revistă cu povești pentru copii!”

Cunoșteam tiparul. Nu departe de locuința părintească se afla o tipăritură unde lucrători harnici aduceau la lumină ziarul local, iar în care uneori apăreau, la sărbători, și citeva rînduri pentru copii. În jurul ei ne petreceam destule ore ale zilei.

Și fiindcă regula jocului era să ne trăim cumva fiecare visul, cînd îmi venea rîndul, îi rugam pe cei din jur să mă ajute într-o alcătuire revistei. Născoceam

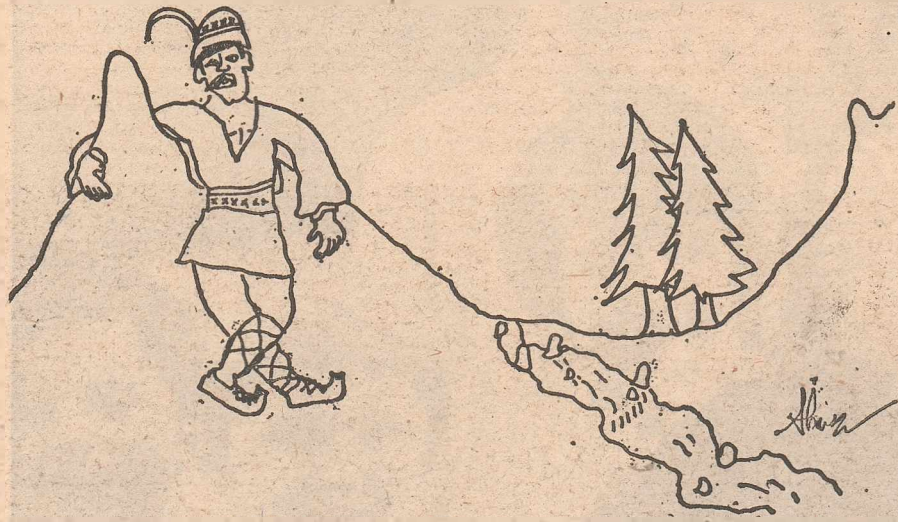
care mai de care povești și cîntece. Culegeam litere incropite din fărâmițe de coajă de salcie. Le orînduim în plămuite teacșuri. Și visul prindea parcă viață.

Partea cea mai frumoasă, firește, urma cînd, înflăcărați, începeam să-i parcurgem revistei inchipuitele pagini. Dar despre ce simțeam în astfel de momente voi mai povesti poate cu vreun alt prilej...

De-atunci a trecut foarte multă vreme. Dar jocul nu l-am uitat. Sînt sigur că și multor copii de astăzi le place să-l joace. Și tocmai din această pricină fac aceste mărturisiri. Fiindcă revista „Flacăra”, venind în întîmpinarea viselor noastre, a hotărît să lanseze acest supliment, care ar putea deveni, sperăm din toată inima, cu vremea prin periodicitate, o nouă și generoasă tribună de literatură pentru copii, slujită de unii dintre cei mai devotați condeieri, care și-au închinat întreaga lor viață frumosului menit celor mai tineri și mai dragi cititori.

Și astfel, jocul cel vechi „de-a visele” devine pentru mine tot mai adevărat...

AL. MITRU

Desen de Andrei A. Păunescu, clasa a V-a

Piticoții și lumea lor cea mare

Pătrunsesem pe neobservate în holul mare al grădiniței. În dreptul fiecărei uși, rînduți ca la paradă, pantofiori, neatîngînd mărimea unei palme. Dincolo de ei, în spatele primei uși de la intrare, clinchet de glasuri ce răspundeau „tovarășei” în cor. Am înțeles, ascultînd, că li se spunea o poveste, despre un băiat, Fănuță cel prost crescut care, plecînd grăbit de acasă, a uitat să spună bunicii „sărut mîiniina” și care, cînd s-a urcat în autobuz, a dat buzna, călcîndu-i pe toți pe picioare, uitînd să spună „bună dimineaă-aaaă” și „pardoooooon” și care la despărțire a uitat să spună celorlalți copii din autobuz „la revedeeere”. „Vreți să semănați cu Fănuță din poveste?” — i-a întrebât educatoarea. „Nuuuuuu!”; „Atunci, cel fel de copii trebuie să fiți voi?” — întrebă din nou educatoarea. „Să fim...” „...Po-li-ti-cooși”, răsuna ecoul cuvîntului ce trebuia spus. Abia acum mă surprînd trăgînd cu urechea și mă și aștept la apostrofarea colectivă: „E frumos ce face tanti?” „Nuuuuuu” — îmi răsuna în urechi, stîrnind în mine toate iertările lumii.

Uitasem de ploaia ce căzuse o zi și o noapte peste Teleorman, uitasem și de vîntul tăios pe care-l lăsasem dincolo de intrarea în grădiniță. Nimerisem aici, pur și simplu, minată de dorința de a afla cum trăiesc și ce fac ei, la o grădiniță sătească, micii șoimi. De aceea, satul l-am ales la întîmplare — Siliștea, ținînd de comuna Purani. Ora mesei, respectată cu sfințenie, după cum ni s-a spus mai apoi, m-a surprins încă în hol, trăgînd cu urechea pe la uși. Am urmărit, apoi, cum sala de mese, frumos aranjată și foarte curată, a fost crotopită de întreaga suflare — șoimi dintre cei „mari” care miine vor fi elevi, dintre cei mijlocii și, în sfîrșit, de piticoții care încă nu și-au cîștigat, prin vîrstă, statutul de șoimi. Nu credeam că vor reuși, prin imbulzeala care s-a creat, să se așeze la farfuriile cu ciorbă de pasăre, ce-i așteptau aburînd. Falsă părere! Neașteptat de repede au și început a minca, dovenindu-se niște mari mincacioși. Printre picături (așteptînd felul 2, friptură cu cartofi), cite unul arunca vina pe vecin că i-a dat cu cotul peste lingura cu ciorbă, că a aruncat cu piine în Alina sau Carmen, că, Mihăiță a sorbit cu zgomot ciorba și nu cum le-a spus tovarășa. Prîndem un moment de liniște, cînd bucatele din farfuriile le-au atras tot interesul și stîm de vorbă cu Ioana Preda, educatoarea care coordonează întreaga activitate a celor 5 grădinițe de pe raza comunei. Pe scurt, cele aflate (și constatate mai apoi la fața locului), se rezumă astfel: au o mișune de copil în grădinițe, sint frumoși, destepti, dacă îi supui unui test, nu se lasă mai prejos decît orășenii. Acum, pe vremea campaniei agricole, „ajutați de forurile locale, au reușit să prelungească și programul grădinițelor. Toate cele 3 grădinițe din satul de centru au amenajate, la această oră, dormitoare, cu pătuciri pentru piticoți, în care, după atîta muncă de citeva ore în care învață și „matematică”, și „îndeminare” și „muzică”, și „desen”, se retrag pentru binemeritata odihnă. În vremea asta, mamele, îndeobște aflate

pe cîmpul mare al C.A.P.-ului, își văd liniștite de treabă, seara abia văzîndu-și copiii, minunîndu-se de cît de destepti cresc la grădinița lor. Am mai aflat cite ceva și despre preocupările „extrascolare” ale micuților, antrenanți, după puterile lor, la muncile de la lotul ajutorator, pe care au plantat fasole verde, cartofi, porumb; apoi, despre excursiile în pădurea satului, la heleșteu, astfel spus, despre participarea lor la lecțiile în natură, despre cîștigarea, „deocamdată”, a locului I la faza intercomunală a concursului șoimilor, unde s-au prezentat cu dansuri, cu cîntece, cu montaj și cu teatru. Mai rămînea după toate acestea spuse să ne convingem pe viu că așa stau lucrurile. Și, iată-i pe micii șoimi (și neșoimi, pentru că, după cum spuneam, erau și dintre cei care încă nu atinseseră vîrsta de șoimi), arătîndu-mi ce știu, la început mai cu rezervă:

— De ce vă place vouă la grădiniță?

— Fiindcă aici învățăm să ne facem mari și ne jucăm.

— Ce vreți să fiți tu cînd vei fi mare, Cristi?

— Să mă fac aviator, să execut ordinul pe care-l dă comandantul de avioane.

Cristi ținuse să știm că-l mai cheamă și Vița, că tătucul lui îi învață pe copii matematică, adică, să socotească, că are acasă 4 oi, pe care acum le-a dat la cioban, cum pină acum cioban și ciobăniță au fost tătucul lui și mămica, că mămica nu-i place să fie ciobăniță, dar lui tătucul da, și „eu ca tătuc”; ne spusese și cea mai mare minciună din lume, făcută de el, și rolul din piesă, ba ne și cîntase cu toate că vorbele îi ieșeau sîsiite, fiind proaspăt stîrb de doi dinți. După care ne-a întrebât dacă pasările au comandant, ca avioanele, și dacă ele știu unde zboară sau zboară așa, hai-hui. Un băiețel l-a intrerupt, spunîndu-ne că și el a avut un rol în piesa lui Cristi. „Ce rol ai avut?” — l-am întrebat după ce ne-a spus „că-l cheamă Nicușor”. „Păi, zice unul că mi-e sete, și eu îi aduc un pahar cu apă” — ne-a spus cu toată seriozitatea: un băiețel mic cit palma, numai ochi de el — Aron ne-a spus că-l cheamă — ne-a arătat cum fac nutriile, sora hazul tuturor, cum se înțelege cu ele, prin „muuuu”, mai de la distanță, pentru că au colți roșii și-l muscă...

Și, uite așa, am purtat o interesantă discuție despre vaci și despre oi, despre pești „care au oasele așezate ca frunzele de brad”, despre unde lucrează mămicile și tăticii lor, despre ghicitori, ei amuzîndu-se copios că eu, tanti mare, nu știu să le dezleg, și despre paratrăsnet, și despre soare, pe care cei de la secția de desen îl făcuseră cu toții cit jumătate din foaia desenului...

Cînd am trecut prin Purani, peste grădinița din centrul satului domnea liniște. Era ora de odihnă. În pătucurile lor, șoimii, după atîta învățatură, țescau alte și alte vise, care cu avioane, care cu păpuși, care cu nutrii și tractoare și mașini și toate cele cite se petrec într-o lume așa de mare ca a lor.

GEORGETA BLĂNARU

Dimineața, amiaza și după-amiaza copiilor din București

Simbătă, 24 mai, deci ziua lui Saturn, dimineața s-a spălat pe ochi tot cu picăturile ploii. Dar așa a fost toată săptămîna, începînd cu ziua Lunii, continuînd cu zilele lui Marte, Mercur, Joe, Venus... Se vede cu ochiul liber că anul ăsta Bucureștiul — cit este el de Capitală, cu toți cei peste 600 de kmp ai lui și cu cei aproape 2.000.000 de locuitori, dacă-i adunăm și din suburbane — greu o să mai treacă pragul verii. Drept pentru care în Titan ori în Drumul Taberii, în Colentina ori în Pantelimon, în Militari ori în Pajura, în Ferentari ori în Balta Albă, peste tot acolo unde străzile s-au spuzit cu blocuri, ferestrele fagurilor de beton și sticlă ale apartamentelor au fost trezite din amorțeală și încălzite tot de năsururi înfierbîntate de visele de peste noapte ale copiilor.

Adică? Aici-e-aici! Pentru că iată problema: cine sint copiii? Nu incap dubii că sint copii aceia care pe la începuturile lor școlare, în ochi cu grăunțe de soare își spun «azi am luat doi de zece la matematică; unul mi l-a pus tovarășa pe carnet, celălalt, în catalog». Încă mai trăiesc perioada cînd nici măcar nu clipeșc întrebînd: „Tată-Mare, ți-ai pus perucă de mustăți?”, ori afirmînd: „bacteriile sint niște suflete” și „am mincat de mi-au oșosît dinții...” Cugete limpezii, copiii își permit să spună adevărul pentru că nici nu știu ce e minciuna. Chiar dacă-l spun și așa: „Marea? Este singura mingiere a stîncilor”; „zăpada? stropi de ploaie în haine de blană...” (Definițiile aparțin unor copii.) Și ce, și cine mai sint aceștia? Bunicul crede că toți încă sintem copii; doctorul susține însă că numai pină la 16 ani și că prima secundă «după» ne catapultează direct în lumea adulților; inspectorul secției de învățămînt pretinde că doar preșcolarii ar merita să poarte tresele noțiunii de copil, băieții și fetițele de la clasa în-

ția în sus fiind dragă, doamne, ditamai... e-levii; vînzătorul de la magazinul lor e categoric — exclusiv pină la 14 ani!, vîrstă la care subscrie și pionieria. Poate cei care folosesc limbajul statisticii? (UNII: În București sint 392.000 de preșcolari și elevi din care: 48.942 în grădinițe; 217.645 în învățămîntul primar și gimnazial; 125.413 în învățămîntul liceal și profesional. Diminețile, amiezile și după-amiezile acestora înseamnă prin rotație 218 de grădinițe, 201 școli generale, 15 școli speciale, 18 case de copii, 78 de licee, 49 de școli profesionale, 23 cluburi sportive școlare. Altfel spus, înseamnă 4.620 săli de clasă, 943 ateliere școlare, 986 laboratoare, 924 cabinete școlare, 101 săli de gimnastică... Și pentru că veni vorba: știți la cît se ridică — în medie pe an și în București — cheltuielile de școlarizare pentru un copil? În învățămîntul preșcolar — 6.500 de lei; primar și gimnazial — 2.100 de lei; liceal — 3.500 de lei; profesional — 9.500 de lei. Sumele respective — după cum bine știți și simțiți — în procent covîrșitor nu sint scoase și cheltuite din buzunarele familiilor! Poate că de aceea din 1977 și pină azi fiecare al 7-lea cetățean al Capitalei este elev...” ALȚII «In cele 217 unități din București activează 5.346 de dețasamente cu un total de 180.513, de purtători ai cravatelor roșii cu tricolor. Structural: 74.200 sint în clasele II-IV, iar ceilalți 106.313 în clasele V-VIII. O forță de stimat și de invidiat: sub escuioanele organizației pionierilor și ale șoimilor patriei din Municipiul București palpă, pentru ei și pentru România, peste 220.000 de tinere inimi! O sută de mii de membri ai organizației au inițiat 2.919 formații artistice și 1.259 cercuri de creație artistică. Diminețile, amiezile și după-amiezile acestora s-au materializat în cele 90 de premii republicane și cele 60 de titluri de laureați obținute la cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea Româ-

niei”; alți 135.843 pionieri și șoimi bucureșteni își petrec diminețile, amiezile și după-amiezile în 2.115 cercuri tehnico-aplicative și în 3.045 cercuri științifice. Și este o dovadă în plus a capacității și a rivnei cu care muncesc acești copii faptul că toate aceste dimineți și zile și-au strîns nectarul în realizări cum sint „Alimentator didactic pentru laboratorul de fizică și chimie”, „Receptor superheterodină cu dublă schimbare de frecvență pentru benzile de transmisie în ultrasunete” și „Centrală solară”, pe care Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie le-a taxat simplu, dar după cum merită: premiul I, II, III... Acestea au fost. În 1980 s-au înscris la concurs nu mai puțin de 8.000 de copii, printre care cei mici de tot nu se sfîesc să uimească cu performanțele atelierelor fanțetice lor chiar și pe veteraniți participanți la concursurile gen „Start spre viitor”, „Atelier 2.000”...

Alte dimineți și amiezi și zile copiii le-au așezat unele sub altele, sau unele peste altele, au tras linie pe dedesubt și le-au adunat. Rezultate? În 1979 prin colectarea de plante medicinale și deșeurii — feroase, neferoase, sticle, borcane, hirtie, cartoane — totalul s-ar ridica la 2.954.442 de lei, cu 11,83 la sută mai mult decît își propuseseră. Asta le-a sporit apetitul și le-a înșufiat un curaj fără precedent. Motiv pentru care speră că în '80 să se așeze dimineți lingă dimineți, amieze lingă amieze, zile lingă zile pină cînd totalul se va ridica la suma de... 3.235.180 lei!

Uneori, alte sferturi s-au unit cu jumătăți ori chiar și cu zile întregi pentru ca aleile și străzile, și scuarurile, și parcurile Bucureștiului să le știm permanent... lună! Alte dimineți și alte și alte amieze s-au adunat în „Columna milenară”, activitate gîndită, venită și menită să marcheze în fiecare por al simțirii copiilor aniversarea celor 2050 de ani de la crearea pri-

mului stat dăc, centralizat și independent, de sub conducerea lui Burebista. Simbătă, 24 mai, deci ziua lui Saturn, la amiază, la Muzeul de istorie al R.S.R., în amfiteatru, era în plină desfășurare finala pe municipiu a Columnei milenare.

Ce ar fi de adăugat acum, înaintea închiderii parantezei... statistice? Un lucru de care ar trebui să se țină seamă: e-levii din București se situează sub media de promovabilitate pe țară! Se pare că au adunat prea multe dimineți, amieze și după-amieze fără învățatura cărților. Adică fără adevărata și de bază învățatură. Nu-i deloc rău ca ei să-și consume timpul învățînd să se joace, să se comporte, să muncească, să se fortifice, să vadă, să audă, să cunoască, să fie utili. Este firesc ca cei mai mici bucureșteni să trăiască și să se desfășoare plenar în cîmpul magnetic al efervescentei metropolei. Dar este cel puțin bizar ca Bucureștiul, poate mediul cel mai bun conducător de cultură, căldură (umană) și învățatură din România să-și lase fiii și fiicele cu medii la remorca mediilor școlare ale unor localități fără tradiție, dar cu mari, muncite și justificate ambiții. Nu-i vorba aici de orgolii ofuscate ori răsuflete. Sau nu tocmai. Sau nu numai. Nu ne este indiferent — nu trebuie să ne fie indiferent — ceea ce se subsumează dimineților, amiezilor și după-amiezilor copiilor noștri. Parcurile Bucureștiului sint fermecătoare. Cismigiu este magnific. Herăstrău este absolut divin. Imprejurimile Palatului sporturilor sint feerice. Sub soare, Dimbovița lucește ca o spadă, iar salba de lacuri din jurul Capitalei nu are egal. Fiecare în parte și toate la un loc pot consuma cu toptanul dimineți, amieze, după-amieze. Și nici măcar nu-l rău, dacă totul se face cu măsură. Dimpotrivă. Să nu uităm însă că pregătindu-i bine pe copiii orașului pregătim bine însuși viitorul orașului. Care — neîntîmplător — este chiar CAPITALA ROMÂNIEI.

MIRCEA BUNEA

— Lele Marie, hai să-i numărăm, să vedem dac-or ieși 12... Deci, Gheorghe, Ion, Maria, Iuliana, Ioana, Paula, Aurica, Virgil, Ioana... Iar Ioana, i-am încurcat, nu-i așa?

— Nu i-ai încurcat, Ioana a mare și Ioana a mică, ultima ar fi trebuit să fie Emilia, așa ne gândisem să-i zicem, dar Gică, bărbat-miu, nu și nu, că Ioana e nume românesc, să-i zicem tot așa și i-am zis... Ar mai fi Sanda, Elena și Elisabeta, că la sfârșit s-au întâmplat numai fete, dar nu ne-a părut rău, că fetele sînt mai cu inimă pentru casă. Și-apoi, Paula ne-a dat 3 nepoți, toți băieți, așa că s-a mai pus ordine... Au ieșit 12? Au ieșit, i-ai numărât și pe bietul Ion, s-a prăpădit cînd avea 27 de ani, of, of, ce mai flăcău era...

Odaia, una din cele 4 ale unei case fără etaj, aflată în comuna Voluntari, pe strada Cernavodă, la numărul 3, se umple de tristețe. Maria Florea, mamă eroină care a adus pe lume 12 copii, își șterge o lacrimă atîrnată în colțul ochiului, cu șorțul de bucătărie și-o șterge. Încercăm o întrebare neutră, să câștigăm timp.

— Ce găteai, lele Marie?
— Pilaf. Ciorbă mai avem de ieri. Înainte de a pleca la lucru, am s-o pun la foc, să le-o dau fierbinte.

— Pilaf în oala aia?!
— Ce vă mirați, că oala e de 40 de kile?! Păr cum altfel? Chiar dacă Aurica a plecat după soț, tocmai la Tîndărei, chiar dacă Maria și Paula sînt la casele lor, cu bărbaiți și copii, fiecare cite 3, la mîncare tot aici trag, știți dumneavoastră, mîncare ca la mama-acasă... Mai rău a fost cu piinea, pînă ne-a învățat vinzătoarea, că luam cite 10 intermediare odată! Ce faceți, maică, cu atîtea, le dați la porci?! Se mira femeia, pe urmă însă a înțeles situația.

— Cînd v-ați căsătorit, lele Marie?
— În '51, cu acte, în regulă. Eu, care-s de fel tocmai din Bistrița, din Șintereag, venisem la București, la mama, care lucra ca bucătăreasă. M-am cunoscut cu Gheorghe și ne-am plăcut, după care ne-am luat, eu eram frumoasă, cel puțin așa zicea el, și-aduci aminte, Gică? El tocmai scăpase din armată. Ne-am făcut un rost, am dres casa asta, apoi au apărut copiii, care ne-au umplut viața de bucurii. De bucurii, dar și de griji, dar le-am învins.

— E ușor de zis „le-am învins“! Cum le-ați învins?
— Prin înțelegere, că Gică a fost și a rămas bun la suflet. Cît a putut m-a ajutat, la mîncare, la spălat, la aprovizionare, la toate cele.

— Cum la mîncare?!
— Cînd o face el o ciorbă, te ling! pe degete!

— Așa, ciorba de ieri cine a făcut-o?
— Eu, că Gică a fost ocupat cu gardul. Vrem să împrejmuim casa cu beton, așa au toți vecinii, n-o să rămînem noi mai prejos! Mai vrem să ridicăm o cameră, poate două, să încercăm mai bine, că noi aici am trăit și nu ne trebuie la bloc.

— Cu banii cum vă descurcați?
— Ușor nu e, de ce să mint, dar ne descurcăm. Din cîștigul nostru, amîndoi muncim la țevi sudate, colea, pe Colentina, luăm cite două mii, din alocația dată de stat, alte opt sute, din indemnizația mea de mamă eroină, cinci sute, ne descurcăm. Sigur, ne-ar trebui mai mult, dar cui nu i-ar trebui mai mult?! Cît ai, atîta cheltuiești, noi ne-am mai strîns, ca să dăm copiilor, fetelor mai ales, știți cum e.

— Vedem frigider, vedem două televizoare...
— Așa-i, nu ne plîngem. Ne-ar trebui un frigider mai mare, că nu prea intră

Povestea unei mame cu 12 copii

„Așa stînd lucrurile, azi, vineri, eu sînt fericită...”

oalele în „Framul“ asta, poate la vară, om mai vedea... Gineri-miu, cel de-o ține pe Paula, macaragiu tot la țevi sudate, aduce și el bani în casă, că alea mici, Sanda, Elena și Elisabeta, sînt la școală, au nevoie de atîtea.

— Ceilalți copii ce lucrează?
— Al mare, Gheorghe, e mecanic auto, Maria și Iuliana sînt la „Dimbovița“, la încălțăminte, Ioana muncește ca ospătar, Virgil se pregătește să devină buldozerist... Eu n-am vrut, e cam îngust în umere, cam firav, dar lui i-a plăcut meseria asta, l-am lăsat, nu ne-am pus în drum. Afară de cele măritate, toți au o meserie, că așa i-am crescut, să muncească, să fie cuminți, să nu pună mina, să se ferească de tribunale. Gică i-a mai atîns citeodată, dar nu mult, că n-a fost nevoie, aluatul lor s-a nimerit bun. Nu că mă laud, dar așa s-a întâmplat. N-am avut probleme cu el, doar cu Gheorghe am avut, cînd a fost bolnav de plămîni, dar s-a îndreptat.

— Dumneavoastră, lele Marie, cîți copii ați fost acasă, la Șintereag?
— Am fost singură cuc, d-aia am și făcut atîția copii.

— De ce de-aia?!
— Să fie mai mulți, să se ajute între ei. Cînd aud de cite unele că nu vor să nască, mă crucesc, că nu există bucurie mai mare pe lume decît să ai casa plină de băieți și de fete. Oamenii care n-au copii, nu cei de nu pot, cei de nu vor, trebuie să fie tare puțini la suflet. De-aia, n-am decît o părere proastă despre femeile care fug de copii. Ele zic, din cite am priceput, că trăiesc pentru ele, dar eu cred că trăiesc degeaba. Uitați, un vecin de-al nostru, îi spuneam nea Gogu, a murit nu de mult și, neavînd copii, n-a lăsat pe nimeni în urmă, decît o cățea care s-a pripășit la noi. Să fi fost viața lui viață?, eu n-aș zice, deși fiecare cu mîntea lui...

— Copiii, lele Marie, se mai ceartă între ei?
— Puțin, dar la o adică, sar unul pentru celălalt. Cînd Gheorghe și Ion erau mici, Gică le promisea că, dacă se au bine, le ia motocicletă. Nu le-a luat, n-a avut de unde, dar au ieșit, toți, în rîndul oame-

nilor, supuși, cinstiți, că așa i-am învățat.

— Dac-ați putea, ați mai naște?
— Pe 9 noiembrie, împlinesc 47 de ani, pentru mine socot că e cam tîrziu, am predat ștafa fetelor. O casă fără copii e ca un loc pustiu. Am simțit-o pe pielea mea, c-am fost, cum vă ziceam, singură.

— Din cei 12, i-ați iubit pe careva mai tare?
— Mereu pe ultimul născut. De iubit însă, cel mai mult îmi iubesc nepoții. Mor după ei, iar Gică e la fel.

— Cum e Gică?
— Bun ca piinea caldă, ca miezul ei. Altfel îi făceam atîția copii?!
— Lele Marie, dac-am putea noi să-ți dăm orice, ce ți-ai dori cel mai mult?

Tace. Unul din nepoți, blond, cu părul aproape alb, îi șoptește „zii, mamaie, o bicicletă“, dar Maria Florea nu-l ascultă.

— Ne-ar trebui destule, dar dac-ar fi să vă cer ceva, v-aș cere sănătate. Sănătate să fie, restul le-om descurca noi.

— Cum i se pare lumea unei mame cu 12 copii?
— Bună, numai că se ceartă din orice.

— Ești fericită, lele Marie?
— De ce n-aș fi?! Copiii cresc, învață școală sau meserie, nu-mi dau bătaie de cap, avem de toate, deși ne mai trebuie atîtea, ce altceva ar putea fi fericirea? Gică, tu ce zici?

Gică nu zice nimic. Toți cei de față, pînă și un nepot de-o șchioapă, par să se gîndească la definiția fericirii. E o treabă însă prea grea și, treptat, treptat, fiecare renunță fără să fi găsit răspunsul. Doar Maria Florea se mai agață de-o idee.

— Eu zic că fericirea mai e să-ți ajungă copiii oameni întregi, nu derbedei. Așa stînd lucrurile, azi, vineri, eu sînt fericită. Și-apoi, dacă mă gîndesc bine, ai mei nici n-ar putea s-o la razna, că așa i-am crescut, cu respect față de muncă și față de societate. Societatea a făcut și face atîta pentru ei, alocații, creșe, școli, cite și mai cite, cînd le-o veni rîndul, e de datoria lor să întoarcă societății tot ce-au primit.

— Și?
— Și?! Atît, am de mers la uzină, că încep schimburi. Dacă vreți, mai vorbiți cu Gică, el e de noapte.

Dar Gică, Gheorghe Florea I, dacă ne e permis să scriem așa, nu mai are nimic de adăugat. Poate, gîndindu, nici n-ar mai fi fost nevoie.

— Și?
— Și?! Atît, am de mers la uzină, că încep schimburi. Dacă vreți, mai vorbiți cu Gică, el e de noapte.

Dar Gică, Gheorghe Florea I, dacă ne e permis să scriem așa, nu mai are nimic de adăugat. Poate, gîndindu, nici n-ar mai fi fost nevoie.

— Și?
— Și?! Atît, am de mers la uzină, că încep schimburi. Dacă vreți, mai vorbiți cu Gică, el e de noapte.

Dar Gică, Gheorghe Florea I, dacă ne e permis să scriem așa, nu mai are nimic de adăugat. Poate, gîndindu, nici n-ar mai fi fost nevoie.

— Și?
— Și?! Atît, am de mers la uzină, că încep schimburi. Dacă vreți, mai vorbiți cu Gică, el e de noapte.

Dar Gică, Gheorghe Florea I, dacă ne e permis să scriem așa, nu mai are nimic de adăugat. Poate, gîndindu, nici n-ar mai fi fost nevoie.

EMIL NEGOIȚA

Cintec de copil

Hei, oameni mari, oameni buni,
Din secolul douăzeci,
Feriți planeta Pămînt
De păsări metalice reci.

Furtunile încă poartă
Lungi săbii afară din tect,
Războinicii trec pe hartă
În secolul douăzeci.

Dar nici un om nu e singur,
Sîntem o planetă vibrînd,
Și inima noastră, desigur,
E simbură cald de pămînt.

Hei, oameni mari, oameni buni,
În secolul douăzeci,
Războinicii încă poartă
Lungi săbii afară din tect.

DANUȚ DIACONESCU

Ceasul, clipa, veșnicia

Ceasul, clipa, veșnicia,
Ți le-nchin patria mea
Soare drag, soare al păcii
Veșnic tu vei lumina.
Ești o stîncă neclintită
Țara mea de dor,
Cu trudă ești înălțată
Zi de zi, piatră cu piatră,
De țărani și muncitori.
Ceas de ceas, clipă de clipă
Veșnic te vei înălța
Vei fi mare, vei fi mîndră,
Dar vei ști să prețuiești
Munca dragă, munca sfîntă
Vei ști pacea s-o iubești
De aceea țară dragă
Îți închin dragostea mea
Ceasul, clipa, veșnicia,
Munca, gîndul, inima.

Alina Ciobanu
etebă, clasa a VI-a

Marea minune a lumii

A opta minune a lumii
Știm că s-a născut cea dintîi.
Înainte de Templu, de Colos,
Înainte de Grădini suspendate
S-a născut Copilul.
Așa-i că nu-s șapte?

Să sune trimbițele omenirii
S-audă și negru și alb și galben
Că legea cea mai firească a firii
E dragostea pentru marea minune a lumii!

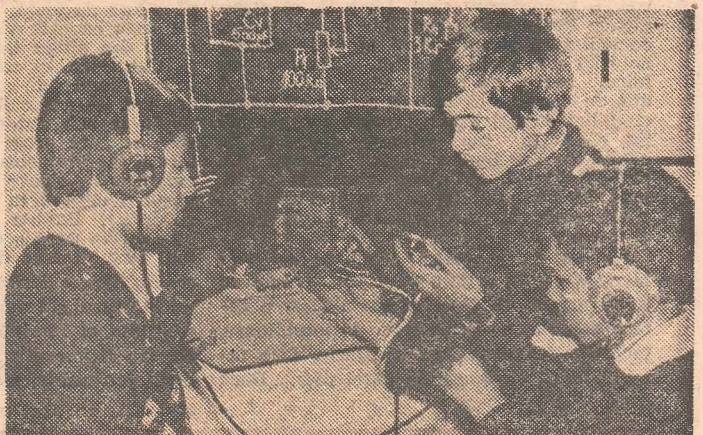
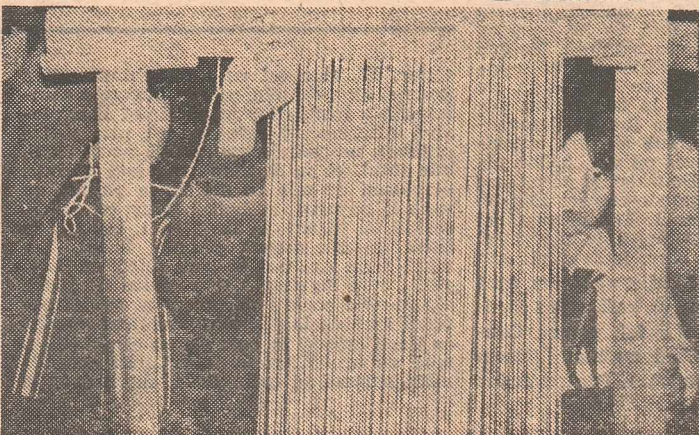
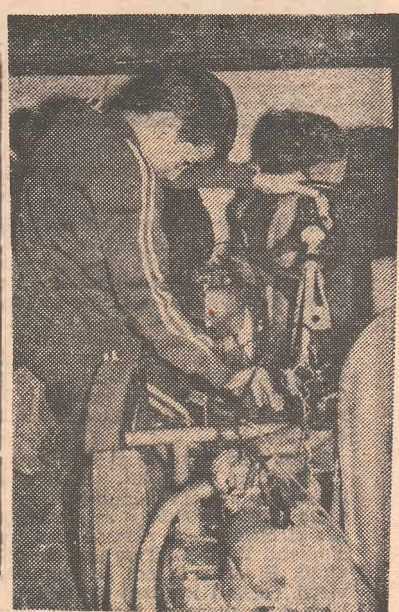
TEODOR CURPAȘ

Cu ochiul lor proaspăt și limpede

La Casa pionierilor și șoimilor patriei din Deva, nu demult, copiii au tapisat pereții unei încăperi cu imagini pilduitoare pentru ce înseamnă copilăria, acum, astăzi, în patria noastră. Și s-a adunat în încăperea aceea mult mai multă lumină decît se cernuse pînă atunci prin ferestrele largi. Pentru că imaginile înfățișau chiar crîmpeie din lumina unei existențe așezate într-un fîgăș firesc de bucurie și dreaptă înțelegere a rosturilor viitorului, pentru că aceste imagini au fost selectate din lumea copiilor, cu ochiul lor proaspăt și limpede, de înșiși copiii din Deva, de Aurel Telman, Valentin Tănăsie sau Nicolae Dobra, de Peter Szenté și Pavel Felix, sau de Ioan Hafejan, sau de Pavel Costin. Cereul lor de artă fotografică, desigur, face parte din chiar viața lor, de vreme ce poate depune o mărturie revelatoare cu privire la împrejurările în care viața lor curge, frenetică, neumbrită, ca un riu ce-și adună puterile înaintea întîlnirii cu marea.

P. MIHAI

„Învățați de acum, când sînteți copii, să vă iubiți patria și să acționați cu dragoste față de ea, miine, când veți avea răspunderi în diferite domenii! Fiecare să își iubească patria sa, dar să și respecte și să facă totul pentru ca și alte patrii să fie libere și independente!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Copilul, se știe, e iubit pretutindeni pe lume, nu există nicăieri copii neubiți, așa cum nu există copii urâți (în ambele înțelesuri ale cuvîntului) sau copii neinteresanți. Orgoliul de a spune „al meu e cel mai iubit”, sau „cel mai frumos”, sau „cel mai bun” ține de un sublim al adorării care, ca și în dragoste, nu se justifică, nu se discută, care se scutește de argumente. Cum să justifici un superlativ? Ar însemna să pui toate argumentele la superlativ.

La noi, la români, el este „micul domn de rouă” al basmului, în fața căruia se încovoae, cu un genunchi la pămînt, toate duhurile trufase, se pleacă toate vrăjile și blestemele, rămase fără putere sub zimbetul lui logodit cu soarele și cu taina vieții. El este, la noi, la români, temelia vieții, centrul iradiant al luminii ei. „Mai bine fără soare și fără ochi decît fără copii”, spune proverbul. La țară, el paște găștele de la patru ani, dar e zeul casei, consultat ca și un oracol în toate marile hotărîri ale vieții familiei. Rămîne cu taica, seara, pe prispă, cînd stelele sînt atît de aproape că le poți atinge cu mîna, cînd bat numai greierii peste tot pămîntul, cînd în jur scîpesc licuricii și ochiul de foc lent al țigării omului. „Ce zici tu, Ionică, vindem vaca aia acum, sau...?”. Oracolul își privește picioarele goale, urzicate prin coclauri după găște, și decide.

La noi, la români, familia și căminul încep, de fapt, o dată cu el, nu cu iubirea și cu nunta, el, cînd se naște dintr-o iubire sau dintr-o însoțire întimplătoare, face din însoțirea asta căsătorie, face familie. Fără el, temelile casei pier. „Dacă

femeia asta a mea n-ar fi făcut copii, aș fi lăsat-o”, îmi spunea, calm, un țăran din Mălaia Vilcei, nea Gheorghe Belet, tată de 13 copii, toți în viață, în fața femeii lui, lelea Floarea, cu care împărțise mai bine de trei decenii de trudă și viață aspră. Și femeia, la fel de calmă, ascultîndu-l ce spune, îl aproba din cap.

Pentru Lucian Blaga, prin el, prin acest copil, ni se revelează primordialul, misterul sau miracolul originar, veșnicia pămîntului românesc, structurile lui adînci, viața lui, prelungirile ei în cosmos. („Pentru a-ți tăia drum spre plenitudinea vieții”, scrie poetul, „trebuie să cobori în sufletul copilului...”). Pentru Mihail Sadoveanu, prin el, prin acest copil al nostru, intrăm în infiorată relație cu dumbrăvile minunate ale unui continent scufundat, în care încă mai guvernează acele legi, uitate adesea de omul matur, ce impun respect față de viață, față de natură, față de tot ceea ce este viu, față de tot ceea ce naște din singe sau din sămînță. Pentru G. Călinescu, el este deținătorul unor insolite secrete de a ajunge la adevăr, nu apelînd, ca noi ceilalți, la dogme, nu punîndu-se sub autoritatea lor, ci descoperînd pe cont propriu, sub singura autoritate a faptului observat pe viu. („Cîte picioare are pisica?” „Douăzeci și patru, am văzut-o cînd urca repede-repede într-un copac...”). Pentru Ionel Teodoreanu, el este vîrsta pură a existenței, în sensul cel mai larg, dincolo de care, individual sau social, începe declinul, adică moartea, dacă nu luăm cu noi măcar un reflex din incoruptibila ei lumină. (La fel, pentru Constantin Brâncuși: „Cînd nu mai sîntem copii, am murit de mult...”). Pentru Tudor

Arghezi, cel mai realist dintre toți, el, micul zeu al casei, el, „micul domn de rouă” al basmului, el, temelia vieții, oracolul ei, rațiunea ei, este la noi, la români, nu un inert obiect al dragostei, al atenției, nu un recipient în care generațiile ce-l premerg varsă „tezaurul” lor de experiențe, umplîndu-l pînă la refuz, decî nu doar veriga dintre trecut și prezent, decî nu doar modul viu de a perpetua trecutul, ci via verigă de legătură între prezent și

tratați ca atare. Investiți cu sarcini și cu răspunderi („Ce zici tu, Ionică, vindem vaca aia acum, sau...?”), cei mari se bizuie temeinic pe ei, acordîndu-le tocmai din marea lor dragoste, dar bazîndu-se și pe în-sușirile celor mici, o încredere ades fără margini, acordîndu-le girul unor priceperi și iscusințe aparte, al unei științe aparte de a se descurca și învinge în toate. („Cînd un orașean se rătăcește într-un sat, notează undeva C. Rădulescu-Motru,

verita minui în ace saluta pilul, nu fie magic iască bine c tiva a omulu sușiri de tin nu e ției, a cipientul”, ; nu po tinără punct chiloz plul e dorinș nitoră eterni de de care-i cerc. lului repete țile, c și nei de sti bătîn obser nerali ținînd lui so conse cetea

Copilul la români

viitor. El, zice cel ce i-a închinat atitea poeme, este, de mic, un om întreg, o chintesență a însușirilor în continuă și explozivă inflorescență care asigură, prin rodire precoce, urcușul neamului. El, acest copil, știe totul, el se descursă în viața de mic, el pleacă de mic cu găștele la păscut, cu vaca la pășunat, cu boii la plug, cu caii la scaldă, el pleacă, la 10-11 ani, la oraș, la liceu, găsește orașul, găsește liceul, „te uital, scrie Arghezi, în gara mică, de/lingă giria, cum se despărțește muica de plozii ei, de-abia sculați pe picere și ajunși oameni încă de la patru ani, oameni întregi, cu țării crăpați la burtă și cu cămeasa cusută cu arnici, ca la taica...”. Ei sînt, de mici, oameni în toată firea, sînt priviți și

nu-l vei vedea niciodată călăuzit de o persoană în vîrstă, ci totdeauna de un copil...”). Ei sînt, totuși, copii, ei încăleacă la fel de convingși și calul adevărat, și pe cel de lemn, cînd sînt fetițe alintă cu aceeași iubire și frățiorul din leagăn, și păpușa, și undeva, la această interferență fragilă de planuri, la acest punct extrem de gin-gaș, de sensibil al existenței lor, se situează, sau trebuie să se situeze, și atitudinea celor mari, atenția lor, intervenția lor. Societatea noastră, mai mult ca oricînd, a înțeles acest adevăr și, mai mult ca oricînd, procedează în consecință, făcînd din ocrotirea, creșterea și educarea copilului, împletite într-un unic și unitar sistem, o problemă de interes național, mai mult, o

Sub semnul luminii

Cind vorbim despre copiii țării, vorbim, de fapt, despre o generație care a crescut sub semnul luminii, al dragostei și libertății. O generație a cărei frumusețe face parte integrantă din frumusețea timpului pe care îl trăiește întregul popor român, în cea mai deplină unitate, înălțând pe pământul strămoșesc al patriei edificiul orinduirii socialiste și comuniste. O generație care și-a încorporat, ca pe o însușire firească, cel mai însemnat bun omenească: munca, patriotismul muncii. Pentru că a fi tinăr, azi, înseamnă a ști, a cunoaște, a îndrăzni mai mult, legitimându-ți curajul și prospețimea minții prin fapte demne de ceea ce ești: viitorul națiunii.

În această epocă fără echivalent în durata poporul nostru, lincii României de azi, fără deosebire de naționalitate, au spațiul angajării lor active și conștiente în istorie, spațiu fertil, în care munca și gândul rodesc în deplină libertate. Iată ce-și propune să releve, sumar, firește, documentarul nostru culs din viața pionierilor și șoimilor patriei.

● Numărul copiilor cuprinși în grădinițe, al elevilor din cursul primar și gimnazial a crescut, în comparație cu anul de învățământ 1965-1966, de la 2 900 000 la 3 290 000.

● Cheltuielile de la buget destinate învățământului, în 1980, însumează 19,2 miliarde lei. Baza sa materială optimă este asigurată de cele peste 130 000 săli de clasă, aproape 19 000 laboratoare, 16 000 ateliere de producție, 13 700 cabinete școlare. În 3 300 din cele 29 000 unități școlare, se predă în limbile maghiară, germană, sîrbă și ale altor naționalități conlocuitoare.

● Deprinși din fragedă copilărie cu munca și cercetarea, pionierii au activat anul trecut în 85 342 cercuri tehnico-aplicative în '80 urmînd să fie cuprinși în acestea cel puțin 75 la sută din totalul copiilor de vîrstă pionierească.

● Prin conținutul activității lor și profilul mai strîns legat de dezvoltarea economică și socială a județelor și localităților, cercurile tehnico-aplicative contribuie din ce în ce mai mult, alături de procesul de învățămînt, la orientarea școlară și profesională, la formarea și consolidarea la copii a interesului și deprinderilor practice necesare viitoarei meserii. Peste 2 500 000 pionieri și școlari sînt prinși în aceste activități.

● În cadrul caselor pionierilor și șoimilor patriei sînt organizate aproape 6 500 activități de creație tehnico-științifică.

● Pionierii și-au îndeplinit planul de muncă patriotică pe anul 1979 în proporție de 110,8 la sută. Ei au participat la construirea a 1 727 noi școli, laboratoare, grădinițe, internate etc; la îngrijirea și buna gospodărire a școlilor, a parcurilor și zonelor verzi, a tuturor localităților; la amenajarea a 4 000 baze, terenuri sportive, de joacă și piste aplicative; colectarea și valorificarea a 2 050 tone plante medicinale, peste 1 500 tone fructe de pădure, creșterea a 3 200 familii de albine și 131 tone gogoși viermă de mătase; la colectarea și valorificarea unor materiale secundare: aproape 24 000 tone metale feroase și neferoase, 13 000 tone hîrtie, peste 2 000 tone textile, aproape 40 milioane sticle și borcane — în valoare totală de peste 40 milioane lei.

● „Fiecare pionier — o faptă de muncă pentru înflorirea patriei” — genericul sub care s-a desfășurat largă întrecere în munca patriotică a purtătorilor cravatelor roșii cu tricolor — s-a soldat deci cu frumoase rezultate. În perioada vacanțelor de vară s-au organizat 4 400 tabere de muncă patriotică la obiectivele din agricultură și silvicultură.

● Permanența întrecerii, a asaltului spre cunoaștere a antrenat mii de participanți la concursurile de creație tehnică, de anticipație, la cele pe obiecte de învățămînt. Atractivul concurs „Atelier 2000” a devenit un simbol al pasiunii de a investiga și crea.

● Săptămînal, televiziunea română transmite pentru copii emisiuni cu o durată de 130 minute, iar radiodifuziunea — 11 emisiuni cu o durată de 320 minute.

● La etapa de masă a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României” au participat peste 50 500 formații și ansambluri artistice cuprinzînd aproape 1 400 000 membri. Și șoimii s-au prezentat pe scenele Festivalului cu circa 18 000 de formații artistice, care au cuprins peste 50 000 membri. Mai mult de 2 000 formații au fost laureate, primînd distincții și premii.

● Și-au impus, de asemenea, prezența în festival cele 27 000 de cercuri și cenacluri literar-artistice, cu peste 540 000 membri, care desfășoară, sub semnul permanenței, o susținută activitate prin organizarea de concursuri, expoziții de artă fotografică, artă plastică, artă populară, recitaluri de poezie patriotică revoluționară etc.

● Să mai amintim și „Festivalul cîntecului pentru șoimii patriei, pionierii și școlarii”, festivalul cînecluburilor pionierești, taberele de creație literară și plastică, și imaginea bogăției de valori pusă la îndemîna copiilor țării, pentru stimularea creativității lor, devine și mai clocventă.

● Parte integrantă a formării personalității, activitatea de educație fizică și sport a cunoscut un nou impuls odată cu organizarea competiției sportive „Daciada”, la a cărei primă ediție au participat 2 300 000 pionieri. Ea s-a desfășurat în aproape 8 000 de asociații sportive școlare, în aproape 40 000 cercuri pe ramuri de sport.

● În '79 au fost inițiați în domeniul înotului 59 000 șoimi, 27 000 în patinaj, 15 000 în domeniul schiului.

● Anual sînt cuprinși 25 000 de șoimi al patriei în colonii, 250 000 pionieri și școlari în tabere, 865 000 în excursii județene și interjudețene, 25 000 de pionieri și școlari în expediții „Cutezători”.

● Alți 500 000 de șoimi participă la drumeții.

● În cadrul acțiunii patriotice „Asaltul Carpaților”, pionierii și școlarii sînt angajați în activități de cunoaștere și ocrotire a naturii, reușind să marcheze și să întrețină, începînd din 1975, peste 750 trasee turistice montane, în lungime de aproape 12 000 km.

● Toate fondurile rezultate din activitatea de muncă patriotică a pionierilor și școlarilor sînt puse la dispoziția consiliilor și comandamentelor pionierești, fiind folosite pentru organizarea unor activități politico-educative de masă, tehnico-științifice, cultural-artistice și sportiv-turistice. Așadar, cei mici beneficiază din plin de roadele hîrniciei lor.

● De semnalat reușita numeroaselor cicluri de acțiuni sub genericul „Stejarul din Scornicești”. Participarea entuziastă a pionierilor și școlarilor la aceste acțiuni a prilejuit cunoașterea principalilor momente din viața și activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, patriot înflăcărat, luptător neîmfriecat pentru cauza socialismului și comunismului, constituind pentru toți copiii patriei un minunat prilej de educație politică, patriotică și revoluționară.

● Organizația Pionierilor cuprinde în prezent aproape 2 395 000 membri, respectiv 97,62 la sută din totalul copiilor în vîrstă de 7 — 14 ani, Organizația Șoimilor patriei cuprinde un număr de peste 1 200 000 copii preșcolari și școlari.

● Întreaga noastră operă de edificare, prezentul și viitorul țării, viața însăși și devenirea istorică a fiecărei generații sînt indisolubil legate de pace. Setea de pace a copiilor țării noastre este la fel cu a firii omenești. Ca să viseze, ei au nevoie de pace; pentru ca faptele lor, împlinite prin muncă, să capete durată și strălucire neamenințată de umbre, este neapărat nevoie de pace.

● Desfășurînd, în spiritul politicii externe a partidului nostru, al orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, o largă activitate internațională, Organizația Pionierilor și Consiliul Național pentru U.N.I.C.E.F. colaborează cu organizațiile de pionieri din țările socialiste, cu organizații de copii din țările în curs de dezvoltare, cu organizații progresiste și democratice din celelalte țări, precum și cu 82 de organizații și comitete naționale U.N.I.C.E.F.

G. BĂILEȘTEANU ■

la instituție națională, miliarde și minuiind, atenție încordată și virtutea cărora co-să rămînă copil, să expulzat din cercul i, dimpotrivă, să trămai din plin și mai cu grija de a-i culce omului nou, ale fapt, propriile lui în-acestea să rodească. Nu, copilul, la noi, al dragostei, al aten-ului educației, nu e re- cu ne vîrșăm „tezau- de punct de vedere ocietate ca a noastră, ansiune. Un astfel de opriu societăților anu- ne nu numai sim- ațiilor mature, adică a înveșnici în proge- sfăcîndu-și instinctul, ci o anume strategie o strategie închisă, etății o înaintare în la infinit a caruse- stfel încît copilul să irstnicului, cu calitâ- e, obsesiile, manile ocietățile cu o astfel ării sînt, fatalmente, fiind bătrînul, ele, fac eforturi să ge- mă acest model, ob- recoce” a ansamblu- ondiție obligatorie a închistate. Cine cer- românească de astăzi,

atî de deschis spre nou, spre cucerirea extremă a veacului, atî de legat de viață, de nevoile ei presante, nu doar prezente, ci și viitoare, cine încearcă să descifreze mecanismul intim al întregii opere educaționale care se desfășoară în România socialistă, va observa ușor că punctul nostru de vedere e radical opus, fiindcă noi nu numai că lăm (ocrotire, condiții materiale, instrucție) dar și cerem generațiilor tinere și foarte tinere, le cerem participare și răspundere, aport propriu la devenirea neamului. Reevaluăm astfel, pe o treaptă superioară, o tradiție a școlii și a familiei românești, stăm în prelungirea unei atitudini care ne-a definit, care înseamnă dragoste, dar și încredere, ocrotire, dar și exigență, într-un cuvînt așezarea copilului nu dedesubtul, nici deasupra noastră, adică nu atî de deasupra încît să-l pierdem din ochi, ci în acel punct ideal de la care, prin el, prin copilul nostru, să continuăm și să desăvîrșim revoluționarea lumii.

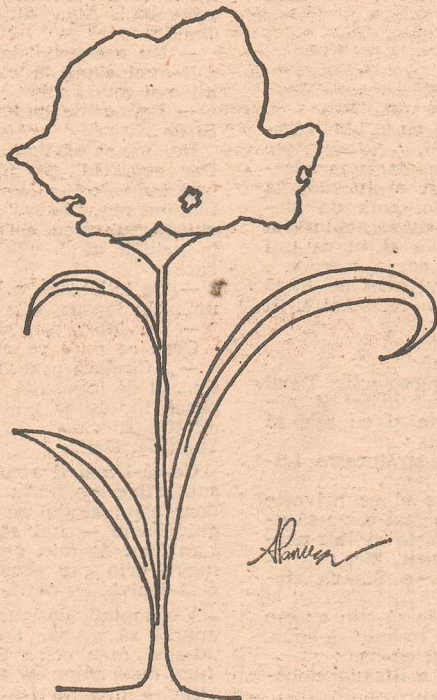
Noi credem că omeneia n-are voie să îmbătrînească, devenind închistată, osificată, că n-are voie să piardă copilăria, adică zîmbetul, generozitatea, prospețimea, imaginația, credința în viitor, ci s-o considere ca pe un punct de plecare în construirea unor raporturi mature, deci înțelepte, între oameni.

Noi credem în copil și în dreptul lui — ca și în cel al lumii adulte — de a avea o copilărie.

De aceea, la noi, la români, copilul și ceea ce reprezintă el înseamnă atî de mult.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Desen de Andrei A. Păunescu, clasa a V-a

CONTEMPORANI CU VIITORUL

Cum văd copiii dintr-o
școală bucureșteană
lumea anului 2000,
Țara Omului —

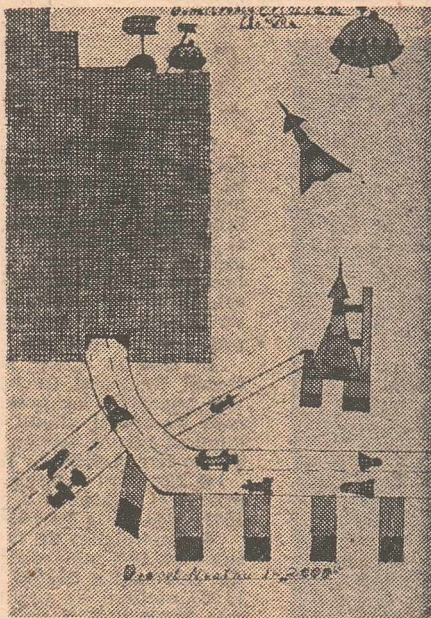
Ce gândesc copiii noștri despre anul 2000? Ei îl vor întâmpina încă tineri, în plină activitate creatoare, iar mileniul 3 le apare ca o poartă deschisă prin care, fără îndoială, vor trece.

Am sugerat profesorului de istorie Vasile Rachieru, de la școala de zece ani nr. 81 din București, strada Nerva Traian 33, să dea un extemporal cu acest subiect elevilor din clasele VI și VIII. Unul din copii chiar așa a scris pe foaie: „Lucrare scrisă la istorie”, ceea ce nu este tocmai inexact, fiindcă pasiunea pentru studiul trecutului nu exclude, ci, dimpotrivă, conferă o nouă perspectivă descifrării viitorului. Ne-am adresat lui Vasile Rachieru, fiindcă știam că este conducătorul cercului de elevi „Azi și Măine”, având preocupări și de viitorologie. Sub îndrumarea sa, elevii au conceput și ilustrat basmele grafice „Spre țara Omului”, „Dialog Stelar”, „Pământul Oamenilor” și pregătesc o expoziție de desene, înfățișând viziunea lor despre anul 2000.

Citind extemporalele împodobite cu desene uncori stingace, alteori ingenioase, proaspete, stimulative, rămii cu impresia netă că autorii se simt de pe acum, într-un anume sens, contemporani cu viitorul. Este și o chestiune de aritmetică elementară. „In anul 2000 eu o să am 32 de ani” scrie Radu Dan.

Orice incursiune în viitor, pe aripile imaginației, fie că este întreprinsă de către un elev din clasa a VI-a dintr-o școală bucureșteană sau de către un mare scriitor sau om de știință, dezvăluie, în fond, personalitatea actuală, problematica de azi transfigurată, modul în care noi, cei de azi, concepem sau dorim să făurim lumea de mâine. În acest context, extemporalul de la școala nr. 81 este tonic, el dezvăluie un optimism viguros, încrederea în dezvoltarea ascendentă a societății, într-o lume mai bună și mai dreaptă. „Eu văd anul 2000 ca o floare în care casele sunt curate și albe” — notează Gabriel Cherciu. Apoi adaugă, în mod surprinzător: „Regret că nu vor mai exista cai, deoarece vor fi numai mașini”. Iată cum un copil de 13 ani se sizează, într-o formă insolită, de fapt simbolică, pericolul ultramecanizării și al rușii omului de natură. Să veghem ca această lume de cosmar să nu devină, nicidecum, realitate, fiindcă într-un univers populat doar de mașini nu-și vor găsi locul nu numai caii, dar nici oamenii!

Apare, așadar, tonică încrederea fermă a copiilor în progresul neîntreput al României socialiste. Pe mulți îi fascinează perspectiva unor orașe cu blocuri înalte, înalte, poate chiar zgirle-nori, de la 30-40 etaje până la 500-600, fiindcă părerile diferă. „In anul 2000 în România vor fi blocuri foarte înalte, zgirle-nori. În loc de case vor fi blocuri. Eu vreau ca anul 2000 să fie cu rachete. Nu vreau bombe sau război. Vreau să fiu cosmonaut.” Nu

Cristian Dumitrescu, clasa a VII-a

Eu văd anul 2000 ca o floare... Aș vrea să supraveghez roboții dintr-o uzină... Regret că nu vor mai exista cai, deoarece vor fi numai mașini... Să nu mai existe cataloage... Fabrica de rachete București... Nici un om nealfabetizat și nemincat pe Pământ... Țările străine să se poarte civilizate și să se impace bine între ele, prietenia să fie limpede...

s-ar putea spune deci că Mugurel Dragnea, care a scris aceste rânduri, nu are o viziune asupra viitorului, cel puțin în ceea ce-l privește. Apoi precizează, revenind la universul copilăriei, dar uitând că în anul 2000 nu va mai avea nevoie de jucării: „Aș vrea să am, în anul 2000, patine zburătoare.”

Iată noi imagini ale României de mâine: „Eu văd anul 2000 plin de construcții impunătoare, fabrici înalte în care lucrează roboți supravegheați de un singur om; zgirle-nori imense; autostrăzi suspendate pe care circulă automobile electrice; oamii care cu ajutorul unor aripi pot zbura. Trenurile circulă cu viteze imense. Toate orașele sunt legate între ele prin metroul. Pe ecranul telefoanelor electronice poți să vezi cu cine vorbești. Eu vreau să fiu, în anul 2000, un om care supraveghează roboții dintr-o uzină.” (Valentin Vladu) Un desen alăturat înfățișează Fabrica de rachete București.

Poate fiindcă toți acești copii trăiesc într-un mare oraș, dominat de industrie, răspunsurile lor se limitează mai mult la dezvoltarea industrială, în timp ce agricultura le apare estompat sau o văd prin lupa științifico-fantastică: „Dacă se va descoperi o nouă planetă, aș dori să se găsească pe ea o nouă vegetație” (Șerban Cristescu) „In anul 2000 mi-ar plăcea ca pe sub ape să fie locuitori care să trăiască la fel ca pe Pământ; acolo să crească

Cherciu Gabriela, clasa a VI-a

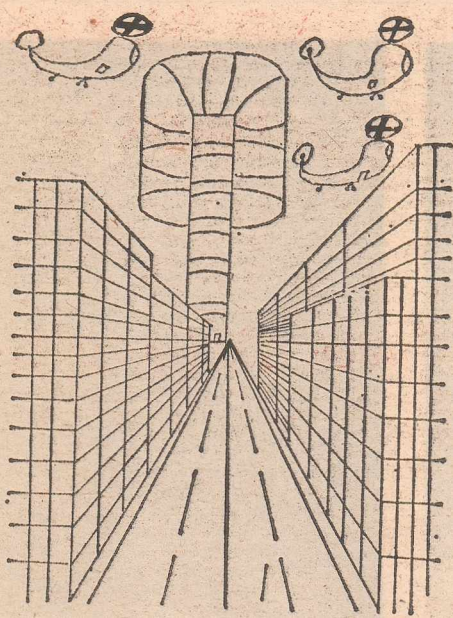
pomi cu mere, pere, căpsuni, fiecare fruct în jur de 3 kg” (Magdalena Nițu).

În schimb, cum spuneam, industria, dezvoltarea citadină capătă contururi mai clare: „Acum poporul român este dezvoltat, dar în viitor va progresa și mai mult. Industria se va dezvolta și mai mult, de exemplu industria de mașini sau de locomotive. Mașinile vor fi mai bune, nu vor mai polua aerul, nu vor mai consuma motorină sau gaz mult.” (Radu Dan) „Să putem descoperi un alt combustibil, ca hidrogenul, în locul petrolului.” (Mirela Reca)

Citiva întrebări în progresul tehnic posibilități care să le ușureze soarta de școlari, ținuți din scurt de profesori, și își manifestă preferința pentru „școli în care orele să se țină cu un calculator electronic, care să-i învețe pe elevi; să nu mai existe cataloage.”

Bineînțeles, lumea de mâine nu se reduce la industrie, roboți, vehicule pe pernă de aer, zgirle-nori — însemne definitorii, în ochii copiilor, ale tehnicii mileniului 3. Este semnificativ pentru spiritul umanist al școlii noastre sublinierea, poate naivă pe alocuri, a unor înalte idealuri de pace, colaborare internațională, civilizație. „Țările străine — dorește Mihaela Ștefan, ca și noi, dealtfel — să se poarte civilizate și să se impace bine între ele, prietenia să fie limpede. Aș vrea ca în anul 2000 toți copiii de pe glob să aibă o copilărie fericită, să beneficieze de dreptul de a merge la școală, de a învăța. Imaginația mă poartă pe cărările ei și-mi arată un oraș din anul 2000, blocuri înalte cu virful în nori, parcuri, mari și pline cu flori, școli frumoase și spațioase, în care toți copiii lumii să poată învăța liniștiți. Vreau o lume mai nouă și mai bună în anul 2000.” (Claudia Vărzaru) „Să nu mai existe nici un om nealfabetizat și nemincat pe Pământ.” (Răzvan Rădulescu) „Țările să trăiască în cea mai perfectă prietenie, totul în jurul meu, al oamenilor, să fie limpede și frumos.”

Să nu se creadă că extemporalul a pluit doar în generalități, fie ele oricât de generoase. În afară de amatorii de plimbări cu rachete, patine zburătoare și agrotehnică extraterestră, alții, mai modesti, dar mai aproape de realități și necesități, doresc să devină, ca și părinții și bunicii lor, învățători sau medici, înzestrați însă cu tehnica anului 2000. „Într-o seară — arată Liliana Pena — am

Valentin Oprea, clasa a VI-a

văzut o foarte interesantă emisiune la televizor. Era vorba despre un om complet surd, care a reușit până la urmă să audă. Bineînțeles, a fost un experiment. În anul 2000 voi avea o meserie și în această meserie a mea aș vrea să mă ocup de înfăptuirea acestui vis. Firește, voi contribui într-o mică măsură. Dar doare foarte mult ca în anul 2000 să nu mai existe oameni surzi. Poate chiar nici muși, nici orbi. Aș dori să se pună totul în aplicație pentru oameni, să aibă o viață mai lungă, să fie mai sănătoși.”

Copii ca Liliana Pena își dau seama că nici în anul 2000 nu va fi posibil, așa cum crede Cristian Dumitrescu bunăoară, ca „roboții să facă totul”. Ei visează nu atât la hipermechanizare, ci la o lume în armonie cu natura și în care pină și zgirle-norii, așa cum figurează ei în desenul Clădiei Vărzaru, îmbracă forme de floare sau de arbore și poartă denumiri sugestive: Blocul 1 (Plop), Blocul 2 (Mărul), Blocul 3 (Floare); iar în vecinătatea acestor construcții „dintr-un oraș al anului 2000” se află Parcul Lalelelor și restaurantul „Floarea de Cimp”. Cristina Niculescu împinge spre anul 2000 un deziderat foarte actual, pigmentat de spirit practic: „În parcurile de recreare să se pună mai multe flori și să nu se mai spargă gemuri sau sticle, pentru că nouă, copiii dornici de aer curat care ne plimbăm cu bicicleta (cei care au) ni se sparg cauciucurile.”

În chip de concluzie, să-i spunem ecologică, la extemporalul privind anul 2000 am putea cita pe Corina Buta: „În București, capitala țării, și sper că și în viitor, în afară de clădiri să se amenajeze multe spații verzi în care oamenii, după ce se întorc de la serviciu, unde au depus toată pasiunea lor, să vină pentru a se recrea, a se plimba în aer liber, a se auzi o pasăre cîntînd pe un ram. Așa visez eu anul 2000.” Deci — din fericire! — așa văd cei mai mulți dintre copiii României, Țara Omului din anul 2000: nu un paradis al roboților, fără cai, fără flori și, în ultimă instanță, fără oameni, ci „o lume mai nouă și mai bună”, cu „prietenii limpede” între oameni și națiuni, fără „bombe care nu servesc la nimic”, o lume cu multă verdețată și păsări cîntătoare.

LIONEL NIȚESCU ■

Isprava lui Stănică

Fire ciudată și Stănică ăsta! Și așa îi știa o lume, dar de la întimplarea aceasta de pe urmă, cred că a devenit celebru pe întreaga planetă! Pe mine, cel puțin, atât de mult m-a uimit, încât a doua zi am răsfoit năuc ziarul, să văd vestea neagră pe alb. Abia către seară m-am mai liniștit — după o zi în care, vorba mamei, am fost negru de supărare.

A doua zi dimineața eram liniștit, împăcat cu mine și cu toți ceilalți. Ba, chiar și cu Stănică! Nefericitul ăsta de Stănică, pe care — pun pariu pe cinci carioca de culoare închisă! — puțin se pot lăuda că l-ar fi văzut vreodată rîzînd. Să nu vă mai spun ce lese cînd ține neapărat să ridă! Parcă-i un minz! Eu chiar așa îi și zic: „Stănică-ride-minzește!” Dar, mă rog, asta e altă treabă...

Într-o seară, cînd fiecare abia așteptam să plecăm mai tute acasă, să prindem seriul de simbătă, Felicia Tudor ne-adună deodată și ne ia din scurt:

— Peste cinci zile, fiecare s-anunțe, în scris... fie și pe-un petecut de hirtie... ce faptă pionierească a făcut!

Și fraza aceasta a spus-o așa... dintr-o răsufulare, de parcă ce a făcut ea? A cerut, acolo, ca în cinci zile, fiecare să spunem cită hirtie — să zicem — am adunat... Sau cite sticle goale!... Cred că vreo citeva minute n-a mai închis nimeni gura — noroc că în decembrie nu sînt muște în clasă... iar ochii noștri — treizeci și cinci de perechi de ochi — n-au fixat, în aste cinci minute, decît chipul firav al Feliciei, mișcările ei iute, de vervețită. Cum își aduna cărțile să și le pună în ghiozdan.

Abia într-un tîrziu m-am trezit că-l ating cu cotul pe Stănică:

— Tu ai auzit, mă?
— Ihi, făcu el, am auzit.
— Și?
— Păi... O să văd eu...
— Adică?
— „Adică!” O să văd eu!... Mă descurc eu...

Imi venea să-i trag una, dar una zdrăvăniă! L-am lăsat însă și m-am dus la Uța Teacă. Uța sta și ea, gata de plecare, așa că abia am reușit să schimbăm citeva vorbe pe fugă: „Fă și tu ca toți ceilalți!” — mi-arunca ea în trecere.

Mi-am zis în sine că vecinul de lângă casă... și m-am întors iar la Stănică. Ii zic:

— Mergi, mă?
— Haide, a zis el simplu.
Pe drum, ca de obicei, tăcea milc. Tăcut și eu o vreme, dar mă luă uritul și, neștiind bine ce să zic, spun și eu așa, să rup tăcerea care ne învăluia:
— Fii atent ce frumos strălucește Luceafărul!

Stănică se uită, privește el ce privește în direcția pe care l-am arătat-o, se răsucește și spre stînga, privește și într-acolo pe unde, apoi, dumirit, zice:

— Ala nu-i Luceafărul, e Steaua clobanului.

Tac. Ce să zic? De unde să știu eu c-o fi una sau alta? Dar ceva trebuie să spun, așa că într-un tîrziu zic și eu așa:

— Cred că ai dreptate, e Steaua clobanului...

Stănică iar tace o vreme, pină încolo, spre cismeaua lui Țișcăle, apoi iar zice:
— Habar n-ai, așa e?! Păi, Steaua clobanului sau Luceafărul e tot ala. Nu vezi că ești prost?

Ceva ca un nod mi se puse în gît; sta

asa... de-a curmezișul... Inghitii sec — degeaba! Abia după o clipă reușii să îngaim:

— Nu e chestie de pros...
N-avui timp să continui, că dumnealui mi-o și reteză:
— Ba, e de prostie. Și de indolență. Și de...
Imi venea să-i arunc ghiozdanul în cap. Dar observai, curînd, că Stănică e ceva mai înalt decît mine. Și parcă și mai spătos un pic... Bruce mi-adusei aminte că ghiozdanul meu costă parale și renunțai la primul gînd. Spusei, totuși, a împăcare:

— Ce indolență, mă!... A fost o... A fost un... Un lapsus, asta e, a fost un lapsus!
— Un lap-prost, spuse iar sec Stănică. Ceea ce puse capac la toate!...
— „Că dacă n-ar fi fost chestie de prostie... și de indolență — și-aduse el aminte, parcă în ultima clipă — ai fi știut și tu ce știe fitecine care silabiscește cit de cit buchile. Dar...”

— Ce să-l mai fi ascultat!? Am întins pasul. Plîngeam? Nu mai țin minte. Știu doar atât: gîndul ce-l avusesem — cel cu ghiozdanul — imi apără deodată mic, înșignifiant de mic, pe lângă cele ce-mi năluciră prin cap acum... Dar lasă, am zis, o să-l învăț eu minte!

V-așteptați, desigur, să vă spun că n-am apucat să număr zece pași și colegul — „dragul meu coleg Stănică!” — a și dat fuga după mine să mă împace, așa e? Ei, bine — nici nu i-a trecut prin cap, de unde!...

★

...Și după toate caznele — căci e o caznă, recunoașteți, să citești sute și sute de pagini în numai cinci zile, numai și numai despre astronomie! — hodoronca-

tronca decizia căzută din senin: „Cea mai interesantă faptă pionierească — Stănică Arghir!” Fi-le-ar Arghirul de ris să le fie, că pocit nume i-au mai dat și părinții!...

— Da! ce-a făcut, mă rog, Arghir ăsta?! nu m-am putut eu stăpîni.

Comandanta a ridicat mirată privirile ei verzi, iar Felicia, ironică, a scăpat un „Cum, tu nu știi?”

— Adică de ce ar trebui, neapărat, să știu eu? nu mă lăsa, imbuflat cum eram.

— Citește-i și lui ceea ce scrie acolo! strigară mai multe glasuri.

— Bine!... făcu Felicia. Atenție, alci! „Eu l-am determinat pe colegul meu de clasă și de bancă, vecinul meu de bloc Vasile V. Vasile să deprindă trei lucruri, care nu-i pot prisosi defel în viață: să învețe cite ceva din tainele astronomiei, deci și ceva matematici, deci și un oarecare gust pentru citit”. Asta-i, mai întări Felicia.

Eu am plecat privirile. Clasa — în delir: risete, lovituri amicale pe umerii bine clădiți ai lui Stănică: „Mă, dacă ai reușit tu una ca asta!...” „Pe Vasile V. Vasile, mă, l-ai făcut, tu, să citească o... carte?” „Și încă una de astronomie!...” „Hai că ești teribil!...” etc., etc.

Deodată mă simții eliberat ca de o povară: în definitiv, ce-mi făcuse? Mă omorise? Imi ridicai privirile. Clasa se inundase de o lumină aurie, iar undeva deasupra catedrei, pe o rază de soare, se căzura un bondar. Iar Stănică, Stănică Arghir, vecinul meu de clasă, de bancă și de bloc, imi zimbea, imi zimbea minzește și-mi făcea semn cu cotul:

— Hai, mă, acasă...

ȘTEFAN ZAIDES ■

CE CHIP ÎNFĂȚIȘEAZĂ ASTĂZI FĂT-FRUMOS ?

Ce chip înfățișează astăzi Făt-Frumos? Ce chip înfățișează Ileana Cosînzeana? Iată două întrebări al căror răspuns, cînd se desparte de viață, ne reamintește adevărul, că basmele copilăriei de ieri nu mai sînt de ajuns copilăriei de astăzi. Iată două întrebări al căror răspuns, cînd se desparte de viață, ne reamintește și adevărul că basmele copilăriei de azi nu au fost încă scrise.

Poate să fie și frumos și bun

Ce să-i întrebăm? Într-o doară, îi întrebăm dacă ei l-au văzut vreodată pe Făt-Frumos, iar din pilcul de capete ciufulite se ridicase, după o clipă de ezitare, un vuiet contradictoriu de aprobare și dezaprobară, chicotit, tistuitor și pufnit, încît înțelesesem lesne că problema e controversabilă și pentru a o lămuri cit va fi cu puțință am căutat, mărturisim, peacea biroului tovarășei educatoare Maria Pintilie, directoarea grădiniței cu numărul 203.

- Tu știi povesti?
 — Oana Șuteu, o fetiță frumoasă parcă ar fi desenată și foarte, foarte cuminte, cum ne asigură educatoarea Doina Ioan, zice:
 — Da.
 — Multe sau puține?
 — Dacă mă gîndesc, am și uitat citeva.
 — Care-ți place mai mult?
 — Cea cu Albă ca Zăpada.
 — Pe-aci pe la grădiniță există vreun Făt-Frumos?
 — Nu e.
 — De ce?
 — Că ăștia-sînt gălăgioși.
 — Dar Făt-Frumos nu era gălăgios?
 — Nu. El avea răbdare.
 — La ce-i trebuia lui să aibă răbdare?
 — Să se lupte cu zmeii.
 — Un Făt-Frumos trebuie să fie chiar frumos?

— Poate să fie și urît, dar să fie bun la suflet. Că, altfel, un om poate să fie frumos dar urît la suflet. Poate să fie și urît și rău. Poate să fie și frumos și bun.

În timp ce-mi spune acestea, foindu-se pe un scaun și privind prin toate colturile încăperii, mă gîndesc că nimeni nu va crede că n-am inventat eu răspunsul Oanei. Dar nu l-am inventat, pe cuvînt de onoare. Pe 10 iunie, Oana împlinește 6 ani și exercitiul logic pe care tocmai l-a încheiat înseamnă că ea e o fetiță nu numai frumoasă și cuminte, dar și inteligentă. Acum se uită drept în ochii mei, ca și cum mi-ar spune că n-are nici o vină pentru răspunsul ei de „om mare”
 — E bine să ridă oamenii?
 — E bine. Dacă-s triști, parcă nimica nu le place. Cum am fost și eu cînd am fost bolnavă, eram foarte sunărată și se deam într-un cot și mă uitam pe fereastră și plîngeam.

Mai coborîm o treaptă pe scara aceasta fragedă a copilăriei, mai dăm cu o oră în urmă ceasurile către vîrsta cînd toate închipuirile povestilor sînt adevărate, și-l cunoaștem pe Răzvan Purcaru, mai mic decît Oana cu o jumătate de an.

- Cine e Făt-Frumos?
 — Eu.
 — De ce?
 — Fiindcă-mi place de el.
 — De ce-ți place tie?
 — Că are blugi frumoși și sabie și curea lată.
 — Și cu sabia ce face?
 — Se luptă cu zmeii.
 — De pe unde culege el zmeii ăștia să se lupte cu ei? Mai sînt zmei?
 — Nu mai sînt, dar așa-mi imaginez eu. Nu mai sînt nici în munti, la Predeal, că altfel în țara noastră era bătaie. Așa-s închipuite în povesti. Doar așa, dacă mai sînt niste serpi, cu ei poți să te lupti.

Cu chiu, cu vai află de unde provine astăzi închipuire cu serpii. Dintr-un serial de simbătă seara, dintr-o scenă în care eroina vine galopînd falnică pe un cal, iar calul se nerie de un șarpe ivit din

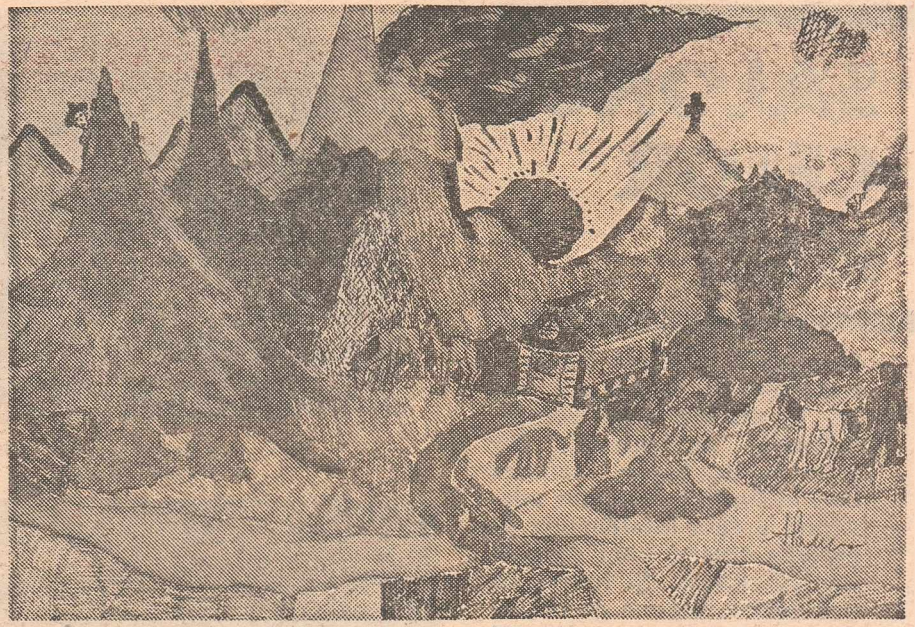
senin. Răzvan e foarte sigur, la vîrsta lui, că „toate astea-s închipuite în povesti” însă natura copilăriei lucrează încă în ființa lui plîpîndă după legile unor asocieri nestinjenite de nimic. Pe Făt-Frumos și-l imaginează spîlînd rufe la mașina de spălat, în baie, iar această interpretare casnică și gospodărească a legendarului personaj a crescut, cum ne dăm seama, din simburile de adevăr că și făcîndul lui Răzvan se ocupă din cînd în cînd cu astfel de operații curățitoare, după cum tot el l-a învățat să numere de la 1 la 10. „Și mai știi să numără...” zice Răzvan. „De unde și pînă unde?” „De la 10 la 1”.

La 5 ani, Adrian Sileanu, știe și el că Făt-Frumos „nu există”. „Numai în povesti”, adaugă. Pe urmă revine și spune că „există la noi în clasă. Andu Băncescu pentru că are părul blond și e cel mai cuminte. Și mai e unul, Tavi, la grupa mijlocie, e și el blond că parcă are fin în cap”. Grigore Țirli, prietenul lui, nuanțează: „Poate să fie și brunet, așa l-am văzut eu într-o carte”. Împreună, cei doi îmi spun că Făt-Frumos „se ocupă de lupte”. „Ce fel de lupte?” întreb. „Cu nemții, în război”, răspunde Grigore, prizonier și el, precum ne dăm seama, al amintirii faptelor de vitejie ale bunicului lui, Gheorghe Popescu.

Vlad Laurențiu și Irina Perceali au trei ani. Jocul lor e un joc de-a facerea și prefacerea continuă a povestilor. „Să vedem ce mai visăm”, zic ei. În clipa următoare se aruncă într-un fotoliu, stau nemiscați, obraz lingă obraz, citeva clipe, apoi deschid ochii și vin să povestească. Laurențiu se prezintă cu aceeași istorisire despre felul cum a tăiat el cele 11 capete ale unui balaur de la grădina zoologică. Irina e nițel mai inventivă. Spune că a visat cum s-a dus odată cu părintii săi în parcul Herestrău și s-au plimbat cu barca, iar pe marginea lacului sedeau zîne care — după aceeași modă cu a Feților-Frumoși — erau blonde. Din altă excursie de-o clipă în fotoliu se-ntoarce cu amintirea, cită a mai rămas, a excursiei adevărate, de patru zile — de la 1 la 4 mai — cînd tot cu părintii a fost „numai la mare și la munte” unde a văzut, zice ea, „foarte multă iarbă”.

Sînt copiii de la grădinița 203 mai „realiști”, cum ne încredința directoarea Maria Pintilie, au mai puțină apetentă pentru „fantastic”, cum ne spunea educatoarea Doina Ioan? Probabil. Ies ei mai repede din copilărie decît alte generații? Am înclinat și noi să credem că da. Dar urma povestilor rămîne adînc întipărită, fiindcă ei, copiii de astăzi, dacă-i „modernizează” pe Făt-Frumos ori pe Ileana Cosînzeana n-o fac pentru că știu mai puține povesti decît copiii de totdeauna, ci pur și simplu pentru că orizontul vieții care-i cuprinde, încă de la primii ani, este mai larg. În ciuda metamorfozelor, șocante uneori, pentru cite vreun bunic tradiționalist, ale celebrilor personaje, Făt-Frumos și Ileana Cosînzeana, cele două vise ale copilăriei noastre — care se caută și se visează ele însele — nu vor putea dispărea din pragul copilăriei dacă este adevărat că, așa cum spunea Brăncuși, „în clipa cînd am încetat de a fi copii, am murit”.

E. DUMITRU

Desen de Andrei A. Păunescu, clasa a V-a

Mai îndrăzneți și mai harnici

Cînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adresat minunatul îndemn, chintesență a literaturii actuale pentru copii, de a crea Feți Frumoși ai zilelor noastre, în fața inspirației literare s-au deschis larg ușile care fac legătura dintre tradițiile basmului național și aspirațiile copilului de azi. Am dedicat acestei inflăcărare idei piesa „Povestile de aur”, încercînd să-l proiectez pe Făt-Frumos într-o lume de azi, cu trimiteri la actualitate, un personaj deci care luptă cu „răul” etern personificat prin dorința unora de a face război, a înrobi și jefui. Am căutat să fac sensibile elementele basmului prin personaje și situații binecunoscute, copiilor, din universul lor înconjurător. „Cheia” basmului astfel scris a deschis, se pare, și fantezia copiilor. Deci, Făt-Frumos, al cărui principal atribut nu se referă numai la frumusețea sa fizică, e un curajos, un cavalier al dreptății, totdeauna cinstit și gata să vină în ajutorul celor ce se află în suferință sau la grele încercări. Poate această viziune nu corespunde întocmai „esteticii basmului” a lui G. Călinescu (care-l vede pe erou mai edulcorat și biruind prin farmecul personal care-l aduce ajutorul tuturor), dar ea este bine receptată și înțeleasă de copii. În unele grădinițe se obișnuiește a se alege zilnic un „Făt-Frumos” (și bineînțeles și o Ileana Cosînzeana), care e cel mai harnic, cel mai disciplinat, cel mai bun camarad. Cu o coroană de carton colorat, Făt-Frumos e modelul educativ pentru „grupa mare” sau „mijlocie”. Am văzut în curtea unei grădinițe un alai de basm, care curăța uscăturile și așeza cuiburi pentru păsările primăverii. Cu puțină imaginație, toată scena părea o filă de poveste sau o scenă de spectacol.

Deci noțiunea de „frumos” devine acceptată în înțelesul ei major, de calitate mai mult etică decît estetică (lăsînd la o parte faptul că nu există copii urîți!), devine o însumare de virtuți, de calități umane căpătate în contact cu societatea și nu în ultimul rînd cu arta.

Sînt binecunoscute preocupările majore ale celor mici, activitățile lor tehnicoștiințifice, munca practică în relația școală-producție, pasiunea pentru nou și învățatură. Iată tot atitea minunate surse de inspirație pentru copii, iată tot atitea subiecte de roman, scenariu TV și de film. Din păcate atît de puține și atît de multe superficiale, născocite din birou și nu ruote din lumea Feților-Frumoși și-a Ileanelor Cosînzeane. Însă și munca celor ce se dedică „lumii mici” e destul de ingrată, în conul de umbră al unor alte sectoare literare socotite mai importante.

Pentru că Feții-Frumoși, ca să fie cu adevărat astfel, au nevoie nu numai de părinți, școală, prieteni, ei așteaptă din plin și lumea creației și așteaptă să se vadă pe scenă și mai bun, și mai îndrăzneți și mai harnici, pentru ca astfel să se recunoască în modelele spre care năzuiesc. „Și din carnetul de însemnări rețin unele autodefiniții date de copii lumii basmului: „Ileana Cosînzeana a fost curajoasă cînd i s-a făcut vaccinul și n-a plîns”; Harap Alb: „E așa pentru că se spală bine cu săpun dimineața”; Ochilă: „Se uită la teză în caietul vecinului”; „Balaurul are trei capete, unul la joacă, altul la mîncare și al treilea la bătaie”; Vasilache: „I-a crescut nasul după mîncîna de ieri”; Făt-Frumos: „Îi bate pe toți... la învățatură”.

ALECU POPOVICI

Umor

Mama își ceartă fetița:

— Dacă nu mîncîni, chem balaurul!

— Cheamă-l mîmico, el o să înghită tot.

Telegramă: „Ce e cu examenul? Răspunde urgent!”

Răspuns: „A fost strălucit. Profesorul, entuziasmat, a cerut să-l repet...”

— Cum îi deosebiți pe gemenii din banca întâi?
 Învățătoarea:
 — Simplu. Nicu știe să numere pînă la 100, iar Gigel pînă la 95.

Profesorul: Ai citit vreo piesă de Shakespeare?
 Elevul: Am citit două: „Romeo” și „Julietta”.

— Învățătorul nostru nu știe ce este un cal!
 — Cum așa? — se miră mama.
 — Azi, în clasă, am desenat un cal și m-a întrebat ce este...

Spre o recitare a peisajului românesc

Vin zilele inflăcărare ale verii, vin săp-tămînilor ei cu veselie dezlegate de drumurile din toată dimineața spre școală, alte drumuri se vor deschide înaintea copiilor țării și citeva dintre ele, dacă ne duce pe noi mîntea bine, se pot desluși chiar în cărțile de citire sau de istorie ale celor mai răsăriți dintre ei. Cum ar fi calea glorioasă străbătută de Tudor Vladimirescu, în fruntea pandurilor săi, din Oltenia pînă în Bucureștii anului 1821. Cum ar fi drumurile lui Dinicu Golescu, tot de la începutul veacului trecut, așternute printr-o Transilvanie răvășită de gînduri și înfăptuiri pe măsura celor din Occidentul de atunci al Europei. Sau drumurile în ghimie, pe Dunăre, pînă dincolo de Ada-Kaleh, pe care au fost purtați revoluționarii înfrinți ai anului 1848, drumuri ce pot fi străbătute astăzi în vapoare mult mai albe decît lebedele din basmele de mai tîrziu ale lui Petre Ispirescu. Sau altele, multe altele...

Un astfel de drum, care poate fi reluat cu folos de copiii de astăzi ai țării, este și drumul bejenarilor dintr-un alt veac al lui Gala Galaction, cum a fost el amănunțit în frumoasa năvelă *Lingă apa Vodislavei*, una dintre cele mai frumoase din întreaga literatură română. Pentru cei ce se vor

încumeta să-l străbăta, cînd vor pleca din Roșiori de Vede, codrii Teleormanului nu vor mai vîi tainic și poate nici nu va scăpa soarele în Dealul Viilor, dar prin Balaci nu se va putea să nu treacă și, apoi, le va fi mult mai ușor decît rușinilor din vechime să regăsească drumul odată cu Argeșul. Vor urca spre Pitești, nu se vor oprî în tîrg decît o noapte, ca și eroii lui Gala Galaction, și o vor lua în zori de zi spre Curtea de Argeș, „tre-cînd din pădure în pădure”. Acolo, fără îndoială, va fi și astăzi „locul cel mai nimerit de popas”, însă ei, fiind oamenii unui alt veac, nu vor avea de ce să adaste „pînă la trecerea primejdiei”. Mai departe, pe urma înfrîngătoare a coșocarului Iordache, vor grăbi spre Tigveni și curînd vor încăpea „în noaptea verde și nesfîrșită, care stăpînește valea Siminicului”, vor trece prin lumina dulce a unor poieni, cîzînd într-un tîrziu spre miază-zi de Șuici: pîrîul peste care vor da, și ei, ca și țirgo-veții de altădată, va fi Vodislava. Își vor înălța corturile pentru alt popas și în lumina zgîrcită a focului lor de tabără îl vor recită poate pe Gala Galaction, recitîndu-și în același timp țara. Adică dezvă-luînd cugetului lor cel puțin una dintre minunile prin care țara, din timp în timp

și din loc în loc, ne înalță vijelios sufletul. Altfel spus, cîndva, în lumina care așteaptă și astăzi să ne învîluie pe apa mai repede decît alte ape a Vodislavei, a scri-pit iataganul justițiar al unui turc rățăcîtor. Lumina amintită, plcură atunci din „soarele celui din urmă dimineț” a unui Iordache ce s-a petrecut demult, ca și alții ca el, dintr-o lume căreia îi tulbura rosturile. Și e greu de știut dacă cei ce se vor avînta în călătoria propusă de noi vor mai regăsi pe acolo o rază măcar din splendoarea acelei lumini. Dacă vor cuteza însă, mai devreme sau mai tîrziu, nimeni nu se îndoiește că înțelegerea lor se va potopi cu un adevăr fără moarte: peisajul acestei țări nu poate fi niciodată despărțit de cugetul și lucrarea în vreme a oamenilor care îi instăpînesc zarea. El închide în frumusețea lui fără seamăn pînă și chibzu-înța dreptății izvodite prin judecată și, apoi, pecetluită prin dreptăți ispașă. Un cuvînt care, scos din tulburătoarele pagini ale lui Gala Galaction, nu mai poate fi așezat între ghilimele.

Și nu este mai puțin adevărat că jur-nalele de călătorie ale verii ce stă înaintea copiilor țării, dacă ne aplecăm mai adînc asupra cărților lor de citire, pot fi mult mai cuprinzătoare. Spre o pildă, de ce nu s-ar îndemna elevii școlilor din Ineu, Chișineu-Criș și Sintana pe drumurile întortocheate ce, se tot țes și se tot întretaie în altă mare năvelă a literaturii române, în *Moara cu noroc* de Ioan Sî-

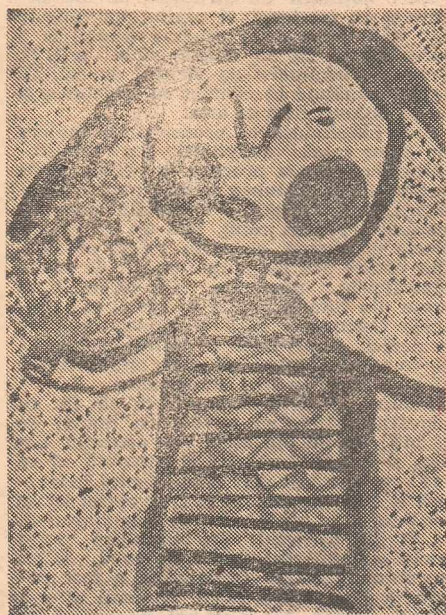
vici? Descurcarea lor îi va așeza înaintea unor noi adevăruri, prin care devenim mai bogați și mai săltați în scara timpului nostru. De ce nu s-ar încumeta elevii de pe văile Bistriței și Tarcăului să refacă itinerarul Vitoriei Lipan din Baltagul lui Mihail Sadoveanu, prin Brateș și Piatra, prin Bicaz și Fărcașa, prin Borca, Sabasa și Crucea, pînă sus de tot, în tînutul de legendă al Dornelor?

Pe urmele Vitoriei Lipan, drumurile lor îl vor ridica de la dreptatea unei simple soții de muntean la dreptatea ajunsă prin vreme de o țară întreagă. Călătoria îi va purta prin locuri adînc clătinate în nemîș-carea lor milenară de osîrdia mai nouă a oamenilor acestui pămînt. Peste veacul și jumătate care s-a scurs de la preumblă-rile în diligență ale boierului luminat Dinicu Golescu, sau de la înfrigurata bej-nie din paginile lui Gala Galaction, satele, țirgurile și orașele s-au reclădit de mai multe ori și niciodată mai trainic decît astăzi. Fiorul încercat față în față cu lucrurile necunoscute, credința că niciodată nu ne vom fi înțeles patria îndeajuns, cutremurarea adîncă la gîndul că patria poate fi mereu nouă se cuprind de la sine în asemenea drumuri. Încît, peste toate, călătoria poate însemna și o recitare a pei-sajului românesc, o reasezare a lui în rin-durile temeiurilor celor dintii ale iubirii de țară.

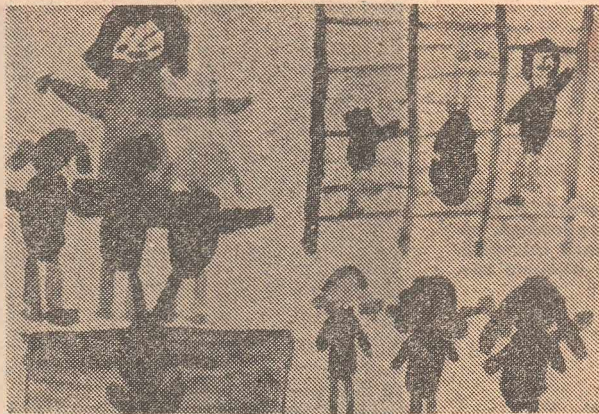
MIHAI PELIN

SALONUL CELOR MICI

Imaginația copiilor, când se exprimă prin contur și culoare, împlinește lumi feerice, înflorite, exuberante, dar prea puțin ireale, măsura care le apropie de lumea adevărată e dată întotdeauna de puterea acestei lumi de a le împlini visele. Și lumea în care trăim dispune de această putere. Atunci, universul aspirațiilor lor interioare se deschide spre viață cu o nețărmită încredere. Sentimentul răsunător și de acuariele de descoperire reunite în paginile noastre

Portret (Fedot Sofon, Jurilovca, 8 ani)

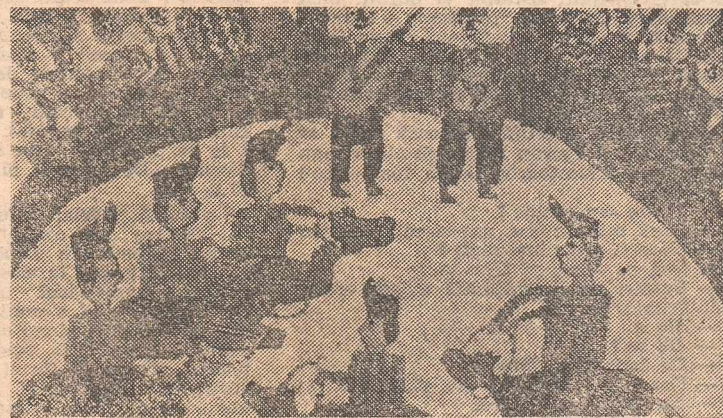
Ora de gimnastică (Marva Mussbacher, Sibiu, 9 ani).

Obiceiuri de iarnă (Daniela Brebenel, Timișoara, 11 ani).

România, plai de aur (Dorina Iliea, Albeștii de Argeș, 12 ani).

Sărbătoare (Claudia Lodor, Distrița, 14 ani).

Toamnă bogată (Gigica Bobescu, Li-Iești-Bălcoi, 12 ani).

Un popor de Sinziene și Claudii

Intrebați orice copil care își dorește o păpușă ce fel de păpușă vrea și va răspunde: una frumoasă. Dacă n-a trecut hotărârea articulară sunetului cu care încep deopotrivă și rindnică și refuz. Păpușa frumoasă o căutam tot. Mare sau mică; oricum ar fi îmbrăcată. O păpușă mai ieftină este absurd să fie o păpușă mai urâtă. Într-o fabrică de păpuși frumusețea produsului este normal să fie criteriu esențial al muncii. În două sau trei schimburi, a unor oameni care nu se joacă făcând jucării.

La întreprinderea ARĂDEANCA — din orașul care i-a imorunat numele — peste 83 la sută din volumul producției înseamnă jucării. Păpuși și figurine din mase plastice. Și mingi. Dar mai ales păpuși. Vreo 900 de muncitori lucrează numai pentru aceste produse. Cătelusi, iepuri, ursuleți, vervețe și mai cu seamă Ancuțe, Lilienne, Georgete, Sabine, Mioare, Nicolete, Veronici. Anual, de la Arad, pleacă în toată țara — pe lângă 500 000 de mingi și 2 200 000 de figurine — vreo două bune milioane de păpuși. În afară de un apreciazabil număr, de asemenea „fetițe” ce iau drumul exportului. Unitatea este în curs de mutare într-un modern și încăpător sediu. Ca orice întreprindere serioasă, ARĂDEANCA și-a diversificat cu ambiție producția: circa 100 de sortimente de păpuși.

Modelele de capete sînt mai puține, desigur. Se produc, în prezent, 41, majoritatea datînd din 1975 încoace. Un model frumos se vinde chiar peste 10 ani, spune inginerul Constantin Stiuță, șeful atelierului de proiectare tehnologică, în cadrul căruia are în subordine și creatorii de modele. Aceștia sînt patru tineri absolvenți ai liceului de arte plastice ori ai școlii populare de artă. Pentru a se inspira în modelarea unor noi chipuri de păpuși, ei au la îndemînă revistele pe care le găsesc, fotografiile de copii, ba chiar sînt îndrumați să facă vizite în grădinițe ca să observe chipuri de prescolari. Și, din tot ce retin și din priceperea lor, iau apoi formă, sub degetele acestor harnici lucrători, chipurile viitoarelor păpuși. Mai întîi în plastilină de modelat. Anoi, în ghips. În acest stadiu, modelul este avizat de o comisie tehnică în întreprindere. Pe urmă, câteva exemplare ale prototipului sînt prezentate comisiei de avizare de la București, comisie ce are în componență reprezentanți

ai M.E.I., ai M.C.I., și ai M.I.U. Din comisie fac parte, mai precizează inginerul Constantin Stiuță, și medici și psihologi. Arădenii muncesc temeinic înainte de avizare — dețin doar singura întreprindere din țară producătoare de păpuși, cum nu uită să-ți spună — și de mult nu li s-au refuzat modelele. E drept că au încercat de citeva ori să prezinte și niste „băieței” cu care comisia i-a trimis acasă să-i travestească, pe motiv că ar aduce mai mult a fețițe după nutrisoară. Dar de asta se incurcă un om harnic? Fete? Fete să fie. Și, cu două excepții, se produc numai „fetițe”. Una din dificultăți apare la cei ce botează noile păpuși. „Starea civilă” a păpușilor de la ARĂDEANCA e în pană de nume. Desigur, feminine. Așa că nu le-ar strica niste sugestii ale micilor beneficiari.

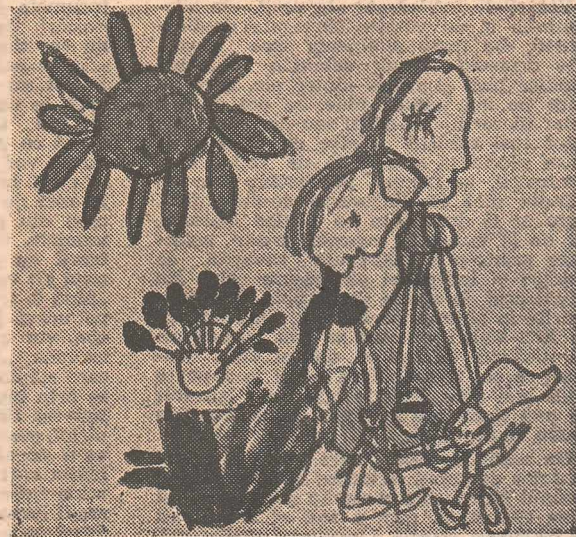
Cît privește creatorii de modele, șeful lor precizează că ei își ocupă posturile prin concurs. Au fost și doi absolvenți ai institutului de arte plastice, dar plecarea lor, ni se spune, n-a regretat-o nimeni. Nu se nimerise să fie pasionați de asemenea muncă. Nu s-a încercat niciodată colaborarea cu un artist plastic profesionist, cu un sculptor de renume. Fie că nu s-a gândit nimeni la o asemenea trăsnaie — cum să-l cери unui sculptor cunoscut să facă jucării? —, fie din timiditate în fața unui lucru nemiîncercat. Totuși, inginerului Constantin Stiuță i se pare interesantă ideea unui concurs național al plasticienilor pentru crearea unor capete de păpuși. Întreprinderea le-ar da lămuririle necesare asupra specificului cerințelor fabricației, de care să tină seama din capul locului, și mai crede tovarășul inginer că premiile ar trebui să fie mari, pentru a-i atrage pe sculptorii buni, fiindcă alte drepturi n-ar mai putea aștepta din partea fabricantului. Desigur, sînt și acestea lucruri la care ne putem gândi, dar ce este sigur e că nici un sculptor nu va veni singur la Arad să-l roage pe fabricantii de păpuși să-l folosească. După cum este puțin probabil că păpușile pe care le-ar putea modela niste profesioniști, cu dragostea lor pentru copilărie și pentru copii cărora le-ar dăruia micile minuni, n-ar avea șansa să fie mai frumoase decît cele pe care le pot face cei patru tineri de la ARĂDEANCA, încadrați ca pictori executanți, fiindcă unitatea n-are în nomenclatorul de funcții ceva

mai apropiat de munca lor. Este lăudabil că se fac încercări să se obțină pentru ei măcar niște posturi de ceramisti. Dar putem să le zicem și vrăjitori, că ei tot ce fac vor face. E drept, păpușile lor plac. Se avizează. Se produc. În serie. Și se cumpără. Nici totii le cumpărăm. Dar ele sînt avizate de comisia de la București și pentru că nu sînt, nu pot fi concurate decît, eventual, de alte modele create de aceeași autori. Decît nu de unele mai frumoase. Este, fără îndoială, un lucru bun că nu se mai produc păpușile al căror nas avea muchia ascuțită, cam ca o daltă. Dar actualele modele au aproape toate ca punct comun adîncirea ochilor, ca și cînd păpușa ar fi fost turtită la rădăcina nasului spre interior. Cu siguranță că există oameni care ar putea să se scandalizeze pentru asemenea pretenții. În fond sînt niște jucării, făcute ca să le strice copiii. N-om vrea să fie perfecte? ! Avem atitea probleme serioase și grele de rezolvat pe drumul construirii socialismului; de păpuși ne arde nouă? Și, apoi, nu este destul de bine că am scăpat — cum spunea inginerul Constantin Stiuță — de urîtenile acelea care se vindeau ca păpuși cu vreo 20 de ani în urmă? Ba e foarte bine. Dar copiii vor întotdeauna — o știm și mai bine — o păpușă frumoasă. Iar, dacă le-o putem face și mai frumoasă, ar trebui s-o facem. Sînt jucării, e adevărat. Dar sensibilitatea unei lumi și gustul ei pentru frumos încep să încolțească încă de cînd oamenii acelei lumi nu vor decît o jucărie. De ce să nu facem acea jucărie cît mai frumoasă? Mai ales că n-ar trebui să cheltuim mai mult. Atîta vreme cît nu s-a încercat, de unde știm că un mare sculptor, în loc să se simtă jignit, n-ar dăru — fără condiții de preț — cu bucurie și cu dragoste, copiilor noștri cea mai frumoasă păpușă? Pe lângă un plus de bucurie dat celor mici, lucru care valorează poate mai mult decît succesele tuturor comandanților de oști din istoria lumii, ar fi și un gest de respect pentru munca migăloasă a acestor sute de muncitori arădeni, care produc la scară industrială, pentru milioane de copii, stropi de fericire.

O întregă hală de confecții ocupă numai lucrătoarele care fac îmbrăcăminte de păpuși. La pictat lucrează 130 de tinere. Vreo 20 din aceste fete pictează numai ochii de păpuși. În România, în Anglia, ori în Irak, un popor de Sinziene și Claudii duc în casele cu copii undă de zîmbet și privirii cu care le-a dăruit mina de catifea a fetei din Arad, în dezmiardarea fugară a pensulei minuscule din această poveste adevărată cu oameni mari, care trudesco viață pentru fericirea a milioane de copii.

De la ARĂDEANCA bate mereu spre lume cea mai caldă adiere din cite o pot atinge. Adierea basmului frumos care începe, pe nesimțite, în preajma ochilor unei păpuși. E o lumină care nu se stinge sub nici o înnourare a oamenilor mari. Nici chiar lîngă noaptea tuturor tristeților, a spaimelor, a crizelor și a armelor lumii. Ale acestei lumi ajunse, parcă nici nu se mai înțelege cum, în cosmosul existenței sale, la niste coordonate stranii: între arsenale și păpuși. La Arad, ca pretutindeni în România, în marele scrutin al destinului omenirii, se votează în fiecare zi pentru viața lumii, pentru fericirea copiilor.

DORIN GHERGHINESCU

La cules de cireșe (Diana-Maria Mihailopol, 5 ani)

Cuget, deci exist

Dialectica experiențelor

În judecata istoriei socialismului, unii cercetători mai acordă credibilitate încă unei viziuni asupra revoluției pe care istoriografia noastră a depășit-o de mult. E vorba de o viziune mecanică, rigidă, asupra raportului dintre revoluția socialistă și tezele materialismului dialectic și istoric asupra revoluției socialiste, dintre programul politic al comunistilor și procesul concret istoric de transpunere a acestuia în practică. Motive polemice au făcut ca teza caracterului obiectiv, științific, al legităților dezvoltării sociale descoperite de marxism să devină la un moment dat teza caracterului atotștiutor și atotprevăzător al acestor legități. Sub această viziune mecanică, revoluția socialistă era imaginată ca un proces linear, de simplă desfășurare în timp și spațiu a unui nucleu existent anterior, o desfășurare în mare, în istorie, a unei revoluții mai mici existente în teorie. Într-o asemenea imagine simplistă asupra raportului dintre teoria marxistă și practica istorică, dintre programul politic al comunistilor și procesele social-politice, părea că revoluția socialistă, asemenea unei mașinării perfecte, are nevoie doar de mina care să răsucescă salterul. În vîrti de câteva ori, și gata, revoluția s-a ous în mișcare și se mișcă precis după un program anterior stabilit, trecînd de la o etapă la alta, rezolvînd, conform programului stabilit, toate dificultățile, singurul efort al oamenilor, ca subiect istoric, fiind acela de a se entuziasma cît mai convingător de perfecțiunea mașinării. O imagine falsă, mecanică asupra raportului dintre tezele materialismului dialectic și istoric și practica istorică întemeiată pe acestea, dintre programul politic al comunistilor și procesul construcției socialiste, pentru că excludea din acest raport coeficientul de risc, chiar de eșec, coeficient ce trebuie luat în considerare în raportul dintre teorie și realitate, născut din complexitatea vieții, niciodată istovită total de procesul de cunoaștere și deci niciodată istovită total de teorie. Superioritatea marxismului în raport cu alte filosofii, superioritatea programului politic al comunistilor în raport cu alte programe politice constau tocmai în reducerea la minimum a acestui coeficient de eșec al oricărei practici social-politice, reducere determinată de caracterul obiectiv, științific al legităților sociale descoperite de marxism, de atenta supraveghere a realului ca o trăsătură definitorie a politicii partidului comunist. Dar această reducere la minimum nu poate fi confundată cu disoariția totală a coeficientului de eșec, coeficient tinînd seama de esența raportului dintre teoria și practica social-politică. Iată de ce, istoria socialismului trebuie să ia în considerare cu necesitate acest coeficient de eșec existent legic în orice transpunere în practică a unor teze și principii, să tină seama de tensiunea dialectică existentă în raportul dintre teorie și realitate, dintre program și practica social-politică. Din acest punct de vedere, istoria revoluției socialiste trebuie să ia în considerare rolul deosebit pe care l-a jucat dialectica principiilor teoretice fundamentale ale construirii socialismului. Căci, unicitatea în istorie a obiectivelor revoluției socialiste, a principiilor pe care socialismul și le-a propus să le transforme în realitate social-politică a făcut ca o serie de soluții la întrebările concrete ridicate de aplicarea acestor principii să poată fi stabilite, în varianta lor optimă, numai în urma unui șir de experiențe sociale concrete. Ca să dăm numai un exemplu, un principiu călăuzitor al revoluției culturale îl constituie respectarea riguroasă a raportului dintre continuitate și discontinuitate. Aplicat în practică, principiul ridică o sumedenie de alte întrebări concrete, ale căror răspunsuri optime au putut fi stabilite numai în urma unui șir de experiențe, multe din ele eșecuri ale unor răspunsuri posibile.

Așa cum arătam mai sus, unii cercetători de aiurea, orbiți de o atitudine dogmatică, depășită la ora actuală, refuză însă dimensiunea procesuală a revoluției socialiste și deci refuză istoria socialismului ceea ce nu refuză istoriei în general: dreptul la coeficientul de eșec, firesc oricărei aplicări în practică a unor teze și principii teoretice. Revoluția socialistă e supusă astfel unor exigențe ideale, abstracte, exigente ca față de un proces care s-ar petrece parcă în laborator. În consecință, dificultățile firești, avîndu-si cauzele în complexitatea și dinamica istoriei, sînt exagerate în raport cu victoriile socialismului, folosite ca argumente pentru a nega viabilitatea tezelor și principiilor marxiste.

Ca o dovadă că atitudinea dogmatică poate sta în orice viziune asupra realității. Chiar și în acele care se pretind antidogmatice.

ION CRISTOIU ■

Atelier: Neculai Popa

Artistul din Tîrpești

Cu ce cuvinte pot cuprinde, vai,
Istoria aceasta bine-ascunsă,
La tine-n casă, Popa Neculai,
Ce scrii în os, în piatră și în frunză ?

Cu ce cuvinte ? Ele parcă tac,
În fața trudei tale se prosternă
Te simt, țărăn român, cum treci de veac,
Blind însoțindu-ți patria eternă

Știu că te-au pus cîndva să n-ai nici drept,
Printre nebuni făcîndu-ți tristă faimă,
Dar tu ai fost nebunul înțelept
Ce-avea de împlinit o mare taină

Acum, în casa ta, se-adună toți,
Să vadă ce-ai făcut, o viață-ntr-oagă,
Artistul din Tîrpești, compatrioți,
Cu Dacia - în casa lui - ne leagă.

Un eseu sinteză datorat criticului de artă și comparatistului Dan Grigorescu însoțește albumul de artă consacrat lui Brâncuși, apărut de curînd la Editura „Meridiane”, cu fotografiile lui Ion Miclea.

Unul dintre cei mai neosteniți cercetători ai artei românești, văzută în perspectiva universală, este acest om modest și generos, profesorul Dan Grigorescu, adînc cunoscător în egală măsură al literaturii străine, cîm îl arată nenumăratele cărți și eseuri publicate. Cartea sa asupra literaturii americane i-a adus o medalie de aur din partea țării a cărei literatură a știut s-o prezinte fără părtinire.

Eseul său despre Brâncuși, care nu s-a vrut prefața unui album, are darul acestei platforme cărțurărești, de la care pleacă autorul, fiind familiar în toată această literatură secundară de specialitate, apărută cu deceniile asu-

pra artei sculptorului oltean. Controversa cu cercetătorii străini ai fenomenului brâncușian se întîmplă în lucrarea de față mai ales atunci cînd Dan Grigorescu are avantajul cunoaș-

Iubirea de frumos

Brâncuși

terii în amănunt a tradiției populare și culte a spațiului carpatic care a avut partea hotărîtoare în ceea ce este etern valabil în opera lui Brâncuși. Autorul va reproduce în eseuul său și acele poeme ale unor mari poeți

români care au înțeles din adînc, încă în anii zămislirii ei, opera brâncușiană, cum a fost Blaga, Vineanu sau Ion Barbu.

Prometeul lui Brâncuși, Dan Grigorescu îl apropie de Luceafărul eminescian. Înțelesul față de artă, ca aducătoare de bucurie în viața oamenilor, provine din fondul artei noastre medievale și populare, iar preocuparea față de zbor, față de vietățile naturii, cărora le este dat să viețuie cu stîngăcie în două medii, precum foca și pinguinul, provine tot în spiritul tradiției medievale românești din arzătoarea dorință după cea de-a treia dimensiune a lor spirituală, în care se poate pătrunde prin strîmța poartă a transfigurării asupra căreia s-au plecat cei mai înzestrați lemnari și zugravii anonimi, precursori ai țăranelui de la Gorj — Constantin Brâncuși.

IOAN ALEXANDRU ■

Minunatele creații vocale și scenice ale lui Nicolae Florei ovaționate pe scena operei din Brno

— Nicolae Florei, dați-mi voie să vă citesc un telex al Agerpresului din 19 aprilie 1980: „Nicolae Florei, prim solist al Operei Române din București, în fruntea unei distribuții remarcabile, a obținut un adevărat triumf, pe scena Operei de Stat din Brno, în rolul regelui Filip al II-lea din Don Carlos de Verdi.

Minunatele creații vocale și scenice ale lui Nicolae Florei au fost ovaționate minute întregi de publicul spectator.

Excepționala sa voce, de o uimitoare înțindere, frumusețea și căldura timbrului lui Nicolae Florei au încântat și impresionat profund publicul care, după cum afirmă unii factori de răspundere ai operei din Brno — regizori, dirijori — precum și zeci de spectatori, n-a mai asistat de mulți ani la un asemenea triumf. Cum a fost de fapt acolo?

— Am cîntat într-o companie strălucită. Sala a fost arhiplină — cam 1700—1800 de spectatori. Un public excelent, cald, iubitor de muzică. Condițiile au fost mi-

nunate, o scenă modernă, totul fiind mecanizat, automatizat. Reușita spectacolului nu e deloc o întâmplare. Cînt acest rol din 1965. L-am cîntat în Irlanda, U.R.S.S., Bulgaria, Anglia... Înșă cea mai mare satisfacție am avut-o în R.F. Germania. Acolo, rolul ar fi trebuit să-l facă basul Nicolai Ghiurov, în 1970. Cu două luni înainte „am făcut” eu un Boris Godunov, la München, care s-a transmis la radio și televiziune. Interpretarea mea a avut un asemenea ecou încît pînă la urmă mi s-a incredințat mie și rolul din Don Carlos. Deci e vorba de o muncă de ani de zile, de cizelarea în cele mai mici amănunte a apariției mele pe scenă.

— Ar fi poate momentul să recapitulăm pentru cititorii cîteva secvențe importante din cariera dumneavoastră. Sînteți prim solist al Operei Române din București și v-ați afirmat strălucitele calități vocale și de interpretare în roluri de mare anvergură ale repertoriului mondial, ca Meffisto în Faust de Gounod, Don Basilio în Barbierul din Sevilla de Rossini, Filip în Don Carlos de Verdi, Gremin în Evgheni Oneghin de Cealkovski, Hans Sachs în Maestrul cîntăreți din Nürnberg, regele Heinrich în Lohengrin și Wotan în Aurul Rinului de Wagner. Iată și cîteva citate din presa internațională care vă remarcă marile calități: „Nicolae Florei este posesorul uneia dintre cele mai frumoase voci ale epocii, care strălucește astăzi pe cerul operei” (P. Hutchinson Abendzeitung, München); „Artist dăruit și inteligent, Nicolae Florei a demonstrat o mare putere de interiorizare, combinînd totodată un control vocal superb cu o frazare muzicală perfectă” (The Democrat and People's Journal, Dublin); „Nicolae Florei este un artist de un nivel uimitor, de neerezuit... el este în același timp un bas „serios”, dar și un adevărat bariton, liric dar și dramatic, interpret eminent de

lieduri, dar și cîntăreț de operă ieșit din comun.” (Der Morgen, Berlin); „Voce magnifică, actor magnific” (Sovietskaia Tataria, Kazan). La acestea am putea adăuga numeroase alte confirmări ale valorii basului Nicolae Florei. Ne mulțumim să mai inserăm două aprecieri: una aparținînd lui Ilya Hylos (directorul general al Operei din Brno): „Minunat și strălucit Filip! Ne-a impresionat și pe noi și publicul, prin calitatea interpretării.” și cealaltă lui Václav Nosek (dirijor la aceeași Operă): „Îmi voi aminti cu plăcere de colaborarea cu dumneavoastră. A fost o seară plăcută de muzică pe care am făcut-o împreună. Filip al dumneavoastră este plin de viață și lumină.”

După cum reiese din scurta trecere în revistă a „palmaresului” dumneavoastră, ați cîntat pe multe din scenele lirice ale lumii, ați cunoscut mulți oameni de specialitate, așa că sînteți pe drept cuvînt un om autorizat să ne spuneți dacă la noi opera trece printr-o perioadă de impas.

— Nicidecum. Refuz să concep așa ceva. Înșă cred că operei l se cuvine mai multă atenție. Ori de cite ori va fi o distribuție bună este fără doar și poate că publicul va fi numeros și spectacolul de bună calitate. Și așa vrea să se spulbere odată pentru totdeauna o părere care circulă în legătură cu munca noastră și care susține că la operă nu se muncește. Vreau să declar rîsplat că la Opera Română se muncește mult și cu tragere de inimă. Soliștii Operei, de exemplu, cînd au o premieră, lucrează și cite 16 ore pe zi.

— Este adevărat. Dar mai multe anchete pe care revista noastră le-a întreprins de-a lungul anilor au evidențiat și unele carențe în activitatea instituției unde lucrați.

— Tot ce se poate. Înșă de aici pînă la a spune că opera cunoaște un moment de derută, de criză, e o cale lungă. Nu poate

fi vorba de așa ceva. Mai ales că în ultimul timp ne-am creat un public special, mergînd prin întreprinderi, pe șantiere. S-a format un public extraordinar din rîndul muncitorilor. E o realizare de o asemenea importanță încît ar trebui să veghem cu mai multă luare aminte la învățămîntul nostru muzical. Sîntem un popor cu mari talente. Ocupăm în acest sens locul al treilea, după U.R.S.S. și S.U.A., ca număr de talente și de personalități muzicale. Iar noi, citeodată, în timpul orelor de muzică facem ore de lucru manual... Ce constiință au profesorii care procedează astfel?

— Dumneavoastră ați abordat fără nici un complex numeroase genuri muzicale. De aceea n-am fost surprins ascultîndu-vă cum interpretați o Odă a libertății.

— Această Odă (pe versuri de Adrian Păunescu și muzica de Victor Socaci și Claudiu Negulescu) este extraordinară. Este tot ce se poate spune mai frumos, astăzi, despre țara noastră și situația ei în lume, despre prestigiul ei datorat politicii partidului și statului nostru, președintelui Nicolae Ceaușescu.

— Revista noastră a promovat, în ultimii ani, ceea ce s-a numit, cu o expresie inspirată, muzică tînără. Ce părere aveți despre această muzică?

— Îmi place foarte mult ca idee. Înșă nu pot să fiu de acord cu poluarea artistică, un adevărat pericol public. Mie îmi place muzica bună în genere, indiferent căru gen îi aparține. Dar au apărut de pildă, în muzica ușoară — eu am cîntat și muzică ușoară! — niște inepții care pot pur și simplu deruta masele de tineri. Avem datoria ca artiști, ca oameni să le dăm acestor tineri tot ce e mai bun și să-i ferim de neroziile debitate cu atita nonșalanță de interpreți mai mulți sau mai puțin lipsiți de har. Așa dori, de pildă, să cînt odată cu tinerii la o manifestare a Cenucleului Flacăra, o experiență artistică deosebit de interesantă din cite mi-am putut da seama. Doresc din tot sufletul să se continue frumoasa noastră tradiție muzicală, aceea care a dat atîtea generații de artiști legați de poporul lor.

GEORGE ARION

Spectacol cu intrare prin stradă

Spectacolul Sfîntul Mitică Blajinul de la Teatrul Nottara începe pe bulevard. Actorii intră în roluri amestecîndu-se printre trecători și urcă în scenă printre spectatori. Ca și cum am fi fumat o țigară împreună, pe trotuar sau în hol, cu senzația că am rispiț uniform procentul de nicotină pe cap de locuitor. Vorba unui vecin: discutăm despre dezarmare și nu sîntem în stare să ne lăsăm de fumat!

Regizoarea Anca Ovanetz a luat lucrurile în serios. A pornit de la următoarea declarație a lui Aurel Baranga: „În ceea ce privește natura comică a pieselor mele dacă există o explicație, nu poate fi decît una singură: sînt un om trist. Sînt un om de o tristete nevindecată. Cînd îmi scriu comedii nu zîmbesc niciodată”. Astfel încît spectacolul e comentat cu un hohot de ris enorm și trist. Ti se face chiar teamă și frig în decorul de arhivă sumbră al lui George Dorosenco. Regizoarea n-a plonjat în facil, n-a cedat apetitului pentru poncif și pentru comicul de bulevard, deși intrarea actorilor se face, cum am mai spus, prin bulevardul Magheru, la oră de seară și de cafenea. La urma urmei, Baranga se răfuieste necrutător, incisiv, vitriolant cu escrocii, demagogii, filistinii, ipocritii și parazitii noștri de toate

zilele. Dar această răfuală ne face paradoxal să ridem cu poftă, cu voluptate și molipsitori. De ce? Pentru că Mitică Blajinul provoacă celor care își trăiesc cu spaimă orgoliul și impostura o farsă ne-bună, Mitică, personaj tratat de obicei în literatură cu cruzime, cu dulosie, condescendență și umor, e aici un umil funcționar de arhivă obligat să se pensioneze printr-o decizie administrativă aberantă pentru a face loc unui impostor cu relații subterane. Blajinul Mitică, sufocat de nemulțumire, încearcă marea răzbumare în complicitate cu Adela, femeia căreia n-a îndrăznit să-i mărturisească, pînă astăzi, definitiv, sentimentele. Și astfel se naște farsa prin care arhiva a fost cu premeditate vîndută de Mitică unui stat străin; astfel se naște parodia unui pericolos spion internațional dezghizat într-un arhivar obscur. Și toți impostorii, filistinii și escrocii intră într-o panică absurdă, paroxistică; din care se trezesc, ca de obicei, fulgerați de deciziile reci ale realității, prin restabilirea — tot birocratică — a echilibrului interior al micii comunități debusolate. Mitică triumfă. Finalul e, desigur, confecționat. Învinge binele dar printr-un proces cusut cu ată albă. Textul lui Aurel Baranga rămîne valabil. Cu toate

că spectacolul s-a simțit încorsetat de partitură. Realitatea a evoluat, între timp, într-un sens mai absurd. Exemplele de escrocii, impostori, filistinii etc. au un aer mai tragic și mai grotesc.

Iată acum caracterizările actorilor prin lenila de contact a personajelor. Ștefan Radoff are rolul cel mai greu. Erou pozitiv într-o comedie în care personajele negative devin hiperbolice. Actor cu umor rafinat, cu o ciudată eleganță și ambiguitate, cu o privire iluminată permanent de ironie și farsă, viclean și plin de farmec, creează aici un personaj memorabil chiar prin comparație cu Ștefan Ciubotărasu care a jucat premiera absolută. A fost înșă, uneori, mai puțin concentrat și cu glasul voalat. Viorel Comănici e direct, sincer, nu trisează în relația cu publicul, are haz natural și autenticitate dar n-are probleme deosebite în rol. Constantin Guriță joacă inspirat prostia camuflată la vedere, smecheria cameleonică a slujbasului infricosat, cu unele sechele din roluri mai vechi. Emilia Dobrin Besoiu e exactă, rece, crispată, meschină, sticloasă, lacrimogenă și femeie crampon într-un rol de dactilografă speriată că rămîne fată bătrînă. Ruxandra Sireteanu are umor blind și tangent, de femeie neglijată de împrejurări, ideală țovărășă de viață în vis, în călătorii imaginare în jurul lumii, teribilă în travesti, adică în ipos-

tază de funcționară și vecină de cabaret, Cristina Tăcoi e „trăsnit” (vorba unui spectator) în rolul unei femei de serviciu, element pitoresc, plin de farmec în reprezentare. (Cum se mai răzbumă unii actori cînd ies din rolurile lor obișnuite!) Ion Punea pare rupt dintr-o veche ședință, cu poftă halucinantă pentru zvon și birfă, pentru combinațiile de culise. Mircea Anghelescu e sec, uscat, insinuant; fosnește prin scenă ca o frunză presată într-un dosar elegant. Victor Ștengaru e urias și grotesc într-un personaj trecut prin bolgile infernului, personaj de tristă memorie din viața imediată: imbecilul aflat întotdeauna la locul potrivit pentru altul. Ioana Manolescu pune delicatețe, fragilitate, inconștientă și cretinism bine dozate, ca la farmacie, într-un rol frivol de amant pasager. Dorin Varga are firesc, vervă și candoare în rolul unui director depășit de situație; e unecori stereotip în reacții și pîndit de manierism. Altfel, actor cu mare priză la public, Petrică Popa joacă malefic, cu prestanță și inteligență, lichelismul, ticăloșia și incompetența.

Și astfel, Sfîntul Mitică Blajinul revine pe scena Teatrului Nottara, după premiera absolută (de acum mulți ani) de la Teatrul Bulandra, într-un spectacol bine gîndit, bine ritmat, jucat cu aplomb și profesionalism tonic.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

DISC

„...Bogății inestimabile ale creației noastre folclorice poetico-muzicale, sortite pieirii, readuse la viață de interpret, vor avea darul, sînt convins, să primenească viața actuală a cîntecului nostru popular”.

Astfel scrie etnomuzicologul Harry Brauner despre Alexandru Mica și aprecierea capătă, cu fie-

care disc al finărului interpret, un nou temei. Cel mai recent — Rămii mîndro sănătoasă — e o culegere din perioada primului război mondial, culegere de un flor excepțional, cîntecele de jale și

de eroism ale oșteanului luptînd pentru făurirea statului unitar român. Culese de folcloriști și etnomuzicologi de mare prestigiu, piesele acestui disc readuc în memoria noastră afectivă sunetul pur și înalt al dragostei de țară, așa cum l-a simțit cel ce și-a dat viața pentru neafirmarea ei. Acompaniat de orchestra Florian Economu, Alexandru Mica face prin ultimul său disc (ce urmează unei alte antologii de excepție dedicate cîntecelor de la 1877 și 1907) dovada unui talent nu numai viguros, dar și pasionat de adevăr.

★ Iată cum luna mai nu rămîne numai luna florilor ci și una a discurilor. Casa de discuri „Electre-cord” ne oferă noi apariții menite a satisface pe toată lumea. Iubitorii de muzică simfonică vor găsi curînd în magazine, în interpretarea Cvartetului de coarde Voces din Iași, trei cvartete de coarde aparținînd compozitorilor Dumitru Bughici, Sabin Pautza și Vasile Spătaru. Să nu uităm — Cvartetul Voces este o garanție prin virtuțile interpretării lucrărilor ru-

mănești ● Muzicii preciasice — un gen foarte gustat de public — li sînt consacrate două discuri în interpretarea orchestrei Preclasica: Johann Christoph, Friedrich Bach — Concert pentru clavicin și orchestra de coarde în mi major și Jean Baptiste Lully — Le Carnaval, Mascarade. La clavicin: Delia Stegărescu ● Bucuria reînținerii cu un mare compozitor — Johannes Brahms — ne-o prilejuiesc Sonata Nr. 1 pentru clarinet și pian în fa minor, op. 120, și Sonata Nr. 2 pentru clarinet și pian în mi bemol major, op. 120. ● Soprana Lia Hubic va oferi iubitorilor muzicii de operă un disc cu arii din operele unor corifei ai genului: Rossini, Mozart, Donizetti, Puccini, Weber, Smetana ● Dintre discurile care se vor adresa în special tinerilor se numără cel al grupului F.F.N. ● Melomanilor li se vor mai pune la dispoziție în această lună și trei casete ale unor cunoscuți interpreți români: Gică Petrescu, Ion Dolănescu, Gheorghe Zamfir. ● Să nu uităm una dintre bunele inițiative ale „Electre-cordului”: aceea de a im-

prima pagini importante ale literaturii românești. Tot în luna mai, ca un omagiu adus marelui poet Tudor Arghezi, Casa de discuri va prezenta o selecție din versurile autorului Cuvintelor potrivite. Interpretarea aparține unora dintre cei mai inspirați slujitori ai cuvintului declamat: Aura Buzescu, Irina Răchiteanu, Silvia Chicoș, Radu Beligan, Ludovic Antal, Ion Caramitru și alții.

CARTE

Bibliografia lucrărilor privind istoria celui de-al doilea război mondial, traduse în limba română, s-a îmbogățit recent prin volumul care readună între două coperte Debararea și Agonia Reichului, sub semnătura lui Georges Blond (Editura Militară, 1980). Alături de reconstituiri deja cunoscute nouă — Ziua cea mai lungă de Cornelius Ryan sau Ziua cea mare de interpretarea lui Gilles Perrault — întreprinderea la care ne referim adecvat tradus de Elsa Grozea și competent comentată de Matei I. Oroveanu, introduce în nara-

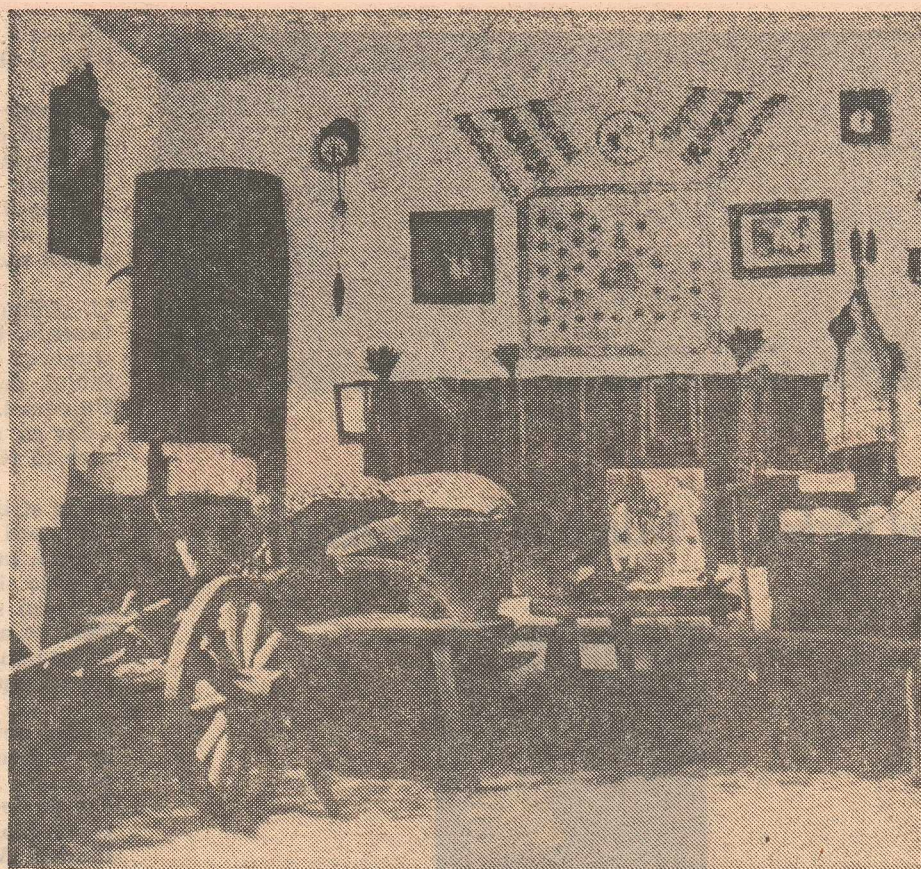
țiunea evenimentelor faptele noi, martorii noi, unghiuri de vedere noi. Multe tîn de domeniul amănuntului, este drept, dar nu e mai puțin adevărat că, în contextul tehnicilor literare prin care istoricii vremurilor mai noi înțeleg să pună istoria la dispoziția publicului larg, amănuntul joacă un rol decisiv. Desigur, cînd este semnificativ, cînd este revelator, cînd este creator de optică inedită. Încît, în galeria comentatorilor și interpretelor acelor evenimente ce au condus imediat la lichidarea fascismului în Europa, Georges Blond nu se înscrie neapărat ca o excepție. Dar eludarea lui din vasta bibliografie la care ne-am referit ar sărăci-o incontestabil.

Ca cititorii, sîntem acum în posesia a suficiente depoziții ca să putem conchide asupra unui adevăr pînă nu demult mai degrabă afirmat principal decît dovedit cu mijloacele aflate la îndemîna istoricului de profesie: războiul antifascist a fost un război popular, adică un război purtat de popoare. Nu întîmplător, figura combatantului de

rînd, a ostașului simplu, revendică locul ce i se cuvine în istoria lui scrisă. Nu întâmplător, pînă și ponderea factorilor de decizie, în triteul evenimentelor narate, se definește mai mult prin dimensiunea gestului umanizat și mai puțin printr-o discreție generatoare de mituri false. Și într-un sens, și în cîntălit, putem alege din narațiunile bine conduse ale lui Georges Blond suficiente exemple. Dar credem că este mai corect să lăsăm în seama cititorilor competența discernerii lor.

★ O nouă ediție de Scrieri ale lui Emil Botta se află în librării. Cele două volume care o alcătuiesc au fost îngrijite de poeta Ioana Diaconescu și au o prefață semnată de profesorul Alexandru Piru. Aceasta începe cu o afirmație pe care tot mai mulți iubitori ai poeziei și-o însușesc: „În rîndul marilor poeți dintre cele două războaie trebuie să așezăm și pe Emil Botta...” Un al treilea volum se află în pregătire și va cuprinde proza scriitorului ● La aceeași

Acum
nu mă mai
socotesc nebun,
ci artist naiv
sau
TEATRUL
ȚĂRĂNESC
„NECULAI POPA”

Eu încerc să vi-l descriu, dumneavoastră încercați să vi-l închipuiți! Merită efortul, credeți-mă! O susțin, cu toate că și eu credeam că Naționalul din Iași, urmat de Naționalele moderne din București și Tîrgu Mureș sînt cele mai frumoase, cele mai tulburătoare case pentru teatru ale țării.

Un cuprins hotărnicit de un gard împletit din nulele groase, împletite în opturi care dau dintr-unul în altul și asta fără sfîrșit, ca-n coloana lui Brăncuși; un gard aidoma celui care împrejmuieste gospodăria părintească a lui Nică a lui Ștefan a Petrei.

O intrare străjuită de coloane din lemn sculptat, de fapt o poartă firească pentru o așezare de sub Carpați. Apoi, dincolo, înăuntru, în cuprins, de-a lungul unui culoar-cărăre ce urecă un povîrnis, alte coloane din brazi care s-au sacrificat ca să dobîndească chipuri de om. Chipuri din spita neamului satului: fie a unui dac nesupus, fie a unui iobag răzvrătit, fie a lui Penes Curcanul, fie a unui fiu-intelectual îngrijorat de soarta poporului de părinți-tărani, fie a unui boier, fie a unui călugăr, fie a unui zgîrcit cu două pungi, fie a lui Dănilă Prepeleac. Chipuri-personaje, chipuri-caractere.

Apoi scara, treptele spre foaier. Trepte tot din brad, din blăni de lemn. Iar foaierele nu-i altceva decît o bătrînă casă de țară. Ca orice foaier și acesta are, bineînțeles, pereții împodobiti. Nu cu statui, nu cu stucaturi. Cu măști! O avalanșă de măști! Cu înfățișări omenești, dar și de animale. Lucrate din scoarță de tei, ori din paie, ori din blană, ori din cirpe. Împodobite cu coarne, ori cu bucăți de metal, ori cu luciuri de oglindă. Măști comice ori hidoase, care rîd ori rinjesc cu dinți din fasole.

Ieșind pe ușa din spate a casei bătrînești-foaier, ajungi la cabina actorilor, unde, pe două rînduri, de-a lungul pereților laterali, sînt un fel de polite late, cu despărțituri, un fel de cutii fără capac în care se află, în fiecare cite unul, costumele personajelor și actorilor, ale interpretelor. Firește, costumele sînt legate de semnificația măștilor, cu care se întregesc.

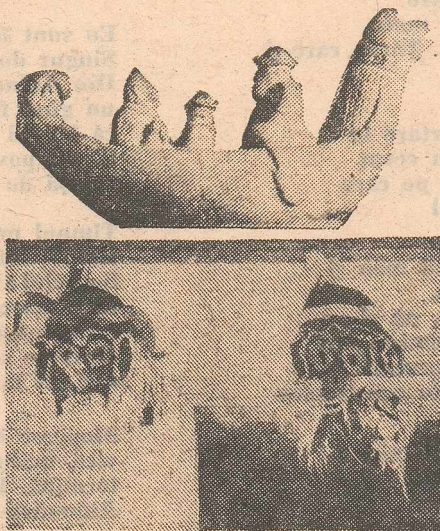
Perete în perete cu această cabină a actorilor se află atelierul meșterului și al teatrului său. Acolo se nasc și măștile, și costumele, și sculpturile (scenografice dar și grăitoare independent, prin ele însele).

Apoi iar se iese afară și se ajunge la bufetul teatrului, care arată ca o bucătărie de vară dintr-o gospodărie țărănească. Bufetul e altminteri și pe dinăuntru, pentru că în loc de „răcoritoare” găsești apă de fîntină.

În sfîrșit, închizînd un careu de construcții, este casa mare sau muzeul teatrului. Aici trebuie să mă despart de toți și chiar de Neculai Popa, și să-mi susțin părerea că el n-a durat în gospodăria lui un muzeu arheologic, etnografic și de artă populară, ci un teatru țărănesc stabil, teatru dotat și cu un mare muzeu: vreo opt camere burduse cu recuzita vieții localnicilor de-a lungul veacurilor, printre care: o fereastră cu geam de burduf, o tunică de ostaș din garda lui Cuza, bancnote, decorații, paftale, lămpi, opaite, fotografii ale țărănilor de prin sat, un costum de cioban din veacul trecut, haine țărănești de sărbătoare, unelte meșteru-gărești din lemn și altele, și altele. Un muzeu ale cărui mii de exponate dovedesc cit de adînci sînt rădăcinile teatrului țărănesc în realitate; în ce gravă măsură teatrul e o prelungire și-un comentariu al realității; și, invers, în ce ironică măsură viața oamenilor e un spectacol de teatru.

Am vorbit despre toate, numai despre ce-i mai important într-un teatru, nu: scena! O să mă întrebați unde-i scena. Ei bine, teatrul țărănelui-artist Neculai

Popa are cea mai minunată scenă din lume: bătătura gospodăriei sale, palma de pămînt-pămînt înconjurată de casa mică bătrînească-foaier, de magazia-cabină a actorilor și depozit de costume, de atelierul timpărie-croitorie-productie artistică, de bucătăria-bufet, de marea casă-muzeu. Pe marginile ei nu sînt fotolii, nici scaune de stal I, moi și catifelate; dar se pun bănci lungi, tot din scîndură de brad. Iar cerdacul casei mari e-o lojă de înalt protocol. Cupola teatrului e cerul vopsit, proaspăt în fiecare dimineață, cu albastrul de Voroneț al Moldovei. Orga de lumini o asigură fie soarele, fie stelele și luna. Cortinele fundalului sînt din cetină verde vara, înzăpezită iarna. Ori din valuri de iarbă grasă.

Personalul teatrului — oameni care, toți, fac de toate, artă sau gospodărie — e alcătuit din Popa Neculai și Elena, cîntori și părinți, precum și din doi băieți, o fată și-un ginere: Ion Damian, cel mic, care-i elev la arte frumoase; Neculai, care-i profesor; Elena Rotaru Popa, care-i profesoară, și soțul său, care-i tot profesor.

Trupa teatrului — 30 de oameni — e alcătuită din veterani care bat spre 70—80 de ani și din cițiva tineri. Este recunoscută și respectată în toată zona Tîrgului Neamț.

Repertoriul constant e alcătuit din Jie-nii, Capra, Urșii, la care se adaugă numeroase „texturi” scrise chiar de Neculai Popa, texturi care — asta le e drumul! — sînt rupte de stră-strămoșestile rituri, se rup, de asemenea, de jocurile și dansurile cultice, devin, dacă n-au chiar devenit pe de-a-ntregul, teatru profan, în care dominantă ajunge pofta de a rîde de tot și de toți ce și care calcă alături de bunul simț al poporului. Un teatru la zi contemporan și satiric. Teatrul țărănesc are ceea ce teatrul cult, intelectual, rafinat, scolar, reciclat își tot planifică să dobîndească. Iată două exemple de umor: cînd vin turiști-spectatori, chit că-i vară, trupa lui Neculai Popa joacă „Urșii” sau „Capra”, de parcă ar fi ieșit din noaptea Anului nou și-ar fi intrat în ziua Sfințului Vasile; cînd l-am întrebat ce face cu niste colaci mari și foarte frumoși dar uscați toacă, de ce-i mai ține, gazda mi-a răspuns: „Lasă-i acolo, prind bine cînd mai vin pentru filmare sau pentru ilustrații colorate pentru felicitări!”

Ca orice teatru adevărat și acesta are o istorie a sa, alcătuită, firește, conflictual, din cîrteli și contestări și din laude și aplauze. Dar despre ce-a fost și ce

este, mai bine să citiți chiar consemnarea vorbelor lui Neculai Popa:

„Am avut un mos, Stamate, care-o fost diriginte de poștă la Fălticeni. Mare lucru pe vremea aceea! Cu toate astea, cu toată funcția, lui îi plăceau obiceiurile. Avea o formație care o trăit și-o jucat cit o trăit și-o jucat și el, împreună cu nevasta. Era celebru pe-aici. Eu eram copil și m-am molipsit. Am început să joc și să fac măști. Pe la 9 spre 15 ani le făceam bine. Au început să vină flăcăi de prin alte sate să-mi ceară să le fac măști. Teatru aș fi jucat toată ziua. Și chiar jucam! La 16—17 ani rolurile cele mai grele erau ale mele. Și soția mea juca teatru, de-a-colo am recrutat-o eu. Și gravidă a jucat „Jianu”! Făceam dialoge, piese, mă legam de un leșez ori de căldărari. Texturile erau adaptate mediului de la țară. Și la toate puneam, din cînd în cînd, cite-o poantă. O trimiteam ca să ridă lumea. Și rîdea! Am fost cam nebun. Așa mi se și spunea: Neculai Dascălu'-nebunu! Nu Popa, ci Dascălu, ca să-mi mai ia din grade.

Pe de altă parte, după ce lucrasem cu profesorul Radu Vulpe la șantierul arheologic de lângă satul nostru și rămăsesem cu obiceiul să șap, să caut și să adun — în casa pe care mi-am transformat-o în depozit, apoi în muzeu — topoare și po-doabe din neolitic, culite de fier dacice și zei sfărîmați, oamenii și-au întărit părerea că-s nebun care dezgroapă morții.

Apoi, după ce-am fost la Iași cu nevasta și-am văzut muzeul etnografic de-a-colo, am înțeles că în satul nostru de la poale de munte avem adevărate comori. Și-am început să le adun: sumane, brîie, bundițe, iocane, afișe înrămate respectuos cu numele vitejilor din satul nostru căzuți în războiul de neatinare din 1877—1878, sau morți pe cîmpul de onoare în

războiul din 1916—1918. Mi-am făcut din casă un muzeu. Obiectele nu mai încăpeau. Am mărit o magazie. Tot nu mai încăpeau. Și-am făcut casa asta mare, care, uite că și ea îi plină! Și doar am donat 1800 de piese, o căruță de piese, la Muzeul din Piatra Neamț.

Acum nu mai sînt nebun, ci artist naiv! Sculptor popular! Creator de muzeu țărănesc! Din '67 am început să primesc distincții. Sînt laureat al Festivalului național „Cîntarea României”, am luat premiul întii pe tară la concursul de artă plastică. În '69 la Bratislava, la a doua ediție a Triennalei artei naive, juriul internațional m-a ales premiant. De-atunci diplomele, distincțiile se tot adună. La fel și spectatori.

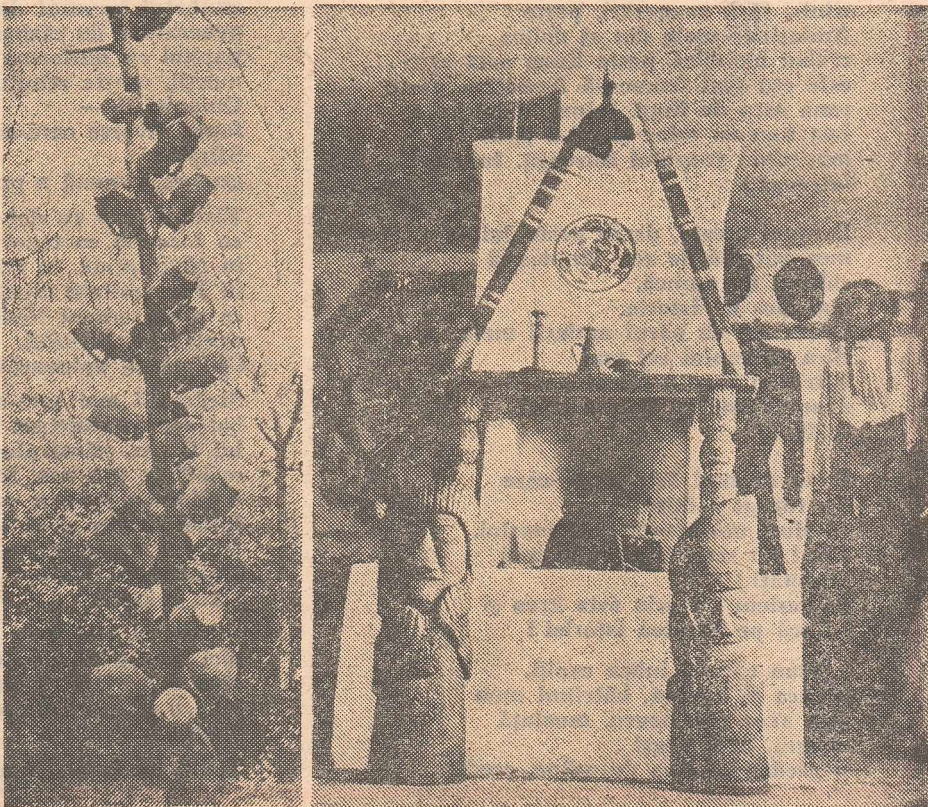
Vin din țară și vin din străinătate. Au fost aici și-au filmat televiziunile din Franța, Japonia, Belgia, Olanda, Uniunea Sovietică, Italia. De revelion, vin cite patru-cinci amosade: unele oficial, cu miliție, altele particular, fără. În vara trecută, în afara mașinilor particulare au fost 270 de autocare cu turiști. Anul ăsta, în zilele libere de 1—4 mai au venit vreo 50 de mașini particulare. Străinii se îmbracă românește țărănește. Eu cu nevasta cîntăm. Ne distrăm și noi, ne luăm cu vizitatorii. A fost și Radu Beligan. Iar Adrian Păunescu mi-a scris o poezie în cartea muzeului despre „intelepțiunea nebunului”, adică a mea, pe-o pagină întregă; vreau s-o fotografiez și s-o pun în ramă. Spune acolo, adevărat! Le-o spune și ălora care nu erau artiști ci numai naivi și susțineau — cînd au venit primii vizitatori străini — nici mai mult, nici mai puțin decît că eu m-as ține de spionaj. Pe-aici mă urmăreau invidioșii, iar la București mi se dăceau diplome și premii. Au trecut și astea! Acum — cînd casa mea figurează ca punct turistic pe hărți editate în alte țări, dar nu și pe cele editate de O.N.T. Carpați — se laudă cu munca noastră cînd vin televiziunea, cinemaul și ziaristii. Vedeti, de-asta eu pentru sculptură mi-am ales chipul omului. Pentru că el nu poate fi ștanțat! Fiecare chip ne dă o idee, ne-aminteste de mediul înconjurător, de oamenii între care — și noi oameni! — trăim”.

★

Neculai Popa: arheolog, muzeograf, sculptor, dar mai ales — imi îngădui să cred și să vă propun — om de teatru, om al spectacolului total și creator total de spectacol. Adică: dramaturg, scenograf, regizor, actor, mașinist, recuziter, sonorizator, organizator de spectacole și, mai ales, animator. Are 60 de ani și-a început să simtă nevoia suflorului. Dar pe scena aceea a curții lui țărănești, unde să mai încapă și-o cușcă a suflorului? Și-atunci a imaginat altceva: și-a transformat o tobă lunguiată în suflor; și-o petrece cu o legătură pe după gît, o ține în palme, o bate și-o învîrteste cu ritm, iar pe ea sînt scrise, rotocol, începutul a 58 de replici.

Izbucnește vara și vremea concediilor. Dacă ajungeți la Tîrgu Neamț, înainte de a porni pe drumul — evident promițător de bucurii — spre Agapia, Vărațic, Piatra, Ceahlău și Cheile Bicazului, propuneți-vă o buclă! Adică faceți la stînga, pe lângă și de-a lungul gardului gospodăriei lui Ion Creangă și nu vă mai uitați în urmă, sora spectacolului Cetății Neamțului. Ci doar spre dreapta, spre povește! Și — firește, ca-n orice poveste — abia după ce veți fi trecut un pod, o să intrați în Tirpești și o să ajungeți la poarta lumii lui Neculai Popa. O lume de feerie. Nici nu s-ar fi putut altfel, doar e vorba de lumea unui teatru. Un teatru pe care mi-am îngăduit să-l botez, așa cum se cade, cu numele ctitorului său.

NELU IONESCU

STIMAȚI CITITORI, BUCURAȚI-VĂ !

Un poet tânăr a intrat în casa revistei noastre și ne-a adus un minunat poem. Poate că este unul din marii poeți ai literaturii noastre de miine. Deocamdată, publicăm un mare poem scris de acest tânăr. Numele lui este Dan David ! Simt în el un nou mod de a trăi al poeziei române, al poeziei de dragoste față de patrie și față de ideal.

Bun venit, Dan David !

Adrian Păunescu

2050 de ani de optimism

Jurnalul țăranului părăsit de feciorii lui (fragmente)

Da, astăzi nevoință mare am ca să văd în casă feciorii mei !
Mi-e dor de Ionică, de Gheorghe, de Ștefan, de Vasile, de Florică.
(Băieți crescuți de mine și de mama lor, Maria.)

Amindoi, eu și mama copiilor mei, amindoi. Noi, Ion și Maria țărani cu vechime-n sat, țărani cu rugină-n sat. Țărani care-am sărutat pământul, care-am mincat pământ, țărani care-am văzut cum se pune asfalt peste pământ ca o amenințare, ca o tendință, ca o descindere cosmică. Și ca o planificare a drumului și a Sufletului.
Ca un rezultat al gândirii feciorilor mei și al altor feciori de țărani. Semnele civilizației încep de la băieții noștri. Și e bine să datez asta în jurnalul meu. În Istoria mea.
E ca un test pentru lecția Umanității.

Noi, Ion și Maria am văzut cum se pune asfalt peste pământ la fel cum se pune un text într-o Carte și e bine să creștez fenomenul ăsta social în Jurnalul meu.

Am văzut cum se pune asfalt peste drumul nostru alb și gloduros ca mîinile noastre, ca mîinile Dacilor.
Pentru că Noi Daci am fost, Daci suntem și Daci vom fi !

Am văzut cum a turnat asfalt peste drumul care-a plecat din sufletul lui Burebista și nu s-a mai terminat pină-n Cosmos.

Drum care fuge pe respirația mea ca o Sentință strămoșească. Drum care fuge peste privirea mea, peste Amintirile mele spălate cu lacrimi zilnic, fără exagerări, peste Amintirile mele din al doilea război mondial, peste Rana asta care este cea mai frumoasă Amintire, peste rana asta de lingă Inimă. (Glonțul a fost bun cu mine și mi-a lăsat mașinăria trupului întreagă. Inima întreagă.)

Drumul acesta, drum peste Inima mea bătrînă de zeu țăranos și chinuit de muncă, mai ales de Istorie.
Drum alb ca părul mamei mele, fiica țăranului cel mai bătrîn și care a călcat pe drumul ăsta cu bocancii lui scofilciți.

Peste drumul ăsta peste care s-a turnat asfalt și Ginduri noi alergate de mașini. Ura ! Să scriem jurnalul noii Societăți !
Să scriem bucuria asta grea și adîncă pe fruntea Istoriei !

...țăran care-și iubea copiii, munca și lumina, bătrînul meu tată avea păr negru, mustață neagră, ochi negri și credea în ziua de miine, credea

în viitor. Țăran prin care trece Osia lumii lungă de 2050 de ani, țăran sau Monument al Demnității !!!

Țăran bătrîn și înțelept, mai tare la ironii ca Moromete, tatăl meu era fiul celui mai frumos țăran din sat, celui mai frumos și iubit Bărbat ! (țăran care dansa la horă, se logodea mereu și lăsa copii adică urmași, adică flori de stirpe, de obîrșii, de seminții) prin toate satele prin care trecea cînd se ducea cu mere după porumb lăsa copii. Țăran care-și iubea drumul, copiii și Soarele.

Țăran care n-a cerut iertare în dreapta și-n stînga. (N-a cerut iertare decît pămîntului pe care s-a născut ca un stîlp al Zilei de Miine.)
Tatăl meu și tatăl tatălui meu și tatăl tatălui tatălui meu, războinici de viță veche, nu și-au dat sub nici o formă Demisia din meseria de țăran. Din meseria de Statornic. Din meseria de constructor de Istorie Românească.

Nu și-au dat Demisia sub nici o formă strămoșii mei, ediții speciale ale Istoriei, țărani care-și iubeau copiii, soarele și Munca.

Războinici care-au sters zimbetul increzut de pe moaca generalilor de războaie, acești papiți cu uniforme de culoarea morții, aceste rebuturi ale Umanității — fapte diverse care-au un singur Sfirșit : groapa comună a prostomaniei !

Țăranii care au dat cu pumnul, cu furca și cu toporul în Nedreptate, în Minciună, în Perversitate (Strămoși ce n-au semnat Niciodată contractul Bicifului, Ghilotinei, Spinzurătorii...)

Strămoșii mei care-au luat în batjocură (anticipat !) mustața lui Hitler, pămătufu ăla oribil de sub nas. Mustața ca o Bidinea pe care puteai s-o înmoi în var și să scrii pe fruntea mușcăgăii a Guvernului nazist : „Nu fumați !“

Strămoșii mei n-au declanșat nici o răscoală pe nedrept. Nici o lacrimă pe nedrept. Nici o picătură de sînge pe Nedrept.

Toată lacrima și toată

Nădușala, pentru Libertate, Pace și Omenie !!!

Strămoșii n-au declanșat războiul de la 1877. Ei n-au Declanșat primul război Mondial.
Strămoșii mei, ai noștri, ai voștri n-au declanșat al doilea război mondial.

Ei, strămoșii, au declanșat doar Omenia, Creșterea firului de iarbă, curgerea simplă și românească a Rîului, doar bunul-simț Universal.

...dar au apărat cu Străjnicie această Nație, această genială

Poezie

ce se strigă simplu : Românie !
Strămoșii mei și-au iubit munca, lacrima, Drumul, Soarele și copiii.
(...țărani simpli, țărani de 2050 de ani, țărani, după chipul și-asemănarea Dacilor, țărani, copaci, ape, munți, Demnități)

Astăzi nevoință mare am să văd în casă feciorii mei pe care-i iubesc. Astăzi mi-e dor de feciorii mei Ionică, Gheorghe, Ștefan, Vasile și Florică. Astăzi și-ntotdeauna !

Flăcăii mei, băieți plecați la Oraș să construiască blocuri, instalații, șosele asfaltate...
Băieți plecați să minuiască buldozerul, camionul, cartea, viața, computerul și Dragoste. Băieți plecați să construiască civilizația și Comunismul, Idealul și Optimismul !

Astăzi creștez pe răboj zilele mele de aici încolo. Zilele mele de muncă. De cetit ziarul. Zilele mele în care cred la fel cum cred în Ziua de Miine, la fel cum cred în viitorul acestei Națiuni !

Eu sunt Ion și am rămas acasă Singur doar cu femeia mea. Din Adîncimea bătrîneții mele vine un gînd frumos, o presimțire cum că băieții mei vin să mă vadă ! Să-mi povestească despre fapta uriașă de a fi Tânăr și Liber ! Da !

Timpul meu e timpul muncii, e timpul întinericului și-al Soarelui ! Timpul meu e durerea mea mare cît un Oraș pe care nu l-am construit
Oraș pe care-l vor construi băieții mei, ai tăi, ai noștri...

Muncesc în grajdul vechi, rînesc la vite, mătur caldarîmul. Lemnele se termină. Finul se termină. Animalele ies la Soare. Cocoșul carele ceasul meu de serviciu este cîntă tot la 3 dimineața !

Iarba crește ! Nu se aude de la Oraș ? Spoiese copacii și sunt frumoși copacii spoii de mine.
Gardurile putrezesc. Blocurile voastre înfloresc, rid în Lumină. Pomii inmuguresc, cresc, luptă pentru fruct, pentru roade la fel ca Voi, băieții mei !

Cîteodată stau la o vorbă-n dungă cu vecinul Petre
Apoi iar aștept ca unul din copiii mei să vină acasă. De-ar veni toți !

Astăzi mi-amintesc de strămoșul meu BUREBISTA, de bătrînețea mea, de voi, băieții mei. Anul acesta am 2050 de ani !

Dar iată băieții mei au venit azi ! Au venit acasă ! „Dragii mei, astăzi aniversăm, sărbătorim, bem vin roșu ca sîngele dacilor ! Sărbătorim 2050 de ani de Optimism !“
Și băieții au sărutat bătrînul lor Tată ca pe un Stejar bătut de asprile vieții, naturii, privirilor seculare. Și-n ochii lui înflorea surisul onest moștenit de la Decebal. Și lacrimi picurau în tăcere.
„La mulți ani LIBERTATE !“

Ministerul Comerțului Interior, Direcția de organizare, control, personal și învățământ: „La scrisoarea tov. Radovici Stela, care sesiza că desi a absolvit Liceul economic și de drept administrativ nr. 4, promoția 1980, cu cea mai mare medie din clasă, a întîmpinat nenumărate greutăți la repartiție (în timpul acesteia a fost bolnavă), vă comunicăm: S-au luat măsuri de încadrare a tov. Radovici Stela la Întreprinderea de cofetării și răcoritoare nr. 2.”

Consiliul popular al municipiului București: „În legătură cu memoriul adresat de cetățenii din zona bd. Alexandru Ioan Cuza, șoseaua Titulescu, vă comunicăm: Comitetul executiv al C.P.M.B. a dat dispoziție Centralii de construcții-montaj București să analizeze și să ia măsurile necesare de îndreptare a modului necorespunzător de gospodărire a materialelor de pe șantierul respectiv. S-a stabilit, totodată, să se verifice săptămînal de către conducerea grupului de șantier nr. 1 care lucrează în această zonă modul de gospodărire a materialelor la punctele de lucru.”

Vă scriem cu rugămîntea de a transmite solicitarea noastră celor în drept. E vorba de lipsa din magazine a sandalelor și pantofilor de damă cu toc jos. Să fi uitat fabricile de încălțăminte că asemenea produse au fost întotdeauna solicitate, chiar dîncolo de moda feminină? (Grup de femei din sectorul 2 București)

Ministerul Educației și Învățămîntului: „Vă informăm că s-a dat curs sesizării studenților din anul III inginerie geologică și geografică de la Universitatea din Iași și s-a dispus cercetarea situației semnalate, în conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic”. (n.r.: Așteptăm, pentru a-1 face cunoscut cititorilor noștri, rezultatul cercetării)

Sînt proprietarul unui apartament cu 3 camere, a cărui recepție s-a efectuat pe 30.07.1979. De la bun început am constatat mai multe defecțiuni de construcție și, cu toate că am fost asigurat că vor fi remediate, nimeni nu a făcut acest lucru pînă acum. Răspunsul de la O.J.C.V.L. Brașov (nr. 6497/22, XI '79) mă asigură că se vor remedia în perioada de garanție, numai că termenul de garanție se cam apropie de finis, iar remediile n-au început încă. (Oblî Nicolae, Brașov, str. Privighetorii nr. 4, bl. D 11, ap. 20)

Inspectoratul Județean pentru controlul calității produselor Bacău: „Sesizarea tov. Brutaru Constantin, în legătură cu calitatea necorespunzătoare a unei perechi de pantofi livrați de Întreprinderea „Partizanul” Bacău, este întemeiată. Pentru eliminarea nemulțumirilor provocate cumpărătorului, întreprinderea a expediat cu mandatul postal nr. 1139 contravaloarea încălțămîntului.”

Din partea Ministerului Muncii: „În legătură cu scrisoarea numitului Nicolae Jivan din comuna Belint, satul Bașba, județul Timiș: dosarul medical al sus-numitului a fost analizat la Ministerul Muncii, iar cu adresa nr. 84 609/6.X.1979 a fost restituit D.P.M.O.S. cu indicații de rezolvare. Unitatea a întocmit și a depus dosarul administrativ abia la data de 20.II.1980, la Oficiul teritorial din Lugoj, iar la 7.III.1980 Comisia județeană de pensii a aprobat pensionarea stabilind o pensie de invaliditate gradul II”.

Mă numesc Costică Reconițeanu și locuiesc în Buzău, în cartierul Episcopiei, bloc B 6, scara A, ap. 15. Locuim într-un cartier frumos, primele blocuri fiind date în folosință acum patru ani iar ultimul urmind a fi dat foarte curînd. Înainte de începerea șantierului s-a construit o autostradă cu patru benzi de circulație, sensurile de circulație fiind separate între ele cu spațiu verde. Din cauza șantierului un sens de circulație, cel dintre blocuri, s-a degradat atât de mult încît a devenit inutilizabil, în fața blocului în care locuim de pildă formindu-se gropi adînci pline cu apă care nu seacă niciodată, neavînd unde se scurge.

D.P.M.O.S. Neamț. Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției dv. de către Podaru Viorica din Piatra Neamț, str. Progresului, bl. D 27, ap. 37, vă comunicăm că petenta a fost repartizată ca muncitoare la I.P.P.S.C. cu dispoziția de repartizare nr. 12 404 din 25 aprilie 1980.

Consiliul popular al județului Suceava, urmare scrisorii tovarășei Coteț Viorica din Fărăști. Pe data de 6 mai a.c., Coteț Gh. Viorica (21 ani, 10 clase, necalificată, necăsătorită) a fost repartizată la Cooperativa meșteșugărească „Zorile” din Fălticeni, ca muncitoare pentru calificare în meseria de țesătoare covoare, loc de muncă pe care l-a acceptat.

Mă numesc Maria Pavel și vă scriu în numele tinerilor din Chechiș, comuna Dumbrăvița (Maramureș), cu rugămîntea de a ne ajuta sau a ne lămuri cum ar trebui să procedăm ca să avem și noi un cămin cultural în sat. De vreo cîțiva ani buni s-a turnat fundația, dar de atunci construcția a rămas așa, părăsită de edilii comunei. Așa se face că duminica tinerii din satul Chechiș se plimbă în sus și în jos, în grupuri mai mari sau mai mici, vorbind de una și de alta. Dar toate conversațiile ce se poartă în aceste grupuri au un punct comun: „Ce bun ar fi un cămin cultural!”

Consiliul popular al județului Vaslui. Cele sesizate în scrisoarea tovarășului Ungur Petru sînt reale. Într-adevăr, el a fost evacuat din locuința repartizată de I.V.I.V.V., deoarece aceasta fusese atribuită prin hotărîre judecătorească definitivă tovarășei Harabagiu Puica, în urma divorțului. În prezent, petentului i s-a închiriat un apartament cu 3 camere în blocul A 3-4 din zona Ana Ipătescu, pentru a avea unde locui împreună cu cei 2 copii ai săi.

La Iași, cînd te urci într-un autobuz, dacă vrei să nu riști să fii tratat ca un contravenient, trebuie să încerci repede toate compoastorele și dacă nici unul nu funcționează să cobori degrabă, ne scrie Eugen Miller (Bd. Alexandru cel Bun 51, bl. Y 2, ap. 25), proaspăt contravenient pe baza procesului verbal nr. 6401 din 15 aprilie 1980. Unul dintre numeroasele exemple ce pot fi date e autobuzul cu număr de inventar 329, linia 35, care în seara zilei de 7 mai circula cu toate compoastorele defecte. Mai adaug că la sesizarea mea către conducerea I.T.L. am primit niște explicații în vădită contradicție cu realitatea.

Consiliul popular al județului Iași. Sesizarea tovarășului Rimbu Ilie s-a rezolvat favorabil, eliberîndu-i-se un nou televizor Diamant în schimbul celui defect. (N.R. Ciudat, înainte ca R.I. să se adreseze redacției el a fost refuzat de I.C.S.M. Iași Care I.C.S.M. acuză cooperativa că a eliberat cu surîntă procesul-verbal de negație; tot I.C.S.M. afirmă că nu mai poate face nimic, televizorul fiind ieșit din garanție, și că — atenție! — va cere sancționarea celor vinovați. Așa să fie!)

Pe Bd. Constantin Brîncoveanu, la parterul blocului M 2, III, se află un grupaj de complexe alimentare. Pînă aici totul bine și frumos. În spatele acestui complex însă sînt depozitate (a se citi, în repetate rînduri, aruncate) tot felul de lăzi în dezordine de neșcris. Harababura se află în imediată vecinătate cu scările de intrare în bloc (aleea Tebea).

„Păstrate” așa cum le și puteți vedea în fotografia pe care v-am trimis-o, poluează aspectul frumoaselor blocuri și totodată, deteriorîndu-se, nu mai pot fi folosite. Poate doar ca un gen insolit de sculptură pe care aș intitula-o „AȘA NU!” (T. Nicolae, București)

De la Consiliul popular al sectorului 3, Comitetul executiv: Ca urmare a scrisorii asociației de locatari din blocul V-9 din Intrarea Odobești nr. 6, sector 3, referitor la unele defecțiuni la instalațiile blocului vă comunicăm: organele noastre tehnice și de control au verificat cele sesizate și au constatat defecțiuni la terasa și instalațiile sanitare ale blocului, fapt pentru care ICRAL Vitan ca proprietar a fost atenționat să ia măsuri de remediere a tuturor defecțiunilor semnalate în vederea asigurării unor condiții corespunzătoare de confort în apartamente.

Întreprinderea de administrare a grupurilor sociale și cantinelor: La scrisoarea prin care tov. Pușcașu Costică, om al muncii la Întreprinderea „Viscofil”, arată unele probleme de căminul de nefamiliști (bloc M 4 A — Vitan) al întreprinderii noastre unde este cazat, vă aducem la cunoștință următoarele: Acum un an, cînd am început să căzăm muncitori de la aceste întreprinderi (apartinînd de Centrala construcții montaj — București), era totul nou. În fiecare an pe bază de program efectuăm reparații generale la fiecare bloc, iar reparațiile curente se efectuează de către meseriași repartizați pe blocuri. Pentru satisfacerea nevoilor de hrană, în afara cantinei care funcționează în complex la aproximativ 200 m și care servește meniuri pe bază de abonament și bonuri flotant, la parterul a trei blocuri am înființat bufete care servesc preparate realizate în bucătărie proprie. În plus, în fiecare bloc sînt amenajate cîte două oficii pentru preparat gustări și ceaiuri (dar unii muncitori cazați înțeleg că aici trebuie să fiarbă fasole cîte 2-3 ore). Numai că unii înțeleg ca, în loc să meargă la cantină sau bufet, să folosească resoruri în camere, contrar normelor P.S.I., alții, în loc să participe la acțiunile culturale de la club, sau la cele de la baza sportivă, preferă să consume băuturi alcoolice și apoi să deterioreze instalațiile sau să spargă geamuri; alții, cînd pleacă simbăta acasă, nu uită să ia și ceva „amintiri” atît de la întreprinderea unde lucrează cît și de la cămin etc. Despre toate acestea se uită să se arate în scrisoare. Ar fi trebuit să se vorbească și despre modul cum își desfășoară activitatea comitetul de cămin, despre contribuția ce trebuie s-o aducă toți locatarii la buna gospodărire a căminului. Confruntîndu-ne cu toate aceste probleme, sîntem conștienți că și în activitatea personalului nostru au fost și mai persistă o serie de lipșuri, în sensul că nu toți își îndeplinesc atribuțiile în mod corespunzător. Încă mai avem portari care tolerează intrarea cu băuturi alcoolice în cămine, îngrijitorii care nu fac o curățenie așa cum trebuie, meseriași care nu acționează operativ pentru remedierea degradărilor. Pentru activitatea necorespunzătoare la acest bloc cît și pentru deficiențele constatate de noi s-au aplicat o serie de măsuri disciplinare, mergînd pînă la scoaterea din funcție a gospodăruului grupului social, Pruteanu Mircea.

Vă rugăm să ne ajutați ca prin publicarea celor arătate în scrisoarea noastră, cei care răspund de resorturile respective, să ia măsuri: alea pietonală de lângă blocurile D 13, D 14 și D 15 ce leagă Școala generală 199 și creșa de copii Titan a devenit stradă pentru circulația mașinilor: turisme, camioane, motocicletă etc. Din această cauză alea s-a degradat, formîndu-se lacuri, noroi, distrugîndu-se canalizarea și gura de apă pentru incendiu. De asemenea, alea din spatele blocului D 13 care iese în str. Constantin Brîncuși are terasamentul complet rupt și conductele de apă sparte din cauza circulației basculantelor, betonierelor și camioanelor de mare tonaj. Această alea nu a fost construită pentru mașini de mare tonaj. Piefonii nu mai pot circula pe str. Pictor Gheorghe Tătaru, din cauza basculantelor care ies din șantierul de construcții blocuri, pline peste măsură cu pămînt ce a

căzut pe stradă și, ca urmare a ploilor, a format pe trotuare un strat apreciabil de noroi. Nu mai vorbim despre canalele ce s-au înfundat. S-a rupt pînă și un stîlp de beton de la lumina electrică a străzii. Propunem închiderea cu stîlpi la capete a aleii pietonale și nivelarea cu bitum asfalt a locurilor care băltesc. Și, desigur, mai multă grijă față de străzile Capitalei pentru a căror construcție s-a investit atît de mult. (Asociația de locatari, str. Constantin Brîncuși nr. 5, sector 3, București)

Fiind un cetățean conștient de nevoile economiei naționale și îndeosebi de recuperarea materialelor refolosite, de pildă, stringerea și predarea fierului vechi, vă aduc la cunoștință o situație cu totul ieșită din comun: pe locul spațiilor verzi situat pe șos. Bercei și Drumul Jilavei, stația Apărătorii Patriei, Consiliul popular sector 4 a depozitat o serie de mașini, ca: cilindri (din cei care presează străzile), caroserii de autotocamioane, tarabe din fier vechi de prin piețe, diferiți elemente de calorifer, anvelope de cauciuc, asfalt și balastru provenit de la străzile modernizate, chiar și o betonieră. Aceste materiale sînt depozitate de peste 10 ani de zile, iar o bună parte din ele au fost luate de către cetățeni. Precizez faptul că ori de cîte ori au avut loc ședințe în cadrul comitetului de cetățeni și foști deputați am arătat această situație, dar nu s-a luat nici o măsură. Mai mult, se depozitează în continuare, în loc să se predea. (Drăgan Constantin, pensionar, str. Serg. Lătarețu Dumitru nr. 1, sector 4)

De la Consiliul popular al sectorului 1: Referitor la scrisoarea semnată de Pădurariu Gheorghe. Pentru îmbunătățirea condițiilor de confort, igienă și hidroterapie a tuturor locuitorilor municipiului București, s-au studiat mai multe amplasamente pentru construirea unei noi băi centrale, în locul celui dezafectat din cauza cutremurului, baie care s-a corespunzător tuturor solicitărilor publicului vizitator. Din studiile de amplasament analizate de Institutul Proiect București, cel care a îndeplinit cele mai bune condiții a fost cel din str. Șerban Vodă nr. 87/91, pentru care s-a primit și avizul necesar de la Secția de sistematizare a municipiului București. Conform prevederilor de plan, execuția este prevăzută să înceapă în acest an și să fie dată în exploatare în anul 1982.

Sîntem 7 familii care locuim pe intrarea Lîntești — prin calea Ferentarilor — nr. 4, și vă relatăm următoarea situație existentă ce ne creează mari probleme: Din luna octombrie 1979 în zona calea Rahovei — str. Telița pînă la str. Malcoci au început demolările. De atunci lucrătorii serviciului de salubritate au încetat să mai vină pentru a ridica resturile menajere. Intrarea noastră, care fusese amenajată prin eforturile noastre comune, a devenit de nerecunoscut: practic, un adevărat depozit de gunoaie. (Nicu Constantin, în numele locuitorilor din Intrarea Lîntești, sector 5, București)

Comitetul municipal Bacău al P.C.R. Din verificările făcute s-a constatat că sesizarea tovarășului Olteanu Dumitru era întemeiată. Au existat lipșuri în funcționarea rețelei de autobuze din oraș, dar numai pentru o foarte scurtă perioadă de timp. Situația a fost corectată cu începerea de la 21 martie a.c. În prezent în municipiul Bacău circulă autobuze pe toată durata zilei și pe toate traseele.

Exploatarea de transporturi auto Bacău, ca răspuns la sesizarea tovarășului Prîsecaru Vasile din Bucium. În 2, 3 și 4 aprilie a fost întreruptă circulația pe traseul în cauză deoarece drumul devenise impracticabil, fiind periclitată securitatea călătorilor și integritatea autobuzelor. Menționăm că încă înainte de luarea acestei măsuri s-a fost atenționată primăria comunei Ștefan cel Mare, răspunzătoare de repararea și redarea în circulație a drumului respectiv.

Marius Vasile — București: Pensionarii de invaliditate gradul III care lucrează jumătate din durata normală a programului de lucru pot cumula pensia cu retribuiția în condițiile legislației în vigoare; dumneavoastră fiind pensionar de invaliditate gradul II, nu puteți fi reîncaadrat în muncă cumulînd pensia cu retribuiția; dacă starea sănătății vi s-a îmbunătățit, puteți solicita revizuirea medică în vederea trecerii în gradul III de invaliditate în care puteți cumula pensia cu retribuiția în condițiile mai sus-menționate. ● Niculina Dobrin — Suceava: La data decesului soțului aveți 12 ani de căsătorie cu susținătorul decedat; numai la împlinirea vîrstei de 55 de ani puteți beneficia de pensia de urmaș calculată proporțional cu anii de căsătorie. ● Ionica Bulai — București: Revenii, menționînd locul de muncă ● Reghina Dragotă — Leșu, Bistrița-Năsăud; Nicolae Gheorghiu — Oradea ș.a.: Vă puteți adresa prof. dr. Dorin Hociotă la Centrul medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. București — strada Mihail Cioranu 21, sector 5, telefon 31 04 99 și 31 56 17.

PRECIZARE
În numărul 20 al revistei noastre, la rubrica de față, răspunsul dat cititoarei Tudora Humulescu din Suceava a fost incomplet. Pentru a nu se crea unele confuzii repetăm răspunsul dat, cu precizările de rigoare: „Cel care lipsește din imobil una sau mai multe luni și dacă a anunțat în scris despre aceasta Comitetul asociației locatarilor nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxe de canalizare, consumul energiei electrice necesare funcționării crematorului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoierelor menajere și vidanjării. Celelalte componente ale întreținerii se achită și pentru perioada cînd locatarul lipsește”.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieti-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Poșta redacției

SOCIAL
Matei Georgeta — București: Veți primi răspunsul de la C.V.A. ● Demetriad Dumitru — București: V-am îndeplinit rugămîntea ● Glița Ion — București: Vor decide specialiștii Inspectoratului de stat ● Drăgan Constantin — București: Foarte mulți cititori ne roagă același lucru. Vom da curs dorinței dv. ● Jelea Nicolae — București: Am trimis scrisoarea dv. col. Victor Beda ● Cuba Valeria — Bacău: Nu aveți dreptul la concediu de odihnă ● Costache Gheorghe — Dimbovița: Săsele sînt minime ● Manu Gheorghe — Focșani: Consiliul popular a luat cunoștință de doleanțele dv. ● Eleonora Oancea — Bistrița: Este o formalitate căreia trebuie să vă supuneți. Contractul are putere de lege

ÎNVĂȚĂMÎNT

Florica Sirbu — Timișoara: Ministerul Educației și Învățămîntului ne comunică: în prezent, gradele didactice II și I sînt valabile numai pentru categoria de studii la care au fost obținute ● Mirel C. Ioanșescu — Galați: Cadrele didactice care au sarcini prevăzute în programul de învățămînt nu pot fi trimise în timpul anului școlar să desfășoare activități didactice sau de cercetare în străinătate, conform art. 143 din Legea educației și învățămîntului din 26 decembrie 1978 ● Ioana Prodan — Constanța; Mirel Popovici — Craiova, ș.a.: Absolvenții cu diplomă al învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot urma, în condițiile stabilite de lege, o altă facultate prin învățămîntul seral sau fără frecvență.

ADMINISTRATIV

HORIA PATRAȘCU

MARGA NEDELEA

O întrebare la care așteptăm răspuns:

Ce-i de făcut pentru redresarea baschetului?

Scriam nu demult că baschetul nostru a ratat, în ultima vreme, tot ce era de ratat, între care calificarea băieților pentru grupa A a europeneilor și, recent, cea a fetelor pentru Olimpiada de la Moscova. În ciuda condițiilor puse la dispoziție, înțelegând prin asta multe luni de pregătire centralizată, vom vedea imediat cite, dese participări la competiții, în țară și, mai ales, peste hotare, baschetul a bătut și continuă să bată pasul pe loc, ierarhiile continentale situându-l, după ziarul francez „L'Equipe”, pe poziția 16-18 în Europa! Principala vinovată de această stare de lucruri, federația de specialitate, a așezat, în timp, un optimism fără acoperire, a cărui lipsă de conținut a fost probată, o dată în plus, la Varna, unde echipa feminină a fost net întrecută de cea a Canadei, pierzând ultimul tren care o mai putea duce la Moscova.

În perimetrul sportului românesc, activitate bogată în succese, tot mai stimată și prețuită pe plan internațional, baschetul ocupă o poziție aparte, el fiind oculit de izbinzi și satisfacții cu o consecvență demnă de alte cauze. Se zice însă, susțin tehnicienii, că această disciplină are resurse, că redresarea ei este posibilă. Încercând să depășim căile pe care s-ar putea realiza acest deziderat, l-am invitat la cuvânt pe profesorul George Chiraleu, antrenor federal, așteptând totodată răspunsuri la întrebarea de mai sus din partea specialiștilor, a tuturor celor ce se ocupă, într-un fel sau altul, de destinele acestui sport.

— Tovarășe George Chiraleu, ați dat cindva revistei „Flacăra” un amplu interviu. Ne-ați promis atunci marea cu sarea, dar nu s-a ales nimic din previziunile dumneavoastră, baschetul nostru pierzând pe toată linia, așa-i?

— Oarecum. Din cele 4 obiective asumate, n-am îndeplinit decît jumătate.

— Anume?

— Locul 4 la europenele de cadete, Spania, 1978, locul 6 la europenele de junioare, Italia, 1979.

— Veți fi, credem, de acord că cele mai importante angajamente, cele privitoare la echipele de seniori și senioare, n-au fost respectate, da?

— Da.

— Acestea fiind zise, cum apreciați munca federației?

— Rezultate satisfăcătoare, munca federației la fel.

— Sinteți generos, dar asta e firea dumneavoastră, vă privește. Pe ce bază ziceți ce ziceți?

— Exceptînd competițiile cu caracter oficial, atît băieții, cit și fetele s-au comportat bine. Din păcate, în întrecerile oficiale nu s-a înregistrat revirimentul așteptat.

— Așteptat de cine, tovarășe Chiraleu? Pe ce considerente?!

— Pînă la Varna, de pildă, fetele au cîștigat 18 din cele 22 de partide susținute, învingînd echipe redutabile, ocupînd locul 1 în turneele de la Neustadt și Porvo, primul în R.F.G., cîelălalt în Finlanda. Cine ar fi crezut că în Bulgaria vor face o figură atît de ștersă?!

— Mulți au crezut, dar asta e de-acum altă problemă. Dacă ați început discuția cu fetele, să rămînem la ele. Cînd a pornit la drum naționala prezentată la Varna?

— Vreți să fiți mai explicit?

— Cînd s-a declanșat pregătirea comună?

— Cu mult timp în urmă, n-aș putea preciza.

— Să precizăm noi, tovarășe Chiraleu, în octombrie 1978! Altfel zis, mai bine de un an și jumătate fetele au fost ținute în puț, singura lor obligație fiind aceea de a se califica la Olimpiadă. N-au izbutit, de ce n-au izbutit?

— Mai întîi, obiectivul propus a fost foarte îndrăznet, în sensul că eventuala calificare a fetelor la Olimpiadă ar fi însemnat o premieră absolută pentru baschetul românesc. Unii ne-au atras atenția, de la început, că e irealizabil, dar noi am încercat marea cu degetul. Făcînd din baschet disciplină olimpică, am ieșit cu el în lume. Contactul cu elita mondială a însemnat, n-am nici o îndoială în această privință, un cîștig.

— Un cîștig care, în luni și luni de pregătire, a costat destul! Tovarășe Chiraleu, să discutăm mai la obiect. Cîți antrenori a avut lotul feminin în ultima perioadă?

— Din cauza rezultatelor nesatisfăcătoare și a unor disensiuni, federația i-a schimbat pe antrenorii Lăzărescu și Martin cu Constantinescu și Dinescu. Ultimul imbolnăvindu-se, a fost chemat să ajute, de la junioare, Roșu. De coordonat, am coordonat eu.

— Un moment, despre ce disensiuni a fost vorba?

— Neînțelegeri de tot felul. Între antrenori, între antrenori și jucătoare, între antrenori și medic etc.

— Am înțeles. În rezumat, cîți tehnicieni s-au perindat la cirna națională în ultimele 24 de luni?

— 6.

— Adăugîndu-i pe Costescu și Ferencz, care au condus echipa la europenele de la Poznan, în februarie 1978, ar ieși 8! Nu vi se pare exagerată această cifră?

— Schimbările s-au făcut din necesitate.

— Să nu uităm, între Poznan și Varna au fost și două balcaniade, cum s-au comportat fetele noastre la ele?

— Au ocupat locul 3.

— E exact. Ziceți că, la Varna, ar fi fost normal să intrăm măcar în semifinale, dar s-a întîmplat să nu intrăm! De ce?

— Aici am greșit și noi, federația. Ne-am îmbătat cu apă rece, crezînd prea mult în posibilitățile jucătoarelor. Unele din ele, Roșianu, Balaș, Mate, au arătat că nu-s competitive pe plan internațional.

— Cum adevărat? După 2 ani de masă și casă, după 2 ani de plimbări și meciuri, turnee peste turnee, a venit Canada și v-a lămurit că Roșianu și celelalte n-au valoare? Chiar așa?!

— În amicale, ele s-au descurcat. La Varna însă a fost altceva și nervii lor au cedat.

— Clar, am notat. Mai departe?

— Nici pivoții Borș și Goian n-au strălucit, deși n-au evoluat chiar rău. Doar Bădînici, Chiraleu și, parțial, Borș și Goian au corespuns. Pall și Filip, foarte tinere, au fost copleșite de importanța competiției. Ajuns aici, trebuie să subliniez că am mers la Varna fără 5 prezumtive titulare, Hegeduş, Grigoraş, Slavei, Cuțov și Szabo, la care a trebuit să renunțăm, din diverse motive.

— La Cuțov și la Szabo de ce s-a renunțat?

— Ambele au fost suspendate pînă la 1 octombrie din orice activitate, internă și internațională.

— Din ce motive?

— Greu de admis, e-ar avea de învățat.

— Ca să vezi, ce motive au putut invoca?!

— Să refuze ele, studente, Cuțov la A.S.E., din cite știm, în anul I, să stea cu lunile prin hoteluri și prin avioane doar ca să învețe?!

— Greu de lucrat, nu-i așa, cu astfel de fete?!

— În altă ordine de idei, jucătoarea Chiraleu e rudă cu antrenorul Chiraleu?

— E soția mea.

— Să nu ne înțelegeți greșit, toată sti-

ma pentru Ileana Chiraleu, baschetbalistă de valoare, jucătoare care, la Varna, s-a comportat admirabil, făcînd, în ciuda celor 31 de ani, o extraordinară risipă de energie. Întrebarea e alta, cînd a fost Ileana Chiraleu chemată la lot?

— Nu știu exact, cu cîteva luni înainte de calificări.

— Cu 3 luni, dacă sîntem bine informați. Poate că o pregătire atît de scurtă ar fi acceptat, îndrăznim o presupunere, și Cuțov, și Szabo, ce ziceți?

— Poate.

— Se mai zice, tovarășe profesor, că federația a sacrificat campionatul pentru cantonamentele și jocurile lotului, e adevărat?

— Am luat toate măsurile necesare pregătirii lotului reprezentativ în cele mai bune condiții.

— Fără îndoială, dar nu ne-ați răspuns la întrebare!

— ?!

— Nu mai insistăm, trecem mai departe. Opinia noastră e că, dincolo de calificările pe care le aveți, dincolo de priceperea dumneavoastră în materie de baschet, dincolo de pasiunea pe care o arătați față de această disciplină, lucruri incontestabile, v-ați propus mai mult decît trebuia! Mai ales că, din cite știm, n-ați antrenat niciodată o echipă feminină, greșim?

— Mi s-au trasat sarcini, am încercat să le duc la îndeplinire.

— Ce-i de făcut, tovarășe Chiraleu?

— Probabil că vom restructura lotul, îl vom întineri. Nu uităm că, în septembrie, în Iugoslavia, se țin europenele. În plus, bate la ușă Universiada, pe care urmează s-o găzduiască țara noastră.

— La care din jucătoare se va renunța?

— Nu pot da nume, va hotări Colegiul central al antrenorilor.

— Se spune că acest organism nu s-a mai întrunit de multă vreme și că el, de fapt, începe și se termină cu George Chiraleu?!

— Vorbe. Mi-am creat o serie de dușmani din cauza exigenței pe care am arătat-o de fiecare dată. Sincer vorbind, n-am cerut antrenorilor decît să muncească mai serios.

— Nu muncesc?

— Nu prea. Munca pe apucate e o veche meteahnă a baschetului nostru. Din păcate, se stă prost la acest capitol și la juniori, chiar dacă la fete, e adevărat, situația s-a mai îmbunătățit. Mulți scriu cărți. Treaba lor. Creează însă iluzia că sîntem bine pregătiți teoretic, ceea ce nu-i așa decît pînă la un punct. Duce-m lipsă de antrenori care să muncească din greu, ne lipsesc muncitorii. La juniori, de pildă, antrenorii se bat pentru un loc în nu știu ce finală, uitînd că menirea lor e, înainte de toate, aceea de a descoperi, de a căli jucători pentru loturi, interesul sportului românesc fiind mai presus de cel îngust, meschin, al cutărui sau cutărui club. În această idee, desființarea Liceului 35, unde am funcționat atîția ani, a însemnat o pierdere grea pentru baschet.

— Ce jucători au plecat de acolo, mulți formați de dumneavoastră?

— O grămadă: Niculescu, Fluturaș, Mi-huță, Căpușan, Ermurache, Brănișteanu, Netoliță, alții. Prin desființarea Liceului 35, în fața baschetului nostru s-a mai închis o ușă.

— Așa-i, dar ce-a fost a fost. Întrebarea e ce trebuie întreprins pentru a deschide larg ușile care au mai rămas, atîtea cite au mai rămas?

— Mai multă muncă, mai multă trageră de inimă, mai multă răspundere.

— Actuala federație se simte în stare de asta?

— Da, fără discuție.

I. OVIDIU ■

Numărul 1

Acum vreo 10 ani, cînd Vasile Iordache a venit de la Iași la București, unde urma să-și facă armata, mulți îl anunțau drept cel mai îndreptățit candidat la tricoul de portar al echipei naționale, pe atunci detinut de „marele Rică”. Dar, surprinzător pentru toți, Vasile refuză transferul la Steaua, preferînd o armată la cătaramă într-un batalion de la Rm. Sărat. Ziarele au scris atunci mult, au publicat o scrisoare a părinților, care-l doreau la Iași ca susținător al familiei, însă în cele din urmă totul a fost mai curînd mult zgomoț pentru nimic, Iordache jucînd din primăvara anului 1972 în poarta echipei militare. La Steaua îl înlocuiește pe antrenorul Valentin Stănescu, care l-a îndrăgit din prima clipă. „Cel mai mare lucru la un antrenor, spune Iordache, e sufletul. Să-ți știi că e aproape de tine!” Iar Valentin, ca fost portar, l-a înțeles cel mai bine pe Iordache, pe care l-a adus și la echipa națională, ca rezervă a lui Răducanu. Un an mai tîrziu însă în viața lui Vasile s-a produs o mare lovitură, care pentru un sportiv e de obicei fatală: doctorii i-au interzis orice mișcare! Diagnostic: hepatită cronică evolutivă. Timolul: 12. Cei mai mari specialiști ai țării, consultați în repetate rînduri, l-au sfătuit direct: lasă-te de fotbal, dacă nu vrei să mori!

Lui Vasile fotbalul i-a plăcut însă mai mult decît orice pe lume. A avut întotdeauna o nebulie pe lume. A avut picior de unii, cei comizi de obicei, privită cu oarecare mirare chiar de antrenori, neobișnuiți cu o asemenea dăruire de sine. „Nu mi-a plăcut niciodată să mi-o ia cineva înainte, zice Vasile, simțeam că mor de ciudă!” Primul la crosuri, printre nămeții pregătirii de iarnă, primul la antrenamente, primul la intrarea echipelor în teren, în fruntea monomului de 11 jucători, primul și iarăși primul, dacă se poate cel dintîi în țară... Cu hepatita e greu însă să te puți. Prin grija clubului militar și a unor specialiști de la Centrul de medicină „23 August” Iordache merge la tratament, uită 6 luni de fotbal, pe care-l vede doar în vis, boala i se stabilizează, reîncepe pregătirile, capătă în cele din urmă aviz temporar din partea medicilor și încet, încet revine pe terenurile de fotbal, așa zice în ciuda tuturor. „Dacă o fi să mor, își spunea Iordache, măcar să mor de fotbal, nu privind la televizor!” Prinde în curînd prima echipă a Stelei, apoi echipa națională (2-4 cu Italia, pe San Siro), dar la sfîrșitul anului 1974 e din nou oprit de doctori să joace. Boala, în loc să-l molosească, să-l îndepărteze de fotbal, îl îndrăjește, îl ambiționează și mai mult. Dorea să arate tuturor, și desigur în primul rînd lui, că tot el e cel mai bun, că nimeni și nimic nu-l va putea învinge. Curînd i s-a spus „Vasile nebului”, dar în asta nu s-a aflat niciodată dispreț, ci mai curînd admirație, atît pentru felul de-a dreptul dramatic în care se antrena, cit și pentru robinsonadele sale temerare și ieșirile la blocaj. Asta însă, de asemenea l-a costat. Acum are, în plus față de permanentul regim de viață și de dietă pentru hepatită, și probleme cu spatele, un început de discopatie, spre sciatică mai curînd (în meciul cu olimpicii cehoslovacl n-a putut juca, tot dintr-un exces de zel la un antrenament, dormind două zile pe o scîndură de lemn!). Face două cure anuale, una iarnă, alta vară, cînd e pauză în fotbal, la Sîngeorz Băi, pentru boala hepatică. Acum îi va mai trebui încă una, la Felix, pentru spate — însă, cum zice, „nu știu cum să mă împart”. Între timp, să nu uităm, a devenit titularul de drept al tricoului cu nr. 1 în echipa națională, un titular aproape fără contracandidat, așa cum s-a dorit întotdeauna! Are însă la activ numai 7 sau 8 selecții din cele aproape 50 de convocări, fiindcă a fost prea adesea rezervă la Răducanu, apoi, o vreme, a lui Cristian. Astăzi, cînd simte că a venit vremea lui, cînd reflexele par parcă și mai bune decît cele de la 20 de ani (reamintîți-vă cîteva faze din meciurile cu Italia sau, mai recent, cu Cehoslovacia), cînd a cîștigat enorm în experiență, Vasile nu este totuși fericit, el e mai curînd trist. Știe, asta e motivul, că în fotbalul nostru portarii de 30 de ani nu sînt certați, fie ei și printre cei mai buni din teren, fie ei și, prea adesea, mai mult singuri, față în față cu atacanții adversi. Un gol primit, sau două cîntăresc totdeauna mai greu...

DUMITRU GRAUR ■

Inceputurile ecvestre ale Jocurilor Olimpice

Întrecerile olimpice pe pămîntul vechii Elade erau considerate ca opera zeilor sau inițiativa eroilor legendari.

Se spune că Heracle, însoțit de prietenii săi, a venit lîngă riul Alfeu și, plîcîndu-i locurile, a măsurat cu uriașa lui talpă latura unui pătrat lung de 600 de tălpi sau picioare în cîrîngul dintre muntele Kronios și muntele Alfeu. În acest cuprins el a adus din țara crivățului nordic un mîslin sacru și l-a sădit acolo, împrejmuirea pătrată fiind numită Altis (crîng sacru) și dedicată lui Zeus. Au urmat jocurile giunice și ecvestre. Iasius a cîștigat „cursa de care” și astfel s-au pornit întrecerile cu care la Olimpia.

După altă tradiție, întrecerile ecvestre pe cîmpia de lîngă „cîrîngul sacru” au fost înființate de Pelops, care l-a învins într-o cursă pe Omomoos, craiul din Pisa apoi s-a însurat cu Hippodamia, fiica acestui crai, și a devenit stăpînul țării. Inceputurile jocurilor olimpice au avut loc în preajma mormintului lui Pelops Olimpia nu era un oras, ci un „cîrîng sfînt”, la poalele muntelui Kronios. Hipodromul, cu format de trapez, se întindea între stadion și albia riului Alfeu.

Anul 776 î.e.n., acceptat unanim drept începutul istoric al Olimpiadelor, a fost

punctul inițial de desfășurare a calendarului grec pentru cea mai strălucită eră din istoria țării, cu o durată de aproape 1200 de ani. Celebrate la fiecare patru ani, Jocurile erau numite „pentaeterice”, fiindcă anul tînerii Olimpiadei era socotit primul an al „perioadei olimpice” următoare. În secolul V î.e.n., festivitățile olimpice aveau loc de la 10 la 16 ale lunii iulie sau august (după calendarul grec). Pacea sfîntă dura tot timpul desfășurării întrecerilor, inclusiv drumul de venire și de întoarcere acasă a participanților.

Întrecerile ecvestre constituiau momentul cel mai strălucitor al serbărilor. Ele n-au figurat de la început în programul olimpic. Prima întrecere de cvadrigă a fost la Olimpiada 24 (anul 680), fiind cîștigată de tebanul Pagondas, iar cea de cai călăriți, la Olimpiada 33, învingător fiind tesalianul Crauidas.

Poetul Pindar a iubit foarte mult caii și, fiind solicitat să laude victoria echipajului său la Olimpiadă, nu uita să precizeze că principalul merit este al cailor: „Iată, înalt acest inn al victoriei pe care Thiron a obținut-o la Olimpia, inn în onoarea cailor săi, cu picioare neobosite”. Genial cîntăreț liric al atîtor victorii ec-

vestre. Pindar a cerut să fie înmormîntat lîngă hipodromul din Teba, orașul cel mai apropiat de locul său de naștere.

Temp de secole Jocurile Olimpice se înviorază cu splendoarea întrecerilor ecvestre în care aurite ce ațîțau ochi mulțimilor. Spoliați financiar și apăsăți moralmente, grecii nu mai puteau construi cvadrigă marețe, nici învăța strînutul cailor. În acest context de epuizare materială și sufletească, edictul din anul 392 a grăbit sfîrșitul Olimpiadelor.

Tirziu, peste 15 secole, cenușa templelor răsfrîtat în patru vînturi a rodit luminos, ca pasărea Fenix, renăscînd spiritul olimpic în forme noi, cu forțe regăsite și amplificate. Olimpiadele, reluate, au reactualizat idealul olimpic antic la dimensiuni universale purificate de orice aluzie politică și religioasă. Printre alții, senatorul francez Pierre de Coubertin și-a canalizat energiile spre a mobiliza opinia publică mondială în această direcție. În anul 1896, orașul Atena a avut cîinstea de a găzdui prima ediție a Olimpiadelor moderne, fiind astfel onorat poporul care dăduse semnalul de pornire în acest emoționant maraton al sportului și prieteniei.

FELIX ȚOPESCU ■

Racul

A trăi din pensii alimentare

Uimit de inghesuiala Kenturilor și a sticlelor de Campari, a geamantanelor inobilate cu embleme ale hotelurilor Europoi, i-am adresat Lilianei — n-o cunoașteți pe Liliana? — întrebarea capitală:

— De unde ai atîția bani? Din ce te întreții?

— Din pensii alimentare. E o situație nobilă și rentabilă în același timp. Ajuți și la creșterea natalității, la expansiunea demografică, și scapi și de griji materiale. Statul nostru apără mama și copilul. O singură pensie alimentară nu înseamnă nimic, e ca și cum un cioban cu o singură oală vrea să devină milionar. Eu am trei pensii alimentare, sint colege de-ale mele care stau mai bine, însă eu nu sint chiar nemiloasă, de unii bărbați mi s-a făcut milă, i-am iertat, știam că n-au de unde să plătească. Și apoi, de aia săraci mi-e mai milă. Sint și eu fată de la țară.

Nu-mi dau seama ce înțelege Liliana prin „colege“ în cazul de față, că doar n-au făcut împreună filologia.

— Sintem citeva colege care trăim din pensii alimentare, ne vedem destul de des, mincăm fursecuți, bem Campari și ridem de prostia bărbaților. Geta o duce cel mai bine, ea s-a orientat spre străini. Acum — zilele astea — am fost și eu martoră la proces, a câștigat o pensie alimentară de 200 000 de lire italiene, adică vreo 2 000 de lei pe lună. Și Geta nu e mai frumoasă ca mine. Mai avea încă două pensii de cite 1 700 lei, de la un fran-

țuz și de la un turc — așa că fă socoteala. Are un venit lunar net de 5 400 de lei. Turcul plătește. Nu e de ris?

— E de ris — admit eu în grabă, din superstiție. Și cum se ajunge la o pensie alimentară?

— Natura e înțelegătoare cu femeile — femeia ajunge destul de ușor la țintă. Nici nu-ți dai seama cînd te trezești în fața instanței apărînd drepturile copilului, care bietul de el, mititelul, ce drăguți sint copiii, cînd sint mici, a deschis ochisorii spre lume. Te îndrăgostești pur și simplu, te lași doborât de pasiune — atunci nu ești decît iubire — totul trebuie să fie vis, nebunie. Nimic calculat. Eu sint și foarte plină de haz nebun. Pe unul din copii, un băiețel făcut cu un român, l-am botezat chiar Pensi. De la pensie. Nu e hazos?

— Este, am admis eu înfricoșat. E foarte hazos.

Brusc, fața Lilianei se întunecă puțin. Un stol de riduri, venite de nu știu unde, își făcură cuib pe obrazul ei distins. Trag concluzia că drumul spre mult visata pensie alimentară nu e întotdeauna ușor.

— Cîteodată bărbații își dau seama de ce pun la cale. Unul din ei a pornit ca din pușcă din patul meu. Nu vorbea bine românește, era poliglot. Tu nu vrei anfant, bebe. Vu vule pensie, darjant, moni. Nu e de ris?

— Este. E de ris — consimt eu, străbătut de un fior de gheață. Dar cred că iubești enorm copiii.

— Eu să iubesc copiii? Ce, mă crezi o fidoată? Mă scot din sărite. Îi văd o dată pe an, atîta. I-am dat mamei să-i crească la Cimpulung Muscel, acolo e aer și mere... În provincie viața e mai ieftină. Mama e mulțumită. Cîștigă și ea un ban. Mi-a trimis o scrisoare, m-a rugat să-i mai fac rost de un bebeluș. N-are haz bătrîna?

— Are. Are mult haz, admit eu din nou. Și de data aceasta am început să rid ca un nebun în hohote. Mi-era teamă că dacă nu rid cu gura pînă la urechi, eu voi fi cel care va plăti cea de-a patra pensie alimentară.

TEODOR MAZILU ■

Mihnirea anchetatoarei

Printr-o simplă coincidență, cazul fostei funcționare a Agenției C.E.C. Șerban Vodă, — Eugenia-Gabriela Gheban — învinuită pentru delapidarea sumei de 97 200 lei, a fost cercetat tot de o femeie, aproape de aceeași vîrstă, locotenent-major Ioana H., din Serviciul cercetări penale al Miliției municipiului București.

Precizarea n-ar fi avut poate nici o semnificație, dacă femeii ofițer nu i se întimpla să fîntîneasă, de această dată, o situație aparte, care, pe lingă reacția firească, stîrnită de orice faptă reprobabilă, i-a provocat și o mihnire profundă, un sentiment de compătimire dar și de repulsie, în același timp.

— Fapta este certă și „unde-l lege, nu-l toarneală“ — îmi spunea cu regret locotenent-major Ioana H. Instanța a și condamnat-o, dealtfel, pe Eugenia-Gabriela Gheban la 6 ani închisoare. Dar nu numai asupra acestei realități triste, îndoesel pentru o tînră femeie, aș dori eu să fie atrasă atenția opiniei publice, ci mai cu seamă asupra împrejurărilor în care s-a comis delapidarea. Am convingerea că nu se desprind întotdeauna învățămintele necesare din greșelile altora, că nu se ia atitudine împotriva celor care li determină, li incurajează ori, pur și simplu, li favorizează, prin lipsă de control pe alții să săvîrșească fapte penale și de aceea se ajunge de multe ori la asemenea consecințe.

În cazul la care mă refer, am fost de-a dreptul stupefiată de mărturișirile invinutei. „Am recurs la falsuri și mi-am

insușit repetat sume mari de bani, pentru a satisface plăcerile soțului meu, care se obișnuise cu petrecerile costisitoare. Mă temeam că dacă nu-l satisfac aceste pofti, îl pierd“ — mi se destăinua aceasta cu o naivitate aproape incredibilă.

Și, într-adevăr, mi-a argumentat cum cheltuia uneori și 2 000—3 000 lei într-o seară la local, iar vizitele zilnice la rude și prieteni, dintr-un cartier în altul al Bucureștiului erau făcute numai cu taxiul, care costa, doar acesta citeva sute de lei. Așa s-au cheltuit în numai un an de zile, aproape 100 000 lei.

Chiar dacă nu i-a spus direct să delapidaze, cum de nu s-a întrebat soțul celei în cauză, de unde face ea „rost“ de banii pe care li irosește cu atîta nonșalanță?

Nu este mai puțin adevărat, că dacă factorii de răspundere de la agenția amintită și-ar fi îndeplinit riguros atribuțiunile, controlînd zilnic — așa cum cer dispozițiile în vigoare — documentele întocmite, fapta putea fi prevenită sau, în cel mai rău caz, descoperită la timp, cînd urmările n-ar fi fost atît de grave.

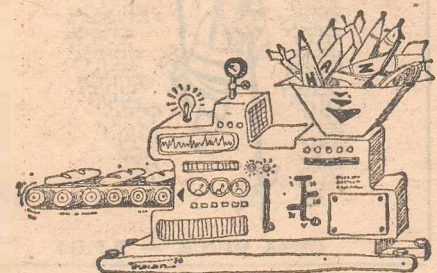
S-ar părea că motivele care au provocat mihnirea femeii-anchetator nu mai necesită comentarii. Și totuși ele indeamnă la reflecții la atitudini ferme și imediate, nu numai față de cei care greșesc, ci și față de cei care, într-un fel sau altul, incurajează ori favorizează astfel de fapte.

MIHAI GROZAVU ■

Debut la Racul

Traian Dobre este tînr. O suferință groaznică în copilărie l-a privat de tulburătoare zburdănie în aer liber și l-a făcut să-și petreacă adolescența în fața planșei de desen. A terminat Liceul de arte plastice „Nicolae Tonitza“ dar, în ciuda celor patru tentative de a urma institutul, șansa nu i-a suris. Actualmente este pictor executant la Centrala Industrială a confecțiilor. Din cele citeva desene pe care ni le-a prezentat, am selecționat pentru început pe acesta, în credința că va însemna un pas pe calea afirmării unui nou nume.

D.B. ■

Cronica șoselei

Imprudențe și consecințe

Pentru a evita oboseala excesivă cu întreg cortegiul de urmărire negative, conducătorilor „auto cu puțină experiență la volan, li se recomandă la început curse mai scurte și evitarea deplasărilor în condiții foarte dificile de drum (cutie densă, ploți torențiale, artere rutiere foarte alunecoase etc.).

Odată cu îndemnarca și acumularea experienței, crește și capacitatea de rezistență a șoferului în conducerea mașinii. Pilotul, mai ales la primele mii de kilometri la volan, sesizează cu greutate modul cum se instalează oboseala în organismul său și tocmai în aceasta constă pericolul, în stadiul cînd experiența șoferului este redusă.

Ion Vlaicu din Tîrgoviște a intrat în posesia permisului de conducere la 8 mai 1980. Totuși, după numai 9 zile, el pleacă într-o călătorie care depășea în mod cert posibilitățile sale de conducere a autoturismului. În ziua de 17 mai 1980 la ora 7 și 15 minute, după numai 70 de kilometri rulați, în drum spre Buzău,

File din istoria spionajului

Mitologice

„...tu singur — Focul — nu ne-ai fost dat de bunăvoie și-a trebuit să te furăm“
(Ion Minulescu: „Stofe pentru elementele naturii“)

Îspitiți să considerăm spionajul exclusiv ca pe un însoțitor al activității militare de cucerire a unor teritorii străine sau de apărare a teritoriului propriu împotriva agresiunilor dușmane, am putea ajunge la concluzia că această activitate a apărut odată cu clasele sociale antagoniste și cu statul. Ar fi o eroare căci, avînd importante valențe economice, spionajul este una din cele mai vechi indeletniciri ale oamenilor, iar începuturile sale se pierd departe în timp, către zorile apariției primelor comunități umane...

Cu peste șapte sute de ani înaintea erei noastre, Hesiod a povestit în „Theogonia“ legenda lui Prometheus, fiul titanului Japhet și al Clymenei, oceanida cu picioare minunate. Animat de o dragoste netărmurită față de oameni, Prometheus a înșelat vigilența lui Zeus, stăpînul fulgerelor, furînd din cer, spre folosul muritorilor, o rază divină și scinteietoare. Zeus l-a pedepsit cu cruzime pe eroul mitologic, dar și pe oameni, pentru îndrăzneala de a-și fi însușit puterile cereștii ale focului.

Încadrînd mitul prometeic în limitele realității istorice, Friedrich Engels a caracterizat momentul producerii focului drept luarea în posesie de către om a unuia din elementele importante ale naturii, marcînd separarea sa definitivă de regnul animal.

În timpuri mai vechi, cînd urcau cu turmele la munte, ciobanii noștri aprindeau primul foc nu cu amnarul sau cu alte mijloace ci prin frecarea unor bucăți de lemn, asemenea strămoșilor. Acest prim foc, aprins cu posibilitățile cunoscute din vechime, era numit de ei „focul viu“, iar aprinderea lui constituia un ritual ale cărui origini se pierd în negura timpurilor, dovedinți tocmai iscusința oamenilor de a lua în stăpînire prin puteri proprii acest important element al naturii. De la focul viu se aprindeau apoi celelalte focuri ale stinelor.

Dar, cu mult înainte de a ști să producă focul, oamenii l-au obținut direct din natură, adunînd cu grijă tăciunii rămași de pe urma arborilor incendiați de trăsnet. Triburile care nu avuseseră șansa să dea peste o asemenea posibilitate pîneau cu răbdare un moment de neatenție al vecinilor lor norocoși, pentru a le fura tăciunii a căror ardere era menținută cu grijă zi și noapte. Aceasta va fi fost, probabil, prima acțiune de spionaj economic, iar faptul de a-și fi însușit focul prin furt a dăinuit în conștiința oamenilor peste milenii, transformîndu-se în mit.

Un alt „proces de producție“ susceptibil de a fi făcut în erele de demult obiectul acțiunii de spionaj pare să fi fost tehnica cioplirii silexului.

Astăzi, cînd vizităm un muzeu de obiecte preistorice, facem cu greu deosebirea dintre pietrele de riu sparte de forțele naturii și primele unelte confecționate din aceeași piatră de către oamenii primitivi. Aceste obiecte grosolane și diforme au precedat uneltele din epoca mai tîrzie a pietrei cioplite, cu un contur regulat și precis. Pentru fabricarea unor asemenea unelte și arme mai bune, strămoșii noștri au ales silexul.

Cunoscut sub denumirea populară de cremene și folosit pînă în zilele noastre drept sursă de scintei pentru amnare, silexul este o rocă compusă din calcedonul, opal și cuarț, de culori diferite, amorfă sau cristalizată, a cărei principală însușire este duritatea. Tocmai această calitate a determinat pe oamenii preistoriei să caute cu sîrguință în depozitele calcaroase blocurile și bucățile de silex și să-și făurească din ele noi arme și unelte. Duritatea silexului constituia în același timp un neajuns materializat tocmai în dificultatea de a-l ciopli și prelucra. Chiar cu mijloacele zilelor noastre, cioplirea silexului a rămas o operație dificilă. Există o anumită tehnică de lovire a pietrei, în așa fel încît să se obțină doar desprinderea celor patru colțuri, iar bucată rămasă să ia forma unui virf de lance. Virfuri de acest fel, adoma unei inimii alun-gite au fost găsite în necropolele scoase la lumină de arheologi, iar tehnica respectivă a fost reconstituită, constatîndu-se cu acest prilej și dificultățile ei. Spionii triburilor rămase în urmă în acest domeniu trebuie să fi depus eforturi îndelungate și să fi furat de mai multe ori secretul prelucrării silexului de la triburile care posedau meșteri destul de iscușiți în această artă.

Mitologia abundă în povești care înfățișează stratagemele folosite de greci împotriva adversarilor lor. Una din cele mai cunoscute este, desigur, legenda despre calul troian. La sfatul lui Ulise cel înțelept, aheii care asediaseră Troia vreme de zece de ani s-au prefăcut că ridică asediul, imbarcîndu-se pe corăbiile lor dar lăsînd în tabăra pe care o părăsiseră un cal uriaș de lemn. Aheul Sinope, lăsat pe țărnam conform planului li Ulise, le-a spus troienilor că aveau în față un obiect fermecat, iar preoții s-au grăbit și ei să precizez faptul că, atîta vreme cît calul se va afla între zidurile Troiei, cetatea nu va putea fi cucerită. Înse-lai, troienii au introdus calul în oraș. Noaptea, la semnalul lui Sinope, corăbiile aheilor s-au întors sub zidurile Troiei; ostașii ascunși în trupul calului s-au strecurat afară, atacîndu-l pe locuitorii cetății ce dormeau fără grijă.

Legenda calului troian este numai un exemplu al acțiunilor informative descrise de mitologie. O altă poveste ajunsă pînă la noi ne lasă să înțelegem că nu existat și pe atunci spioni care au încercat să-și însușească secretele constructorilor care au dat atîta strălucire civilizației minoice din Creta. De aceea și „răsplata“ lui Dedal, marele constructor și tehnician, căruia i s-au atribuit cunoștințe și descoperiri extraordinare ca: planorul, adevîrîi, însemnarea artificială și multe altele. Pentru a rămîne singurul beneficiar al geniului lui Dedal, regele Cretel l-a închis în celebrul labirint.

Mitologia popoarelor din Orientul Apropiat este și ea bogată în povești despre acțiunile de spionaj ale evreilor, ale profetilor și preoților lor și chiar despre intervențiile directe ale dumnezeului „poporului ales“, Iahweh, în buna organizare și desfășurare a acestor acțiuni. Exemple în acest sens ne oferă în cartea sa „Tehnica informațiilor“, Allen Welsh Dulles, fostul șef al Agenției Centrale de Informații a S.U.A., care opera, se vede, numai cu Biblia în mînă.

(Va urma)

ILIE MIHAI ■

(Arges), în jurul orelor 0,15, șoferul adoarme la volan. Autovehiculul părăsește șoseaua, trece peste acostament, intră în plin într-o plută, după care se răstoarnă în șanțul drumului. Ca urmare a accidentului, bătrînul Băjenaru suferă leziuni deosebit de grave și încetează din viață la spital. Ion Băjenaru și cei doi copii se aleg doar cu citeva zgîrie-turi.

„M-am gîndit că luîndu-i cu mine, pe tata și pe cei doi copii, le voi face o plăcere!“ — spunea după accident pilotul care a condus (cu micile intreruperi la care m-am referit) 18 ore!

E ușor de închipuit ce plăcere poate să-ți faci o călătorie (de fapt un raliu) de 12 ore, din care o parte desfășurată pe timp de noapte și ploaie. Nu atît pedeapsa ce o va primi îl va apăsa pe Ion Băjenaru, ci conștiința încărcată cu moartea propriului său tată care a reușit să crească, rețineți, 6 copii, în prezent toți căsătorii și la familiile lor! Iată ce înseamnă o defectoasă planificare a călătoriei (considerată de unii un amănunt neesențial) și tendința existenței din păcate la destul șoferi de a parcurge într-un timp scurt distanțe foarte lungi. Un șofer cu atîta vechime și mai ales profesionist era dator să cunoască pericolul grav al unei asemenea imprudențe.

Colonel VICTOR BEDA ■

Complot împotriva copilăriei?

Cu toate că epoca noastră se caracterizează prin progrese mari, uneori spectaculoase, în mai toate domeniile de care depinde bunăstarea oamenilor, în multe locuri de pe glob copiii se confruntă cu greutatea de tot felul, și în primul rând cu sărăcia și lipsurile, fapt care influențează negativ dezvoltarea lor fizică și intelectuală, viața lor.

Această situație se întâlnește cu deosebire în țările lumii a treia, adică acolo unde trăiesc cei mai mulți copii: 1.400 milioane, față de 312 milioane în țările industrializate. Proporția aceasta a determinat ziarul „Le Monde” să scrie: „Dacă, așa cum se spune, copilul este viitorul omenirii, atunci viitorul este lumea a treia”.

După cum rezultă din statisticile Organizației Mondiale a Sănătății (O.M.S.), prima consecință a sărăciei — și trebuie să notăm că din cei 1.400 milioane de copii din lumea a treia, 800 milioane trăiesc în state al căror venit pe cap de locuitor este sub 100 de dolari — este malnutriția. Din cei 450 milioane de sub-alimentați ai globului, 100 de milioane sunt copii sub 5 ani. Peste 10 la sută dintre ei suferă de forma cea mai gravă a malnutriției proteino-calorice, fiind amenințați să moară de foame.

O consecință tragică a sărăciei este mortalitatea infantilă. Datorită condițiilor grele de viață, caracterizate, după cum am văzut, de malnutriție, caracterizate, apoi, de insalubritate, precaritatea condițiilor de locuit, lipsa de apă potabilă, insuficiența asistenței sanitare, în lumea a treia mor anual 15 milioane de

copii. Potrivit aceluiași statistici ale O.M.S., citate anterior, în multe state sărace peste două treimi din decesele înregistrate sunt copii în vârstă de până la cinci ani. Din 122 milioane de nou-născuți în 1979, prognoza arată că 10 la sută vor muri înainte de a implini un an, adică în cursul anului 1980. Dacă în țările industrializate riscul copilului de a muri înainte de a ajunge la vârsta adolescenței este de 1 la 40, în țările slab dezvoltate el este de 1 la 2. Rata mortalității infantile este în aceste țări de 10 până la 20 de ori mai mare decât în țările dezvoltate.

Insuficiența stării sanitare joacă, după cum s-a amintit, un rol însemnat în creșterea mortalității infantile în țările subdezvoltate. Din cauză că aceste țări nu dispun de sumele necesare pentru efectuarea la timp potrivit a vaccinărilor, epidemiile, bolile — tetanosul, difteria, rujeola, poliomielița, tusea convulsivă — seceră anual peste 10 milioane de copii.

Este cunoscut că în țările slab dezvoltate se utilizează pe scară largă mina de lucru a copiilor. Ținând cont și de lipsa de școli, de costul ridicat al manualelor și rechizitelor școlare, ne putem explica de ce zeci de milioane de copii sunt analfabeți. Specialiștii apreciază că dacă actuala condiții nu se vor îmbunătăți, în 1985 circa 90 milioane de copii din Asia, 35 milioane din Africa și 9 milioane din America de Sud nu vor merge la școală.

Dar astfel de fenomene se întinesc nu numai în lumea a treia. Există în țările dezvoltate o populație săracă, numită une-

ori „lumea a patra”. Copiii acestei „lumi”, ai săracilor din țările bogate, suferă privațiuni comparabile cu ale copiilor din zonele nedezvoltate: malnutriție, lipsa posibilităților de instruire, condiții improprii de locuit ș.a. Acești copii sînt, de asemenea, nevoiți să lucreze încă de mici. Așa, de pildă, la Napoli — după cum relatează France Presse — sînt peste 100.000 muncitori-copii, plătiți cu salarii minime pentru o activitate de până la 10 ore pe zi. S-a calculat că în cazul cînd toți acești copii ar putea hotărî într-o zi să-și întrerupă munca, Napoli ar fi paralizat, iar industria sa s-ar prăbuși.

Țara noastră a subliniat în repetate rânduri că depășirea acestei stări de lucruri este posibilă, în contextul instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. În cazul în care s-ar pune capăt imenselor cheltuieli în scopuri militare, care depășesc 400 miliarde de dolari anual, importanța fondurilor ar putea fi canalizată în direcția dezvoltării tuturor popoarelor, a îmbunătățirii condițiilor de viață și educației a milioane de copii. Un singur bombardier mai puțin economiseste o sumă cu care se pot construi 30 de școli. Copiii lumii au, toți, dreptul la o copilărie fericită, cea mai ferilă investiție pentru făurirea viitorului omenirii. În acest scop, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, organele O.N.U., alte organizații internaționale, organizațiile de copii și tineret trebuie „să-și intensifice eforturile și acțiunile îndreptate spre educarea și formarea sănătoasă a generațiilor tinere, pentru soluționarea problemelor de ordin material și social ale acestora”.

ION DUMBRAVA

Ochii și urechile lumii

S.O.S.

Citesc, liniștit, după masă, în toliu:

„Patru adolescenți — doi băieți de 15 și 14 ani, două fete de 13 ani — au fost arestați, miercuri, 23 aprilie, la Lille, inculpați pentru furt cu violență și lovituri mortale. Faptele s-au desfășurat în joia precedentă, 17 aprilie. O locatară a cartierului Wazemmes, doamna Paul Lefort, întorcîndu-se la domiciliu în jurul orei 17 și-a descoperit soțul întins pe jos, la parterul casei lor. Domnul Paul Lefort, în vîrstă de 80 de ani, fusese strangulat cu un șervet de bucătărie”.

Citesc mai departe: „Polițiștii brigăzii criminale au stabilit lesne că la originea crimei a stat jaful, comis de persoane care cunoșteau victima, ușa intrării nefiind forțată. Ancheta priete vecini, condusă de brigada S.O.S. (Serviciul operațional de securitate), a dus la arestarea rapidă a celor patru adolescenți”.

Citesc, picior peste picior, para-graful următor, aprinzîndu-mi o țigară:

„Cei patru tineri au mărturisit că domnul Lefort, fiindu-le bine cunoscut, le-a deschis el însuși ușa. El l-a lovit pentru a-l sili să le spună unde-și ascundea economiile și, în urma refuzului său, l-au strangulat. După ce i-au luat portofelul, cei patru au răsculit casa în care mama domnului Lefort...”

Cine? Mama domnului Lefort? Dar domnul Lefort avea 80 de ani...

Exact: „...mama domnului Lefort, în vîrstă de 97 de ani, dormea în camera alăturată”.

Citesc de o mie de ori această frază. Mama domnului Lefort, în vîrstă de 97 de ani, dormea, în timp ce, copilul ei, în vîrstă de 80, era ucis, în camera alăturată.

Inseamnă că l-a făcut la 17 ani. Inseamnă că l-a crescut pînă la 80 de ani.

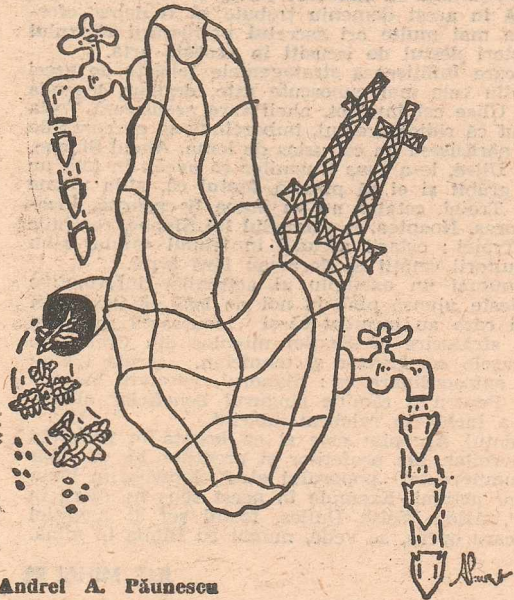
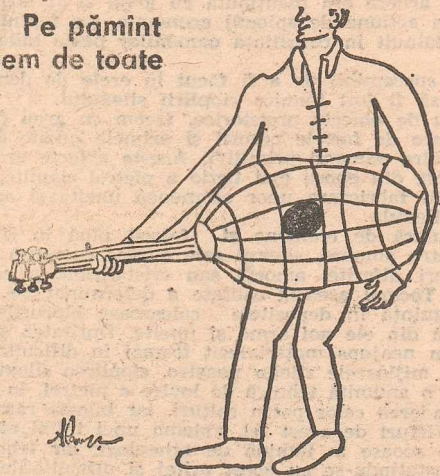
Atunci toate mamele sînt ficele copiilor lor. Atunci toți copiii sînt tați și mame.

Atunci tatăl meu este fiul meu. Nu există bătrîni.

Atunci toți sîntem copii eterni. Atunci iartă-mă, iartă-mi această bolboroseală — nu a mea, poate a lumii — de 1 lună, ziua bucurii abia născuți, a copiilor care la 80 de ani mai dorm, cu mama, alături, a mamelor care din legănă nu știu ce este somnul, a leagănelor în care nu știi niciodată cine țipă și suride.

RADU COSAȘU

Pe pămînt avem de toate

Andrei A. Păunescu

Mondo umano?

Să ne amintim de Pinocchio

Cum rîndurile de față apar cu doar cîteva zeci de ore înainte de 1 Iunie — dată care nu mai e nevoie să amintesc ce marchează — mă gîndeam de mai multă vreme să scriu despre două cărți. Una aparține lui Edmond Kaiser, același care, în 1959, poate inspirat de ideea lui Saint Exupéry, dar și de realitatea vieții însăși, fondase organizația „Pămînt al oamenilor” cu scopul de a face această Planetă mai umană. Ei bine, Kaiser, care și-a însușit o aserțiune anume pentru a o subsuma adevărilor cărții sale („Cit timp un copil va plînge sub cer nu va fi nici sărbătoare, nici liniște”), vorbește de situația multor copii de pe Planeta noastră datorată „numărului lor și calității acestui martir”. Titlul este, el însuși, sugestiv: „Piața de copii”, are 516 pagini și 37 de fotografii de-a dreptul zguduitoare.

Cealaltă carte aparține unui marocan, Mohamed Choukri, se cheamă „Piine goală” și este un roman. Despre „Piine goală” un confrate de la „Jeune Afrique” nota că „ea conjugă mizeria la toate modurile” și în primul rînd cel material. „Mama mea — povestește Mohamed, eroul cărții — pleca la oraș în căutare de lucru. Îi era teamă, teamă să revină acasă cu miinile goale... Într-o zi, acest copil mîncînd iarbă: „Era bună”, va spune el.

De modul moral n-am mai vrut

DUMITRU CONSTANTIN

să scriu pentru că mi-a căzut sub ochi vestea că Pinocchio a implinit o sută de ani! Și că acest centenar al fiului lui Collodi — scriitorul Carlo Lorenzi zis și Collodi după numele satului său natal — a fost celebrat la 24 mai, la Pescia, lângă Lucque, cînd 12 savanți au dezbătut „Simbolistica lui Pinocchio”. O relatare a agenției „France Presse” spune că s-a vorbit despre „fiul” lui Collodi — cel mai cunoscut personaj italian în lume alături de Sf. Francis, Dante, Fellini și... Sofia Loren — ca despre „un sistem metafizic virtual”, „ezoterism”, ca și despre nu știu care tradiție în această carte tradusă în 83 de limbi și idiomuri. S-a argumentat, desigur, și cu numele — și faptele — Zinei, ca și cu alte atitea evenimente din carte. S-a făcut o paralelă între „Pinocchio și Dante”. S-a procedat, de către 40 de experți, la un bilanț al „popularității lui Pinocchio” și e sigur că s-a constatat că nu e (încă?) în scădere. S-au denunțat chiar și tendințele de a difuza în lume falși Pinocchio. S-a spus de către mulți că Pinocchio e un „contestatar amar și ironic” al unei societăți absurde. Dar în tot acest noian de idei și analogii am reținut și spusese președintelui „Asociației prietenilor lui Pinocchio” pentru care eroul nostru centenar „n-ar fi azi un brigadist roșu (membru al organizației teroriste știute) — dar, desigur, ar avea multe lucruri de zis înainte de a deveni un copil oarecare și de a dispărea în anonimat”.

Mă gîndesc să inchel spunînd că în preajma lui 1 Iunie, evocînd martiriul onora dintre copiii de azi, e bine să ne amintim (și) de Pinocchio, cel care, iată, a implinit un secol de cînd farmecă inegalabil copilăria iar numele i-a devenit un sinonim al acestei vîrste — pentru el centenar!

„Barilii” patrimoniului cultural

„Expedicion Andina” este genericul unui serial de televiziune pe care cîteva țări din zona Munților Anzi îl vor realiza în comun. Cele 102 emisiuni care vor compune programul își propun să informeze populația din această zonă a lumii asupra unor date mai mult sau mai puțin cunoscute privind arhitectura, obiceiurile, miturile și legendele, arta și artizanatul, mergînd pînă la rădăcinile culturii precolumbiene. Este prima acțiune de acest gen inițiată în regiunea andină și ea nu face altceva decît să conștientizeze zeci de milioane de oameni că viața lor se desfășoară într-un perimetru cultural care abundă în valori la tot pasul. E un fel de expediție pe urmele istoriei pe care autohtonii o vor întreprinde uitîndu-se la televizor...

Alte asemenea inițiative, e adevărat mai restrînse, au fost înregistrate în cîteva țări din Asia și Africa. Nu este vorba de o tentație conjuncturală, de un brusc apetit arheologic, ci de o dorință firească de a scoate la lumină și de a difuza informații fundamentale către o pătură largă de populații care în condițiile unor grele moșteniri ale trecutului, principala povară fiind cea a analfabetismului, pur și simplu, nu știu că vie-

țuiesc printre repere artistice și istorice inestimabile.

Lumea a treia, considerată a treia în acești ani și din unghiul exclusiv al nivelului material, a fost cîndva lumea întâi și puțină sînt conștienți de aceasta. Pînă la atingerea adevărului simplu că există relicve inestimabile într-un ocean de mizerie, pirateria culturală s-a desfășurat în voie și istoria contemporană este plină de ceea ce am putea numi un jaf al culturii. Din Africa, Asia și America Latină experții din fostele metropole au demontat fără milă un întreg univers cultural și l-au remontat departe de solul de baștină în muzeele europene sau nord-americane. Simpli particulari, amatori de investiții sigure, au acționat în același stil de parcă lumea a treia ar fi fost a nimănui și nu ar fi existat decît pentru a satisface lăcomia deșănțată a cumpărătorilor sau intermediarilor de artă. Acest comerț infloritor continuă, e adevărat în forme mai limitate, și s-a ancorat în special în domeniul artizanatului și etnografiei. Obiecte și piese cumpărate la prețuri derizorii pe piața locală se comercializează la distanțe de cîteva mii de kilometri înmulțind cu o

sută sau mai mult prețul de cumpărare. Amatorii de suveniruri reprezintă o cotă infimă față de amatorii de profit net și nu este de mirare că în tot mai multe țări din amintitele zone s-au pus pe roate mici fabricuțe de folclor în serie, ale căror produse iau repede și eficient calea aceluiași vechi metropole. Această producție reprezintă partea cea mai puțin neagră a jafului de cultură pentru că în acest caz este vorba de umile contrafaceri, chiar dacă pe bandă rulantă. Pentru că templele și marile complexe nu mai pot fi tăiate în bucăți ca altădată, haita de amatori caută cu înverșunare piese mai mici pe care le subtilizează pe căile bine bătătorite ale contrabandei.

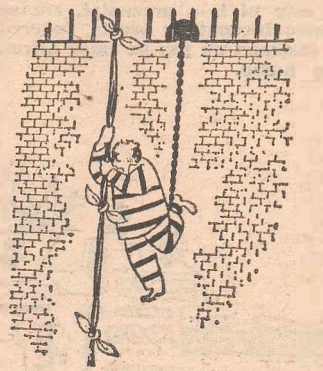
Inițiativa andină la care m-am referit la început este o încercare de a arăta cu degetul, ferm, spre splendorile aflate în vecinătatea de fiecare zi și acesta este un mod de a apăra prin informare. Este limpede că lumea a treia a început să se hotărăască că nu merită doar să-și privească vestigiile prin intermediul documentarelor de televiziune; lumea a treia își afirmă tot mai puternic dreptul de a fi stăpîni pe propriile sale bogății naturale. Nu numai petrolul sau diamantele sînt bogății naturale, ci și — mai ales în perspectiva inexorabilă a scurgerii timpului — marmurele, fildeşurile, bronzurile care închid în ele expresia unui mod de a fi...

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

— Dar cît costă fără carapace? (După JEZ — Iugoslavia)

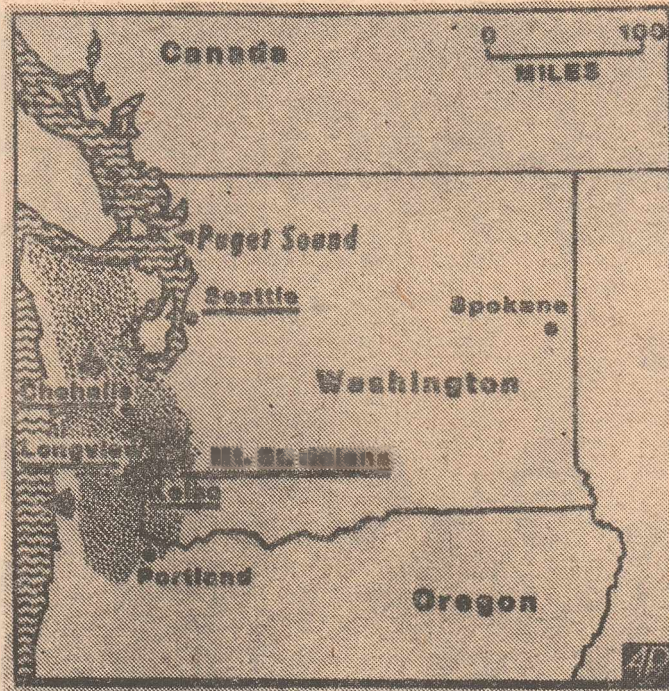
(După QUICK — R.F.G.)

La St. Helens, in S.U.A.

Cea mai puternică erupție vulcanică

Spectacolul grandios al unei treziri după un somn de 123 de ani

Harta pe care o publicăm localizează vulcanul și zona afectată de ploile de cenușă, pietre și noroi vulcanic. Această zonă se întinde pe o distanță de 200 mile în statele Oregon și Washington, în partea de vest a S.U.A.

format în gazdă pentru cei evacuați, șeful administrației americane a omagiat curajul populației în fața „cele mai mari catastrofe naturale pe care au cunoscut-o Statele Unite”. El a estimat că pentru a se repune zona în ordine după catastrofă vor fi necesari cel puțin zece ani. Va trebui să se descongeseze și să se curețe, între altele, 7 000 de kilometri de drumuri, pe care cenușa s-a depus în straturi de zeci de centimetri. Va trebui, de asemenea, să se dreneze albia fluviului Columbia,

singura legătură naturală a importantului port Portland cu Oceanul Pacific. Pe termen lung, interesul științific și chiar turistic al regiunii va deveni extrem de important. Grandoarea zonei devastate este așa de impresionantă, încât se apreciază că turiștii și savanții din întreaga lume vor veni să viziteze regiunea, așa cum fac pentru Marele Canion din Colorado.

La numai o săptămână de la erupția dinții, în mod neașteptat, vulcanul St. Helens a erupt din nou cu putere, după unele surse a doua revărsare de lavă fiind mai importantă decât prima. Cenușa și lava s-au ridicat la o altitudine de 13 kilometri, răspindindu-se pe o regiune întinsă, reducând vizibilitatea și perturbând circulația. A doua erupție a fost însoțită de zguduiri seismice, care au durat mai mult de o oră.

Pagubele calculate până în prezent se ridică la aproape 2 miliarde de dolari.

ION NICOREȘTI ■

Peisaj lunar...

În două duminici consecutive, pe 18 și 25 mai, s-au produs erupții ale vulcanului St. Helens (S.U.A.), considerat de specialiști ca fără precedent. După 123 de ani de inactivitate, acest vulcan, pe care lumea îl considera stins definitiv, a aruncat în văzduh, în cele două duminici, tonne nemaivăzute de pietre, lavă, cenușă și noroi.

Prima erupție, apreciată — după unele surse — ca având o forță de 10 megatone, a eliberat o energie echivalentă cu două bombe de la Hiroșima. În urma acestei explozii, muntele St. Helens, în care se află vulcanul, a pierdut a opta parte din volumul său. Uriașă masă de patru miliarde de metri cubi de piatră, lavă, cenușă și noroi aruncată de vulcan este considerată egală cu cea care a îngropat Pompeii în anul 79 e.n. Pe o suprafață de zeci de kilometri pătrați, explozia lăvăi a smuls mai multe milioane de arbori, lăsând pământul gol. Cantitatea de lemn dislocată echivalează cu necesarul pentru construirea a 200 000 de case. Cenușa vulcanică împrăștiată în trei state — Washington, Oregon și Montana — s-a depus în straturi care au atins, pe alocuri, 20 de centimetri. Materia aruncată de erupție precum și lemnele și alte obiecte dislocate au blocat zeci de nave în porturi sau pe cursurile râurilor din apropiere. Aceiași lucru s-a întâmplat și cu numeroase vehicule pe șoselele și drumurile publice din zonă. Martori oculari au povestit că, în multe locuri, din automobile mai era vizibilă doar partea de sus a caroseriei.

Correspondenții care au putut să vadă regiunea sinistrală din elicopter relatează că toată zona din jurul muntelui St. Helens seamănă cu suprafața lunii. Confluența râurilor Columbia și Cownitz era înecată în noroi. Mai spre nord, râul Cownitz părea că dispărește brusc, fiind înlocuit de o masă de apă și noroi care atingea în unele locuri sute de metri. Elicopterele n-au putut să se apropie la o distanță mai mică de 5 km de crater, dar chiar și de aici se putea vedea bine versantul de nord al muntelui St. Helens, care părea arat de un plug imens. Muntele era acoperit în întregime de o șapă de nămol. Nici un arbore nu se mai vedea, magma nivelase întregul teren. Într-o vale, un capăt de pod se mai zărea de-a curmezișul unui fragment de drum. Restul nu era decât pământ răscolit, cratere și crăpături cenușii, negre sau galbene. De-a lungul râului toate satele, toate așezările fuseseră evacuate și pe o lungime de circa 50 kilometri nu se mai vedeau decât case abandonate, cotropite de noroi, și spatele unor autovehicule.

La fața locului a sosit președintele Carter. Prezentându-i situația, guvernatorul statului Washington a arătat că miile de locuitori evacuați erau amenințați nu numai de valul de noroi provenit de la vulcan, dar și de o enormă cantitate de apă acumulată în lacul Spirit, la nordul vulcanului. Acest lac, al cărui baraj natural a fost format în timpul erupției precedente a vulcanului, în 1857, s-a umplut brusc, pe data de 18 mai, cu multe mii de metri cubi de apă, provenită din ghețarii

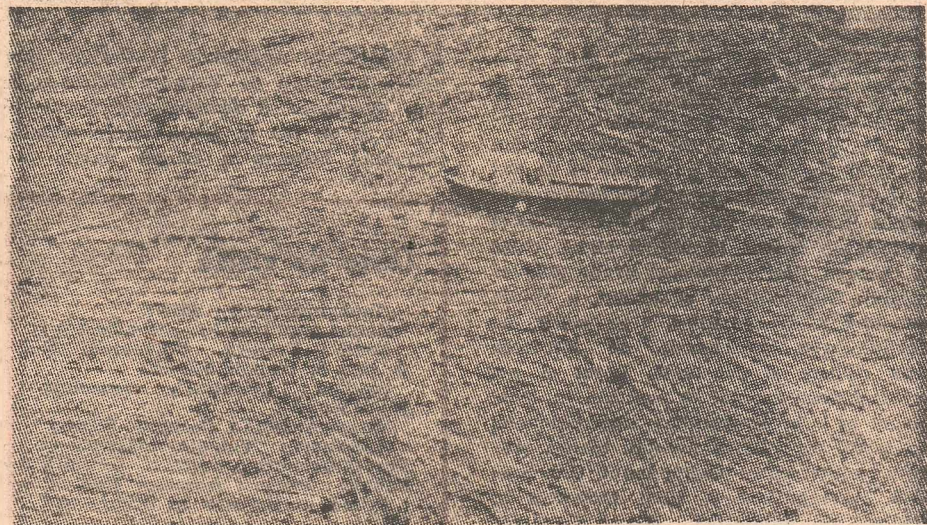
topii de erupție. Nivelul apei a urcat cu aproximativ 50 de metri în mai puțin de 24 de ore. Tot după spusele guvernatorului, două orașe însumând 50 000 de locuitori ar fi amenințate de către un baraj de noroi cu o suprafață de 3 kilometri pătrați și o adâncime de 70 de metri.

După ce a vizitat cu elicopterul zona sinistrului, președintele Carter a dispus să se ia toate măsurile pentru limitarea efectelor erupției, și în primul rând salvarea celor care mai sînt încă în viață (după prima erupție fuseseră declarați 18 morți și 70 dispăruți). Președintele a apreciat că punerea imediată în aplicare a planului de salvare întocmit în luna martie, cînd vulcanul începuse, după 123 de ani de inactivitate, să fumege, a permis să se evite înregistrarea unui număr mare de victime. Vizitînd orașul Longview, aflat la sud de muntele St. Helens, oraș trans-

„Voința de a te vindeca” se numește cartea prin care ziaristul Norman Cousins a ținut să aducă la cunoștința lumii extraordinara lui încercare. Un om, un semen de-al nostru căruia medicii îi prezisese sfîrșitul inevitabil, a avut tăria să înfrunte moartea. Actul lui de curaj se numește voință. Iar faptul că astăzi el trăiește și muncește, făcînd dintr-o cumplită boală un episod aproape uitat, reprezintă una din acele frumoase lecții pe care omul și le-a dat nu de puține ori și însuși.

Norman Cousins a reușit marea performanță de a ne demonstra un lucru pe care îl acceptăm de cele mai multe ori numai ca pe o frumoasă aventură a spiritului. Acest om care a participat efectiv la propria-i salvare nu mai are nici o îndoială că voința de a trăi nu e o abstracțiune teoretică, ci o realitate psihologică cu nebănuite calități terapeutice. După greaua încercare prin care a trecut, ziaristul american este convins că forța vitală este forța cea mai puțin cunoscută a lumii. Încă o dată avem confirmarea adevărului că dorința de a trăi nu trebuie niciodată abandonată. În fața nebănuitelor resurse interioare ale omului, medicina își scoate încă palaria. Și cu siguranță că o va mai face încă mult timp. Pînă cînd va fi poate obligată să constate resemnată că cea mai senzațională descoperire a sa este omul însuși, singurul în stare să-și supravegheze propriul mecanism psihobiologic.

...Colegul nostru de breaslă Norman Cousins a simțit mai întii o stare de oboseală. În mai puțin de o săptămînă a fost imobilizat (înseși maxilarele erau aproape închise) într-un pat de spital din orașul Connecticut. Diagnosticul: spondiloză anchilozantă, ceea ce înseamnă că țesutul conjunctiv al coloanei vertebrale începea să se dezintegreze precipitat. Șanse de supraviețuire? Una la

Ambarcațiune pe râul Cownitz, blocată de trunchiurile arborilor smulși de erupție

cinci sute. Boala este, așadar, evolutivă și incurabilă. Ei bine, exact în momentul în care i s-a comunicat tristul adevăr, Norman Cousins a hotărît: „Dacă medicii nu pot să mă vindece, o voi face singur”. Din acest moment începe extraordinara sa aventură în care poate nici o secundă n-a fost lăsată. S-a interesat mai întii de cauzele stării sale. După ce a aflat că ar putea fi vorba de o intoxicație cu metale grele, a reflectat la evenimentele care au precedat debutul bolii. O săptămînă cu nopți dormite cu fereastră deschisă într-un hotel din apropierea

vieții.

A renunțat la singurele pilule care-i puteau ostoi durerile provocate de erupțiile ce-i acopereau tot corpul. A făcut-o deliberat pentru că, documentîndu-se, a aflat că, în cazul bolii sale, organismul prezintă o insuficiență a vitaminei C, care nu poate fi reținută în prezența aspirinei sau a fenilbutazonei ușurătoare de dureri. Toate acestea le-a făcut Norman Cousins în strînsă colaborare cu doctorul său, colaborare de o rară frumusețe morală, petrecută după un scenariu în care unul venea cu argumentele lucide ale voinței de a trăi, iar celălalt cu înțelepciunea că trecînd de multe ori peste practici confirmate nu făcea decât să rămînă fidel primului dintre preceptele educației sale medicale.

Iar dacă astăzi Norman Cousins conduce din nou o mare revistă, dacă el cîntă din nou la pian și joacă din nou tenis, toate acestea se datorează și... risului. Nu ri-deți! Pentru că el a verificat științific că după o stare de bună dispoziție, provocată de vizionarea unui film comic sau de lectura citorva pagini dintr-o carte umoristică, durerile dispăreau și corpul își recăpăta pentru o vreme tihna. Și nu fără emoție aflăm de la acest om care a învins moartea că prima confirmare a justetei terapiei sale a avut-o de la celebra noastră compatriotă, prof. dr. Ana Aslan, care i-a vorbit de legătura directă dintre puternica voință de a trăi și echilibrul biochimic al creierului.

În binecunoscutul tratament psihoterapeutic au apărut, așadar, elemente noi: psihicul poate interveni, incredibil, pînă și în infecții și plăgi, dirijînd procesele biochimice de vindecare a lor.

Spre luarea-aminte a tuturor posomorților acestei lumi.

DUMITRU AVRAM ■

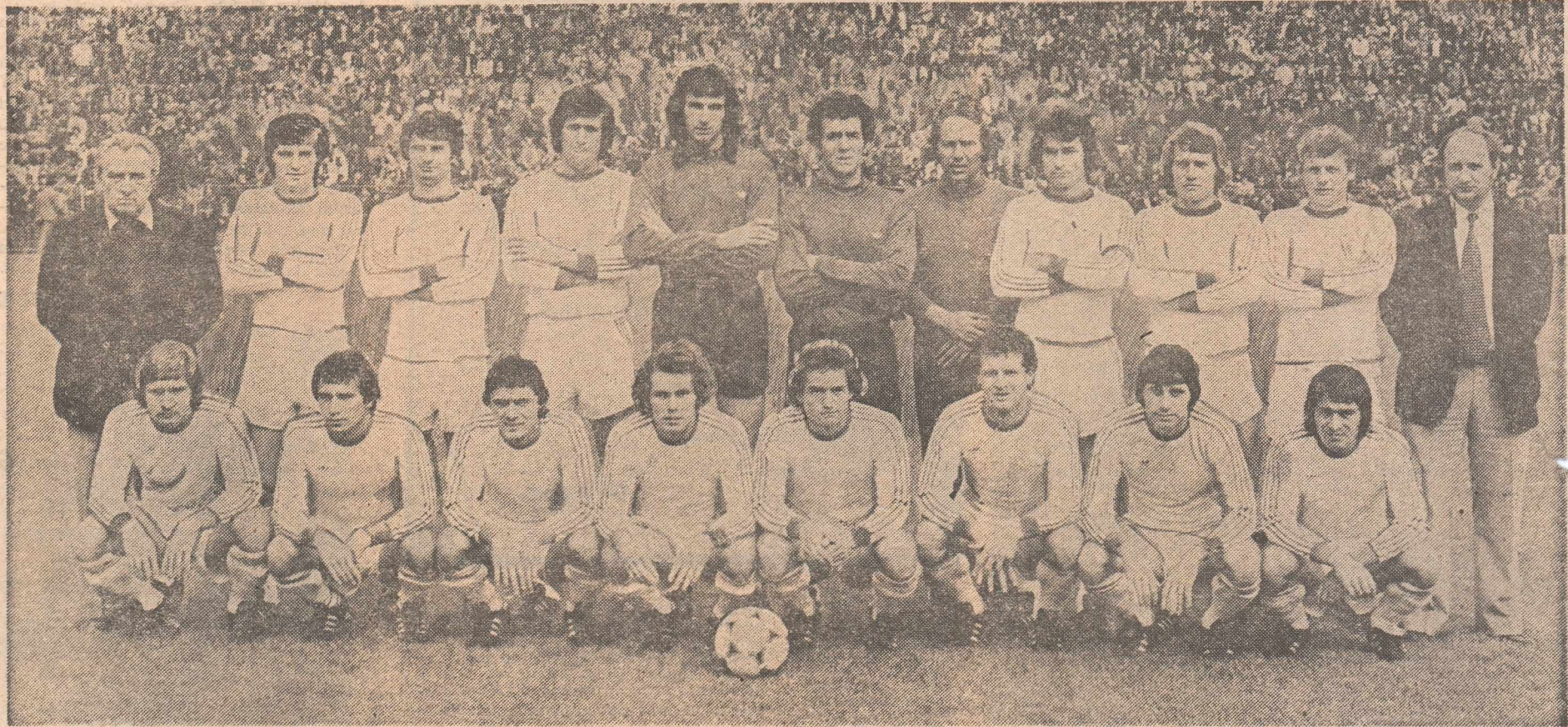
Sfidînd moartea

unui șantier pe care alergau 24 de ore din 24 mașini diesel, plus jetul, primit direct în față, aruncat de țeava de eșapament a unui mare avion cu reacție. Da, dar soția sa fusese cu el în tot acest timp și nu pășise nimic. Din aproape în aproape a ajuns la concluzia că nu putea fi vorba decât de o insuficiență suprarenală care-i ținuse, pe un fond de tensiune afectivă, rezistența la mediul toxic.

Acum începe marea luptă împotriva morții. Neacceptînd cercul vicios al fricii, depresiei și panicii, omul a apelat mai întii la calea logicii elementare. Dacă emoțiile negative produc modificări biochimice negative în corp, emoțiile pozitive nu vor produce emoții pozitive? Modificările biochimice nu se produc decât în sens rău? Și atunci, la acea cumpănă a gîndului, și-a dat seama că pentru a se salva nu trebuie îndeplinite decât două condiții: medicamentele să nu fie prea toxice și o perspectivă pozitivă asupra

Marea iubire a celui mai generos și numeros public din România este azi, pentru a doua oară

Campioana României la fotbal: UNIVERSITATEA CRAIOVA

Echipa cu cel mai bun lot

S-a tras cortina peste cea de-a 62-a ediție a campionatului diviziei A de fotbal. Reeditând performanța din 1974, Universitatea Craiova a devenit campioană a țării, intrând astfel în posesia celui de-al doilea titlu din istoria de 32 de ani a unuia din cele mai populare și mai iubite cluburi din fotbalul românesc. Deși învinsă de Steaua în ultima etapă, chiar la Craiova, deși campioană grație golaverajului, Universitatea a câștigat, e opinia unanimă a specialiștilor, pe merit, ea dominându-și partenerul de întrecere prin valoare și constanță. Lotul ei s-a arătat adesea capabil să practice, în campionat și în confruntări internaționale, un fotbal de calitate, avântat, tehnic, modern, mulți dintre componenții Universității, de regulă 5-6, fiind convocați în echipa reprezentativă. S-au întimplat toate acestea, între care prestigioase victorii în patridele cu Wiener Sport Club, Leeds United și Borussia Mönchengladbach în Cupa U.E.F.A., pentru că la Craiova s-a iubit fotbalul, în teren și în tribune deopotrivă, pentru că la Craiova s-a muncit cu seriozitate și temeinicie în folosul lui și, implicit, al echipei, spre lauda jucătorilor și, firește, a antrenorilor Valentin Stănescu și Ion Oblemenco, a conducerei clubului.

Adresându-le sincere felicitări tuturor aceluia care au clădit această minunată izbândă, se cade să notăm acum, la ora unui bilanț fructuos, contribuția la obținerea titlului a organelor locale, care au creat proaspetei campioane cele mai bune condiții de pregătire, precum și aportul publicului, care și-a înconjurat formația favorită cu dragoste, fidelitate și entuziasm, purtând-o adesea spre succes.

Câștigând campionatul, Universitatea și-a câștigat, automat, dreptul de a reprezenta fotbalul nostru în viitoarea ediție a Cupei campionilor europeni. A venit momentul ca, pe măsura valorii, maturității

și experienței acumulate la Craiova, jucătorii antrenați de Valentin Stănescu și Ion Oblemenco să demonstreze cu adevărat ce și cât pot în arena internațională, impunând Europei o echipă tânără, ta-

Carte de vizită

Anul înființării : 1948 ;
Culori tradiționale : alb-albastru ;
Sediu : Craiova, Bulevardul 23
August 9, telefon 3 24 80 ;
Stadion : „Central”, capacitate 30 000 locuri ;
Vicepreședinte : Corneliu Stroe ;
Antrenori : Valentin Stănescu și Ion Oblemenco ; medic : Gerhard Fakner ; masor : Aurelian Țăcu ;
Prima participare în divizia A : 1964 ;
Performanțe : a câștigat de două ori Cupa României și de tot atâtea ori campionatul ;
Bilanț realizat până în prezent în divizia A :
492 219 106 167 688—555 544
Lotul folosit la actuala ediție :
Silviu LUNG, Gabriel BOLDICI, Nicolae UNGUREANU, Adrian BUMBESCU, Costică ȘTEFANESCU, Petru PURIMA, Aurel ȚICLEANU, Neculai TILIHAI, Nicolae NEGRILĂ, Aurică BELDEANU, Ion GEOLGĂU, Costică DONOSE, Ilie BALACI, Mircea IRIMESCU, Radion CĂMĂTARU, Sorin CIRTU, Zoltan CRIȘAN ; Dumitru MARCU a jucat un singur meci, 9 mniute.

lentată și ambițioasă. Felicitându-i, le ținem, totodată, pumnii strinși !

Bravo, Craiova ! Demnitate și muncă în vremea ce vine ca să reprezinti inspirat sportul românesc în competiția celor mai bune echipe de club din Europa.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

„Radiografia” echipei

Specialiștii consideră că victoria Craiovei a fost, înainte de toate, victoria omogenității și a echilibrului, vedeta Universității fiind echipa însăși, formată din... 16 jucători ! Cu alte cuvinte, un lot valoros, pe care antrenorii, după cum veți constata imediat, l-au rulat cu dibăcie, titularizând în funcție de formă. Iată, pe scurt, câteva aprecieri referitoare la prestațiile proaspeților campioni :

BOLDICI, 23 de ani, 33 de meciuri ; mai constant decît LUNGU, folosit în numai 3 partide, portar de tipul lui Sarti, capabil să apere tot ce e de apărat, fără a reuși intervenții senzaționale. L-au impus seriozitatea și singele rece ;

NEGRILĂ : 26, 22 ; sigur, puternic, periculos în fazele de atac, a marcat 4 goluri, cu o nedorită tentă spre durități ; din cauza unei accidentări, a lipsit mult în retur ;

BUMBESCU : 20, 14 ; de câte ori s-a apelat la el, s-a achitat bine ;
ȘTEFĂNESCU : 29, 30, de 17 ori internațional A ; căpitanul echipei și purtătorul ei de cuvânt, fotbalist tehnic, clarvăzător, excelent în jocul la interceptie ; din păcate, a abuzat uneori de driblinguri, complicându-se ; a înscris un gol ;
TILIHAI, 24, 23, 9 A ; utilizat ca fundaș de margine în națională, a jucat, la Craiova, mai mult în mijlocul liniei de apărare, la marcaj ; devotat, rezistent, ambițios, tip de luptător, mai are de învățat la capitolul tehnică, încercînd uneori soluții simpliste ;

UNGUREANU : 24, 34 ; a jucat, iată, toate partidele, fiind singurul care se poate lauda, în campionatul abia încheiat, cu o astfel de ispravă ; util, muncitor, n-a rămas cu nimic dator ; a marcat o dată ;
ȚICLEANU : 21, 31, 5 A ; proaspăt internațional, harnic și ambițios, capabil să acopere o mare zonă de teren, s-a arătat deficitar la finalizare ; autor al unui singur gol ;

CIRTU : 25, 27 ; a început bine, a terminat slab ; 13 goluri ; e de așteptat ca, după o perioadă de limpezire, să revină, posedînd calități deosebite, între care viteză și dribling derutant ;
DONOSE : 28, 27 ; s-a remarcat prin travaliu și abnegație, evoluînd peste nivelul din campionatele trecute ; din cele 5 goluri realizate, rămîne de antologie cel înscris contra lui Dinamo, la București, după o cursă de 40 de metri și o cascadă de driblinguri ;

BELDEANU : 29, 30, 6 A ; „placa turnantă” a echipei, la fel de exact în faza de apărare ca și în cea de atac ; harnic, clar în acțiuni, bun executant al loviturilor libere ; 4 goluri ;

Ticleanu

GEOLGĂU : 19, 24 ; despre mezinul echipei se zice, mai mult în serios decît în glumă, că poate juca pe orice post, la nevoie, chiar și pe acela de portar ; foarte bun la serviciu, adesea scinteiilor în atac, anunță o carieră de excepție, fiind unul din cele mai remarcabile produse ale generației sale ;

BALACI : 24, 29, 34 A ; recordmanul selecționărilor în națională, fotbalist de rasă, n-a izbutit totdeauna ce și-a propus, plătînd tribut unui joc individualist, uneori supărător ; virtuozitatea și explozia sa nu pot fi însă contestate chiar dacă, în ansamblu, a rămas dator formației ; 6 goluri ;

IRIMESCU : 21, 26 ; ca mulți dintre coechipierii săi, vezi Bumbescu, Ungureanu, Ticleanu, Geolgău, Cirtu ș.a., produs al pepinierii craiovene ; om de încredere, posesor al unui șut extrem de violent ; a înscris 7 goluri ;

CRIȘAN : 25, 28, 33 A ; inegal în comportare, a revenit spre final, reluîndu-și locul în echipă ; rapid, penetrant, adesea egoist, luîndu-se parcă la întrecere cu Balaci ; și el a rămas dator, dovadă că a marcat numai de 3 ori ;

CĂMĂTARU : 22, 26, 7 A ; golgeterul Universității, 17 goluri ; atacant masiv, puternic, a alternat meciurile foarte bune cu cele șterse ; mofturos, labil, ar fi putut da mult mai mult ; fără el însă Craiova n-ar fi cucerit titlul, lui datorîndu-i-se mai mult de un sfert din golurile echipei ; periculos, în jocul aerian, are pe conștiință citeva lovituri de la 11 metri ratate ;

PURIMA : 26, 16 ; n-a evoluat rău, în creștere față de școazele trecute, dar a continuat să păcătuască printr-un rudimentarism tehnic ; lipsa de răbdare l-a costat uneori mult.

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) - 1 617, 16 23 ; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) - 1 623 ; Secția cultură-cenacelu (George Arion) - 1 619 ; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) - 1 618 ; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanițoiaia, Emanuel Valeriu) - 1 606 ; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 1 618 ; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) - 1 787 ; Sector fotoreportaj - 1 595 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 1 782, 1 621, 1 744 ; Administrație : 17 78 82 și 17 60 10 - interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN - 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef - 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU